

Erabijt iterum trans iordanem: Per quem transijt significavit recessum de iudeis ad gentes. **In** enim locum ubi erat iohannes baptizans primu. s. iij. c. De collaris erat ia iohannes: vt dicitur Matth. xij. b. **Et mansit illic:** docēs et miracula faciens: vbi prius iohannes docuerat. **Et nota qd** sicut dicit Chryso- mus: cū christus magnū quid et excelsum de se locutus fuerat: velocitē recedebat vt remitteret eorū furibz et sedaret et desceret passio inuldiē p absentia ei: qd et nūc fecit: sicut habet. s. vij. g. z. ix. a. z ibi dicit: qd exiuit de

Et abijt iterum tras iordanē
in eum locum vbi erat iohannes baptizans primū: et mansit illic. **Et multi venerunt ad eum: et dicebant: quia iohannes quidem signum fecit nullum.** **Omnia autem quecūqz dixit iohannes de hoc vera**

templo: et pteritēs vidit eam. Sed queritur: cur locum quod iuit determinauit euangelista: Et dicit Glo. qd per hoc ostendebat se esse impletionem vmbz iam cessantis. Iohannes enim cuius locum p̄dicatōnis intrauit: legem significat. Chrysostrōmus aliter soluit ad litteram: dicens: qd locum designat euangelista: vt discas: quoniam propterea abijt illic vt reminisceret eorū que illic facta sunt et dicta a iohanne baptista: z testimonij ipsius iohannis de christo: Ecce agnus dei. Unde z venientes illic: statim meminerūt iohannis: sicut dicitur hic: **Et multi venerunt ad eum z dicebant quia iohannes quidem signum fecit nullum:** id est nullum miraculū: vt dicit Glo. Et quicquid dicebat testimonium perhibebat huic. Ergo huic credendū tanq̄ maior iohanne: quia signa facit z tanq̄ testificato a iohanne. Et hoc est: **Omnia autem quecūqz dicit.** Vel fm Chrysostrōmū: Iohannes quidem signum fecit nullum. Uide qualiter cōplicant syllogismos indubitabiles. Iohannes quidem nullum facit signum: hic autem facit: quare et huic eius p̄eminētia ostendit ad iohannem. Si igitur illo nullum signum faciente crediderunt: multo magis huic credendum. Et quia iohannes testatus fuerat christo: ne propter hoc quia nullum signum fecerat putaretur indignus ad testimonium enuncian-dum: subdunt: **Omnia autem quecūqz dixit iohannes de hoc vera sunt: vel: erant:** quasi et si signum nullum fecit: tamē omnia veraciter dixit: z per hoc eos attrahēbat ad christum. Deminuerunt enim verborum que dixerat iohannes: ipsum esse fortiorē se z lucem z vitam et veritatem: z reliqua omnia que dixerat. Deminuerunt etiā vocis que desuper delata est in iordanem: z spiritus qui in columbe specie apparuit: que z ostēdit eum omnibus: z cum his etiā eam que miraculis ipsius christi erat demonstrationem con-spexerūt: et sic certiorabant syllogizantes sic: Si iohanni credere oportebat: multo magis huic cum iohannis testimonio et signorum. Unde sequit: **Et multi crediderūt in eū: sic quasi: sicut dictum est.**

Rat autem quidam lazarus. **Expo. Ca. XI.** **rug zc.** In hoc capitulo primo agitur de resuscitatione lazari. Secūdo de quorūdam iudeorum fide vltimo miraculo: et de quorūdam aliorum machinatione in christum: ibi: **Multū ergo ex iudeis venerant.** Tertio de p̄betta caiphe: ibi: **Unus autem ex ipsis caiphas nomine zc.** Quarto de fuga christi z recessu: z qualiter in hierusalem requirebant eum ante diem festum: ibi: **Iesus ergo iam nō palā ambulabat zc.** Sic ergo: **Et erat autē quidā nobilis z magne opinionis z domus ei.** Et notificat eū a fama: cū dicit: **Quidā.** Et a noie: cū dicit: **Lazarus.** Et ab infirmitate: cum dicit: **Languens:** vel fm Chrysostrōmū: **infirmans.** Vultū enim diffundit rumor qd magni infirmantur. Et a loco: cum dicit: **A bethania.** Et quia duplex fuit bethania. Una circa iordanem: de qua habetur. s. i. d. **Alia prope hierusalem: ideo determinando subdit: De**

castello marie et marthe sororum eius. Et ista erat prope hierusalem itadijs quidecim: vt dicit. j. codē. c. Et nota: qd qz iste mulieres familiariores erāt christo: z notiores erāt in euangelio: quia alij euangelistę agunt de eis: ideo iohannes euangelista notificat hic lazarum per eas. Unde subdit:

erant: et multi crediderunt in eum. **Capitulu. XI.** **Rat autē quidam languens lazarus a bethania de castello marie z marie soror ei.** **Maria autē erat qd vnxit dñm vnguento z extēxit pedes ei capillis suis:**

Maria autē erat qd vnxit dominū vnguento. **Luc. vi. f.** **Et extēxit pedes ei capillis suis: sicut habetur in eodem Luc. vi. g.** **Quia enī multę erant huic nominis: ne errem⁹ p nois similitudine ostēdit euangelista qd sit ista ex notissima actione.**

Moraliter: s. Erat autē quidam languens zc. Tres tangunt perionę in bethania: Lazarus: martha: z maria: que significant tria genera hominū in ecclesia: Infirmos siue incipientes: p̄ficientes z perfectos. Vel p̄latos: contulgatos z deo dicatos: qui significant per noe et iob et daniel: Ezech. xliij. e. Et per petrum: iacobum z iohannē: qui inter sunt resuscitationi puellę: Marci. v. d. Et transfigurationis: Matth. xvij. a. Itē significant per illos qui sūt i agro z mola z lecto: Matth. xliij. d. Et nota qd lazarus infirmus z moritur: Sic p̄lati frequētius magis torpent in bono et moriunt in malo. Unde loth inebriat: Gen. xix. g. Et petrus negat: Matth. xxvi. g. Et nota qd sorores eius rogant pro eō resuscitando: z resuscitatur: Sic debēt plebes rogare p̄ p̄lato suo. Quorū duo sunt genera: aut virgines: aut cōiugati: vel actiui z contemplatiui: quas p̄latus debet habere p̄ sororibus: vt sororie et castę eas dilgāt: z se non extollat: sed quasi cōqualis sit: fm illud Eccl. xxxij. a. **Rectorem te posuerūt zc.** Vel aliter: **Et erat autē quidam languens: per torporē ignauit z accidit: vt aliquis claustralis.** De quo languore dicit Eccl. x. b. **Languor proluxior grauat medicū: id est p̄lorem siue p̄latum.** Apoc. iij. c. **Utinam frigidus esses aut calidus zc.** Proverb. xvij. b. **Qui mollis et dissolutus est in opere suo: frater est sua opera dissipantis.** **Lazarus quidem interpretatur adiutus domini siue auxiliatus a domino: Et ideo mirum est qd claustrales torpent cum p̄lato sit eis dominus auxiliari. Ps. Lamauit ad me z ego exaudia eum: cū ipso sum in tribulatione zc.** Esa. xlix. c. **In tempore placito audiuī te. i. qd intrasti religionē. Ps. Tempus beneplaciti deus: Et i dieb⁹ salutis auxiliari⁹ sum tui.** Unde dñs talibus cōmemorat quod plures abraę recitat: **Ego sū dñs qd eduxi te de hur chaldęor. i. de igne feroctū. i. demonū.** **Et significant p̄ pueros: Daniel. iij. c.** **A bethania: qd interpretat domus obediētę: z significat claustrum.** **De castello marie z marthe sororum eius.** In claustro suę quidam cōtemplatiui: quidam actiui. Maria enim que sedet ad pedes domini et audit verbum eius: vt dicit Luc. x. g. significat cōtemplatiuos. Martha autem que saragebat circa frequēs ministeriū: significat actiuos: qui olim conque-rebant de cōtemplatiuis. Et sicut dicit Bern. Felix illa domus in qd martha cōquerit de maria: sed hodie fere infelices sunt omnes: quia maria conquerit de martha. Et nota qd lazarus est de domo: qz in omni domo est aliquis infirm⁹ sup- portand⁹ inter bonos: z iste debet esse frater marie z marthe: quia boni infirmos et pusillanimes debēt diligere fraterne z p̄ eis orare. Gal. vj. a. **Si p̄occupat⁹ fuerit hō i aliq̄ delicto: vos qd spirituales estis zc.** **Maria autē erat qd vnxit dñm vnguento.** Cōtemplatiui vngūt triplici vnguento: cōtritiōis: deuotiōis: z cōpassiōis siue pietatis. **Et extēxit pedes eius capillis suis: quod est: quando diuites sua superflua dant pauperibus: qui sunt membra christi.**

* **Culus frater lazarus**

Moraliter

Ps. 90.
Ps. 68.
Scl. 15. b.

Cuius frater lazarus infirmabatur. Barla fam osioz erat: ideo sine martha hic ponit. Et nota q de ista martha comunit habet ecclesia q sic illa peccatrix: de qua habet Luc. vii. f. que vixit pedes iesu. Et de qua etiam habet Matth. xxvi. a. Et hoc vult Augustin' et Rab. Chryfostom' tamen super hunc locum dicit: hic quidam dubitant qualiter chrisus sustinuit mulierem vngentem eum: et capillis tergentem. Ergitur primu quide illud necessarium est discere: quonia non hec fuit meretrix illa que in Matth. xxvi. neq illa que in Luca. vii. Etiam ille quidem meretrices fuerunt mulieres et multis plene malis: hec autem honesta et studiosa: etenim et circa susceptione studuit christi. Ergitur quonia quidem non fuit hec illa manifestu est: sed cuius gratia aut quis illam que Matth. xxvi. vel Luc. vii. suscepit christus vt vngeret se: vt soluat maliciam eius: vt ostendat misericordia suam: vt discas quonia non est egritudo vincens eius bonitatem. Hieronym' sup Matth. xxvi. picit: Nemo putet eandem esse que super caput effudit vnguentum: Matth. xxvi. et que super pedes: Luc. vii. Illa enim et lachrymis lauit et crine tergit: et manifeste meretrix appellat: de hac autem nihil tale scriptum est. b. Misertus ergo sorores eius ad eum: vt se a dolore liberarent et fratrem ab egritudine. Sed Chryf. querit: cur non ipse relicto fratre venerunt sicut centurio: Matth. vii. a. et regulus. s. liij. g. sed mittunt: Respondeo: quia confidebant vehementer de christo: et multa ad eum familiaritatem habebat. Item quia mulieres erant infirmę et a luctu detinebant. Quia enim ex contemptu hoc non fecerunt: postea ostenderunt. Tertia ratio est: quia non debent mulieres discurrere neq vagari. Sed quo miserunt? Augustin' dicit q trans iordanem in locum vbi fuerat: sicut dicit supra primo capitulo. c. Dicitur: Domine ecce quem amas infirmatur. Augustin'. Non dixerunt: veni. Amati enim tantummodo nunciandi sunt: Non autem sunt dicere: veni et sana: sicut et regulus: nec autem sunt dicere: vbi iube: et hic fiet: sicut centurio: Matth. vii. cuius fides comendat. Nihil horum istę dixerunt: sed tantummodo: Domine ecce quem amas infirmatur: sufficit vt noueris: non enim amas et deseris. Chryf. Non dixerunt: Ecce lazarus infirmatur: sed: ecce quem amas infirmatur: in pitatione volentes attrahere christu p hec verba. Adhuc enim et vt homini ante debet: Ad pater ex d q dicit. i. eodē: Domine si fuisses hic etc. d. Audiens autē iesus dixit eis. i. mādauit eis p nūcios. Vel. eis. i. nūcios. e. Infirmitas etc. Chryf. Quia debebat illic duob' dieb' manere: interi nūcios remisit hec annūciates: Infirmitas hec nō est ad mortē: ita. f. vt remaneat in morte: f. Sed p gloria dei. i. ipsi christi vt manifestet esse de'.

Unde sequitur: Et glorificet filius dei p eam infirmitatē vel mortē a qua suscitauit eū. Glo. Augl. Dei. Cui' dei: Et. f. glorificet filius dei. Ecce se deū dicit: cōtra illos qui dicunt filiu dei nō esse deum. Chryf. Istud / vt non est causale sed cūctus: nā euenit quidē aliunde infirmitas. Alius est autē ea in gloria dei. Chryf. Unā gloria dicit et patris. Dicit enim / Dei: et patris induxit vt glorificet filius dei. In hoc autē admirandę sūt sorores eius / qm audientes q nō est ad mortē: et vidētes eū mortuū nō scādalicę sunt in cōtrariū re facta: sed accesserūt ad dñm: et nō estimauerūt eū eē meritū. b. Diligebat autē iesus marthā et sororē eius mariā: quas tamē permittit tritari. k. Et lazarū: quē voluit infirmari et mori. Chryf. Hoc dicit euāgelista / erudiens nos nō tritari si qua infirmitas facta fuerit circa studiosos viros et deo amicos. Vult enim eū viderint aliquos ex his q deo placēt pati aduersa: vt infirmitatē vel inopiā vel aliqbd tale / scandalicant: nescientes q eorū qui deo maxime sunt amici est hoc. i. pati: qz et lazarus ex amicis erat et infirmus est. Uñ. s. Ecce quem amas infirmatur. Et gaudiuit a nūcijs: m. Quia infirmabatur / tūc quē

mansit in eodē loco: vbi nūcijs eū inuenerūt trās iordanē. f. n. Duob' dieb' nūcios interi remisit q dicerēt: Infirmitas hec nō est ad mortē. Sed qre mansit: Respondeo Aug'. Distulit sic sanare vt posset resuscitare. Chryf. plen' dicit: Hāsit christ' vt expiraret interi lazar' et sepeliret: ne qd dicere possit: qm sup por fuit. i. epilepsia: vt qm dissolutio fuit. i. palyfis: vel stductio fuit. i. apoplexia et nō moro: ptea tantū mā sit vt dicat qm feret. Deinde post

hāc / pctō vel corpore. b. Misertus ergo sorores ei' ad eū dicitur: Domine ecce quem amas infirmatur. Sicut et boni claustrales p fratre q est in accidia vel peccato debet mittere nūciū ad dñm. i. deuorā orōne: qz sic dicit Cassiodor' sup illud Ps. Intra in conspectu tuo oratio mea: Digna est virtus purę orationis: q nū quēdā psona ad deū intrat et mandata p agit quo caro puenire nequit. Eccl. xxxv. c. Oratio hūilantia se nubes penetrabit. Jaco. v. c. Infirma qd i vobis inducat psbyteros eccle: et orēt sup eū / vnguētis eū oleo i note dñi: et ofo fidei saluabit infirmū. Eccl. xxxviij. b. Ipsi enim dñm deprecabunt vt dirigat requiē eor' et sanitate ppter cōuersionē eorū. Pro se etiā debet orare accidiosus. Uñ Jaco. v. c. Tristat aliqds vestrū orat e quo aīo et psallar. Itē Eccl. xxxviij. a. Filij in tua infirmitate ne despicias teipū: sed ora dñm et ipse curabit te. Et nota q dicit: Ecce quem amas etc. Dñs em etiā pctōrē ferentē dillgit. Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos s pctōres. Luc. xv. b. Gaudū est i celo sup vno pctōre etc. Sap. xj. d. Nihil odisti eor' q fecisti etc. Et nota q ē triplex amor maxim': et qlibet eor' maior est amor quibz de' ad pctōrē. Est em amor spōsi ad spōsā: s maior dei ad nos. Uñ Dierē. liij. a. Vulgo dicit: Si dimiserit vtr' etc. tñ reuertere ad me dicit dñs: et ego suscipiā te. Esa. xxx. e. Erūt aurei iug audientes hūbū post tergū monētis. Itē ē amor marit' ad filiū: q etiā maior dei ad nos pctōres. Uñ Esa. xlij. d. Nūquid pot obliuisci mater etc. Ps. Demor ero raab et babilonis scietūm me. i. illi q me cognoscūt hoc sciat. Per raab intelligunt peccātes ex fragilitate: p babilonē illi q ex certa malicia. Itē est amor corpis ad animā: quo maior ē amor dei ad peccatorem. Unde Dierē. xij. b. Dedi dilectam animā meā i manus inimicor' meor'. Item. s. x. b. Animā meā pono pro ouibus meis. Roma. v. c. Comendat deus suam charitatē in nobis: quia cum adhuc peccatores essemus pro nobis mortuus est. d. Audiens autē iesus dixit eis: Infirmitas hec nō est ad mortē: sed p gloria dei: vt glorificet filius dei per eam. Itē domin' dat spem orātibz p peccatoribus: q eis cooperat infirmitas in bonū: sicut dicit Roma. viij. e. Omnia eis cooperant in bonū etc. Et dicit Glo. Enā casus mortalis peccati. b. Diligebat autē iesus martham: id est actiuos: k. Et sororē eius mariā: id est cōtemplatiuos: k. Et lazarū: id est peccatores et infirmos: ideo dominus libenter bonos exaudit pro eis rogātes. l. Et ergo audiuit quia infirmabatur / tūc quidem mansit in eodem loco duob' diebus: Auditis nūcijs: id est orationib' non statim liberat domin' peccatorem vel temptatum: sed differt quādoqz: vt ipsa dilatio stimulet peccatorem ad conuersionem. Roma. ij. a. An ignoras: quia benignitas dei ad penitentiam te adducit: Baruch. ij. g. Populus enim durę cerulcis est in terra captiuitatis sue: redibunt ad cor suum. Ps. Multiplicatę sunt infirmitates eorū. Item quia gratior est sanitas post longam infirmitatem. Ps. Statuit procellas eius in auram: et siluerunt fluctus eius: id est temptationes: et letati sunt: quia siluerunt. Item vt homo alias sit cautior contra casum: quia facilitas venę innocentium est delinquēdi. Esa. xxvi. b. Descreamur impio et non discet facere iusticiam. Item in eodem. c. Indulisti domine genti: indulisti genti: Nunquid glorificatus es? Deinde post hec

2. Timoth. 3. c. Des q volunt pie viuere etc. Et Tob. 12. c. Et qui accepti eras deo etc.

Deinde post hec dicit dñs: Et glorificet filius dei p eam infirmitatē vel mortē a qua suscitauit eū. Glo. Augl. Dei. Cui' dei: Et. f. glorificet filius dei. Ecce se deū dicit: cōtra illos qui dicunt filiu dei nō esse deum. Chryf. Istud / vt non est causale sed cūctus: nā euenit quidē aliunde infirmitas. Alius est autē ea in gloria dei. Chryf. Unā gloria dicit et patris. Dicit enim / Dei: et patris induxit vt glorificet filius dei. In hoc autē admirandę sūt sorores eius / qm audientes q nō est ad mortē: et vidētes eū mortuū nō scādalicę sunt in cōtrariū re facta: sed accesserūt ad dñm: et nō estimauerūt eū eē meritū. b. Diligebat autē iesus marthā et sororē eius mariā: quas tamē permittit tritari. k. Et lazarū: quē voluit infirmari et mori. Chryf. Hoc dicit euāgelista / erudiens nos nō tritari si qua infirmitas facta fuerit circa studiosos viros et deo amicos. Vult enim eū viderint aliquos ex his q deo placēt pati aduersa: vt infirmitatē vel inopiā vel aliqbd tale / scandalicant: nescientes q eorū qui deo maxime sunt amici est hoc. i. pati: qz et lazarus ex amicis erat et infirmus est. Uñ. s. Ecce quem amas infirmatur. Et gaudiuit a nūcijs: m. Quia infirmabatur / tūc quē

¶ Deinde post hec: id est post duos dies. **b** Dicit discipulis suis: eam⁹ i iudeam iteru. Eos inuitat ad eundem: quia timidi erant discipuli: quia eum ibi paulo ante lapidauerunt. **c** Dicunt ei discipuli: rabbi nunc: id est paulo ante: **d** Querebant te iudei lapidare: et iteru vadis illuc? Sic loquunt ac si pro ipso formidarent: tota autem formido erat et pro seipso: non du enim erant firmati. **e** Respondit iesus: confortas eos et audaces constituit re volens. **f** Nonne duodecim sunt horu diei: ad sic exponit fm Aug. quia se die dicit illi: los autē horas diei

B

¶ Deinde post hec dicit discipulis suis: Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei discipuli: Rabbi nunc querebant te iudei lapidare: et iterum vadis illuc? Respondit iesus: Nonne duodecim sunt horu diei: Si quis ambulauerit i die non offendit: quia lucem huius mundi videt. Si autem ambula-

que diem sequunt in illas dies. q. d. dies continet horas non horu diei: ita et vos non mihi detis consilium sed me sequimini et in me ambulate et non offendetis. Vel alit. Nonne duodecim sunt horu diei artificialis in equinoctio: q. d. v. a. r. e. et mutabiles sunt horu diei: sic et affectus hominu: et etiam se plus in die mutatur cor hominu q. horu: sic et iudei possunt esse murati a voluntate me lapidandi: et sicut possum tempore mutare: ita et iudeorum corda. Eamus ergo securi: Quia si quis ambulauerit in die: id est i pace sic ego et vos: non offendit aliquem: et ideo securi sumus. Chrys. legit sic. Nonne duodecim sunt horu diei: ad litteram: et i illis secure vadit homines et sine offensa: ad litteram. Lux enim illuminat et securos reddit. **¶** Si quis ambulauerit in die: ad litteram: non offendit. Dies enim pellit tenebras et latrones. Et hoc est: Quia lucem huius mundi videt. Per quod vult significare: quod eodem modo qui nihil si b. p. s. c. o. s. i. u. s. nequitie: sed ambulat in luce conscientie bonę: nihil patet versurum. **¶** Si autem ambulauerit in nocte offendit: quia lux non est in eo: id est si male egerit: mala patitur. q. d. non oportet nos formidare: nihil enim gessimus dignum morte. Secundo exponit Chrys. sic: **¶** Si quis ambulauerit etc. q. d. si ille qui lucem huius mundi videt: in cautela est et secure incedit: multo magis qui mecum est nisi forte se subtraxerit. **¶** Hec ait ad securadu eos: **¶** Et post hec dicit eis: ut ostendat causam necessariam sui aduentus. **¶** Lazar⁹ amicus noster dormit: sed vado ut a somno excitem eum. In quo etiam confortat eos: quia non in hierosolymam sed in bethaniam significat se iturum. q. d. non vado rursus in hierosolymam disputatur contra iudeos: sed in bethaniam amicum excitaturus: et ideo non est timendum vobis. Dormit autem lazar⁹ vocat somnu: sicut Dath. ix. c. Non est mortua puella sed dormit. Dormitus enim erat hominibus: sed sibi dormitebat. Simile. j. Thessal. ii. c. Nolumus vos ignorare de dormitibus. **¶** Dixerunt ergo discipuli eius: ad id ut intellexerunt respondentes: **¶** Domine si dormit saluus erit. Aug. Q. solet somnus esse egrotantis salutis indicium. Chrys. Hoc dixerunt volentes eum detinere ne iret illuc: quasi si dormit non oportet ire. **¶** Dixerat autem iesus de morte eius: illi autem putauerunt quia de dormitione somni diceret. Chrys. Sed vnde putauerunt discipuli quod de somno diceret: Ab eo quod dixit: vado ut excitem eum. Etenim amentie. i. stulticie erat: si putabat stadia quindecim esse

illuc: Ita multi sunt qui timent ire ad confessionem propter oppressionem iudeorum: id est adulatorum vel detractorum: qui adulando vel detrahendo bonos impugnant. **¶** Respondit iesus: nonne duodecim sunt horu diei: si quis ambulauerit in die: id est in me siue mecum: non offendit. q. d. non timeatis alios: quia ego vobiscum sum. **¶** Quia lucem huius mundi videt. s. viij. b. Ego sum lux mundi etc. Chrys. est dies vel lux: de qua dicitur i Ps. Hec dies quam fecit dominus. Ante aduentum enim eius erant tenebre in mundo. Et in natiuitate eius cantat: Dies sanctificat⁹ illuxit nobis. Et solet queri: quare in natiuitate

uerit in nocte offendit: quia lux non est in eo. Hec ait et post hec dicit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli eius: Domine si dormit saluus erit. Dixerat autem iesus de morte eius: illi autem putauerunt quia de dormitione somni di-

non cantat: Hec dies quam fecit dominus: sed in resurrectione: Sol. q. in natiuitate illuxit quasi auroa: sed in resurrectione quasi magna dies et clara. De hac dicit Jobel. viij. d. In die illa stillabunt montes dulcedine. Duodecim horu: sunt duodecim apostoli quos illuminauit: et per quos etiam mundum illuminauit. Hi sunt duodecim fortes helim. Exo. xv. d. De quibus Esa. xij. b. Maurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Hi sunt duodecim boues. iij. Regl. viij. d. deferetes mare. i. baptisimū: in quo oportet lauari eos qui volunt intrare ecclesiam. Hi sunt duodecim portus ciuitatis de singulis margaritis: Apoc. xxi. f. Per doctrinam enim apostolorum et exemplum lucidum vite eorum ingredimur paradisu. **¶** Si autem ambulauerit. i. vixerit vel operatur fuerit: **¶** In nocte: in tenebris ignorantie vel peccatorum: **¶** Offendit: quia lux non est in eo. i. ego vel gratia mea. Ps. Via illorum tenebre et lubricum. Et alibi. Melierunt neque intellexerunt: in tenebris ambulat. j. xij. f. Qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Proverb. iiij. c. Via impiorum tenebrosa. **¶** Hec ait et post hec dicit: lazarus amicus noster dormit. Ita querit dominus de peccatoribus: quia dormiunt somno peccati vel torporis: vocat enim eos nec audiunt. Eph. v. d. Exurge qui dormis. Proverb. vi. b. Absque piger dormis. Dormiens sibi fingit multa mirabilia: diuitias preces et honores: sed omnia somnia sunt: ita peccator. Unde Ps. Dormierunt somnum suum et nihil inuenerunt etc. **¶** Sed vado ut a somno excitem eum. In hoc potest percipi qui verum amicum habet: si eos a peccatis excitet qui dormiunt cum diabolo. Unde et christus venit excitare amicum suum lazarum. Et nota quod multipliciter excitat peccator a somno peccati. Quis ad strepitum. i. turbationem et tribulationem mundi. Ps. Turbati sunt et mortui sunt ebraei. Ite clamore. i. exhortatione et predicacione. Esa. lviij. a. Clama ne cesses. Sic dauid excitauit saul. j. Regl. xxvj. c. clamans abner: Nunquid non vixit tu es: et quis alius similis in israel: quare ergo non custodisti dominum tuum regem: Clamor est predicatio que debet fieri ad abner: qui interpretatur pater lucerne. i. ad rationem: que debet redargui quia non custodit dominum suum: id est spiritum. Tertio excitat in pulsu flagellorum vel punitione. Act. xij. a. Percussosq. latere petri excitauit eum. Ps. Conuersus sum in cruna mea dum configit spina. Si multi sunt lethargici: de quibus dicit Proverb. xxiij. d. Et eris sicut dormiens in medio mari: et quasi sopitus gubernator amisso clauo: et dices: verberauerunt me et non dolui: traxerunt me et ego non sensi. Tales somnum mortis sociant. i. peccati visus ad supplicium prouocant. **¶** Dixerunt ergo discipuli eius: domine si dormit saluus erit. Sicut dicitur quidam de magnatibus qui dormiunt in peccatis: Nolite ita dure increpare dominum meum de peccatis suis: quia si dormit saluus erit. i. ex quo quiescit in hoc: nec mala conscientiam habet: non erit ei ad damnationem. Tales significantur per abner: qui dicit ad dauid. j. Regl. xxvj. c. Quis es tu qui clamas et inquietas dominum meum regem: Dicit enim: Dicit fuerunt apud dominum meum: quod non imputabat ei ad peccatum. Tales sunt serui diaboli: custodientes ne quis eum

Ps. 117.

Ps. 34. Ps. 81.

Ps. 75.

Multipliciter excitatur peccator a somno peccati Ps. 106.

Ps. 31.

Ps. 74.

¶ Deinde post hec dicit discipulis suis: eam⁹ in iudeam iterum. In quo commendatur frequentia confessionis. Unde Ps. Confitebitur tibi deus confitebitur. His dicit: quia sepe eundem est ad confessionem. Unde et ad hoc monet hic dominus discipulos: nec debet timere: quia dominus semper socius est eorum in via. **¶** Dicunt ei discipuli: rabbi nunc querebant te iudei lapidare et iterum vadis

ff * excitet dormientem

Euangelij scdm Johannem

Et sic ut existeret illis. Utique ut itaque dicem? quod estimabat de nobis...

Propter vos. i. propter utilitatem viam. d. i. credatis: amplius et robustius me esse deum...

Quia non erant ibi: et in seculo et per dico quoniam mortuus est: et ita per potestis credere me esse deum...

Sed etiam ad eum: quod modo ipse est: ut videatis miraculum per quod firmi credatis. Dixit ergo thomas...

Ad discipulos: etiam nos ut moriamur cum eo. Dicitur enim: etiam nos ut moriamur cum eo. Dicitur enim: etiam nos ut moriamur cum eo...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta hierosolimam...

Quoniam quattuor dies iam in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta hierosolimam quasi stadiis quindecim...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

Bartha ergo ut exciter dormientem in cordibus talem. Job. xl. c. Sub umbra dormit in secreto calami. Sed contra boni excitant eum...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

te. Unde Esa. xlvj. b. Utique ad senectam egolipse et usque ad canos ego portabo. Vel quattuor dies: peccati cordis oratio...

Erat autem bethania iuxta hierosolimam quasi stadiis quindecim. Adulteri autem ex iudeis venerant ad martham et mariam...

In carne propter carnem vivere angelice vite potius est quam humanam. Quindecim autem gradus per quos itur de bethania...

Deinde tribus theologice: Fidei spei et charitate: de quibus habet. i. Cor. xij. d. Et ita habent quattuordecim virtutes...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta hierosolimam quasi stadiis quindecim...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

Uenit itaque Iesus et inuenit eum quattuor dies iam in monumento habentem. Quattuor dies mortis sunt quattuor gratias: in quibus peccat etiam in decrepita gra...

Vertical marginal notes on the left side of the page, including 'Doraliter' and other commentary.

Vertical marginal notes on the right side of the page, including 'Doraliter' and other commentary.

Martha ergo vt audiuit qz iesus venit occurrit illi. Sed cur non assumit secū sorozem ad obuiationē chrisi vadens? Respondem⁹. Vult. s. sine turba: qd non posset si sorozem duxisset/ quē i domo tenuit turbā: singularit^r chrisi loquit: et qd factū est annūciare: quādo vero i spem bonā eam duxit dicendo: Resurget frat tuus: tūc abiit z vocat mariā. **M**aria autem domū sedebat. Chrys⁹. Non qz pigris esset vel martha calidior ea: s. nō audierat mariā chrisi aduentre. Quē enī infirmior esset martha/pater: quia postor audita dicit: Domine iam feter. **M**aria autē nihil tale locuta ē: sed credidit. Hęc ē maria: de q dicit Lucas. x. g. Maria optima partē elegit zc. **D**ixit ergo martha ad iesū: dñe si fuisses hic/frat me⁹ nō fuisset mortu⁹. Idē dicit maria. i. eodē. Chrys⁹. Vnde quāta philosophia mulierum / q̄uls infirma adhuc sit mēs earū: Mos enī i luctu cū aliquos notos viderim / clamam⁹ / plozam⁹ / incidim⁹: sed nō istę mulieres ita / sed p̄festim magistrū admirātur. Et nota qz istę credebāt in chrisum / sed nō vt oportebat. **M**ondū enī cognoscebāt qz esset deus: qd patet / cum dicunt: Si fuisses hic zc. Nec qz p̄tia virtute z auctoritate faceret signa q̄ faciebat: qd patet ibi: Sed z nūc scio: qz quęcūqz poposceris a deo dabit tibi de⁹: vt de stuolo em quodā homie z approbato loquunt / qz oīone posse obtinere suscitacionē fratris. Chrys⁹ aut vtrunqz eas docet. s. qz tanqz deus sit vbiqz / et qz p̄tia virtute oīa faciat. **U**n sequit: **D**icit illi iesus: resurget frat tu⁹. Illud euerit qd dixerat: Quęcūqz poposceris zc. **N**ō enī dicit perā: s. resurget frat tu⁹. Nec dicit ei in p̄ma frōte: o mulier adhuc deorsū vides: nō indigeo adiutorio alio / a me ipso oīa facio: nō ita expresse dicit / ne obstaret illi adhuc hominē tm̄ credēti / s. mediū sermonē facit: **P**rimo. s. nec nimis altū / vel nec nimis humiliem: hoc. s. Resurget frater tu⁹. Postea s. o apertū suā veltatē z auctoritatē insinuat cū dicit: Ego sū resurrectio z vita zc. Et nota qz abiguit dicit: resurget: si enī determinauit qm̄. Et iō respondēs / **D**icit ei martha: scio qz resurget i resurrectiōe: q̄ enī i nouissimo die. q. d. de illa certā sū: sed de hac de q̄ peto incerta. Chrys⁹. **U**n nouerat resurrectionē mulier? Respondem⁹: audierat de b̄ chrisum loquentem / vel p̄phetas audierat et opinioni eorum adheferat. **M** **D**icit ei iesus: ego sum resurrectio z vita. Per hoc manifestus ostendit suam auctoritatē: et qz non indiget alio adiutorio ad suscitandū: quia ipse vita. Dicit ergo: **E**go sū resurrectio: id est causa resurrectiōis. q. d. possum eum resuscitare sine adiutorio. **P** **E**t id ē qz **Q**uia / sum oīa viuificās. Hoc autem non ita expresse dicit / s. insinuauit hīs verbis. **U**el / **E**go sū resurrectio. i. causa resurrectiōis omnī. **P** **E**t vita bonoz. **U**el / **O** **R**esurrectio: qz reddo esse. **P** **E**t vita: qz seruo i esse. **U**el / **O** **R**esurrectio: qz corpor. **P** **E**t vita: aīarū. Et est argu mentū qz resurrectio nō erit oīno naturalis / nec pure opus nature / sed diuine potētis. Et subdit quomodo est vita animarum dicens: **Q**ui credit in me / vitam. **S** **E**tiam si mortu⁹ fuerit / vt modo est lazarus: **T** **U**iuēt: vt viuūt abraam / isaac et iacob: quozum deus dicitur / **D**arth. xxij. c. Et ne intelligat hoc solum de lazaro / subdit de omni. **V** **E**t oīs q̄ viuūt / carne. **V** **E**t credit: et ita viuūt mēte. **U** **E**t **U**iuēt z credit. i. credēdo viuūt. **A**bacuk. ij. a. **I**ustus ex si de sua viuūt. **S** **N**ō moriet i eternū: est ad ipus mortis fm̄ carnē. Et nota: duplex fruct⁹ fidei. **A**depto vite / cū dicit: **U**iuēt. Et euasio pene: cū dicit: **N**ō moriet. Et nota qz dñs ad id qd mulier dixerat: **S**cio quia resurget zc. respon-

det: Ego sum resurrectio. q. d. etiam modo per me potest resuscitari. Ad id autē qd dixerat: Quicquid petieris a deo zc. respōdet: Qui credit in me etia si mortuus fuerit viuēt. q. d. ego sū tributor bonoz / a me oportet petere z i me credere: nō me petere ab alio vt tu credis. **I**te errabat mulier i duob⁹ / vt dicit^r ē. **I**n b̄ qz ipsa nō ē vbiqz tāqz deū estimabat: Et ad b̄ dicit: Ego sū resurrectio z vita: Si enī resurrectio ē z vita: nō loco circumcludit / s. vbiqz assistēs potest sanare. **I**tem errabat in hoc qz nō credebat qz p̄tia virtute z auctoritate faceret signa / vel posset resuscitare fratrem / sed oratione. Et ad b̄ rīdet dicens: Qui credit in me zc. **I**te nota qz dñs dedit mulieri spem de futuro / cum dicit: Resurget: sed pleniorē / cum dicit: Ego sū resurrectio: quia p̄ b̄ inuit qz et tunc posset suscitare. **I**tem dedit ei consolationē de facto / cum dicit: Etiam si mortu⁹ fuerit viuēt. q. d. nō turberis si mortuus est frater tuus: non ē enī hęc mors / sed vita: Spem enī dās de futuro / interim in eo qd contigerat consolationē. **S**equit: **A** **C**redis hoc. **A**ug⁹. **S**ciens fidem ei⁹ q̄rit cōfessionē. **R**oma. x. b. **C**orde credit ad iusticiā zc. **B** **A**it illi: vtiqz dñe. q. d. oīa illa quę dixisti credo. **Q**uia / **C** **E**go credidi / qz tu es chris⁹ / messias p̄missus. **D** **F**ili⁹ dei ab eterno. **E** **Q**ui i hūc mūdū venisti / ex tempe missus ad salutē mūdū. **E**cce vtrunqz naturā confitē / diuinā z humanā. **U** **C**hrys⁹. **U**n dicit: Vnde mulierē adhuc deorsum inuoluit. **A**udis enī: Ego sum resurrectio z vita: nō dicit: ergo resuscita vel viuifica. **S**ed qd: **C**redo quia tu es chris⁹ fili⁹ dei viuū q̄ in hūc mūdū venisti. **V**idetur mibi non intellexisse mulierem quod dictum est: sed qm̄ magnū quid erat intellexit / nō tm̄ cognouit quid: p̄terea aliud interrogata / aliud respondit. **I**nterim quidem hęc lucrata est. s. dissoluere luctū: **T**alis enī chrisi sermonū virtus: deuotio em̄ quę erat ad magistrū presentem / dolorem non valde sentire concedebat. **O**blita est ergo luctus propter deuotionem: propter sermōnū virtutem: et propter spem datam de fratre. **U**nde sequitur **E**t cū hęc dicit

Martha ergo vt audiuit qz iesus venit occurrit illi. Animosititas occurrit iesu / cū audit qz p̄festo sit iesus. i. sal. **S**pes enī hos rumores affert ei. **B** **M**aria autē. i. lynderesis si. **U**el fm̄ blo. **U**el / ue ratio: **C** **D**omi sedebat: qz do / ua vita p̄mo occur / rit p̄ misericōie opera / maria autē domi se / det: qz p̄templatiu / quietē desiderat. **D** **D**ixit ḡ martha ad iesū. Ani / mositas enī p̄ponit s̄bū. **E** **D**ñe si fuisses h̄ / p̄ gram: **F** **F**rat me⁹. i. **I** **I**te / spūs. **S** **N**on fuisset mortuus: qz tu es vita. j. xij. a. **E**go sū via / veritas z vita. **E**sa. xliij. a. **C**ū trāsieris p̄ aq̄s tecū ero z flumina nō operiet te. i. p̄spera: et flama nō ardebit i te. i. aduersa nō nocebūt. **P** **S**. **T** **R**āstui / mus p̄ ignē zc. **I**te **D**aniel. iij. g. **P**ueri illesi remāserūt: quia **Q**uart⁹ erat int̄ eos similis filio dei. **H** **S**ed z nūc scio quia quęcūqz poposceris a deo / id est feceris posce / re: **D**abit tibi de⁹: q̄si etia mortuos i patris pores resuscitare. s. v. d. **S**icut pas suscitāt zc. **K** **D**icit illi iesus: resurget frat tu⁹: qd est / qm̄ dñs dat pctōri aliquā spem veniē et melioris vite. **L** **D**icit ei martha: scio qz resurget i resurrectiōe i nouissimo die. i. in senectute vel decrepitate: qd ē / qm̄ aīa sperat ad vltimū penitere. **S**ed non sufficit ei hoc / sed vult statim resurgere. **U**nde sequit: **M** **D**icit ei iesus: ego sū resurrectio z vita. i. causa sū resurrectiōis et vite spūalis: q̄ est p̄ fidē. **U**n sequit: **Q**ui credit in me etia si mortu⁹ fuerit viuēt. **A**bacuk. ij. a. **I**ustus ex

Martha ergo vt audiuit qz iesus venit occurrit illi. **D** **D**ixit ergo martha ad iesū: dñe si fuisses hic / frat me⁹ nō fuisset mortu⁹. **I** **I**te / **E** **E**go sū resurrectio z vita. **P** **E**t id ē qz **Q**uia / sum oīa viuificās. **U** **C**hrys⁹. **U**n dicit: Vnde mulierē adhuc deorsum inuoluit. **A**udis enī: Ego sum resurrectio z vita: nō dicit: ergo resuscita vel viuifica. **S**ed qd: **C**redo quia tu es chris⁹ fili⁹ dei viuū q̄ in hūc mūdū venisti. **V**idetur mibi non intellexisse mulierem quod dictum est: sed qm̄ magnū quid erat intellexit / nō tm̄ cognouit quid: p̄terea aliud interrogata / aliud respondit. **I**nterim quidem hęc lucrata est. s. dissoluere luctū: **T**alis enī chrisi sermonū virtus: deuotio em̄ quę erat ad magistrū presentem / dolorem non valde sentire concedebat. **O**blita est ergo luctus propter deuotionem: propter sermōnū virtutem: et propter spem datam de fratre. **U**nde sequitur **E**t cū hęc dicit **M**artha ergo vt audiuit qz iesus venit occurrit illi. **D** **D**ixit ergo martha ad iesū: dñe si fuisses hic / frat me⁹ nō fuisset mortu⁹. **I** **I**te / **E** **E**go sū resurrectio z vita. **P** **E**t id ē qz **Q**uia / sum oīa viuificās. **U** **C**hrys⁹. **U**n dicit: Vnde mulierē adhuc deorsum inuoluit. **A**udis enī: Ego sum resurrectio z vita: nō dicit: ergo resuscita vel viuifica. **S**ed qd: **C**redo quia tu es chris⁹ fili⁹ dei viuū q̄ in hūc mūdū venisti. **V**idetur mibi non intellexisse mulierem quod dictum est: sed qm̄ magnū quid erat intellexit / nō tm̄ cognouit quid: p̄terea aliud interrogata / aliud respondit. **I**nterim quidem hęc lucrata est. s. dissoluere luctū: **T**alis enī chrisi sermonū virtus: deuotio em̄ quę erat ad magistrū presentem / dolorem non valde sentire concedebat. **O**blita est ergo luctus propter deuotionem: propter sermōnū virtutem: et propter spem datam de fratre. **U**nde sequitur **E**t cū hęc dicit

B

Doraliter

P. 65.

55 a * fide viuūt. Cetera

Et cum hec dixisset abiit: iam spe ex hilarata. b Et vocavit mariam sororem suam silentio: id est suppressa voce: ne alij audiret & recederet propter odium christi. d Dicens: magister adest & vocat te. Aug. Hoc quod prius causa breuitatis subtraxerat euangelista: hic supplet. f. q. d. hinc maria vocauerit. f. Illa ut audiuit surrexit cito & venit ad eum. Chrysostomus. Solent iugiter hinc bonorem accipere ut ad ipsas veniant co-solantes: sed hec non expectat venire ad se magistrum: neque dignitatem seruat neque a luctu detrita est. b. Rondi enim venerat iesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco vbi occurrat ei martha. Ga-

antius enim & morosus sicut videtur se in iugere signo rogari ab eis. Vel hoc dicit euangelista: ut insinuet feruorem marie: q. s. cito currebat: ut anticiparet eum venientem. Venit autem non sola: sed omnes trahens iudeos: & valde prudenter. Propterea et occulte dixit ad eam soror q. magister eam vocabat: ut non perturbaret conciliu confidentiu. Sed neque causam ipsa dixit quare iret: in veritate enim multi recessissent: nunc vero ut ploretur ad monumentu omnes prosequerent eam: et per hoc credibilis factum est miraculu: & mors ipsius lacari certior. Et hoc est quod sequitur: k. Iudei igit qui erant cum ea in domo & consolabant eam: cum vidissent maria quod cito surrexit de loco suo. Et exiit de domo: secuti sunt eam dicentes: quia vadit ad monumentu ut ploret ibi. Ex hoc autem videtur quod hec maria non fuit illa: de qua Luc. vii. f. quia si fuisset meretrix: non tot sequerentur eam. Bre illa non de bethania: sed de illa erat ciuitate: sicut ibi scriptum est: Luc. vii. Comunior tamen opinio est quod eadem: & verior ut puto. n. Maria ergo cum venisset vbi erat iesus: multis comitata. Quides cum cecidit ad pedes eius. Hoc non fecerat soror. Chrysostomus. Validior hec sorore: quia non ob turbam verecunda est ad pedes cadere: nec dimisit propter suspicionem quam habebant iudei de christo. Vultu tamen aderat inimicorum: qui dixerunt. i. eodem. e. Non potuit hic qui aperuit oculos ceci nati facere ut & hic non moreretur: sed omnia pietas humana: presente magistro. p. Et dixit ei: dñe si fuisses hic: non esset mortuus frater meus. q. d. te presente nulla infirmitas causa esset apparere. Et nota sicut dicit Chrysostomus. q. nihil loquitur ei christus: sicut ad sororem: turba enim aderat: & non erat tempus verborum illorum: sed condescendit & humiliat lachrymans: humanam naturam denudans. Quia enim miraculu magnum facturus erat condescensione testes attrahit: ut non variationem perdat. Si enim magna dixisset tunc de se: omnes abijissent: et sic signu non vidissent. Demonstrat ergo interim humanam naturam: Unde sequitur: q. Iesus ergo ut vidit eam plorantem: & iudeos qui venerat cum ea plorantes: infremuit spiritu: id est interius voluit: non sicut exteriori dolore simul lauit. Vel spiritu: id est voluntate: quia. s. voluit. s. Et turbauit semetipsum: quem alius turbare non potuit. Et intelligit de turbatione pro passionem: Nam de turbatione passio-tis dicitur: Esa. xlii. a. Non erit tristis neque turbulens. Chrysostomus. dicit: q. fremuit siue rugit spiritu: id est retinuit siue cohibuit confusionem siue lachrymationem. Hoc enim sonat in greco: κατὰ σπῆλαιτο. Cohibuit enim se ut non cum luctu fieret interrogatio: de qua subdit: r. Et dixit: vbi posuistis eum: Sed cur interrogat: Respondemus enim Chrysostomus. quia non vult se in iugere miraculo faciendo: sed omnia ab illis discere & rogare facere: ut ab omni suspitione eripiat signum. Aug. dicit: q. non

* fide viuit. Cetera non mutant vsqz ibi: b Et vocavit mariam sororem suam. Animositas enim siue generositas anime excitat synderesim vel rationem. c Silentio: quod nemo nouit hec nisi spiritus hominis. Unde dicit: d Dicens magister adest: id est preesto est gratia & eruditio diuina. Heb. xij. b. Zan q. filijs vobis offert se de. Apoc. iij. d. Ecce sto ad ostium et pulso etc. e Et vocat te: beneficijs flagellat: doctrinam creatur: & alijs modis. Ps. Laboraui clamans etc. f Illa ut audiuit surrexit cito: declinando a malo. g Et venit ad eum: faciendo bonum. Et dicit: Li to: quod expedit: quod sicut dicitur Prover. iij. b. Currens non habebis offendiculum. Eccl. v. c. Ne tarde conuerri ad dominum. b Rondi enim venerat iesus in castellum: id est in mentem per gratiam gratum facientem: quando enim dat gratiam gratis datam: tunc vadit synderesis ad eum quadam voluntate imperfecta. Sed erat adhuc in illo loco vbi occurerat ei martha. Donec maria venit: christus non pro-cedit: ita donec amando venerit: non intrat christus ad cor donec amor venerit. Per martham enim que significat timorem paratur via: sed per amorem adducitur deus in animam. k Iudei igit qui erant cum ea in domo & consolabant eam: cum vidissent maria quia cito surrexit & exiit: secuti sunt eam. Sic carnalia hominis sequuntur spiritualia: & obedit caro spiritui: quando spiritus velocius & promptus fuerit ad eundem ad deum. Sicut etiam carnales homines & adulatores qui volunt retrahere a bono & vane consolari in malo: aliquando conuertunt quando videt alacritatem bonorum. m Dicentes: quia vadit ad monumentum ut ploret ibi. Ad monumentum debet anima vel conscientia ire & alios ducere: id est ad memoriam peccatorum vel mortis etiam corporalis: & lugere ibi pro peccatis & pro presentibus miseris. Miere. vi. g. Luctum vniuersi fac tibi planctum amarum: quia repente veniet vastator super vos. Ero. xij. e. Ortus est clamor maximus in egypto: quia non erat domus in qua non erat mortuus primogenitus: id est anima. Sap. xviij. b. Omnes vno genere mortis mortuos habebant innumerabiles: quia per peccatum omnia bona & presentia & preterita moriunt vel mortificant. n Maria ergo cum venisset etc. Hoc patet vsqz ibi: r Infremuit spiritu & turbauit semetipsum. In hoc ostenditur compassio domini erga peccatores. Eccl. xvij. g. Nolo mortem peccatoris. Miere. xxxi. d. Adhuc recordabor eius: idcirco turbata sunt viscera mea. Al. alit. Dominus dicit fremere & turbare et lachrymari in peccatore: qui facit eum fremere pro horrore peccati: turbare pro dano: et lachrymari pro macula vel pro dei offensa. Vel fremere toto corpore: turbare mente: lachrymari oculis. t Et dixit: vbi posuistis eum: Ubi dicit. quod significat: quod nescit peccatorem. Matth. vij. d. et. xxv. a. Non noui vos. Vel: Ubi posuistis eum: id est in quo vili loco: quasi considera in quantis flagitijs posuisti cor tuum. Simile Beñ. iij. b. Adam vbi es: Miere. iij. a. Vide vbi nunc proftrata sis meretrice. Vel: Ubi posuistis eum: quasi ego quero eum: & ideo dic mihi. Dominus enim querit nos quasi ouem perditam. Ps. Quere seruum tuum etc. Vel: Ubi dicit plangendo: sicut mater requirit de filio unico: & sponsa de marito mortuo. Unde sequitur quod lachrymar est. Vel: Ubi dicit: commissum exigendo. Nobis enim commissum custodia seruati: id est cordis. Prover. iij. d. Omnia custodia seruati: id est cor tuum etc.

habebis offendiculum. Eccl. v. c. Ne tarde conuerri ad dominum. b Rondi enim venerat iesus in castellum: id est in mentem per gratiam gratum facientem: quando enim dat gratiam gratis datam: tunc vadit synderesis ad eum quadam voluntate imperfecta. Sed erat adhuc in illo loco vbi occurerat ei martha. Donec maria venit: christus non pro-cedit: ita donec amando venerit: non intrat christus ad cor donec amor venerit. Per martham enim que significat timorem paratur via: sed per amorem adducitur deus in animam. k Iudei igit qui erant cum ea in domo & consolabant eam: cum vidissent maria quia cito surrexit & exiit: secuti sunt eam. Sic carnalia hominis sequuntur spiritualia: & obedit caro spiritui: quando spiritus velocius & promptus fuerit ad eundem ad deum. Sicut etiam carnales homines & adulatores qui volunt retrahere a bono & vane consolari in malo: aliquando conuertunt quando videt alacritatem bonorum. m Dicentes: quia vadit ad monumentum ut ploret ibi. Ad monumentum debet anima vel conscientia ire & alios ducere: id est ad memoriam peccatorum vel mortis etiam corporalis: & lugere ibi pro peccatis & pro presentibus miseris. Miere. vi. g. Luctum vniuersi fac tibi planctum amarum: quia repente veniet vastator super vos. Ero. xij. e. Ortus est clamor maximus in egypto: quia non erat domus in qua non erat mortuus primogenitus: id est anima. Sap. xviij. b. Omnes vno genere mortis mortuos habebant innumerabiles: quia per peccatum omnia bona & presentia & preterita moriunt vel mortificant. n Maria ergo cum venisset etc. Hoc patet vsqz ibi: r Infremuit spiritu & turbauit semetipsum. In hoc ostenditur compassio domini erga peccatores. Eccl. xvij. g. Nolo mortem peccatoris. Miere. xxxi. d. Adhuc recordabor eius: idcirco turbata sunt viscera mea. Al. alit. Dominus dicit fremere & turbare et lachrymari in peccatore: qui facit eum fremere pro horrore peccati: turbare pro dano: et lachrymari pro macula vel pro dei offensa. Vel fremere toto corpore: turbare mente: lachrymari oculis. t Et dixit: vbi posuistis eum: Ubi dicit. quod significat: quod nescit peccatorem. Matth. vij. d. et. xxv. a. Non noui vos. Vel: Ubi posuistis eum: id est in quo vili loco: quasi considera in quantis flagitijs posuisti cor tuum. Simile Beñ. iij. b. Adam vbi es: Miere. iij. a. Vide vbi nunc profstrata sis meretrice. Vel: Ubi posuistis eum: quasi ego quero eum: & ideo dic mihi. Dominus enim querit nos quasi ouem perditam. Ps. Quere seruum tuum etc. Vel: Ubi dicit plangendo: sicut mater requirit de filio unico: & sponsa de marito mortuo. Unde sequitur quod lachrymar est. Vel: Ubi dicit: commissum exigendo. Nobis enim commissum custodia seruati: id est cordis. Prover. iij. d. Omnia custodia seruati: id est cor tuum etc.

Et vocavit mariam sororem suam silentio: id est suppressa voce: ne alij audiret & recederet propter odium christi. d Dicens: magister adest & vocat te. Aug. Hoc quod prius causa breuitatis subtraxerat euangelista: hic supplet. f. q. d. hinc maria vocauerit. f. Illa ut audiuit surrexit cito & venit ad eum. Chrysostomus. Solent iugiter hinc bonorem accipere ut ad ipsas veniant co-solantes: sed hec non expectat venire ad se magistrum: neque dignitatem seruat neque a luctu detrita est. b. Rondi enim venerat iesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco vbi occurrat ei martha. Ga-

Ignorās querit sed propt̄ mysteriū. Unde Glo. Qui absens sciuit mortuū esse / scit vbi sepul̄ sit: sed sic querēs significat se quasi nescire perditum hominem. Unde dicitur: *Moh noui vos: Matth. vij. d. et. xxv. a. Et Gen. iij. b. Adam vbi es?*
a **D**icunt ei iudei qui aderant: **b** **V**eni et vide: non trabentes eum ad locum quasi resuscitatur / sed quasi ploraturum. Unde sequit̄: **c** **E**t lachrymat̄ est iesus / humanit̄: vt dicit Auḡ. i. ex humana compassione. Vel vt significaret quantum peccator pro se debet plorare. Vel fm̄ beatum Bern̄. ideo plorat: quia reuocaturus erat eum ad erum / nas plentis vite. **d** **D**ixerūt ergo iudei benigniores: **e** **E**cce quō amabat eū / pro quo ita plorat. **f** **Q**uidam autem ex ipsis dixerunt / mali

g. 1. sic

g **N**on poterat hic qui aperuit oculos cecici nati rē. s. ix. b. Et nota sicut dicit Chrys̄. Modū aliq̄ resurrectiōis a se faciendē signū monstrauerat christus. Neq̄ enim ita venit ad monumentū tanq̄ resuscitatur / sed tm̄ lachrymat̄: qd̄ significat euāgelista / cū dicit q̄ quidam dixerūt: *Ecce quōmodo amabat eū. Alij autē: Nō poterat hic q̄ aperuit oculos cecici nati facere vt r̄ h̄ nō moreret.* Auḡ. Potuit quidem / sed noluit: qz plus ē mortuū resuscitare q̄ ne moreret facere. Chrys̄. Hic neq̄ i calamitatib̄ malitias remittebāt. Et nimirū / multo mirabilī r̄ maius est ingressam r̄ dominatē abigere mortem / q̄ sistere venientē. Et nota q̄ cōfidentur q̄ aperuit oculos cecici / et congruo existente pro illo admirari inde detrahunt vt neq̄ yllō facto signo. Item nota q̄ euāgelista corruptos eos esse ostendit: quia anteq̄ christus ostenderet se resuscitaturū eum / preuentunt eum accusationibus non expectantes rei finem. Christus autem non respondet eis per verba / sed per opera diuinitatis vt malignis maiorem verecūdiam inferat / et alios ad fidem peruertat. Unde sequitur: **b** **J**esus ergo rursus fremēs in semetipso: ex compassione / et vt ostendat veritatem humane nature. Vel fremēs: id est luctum refrenās r̄ reprimens: fm̄ Chrys̄. **g** **V**eni ad monumentū / ostensurus per miraculum veritatem diuine nature. **k** **E**rat autem spelunca / ipsum monumentum. **l** **E**t lapis superpositus erat ei: id est speluncę. **m** **A**it iesus: tollite lapidem. Sed cur non absens. vocauit eum: Item cur non lapide insidente fecit resuscitari: etenim sola voce valuit lapidem amouere quī corpus mortuū potuit mouere. Sol. Hoc fecit vt eos testes faceret miraculi: vt nō hoc dicāt qd̄ et in cęco dixerāt: Quoniam hic est / non est hic. s. ix. b. Danus enim leuantes lapidē et ipse accessus egrum ad monumentū / testabantur quoniam ipse est lacarus non alius. Nam illi quidē phantasma est / massent aut aliud quid pro illo: nunc autē hoc q̄ accesserunt ad locū r̄ lapidē leuauerūt r̄ fasciatum exte viderunt r̄ vincula soluerunt r̄ vestimenta cum quibus sepultus erat recognouerunt / r̄ q̄ sorores semper aderant / quarū vna dixit: *Dñe iam feret: quadridian̄ enim est: omnia hęc sufficiētia erāt probare signū r̄ obstruere ora in deuotozū. Propterea dicit eis: n̄ tollite lapidē a sepulchro. s. per hoc ostendens qm̄ eum suscitabit veraciter. Ideo etiā supra interrogat: Ubi posuistis eum: vt illi qui responderūt: Veni r̄ vide: et duxerūt eū ad monumentum / non possent dicere / quoniam alium suscitauit. Vox enim r̄ manus / auditus r̄ visus simul r̄ odorat̄ testantur miraculo. Vox quidē dicens: Veni r̄ vide. Danus autem tollētes lapidē r̄ fascias soluentes. Auditus qui vocem audiuit: Lacare veni foras. Visus qui videt exire de monumento. Odorat̄ qui sensit fetorem quadridiani. Sequitur: **o** **D**icit ei martha soror eius qui mortuū fuerat: *Dñe iam feret quadridian̄ enim est.* Infelm̄. **L** mebat remoro*

g. 9. b.

*** cor tuum rē. Ad litterā / etiam custodiā primū. Eccl̄. Moraliter xvij. b. Unicuiq̄ mandauit de proximo suo. a** **D**icit ei

Ubi vox est { **M**elcientis. **I**mproperantis. **R**em sollicitę querētis **P**langentis. **R**em cōmissam instā / ter exigentis.

Veni r̄ vide. Ita debemus dñm vocare ad cor vt veniat per gratiam: et videat: id est videre faciat per scientiā vel

fidem. **c** **E**t lachrymat̄ est iesus. **L**er legitur dominus fleuisse. **F**leuit super ciuitatem: **L**uc. xix. f. **E**t in passione: **H**eb. v. b. **E**t hic fleuit. **E**rgo ter ppter tres causas. **I**n cruce fleuit: quia eramus ingrati eius beneficijs: et maxime beneficio passionis. **S**uper ciuitatem: quia icauti. **U**nde ibi. **S**i coguisses r̄ tu. **S**up lacarum: quia damna / ti. **V**el ter fleuit. **I**n cruce / nostram culpam: super ciuitatē / nostram ignorantiā: super lacarū / nostrā miseriam. **S**imiliter et nos pro mortuis

b retur: **J**esus ergo rursus fremēs in semetipso / venit ad monumentum. **E**rat autem spelunca: et lapis suppositus erat ei. **A**it iesus: **T**ollite lapidē. **D**icit ei martha soror ei qui mortuū fuerat: **D**omine

in peccato flere debem̄ r̄ pro nobis r̄ pro alijs. **P**ro nobis: quia amissim̄ christū qui est vita. **U**nde ruben fleuit quī non inuenit puerū ioseph. **R**uben filius visionis: id est intellectus vt quolibet circūspiciens r̄ rediens ad cor suū: flet quī videt se verū ioseph amississe: **Gen. xxxvij. f.** **E**t in eodem. **g.** dicit lacob. **F**era pessima deuorauit filiū meū ioseph: et scidit vestimēta sua r̄ fleuit sine solatione. **F**lendū est etiam pro alijs: sicut r̄ dauid fleuit pro saul r̄ ionatha. **ij. Reg. i. c.** **P**ro saul inimico: et p̄ ionatha amico. **I**te flet pro absalon fratricida: **ij. Reg. xviij. g.** **A**bsalon filius m̄. **d** **D**ixerunt ergo iudei: ecce quō amabat eū. **C**hristus int̄nū nos pctōres dilexit / q̄ ex amore nostro non solū lachrymas sed r̄ vitā dedit. **ij. xv. b.** **V**alozē hac dilectionē rē. **M**atth. ix. b. **N**ō veni vocare iustos rē. **f** **Q**uidā autē ex ipsis dixerunt: non poterat hic q̄ aperuit oculos cecici nati facere vt r̄ hic nō moreret. **I**ta dicunt qdā blasphemī: **N**on poterat deus facere q̄ homo non peccaret: q̄ fecit vt vitam et lucem haberet. **S**ic etiam dicūt multī quādo vident aliquē discretū peccare: **I**ste illuminabat alios spūaliter: r̄ quō se et alios nō custodiuit a pctō: **U**nde balaam de se dicit: **N**umeri xxij. c. **D**ixit homo cuius obscurat̄ est oculus: r̄ oporteret visidēs viderē r̄ cadēs apertos habet oculos. **S**ic multī theologī gressus suos non dirigentes sed quasi cęci de colore disputantes. **h** **J**esus ergo rursus fremēs in semetipso venit ad monumentū: id est ad cor peccatoris venit p̄ duplicem fremitum. **H**is enī fremit / significans q̄ bis fremere facit. **P**rimo dans gratiā gratis datam: qua fremim̄ p̄ attritionem. **S**ecūdo dās gratiā / qua fremim̄ p̄ contritiōē. **J**ob. iij. d. **Q**uasi inundantes aque sic rugit̄ meus. **E**t **P**̄ rugiebam a gemitu cordis mei. **V**el duplex fremitus est duplex horroz: de culpa r̄ de pena: vt duplex refrenatio / carnis et mentis. **k** **E**rat autē spelunca / r̄ lapis suppositus erat ei. **S**pelunca est ipsum peccatū: qd̄ est pfundū per desperationē vel culpę magnitudinē: angustū per conscientie re / morionē: fetidū per prauū exempli corruptionē: clausum ē p̄ cōsuetudinē: r̄ obfirmatur per excusationem: qd̄ est qm̄ lapis excusationis r̄ defensionis supponit. **L** b̄ren. iij. f. **L**apsa ē in lacum vita mea / posuerunt lapidē super me. **D**aniel. vj. e. **A**dduxerunt danielē r̄ miserunt eum in lacum leonū: id est pctōrem in profunditatē peccatorū: **a**llatusq̄ est lapis vnus et positus est super os lact. **m** **A**it iesus: tollite lapidē: id est onus legis remouete r̄ gratiā predicatē: **I**ta dicit dñs apostolis. **V**el lapidē: id est obstinationē cordis: vel excusationē oris. **q. d.** accusate vos per confessionē. **o** **D**icit ei martha soror ei qui mortuū fuerat: **d**ñe iam feret: quadridian̄ enim est. **I**ta dicit animositas cōuersa in p̄ /

ps. 37.

ff 3 * sillanimitatē ex

Euangelij scdm Iohannem

mebat remoto lapide potius fetore excitari quam fruem resuscitari. Chrysostomus. Quasi impossibile existimabat decetero fratrem resuscitari propter tempus quadridui. Et ex hoc patet quod non intellegebat ea que dixerat ei Christus. Unde: a. Nonne dixi tibi: quoniam si credideris videbis gloriam dei: id est gloriosam operationem dei que ut deus operabor. Sed ubi dixit ei hec: Respondemus: intelligendum est ei supra dixisse et euangelista causa breuitatis pretermisisse: scilicet de uocatione marie. Tel...

Gloriam dei: id est resurrectione fratris. Gloria autem dei de patre ait: discipulis autem dixit. eodem. a. Et glorificet filius dei. Infirmas enim eorum que audiebant causa fuit. Mollit autem dolus in crepare martham: ne turbaret inspectores: que dixerat commemorat tanquam non remissiscentem.

catone marie. Tel intelligit in h. qd dixerat. s. c. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit uiuet. c. Tulerunt ergo lapidem / ut iusserat. d. Iesus autem eleuatus sursum oculis in celum. f. e. Dixit pat gratias ago tibi etc. Chrysostomus. Interrogemus hereticum: ut christus ab oratione uirtutem suscitaret acciperet. Si hoc dixerit: qualiter igitur alia miracula sine oratione fecit dicens: Dico tibi demonia exi ab eo: Marc. i. c. Et: Volo mundare: Marc. vi. a. Et surgens tolle grabatam tuam: et dimitte tibi peccata tua: Marc. ix. a. et Marc. ij. a. Et martha dixit: ille et copescere: Marc. vi. c. Item quid habuit Christus plus apostolis si et ipse oratione indiguit si cur ipsi: Magis autem neque ipsi cum oratione omnia faciebant sed et sepe sine oratione mirificabant nomen Iesu inuocantes. Si autem nomen eius tantam habebat fortitudinem in apostolis: qualiter ipse oratione indigebat: Videamus autem et que sit oratio. f. Mater gratias ago tibi quoniam audisti me. Quis ita orauit unquam antequam roget quod ut fiat: Gratias ago autem: per hoc ostendens quod non indiget oratione: quia omnia facit pater que uult filius quorum una est mens. Unde sequitur: h. Ego autem sciebam quia semper me audis. q. d. oratione non indigeo ad hoc ut fiat mea uoluntas: quia una est tibi et mihi uoluntas. Et hoc est: i. Quia semper me audis: id est nihil est contrarium mihi ad te. Quare ergo formam orationis assumit? Audi quod dicit: k. Sed propter populum qui circumstant dixi hec: id est propter imbecilliores et infirmiores. l. Et: credant quia tu me misisti: id est ideo oro ad te: ne credant me esse contrarium tibi: uel ne credant quod opus quod factum non sit ex deo. Hoc enim dicere soliti erant: Non est hic homo ex deo etc. s. ix. c. Et nota quod non dicit: ut credant quoniam ego minor sum. uel ego non possum illud per me facere sine oratione: nec dicit ut credat quod tu me misisti imbecilliter sed simpliciter misisti: ut per hoc significet non esse contrarium ei. Ostensa ergo humilitate per uerba: ostendit potestatem per opera. Unde sequitur: m. Hec cum dixisset: uoce magna clamauit: ut omnes audirent. n. Lacare ueni foras. Chrysostomus. Propter quid non dixit: In nomine patris mei ueni foras: Item cur non dixit: resuscita eum pater. Respondemus: hoc sapientie sue est: per uerba condescensionem: per res uero potestatem ostendere. Item non dixit sic: resurge: sed: ueni foras: ut uiuenti enim loquitur ei: et loquitur potestati sue. Quid enim huic potestati par est: Unde sequitur: q. Et statim prodijt qui fuerat mortuus. Ecce opus attestans et auctoritatem. Hoc est quod dicit Ps. Dabit uocem suam uocem uirtutis. Hoc est quod dicitur. s. v. c. Venit hora et nunc est qui mortui audient uocem filij dei: et qui audierint uiuent. r. Li...

iam fetet: quadriduanus enim est. Dicit ei Iesus: Nonne dixi tibi: quoniam si credideris videbis gloriam dei: Tulerunt ergo lapidem. Iesus autem eleuatus sursum oculis dixit: Pat gratias ago tibi quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper me audis: sed propter populum qui circumstant dixi: ut credant quia tu me misisti. Hec cum dixisset: uoce magna clamauit: Lacare ueni foras. Et statim prodijt qui fuerat mortuus: ligatus pedes et manus institis: et facies illius sudario erat ligata. Dicit eis Iesus: soluite eum et sinite eum abire.

gatus pedes et manus institis: sicut morem iudeorum. Sed quomodo ligatus potuit ire uel surgere: Respondemus. In hoc miraculo fuit. s. Et facies illius sudario erat ligata: id est panno inuoluta. Et sicut illam inuolutionem uocat ligationem: ita forte institos uocat illos pannos quibus inuoluiti erant pedes et manus. i. Dicit eis Iesus: soluite eum etc. Ne putaretur phantasia esse res ista: nam hoc: id est esse ligatum non minus uidebatur esse quam resuscitare: ideo iussit ut soluant eum: ut tangentes et prope eum accedentes certissime cognoscant quoniam uere ille est. v. Et sinite abire: ut ex gressu probetur uere resuscitatus. Tel hoc dicit ut doceat fugere gloriam. Tel Chrysostomus. Vide in glorificationem: non ducit eum: neque iubet secum ambulare: ut in motu factu uero miraculo: alij quidem est odor uisus: alij odor mortis.

Unde sequitur: s. sicut in similitudinem ex magnitudine peccatorum: quasi impossibile est spiritum resurgere: cum iam peccatum fetet alij per manifestationem et quadriduanus sit per consuetudinem. De hoc fetore dicit Iohannes ij. c. Ascendet fetor eius et ascendet putredo eius quia superbe egit. Amos. iij. c. Ascendere fecit putredinem castrorum uestrorum in naves uestras et non redistis ad me. Et Zach. v. d. dicit: quod iniquitas deferebatur: ut edificetur ei domus in terra sennaar. Sennaar enim interpretatur fetor: de...

rum. a. Dicit ei Iesus: nonne dixi tibi: quoniam si credideris videbis gloriam dei. Sic erigitur uisus glorie dei. Gloria autem dei est misericordia per quam redditur famosus et laudabilis. Gloria enim est frequens fama cum laude. In hoc ergo apparet gloria eius quod ita liberalis est quod inimicos suos conuertit ad pacem. Esa. xlii. b. Gloriam meam alteri non dabo. c. Tulerunt ergo lapidem: quod est quando molitur cor per attritionem. d. Iesus autem eleuatus sursum oculis. Per hoc docet nos quod in omnibus debemus gratias agere postquam exauditi sumus de aliquo. Unde dicit: g. Quoniam audisti me etc. Ps. Oculi domini super iustos: et aures eius in preces eorum. m. Hec cum dixisset uoce magna clamauit: lacare ueni foras. Per hoc docet nos quod antequam clamemus ad mortuos per predicationem clamare debemus ad deum per orationem uel gratiarum actionem. Et nota quod dominus clamare uoce magna: id est affectuosa per predicatorum suos. Tel magni clamor: magna gratia ad excitandum cor. Et ideo uox magna est necessaria: quia surdi sumus. Unde Esa. lvi. a. Clama ne cesses: quasi tuba exalta uocem tuam et annuncia populo meo scelera eorum etc. o. Veni bona faciendo. p. Foras: de peccatis exeundo. Tel o. Veni foras: peccatum confitendo. q. Et statim prodijt qui fuerat mortuus. Aug. Dum peccator contemnit quasi sepultus facer: quando pergit surgit: quando confitetur: prodit quasi de occultis exeundo manifestus. Sed adhuc: r. Ligatus est: pedes et manus institis: id est difficultatibus bene operandi et bene uolendi. Proverb. v. d. Fumus peccatorum suorum constringitur. Ps. Funes peccatorum circumplexi sunt me. s. Et facies illius sudario erat ligata. Per quod intelligitur obsecritas intelligendi et cognoscendi. Ponitur enim uelamen super oculos peccatoris. ij. Cor. ij. d. Uelamen positum est super cor eorum. t. Dicit eis Iesus: soluite eum et sinite abire. Sicut dicit Bern. et Aug. Christus per se uisitat iustos: ministris autem potestatem soluendi tribuit. Unde Marc. x. ij. c. Aug. solueritis super terram erant soluta et in celis. Hec autem sufficiant quantum ad moralitatem huius capituli.

Ps. 67.

Text from the adjacent page, partially visible on the right edge of the image.

¶ An sequit: a Multi ex iudeis rē. Secūda pars capti-
 tui. a Multi ex iudeis nō oēs. b Qui venerāt
 ad mariā z marthā z viderāt q̄ fecit iesus credide-
 rūt i eū: et hī boni. c Quidā autē ex ipsis abierūt ad
 pharisēos z dixerūt eis quē fecit iesus. Dixerunt au-
 tem vt dicit Glo. siue annūciando vt cre-
 derēt: siue prodendo vt sequerent. S; quo

quo modo hoc fa-
 cum sit: d Col-
 legerunt ergo
 pontifices et
 pharisēi cōcili-
 um aduersus eū.
 Ebryf. Cū opoz-
 teret stupere z ad-
 mirari audito mi-
 raculo cogitant in-
 terficere eum qui
 mortuum suscita-
 uit. O de infantia:
 eum qui in aliorū
 corporibus morte
 supavit: morti tra-
 dere estimabant.
 Et nota q̄ dicitur
 resuscitatio lazarū
 facta nono die an-
 te ramos palmarū
 s. in feria sexta/et
 sabbatō tractauerūt de morte ei: et pro-
 pter hoc tunc incipit domini passio: et di-
 citur officia in passione. e Et dice-
 bāt: adiuicem. f Quid faciem?
 quasi cur pigritamur: cur nobis nō pro-
 uidemus? g Quid hic homo mul-
 ta signa facit. Ebryf. Dominem ad-
 buc vocāt: qui tantam susceperant diu-
 nitatis eius demonstrationem: sed inui-
 dia nihil videt: sed exsecrat aīam. h Si
 dimittimus eum sic: id est viuētem
 et signa facientem. i Omnes cre-
 dent in eum: et adhibebunt ei z sequē-
 tur eum quasi regem z messiam. k Et
 venient romani: Audientes enī hoc
 dicēt q̄ fecimus eum regem contra eos.

Aboralif ¶ Col-
 lent locū rē. No-
 ta q̄ propter oppres-
 sionem quam facie-
 bant romani iudeis
 facta est dissēsiō: ita
 etiā timendum est
 ne fiat dissēsiō ab ec-
 clesia propter distri-
 ctionem.

manis propter negationem tributi nullus auderet se defende-
 re: et sic tollerent locum z gentem. Aliter dicit Aug. Sciebāt
 q̄ christus dicebat templum destruendū z cerimonialia eua-
 cuanda: z ideo timebant ne si omnes crederēt in christum/ ne-
 mo remaneret zelator: templi et legis qui contra romanos ci-
 uitatem z templum defenderet. Ebryf. dicit q̄ hoc dixerunt
 iudei: Venient romani rē. non hoc estimantes sed inuisiden-
 tes: z per hoc populum concutere z cōmouere volentes qua-
 si debentem periclitari a romanis propter suspicionem tyrā-
 nidis. Si enim aiunt / viderūt eum romani turbam ducentē
 suspicabuntur nos erigi in tyrannidē: z destruent nostram ci-
 uitatē. S; cui⁹ gētia dic mibi suspicaretur hoc romani: Nō
 desistentiam a romanis vocuit: non rebellionē p̄dicauit:

nō pecunias z arma parauit: Nōne censū dari cesari p̄cessit
 Datth. xxi. c. Nōne regē facere voluistis z fugit: Igitur hec
 q̄dē dixerūt iudei non estimantes sed inuidentes. Sequitur.
 n An autē ex ipsis/ p̄tificib⁹: q̄ dicit vn⁹ qz iuerēcūdiōz
 erat reliq̄s z i malicia singularis. o Caiphas noie/ cū es-

set pontifex anni illius: et ita audax
 fuit z p̄m⁹ in loquēdo: z maioris auctoriz-
 tatis fuit sbū ei⁹. p Dixit eis: vos ne-
 scitū q̄cōp nec cogitatū: qui de h̄ hesi-
 tatis vt remediū apponere tardat. Certū
 enim ē p̄siliū. q Quia expedit vo-
 bis vt vn⁹ moriat. i. occidat r hō
 mo p̄ pplo z non tota gens pereat:
 a romanis per ipsū si viterit. Ebryf.
 Quod ceteri sub hesitatioe z i ordine p̄si-
 liū p̄posuerāt: dicebāt enim: Quid facim⁹
 qz h̄ hō rē. Hīste iuerēcūde z nudo capi-
 te et cū crudelitate diffinitive clamauit:
 Vos nescitū q̄cōp nec cogitatū rē.
 Et ē sensus: Vos sedetis z adhuc rē se-
 gn⁹ attēdit: z nescitū vn⁹ hōis salutē p̄te-
 nere p̄ cōmunitate. Hoc autē p̄nitiosa mē-
 re dixerat quātū ad ea q̄ intellexit i sbis: s
 sba i ore ei⁹ spūs sic ordinauit vt ad altū
 intellectū eēt p̄grua. An sequit s hōc
 aut a semetipso nō dixit s; cū esset
 pontifex anni illius/ p̄betauit. i. qd di-
 xit propheta fuit licet non ipse fuit pro-
 pheta i h̄: quia nō intellexit. Ebryf. Al-
 des quāta pontificalis potestatis est vir-
 tus: qz eū qualitercūqz dign⁹ effect⁹ erat
 p̄tificari: etsi idign⁹ existēs re p̄pheta-
 uit nesciēs q̄ dicebat. Ore enī ei⁹ solū vsa
 ē gfa siue spūssanct⁹ p̄tiamatū autē cor
 nō retigit. Multi deniqz z alij indigni ex-
 stētes futura dixerūt: vt nabuchodonosor:
 Daniel. ij. c. Pbarao/ Gen. xij. a. Hala-
 am: Numeri. xxij. a. Oziel stella ex ta-
 cob. Itē videt quāta spūssanct⁹ p̄tē a mēte
 p̄nitiosa valuit sba pferre: p̄tē plena
 magne z mirabilis. Nō paruū autē h̄ erat
 et inimicū prophetae hec. Hoc et alios
 attrahere poterat: quando viderunt qd
 prophetauerat euenisse/ aliter tñ q̄ itelle-
 xerat: quia enim mortuus est christ⁹/ pro-
 pterea a futuro supplicio eruti sunt fideles. Et hoc est quod
 de: r Prop̄hauit: qz iesus mortur⁹ erat p̄ gēte/
 iudaea. Glo. Hoc tñ dixerat caiphas: Sed qz nouerit eū
 gelista fore alias oues/ addit: v Et nō tñ p̄ gēte. i. p iu-
 deis. r S; vt filios dei/ p̄destinatōe. i. gētilēs: y Qui
 erāt disp̄si per varios errores vel voluptates vel nationes.
 3 Cōgregaret in vnum/ ouile. s. r. c. sub vno pastore.
 Ebryf. Filios dei gētes vocat euāgelista: eo qz futur⁹ erat: si
 cur ipse ait. s. r. c. Et alias oues habeo rē. Quid ē autē q̄ dicit
 vt p̄gregaret. Ridem⁹. i. eos q̄ p̄e z eos q̄ lōge vnū corp⁹
 fecē: Eph. ij. c. et. Esa. lvij. d. Tñ z q̄ romē sedet indos mēbz
 eē suscipi⁹ estimat. Ecce vno incōpabilis z oīm caput ē christ⁹/
 stus. Sequit: a Ab illo ḡ die cogitauerūt vt p̄siliati
 sunt/ scdm Ebryf. vt interficerēt eū/ animati p̄dicto ver-
 bo caiphs. S; s. v. ij. a. dicit: Prop̄t h̄ querebāt eū interfice-
 re. Et. s. vij. e. dicit eis christ⁹: Quid me h̄rit⁹ interficere
 nō ē modo diffinito. Idē dicit Ebryf. P̄r qdē querebāt: nūc
 aut et sententiā firmauerūt z vt pp̄io opere vsi sūt. b Ge-
 sus aut tam non in palā apud iudeos ambulabat.
 Glo. Nō q̄ hoc nō posset/ sed docet suos cedere furorū perse-
 quentiū. Itē occultat se: vt ostēdat se verū hominē. Si enī
 cum eis morare: z vi diuina ab eis eriperet/ solū de⁹ z non ho-
 mo putaretur. Itē aliquādo fugit/ vt credatur homo: aliquā-
 do manens se diuina virtute ab eis protegit/ vt deus credat.

Nota simile
 super Exo. v.
 d. Fecere fecer-
 tis nomē no-
 strū corā pha-
 raō: dicit Glo.
 Cerum dicit
 q̄s nesciēs

Sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitatem que dicitur ephrem.

Matt. 26. a. Marci. 14. a. Luc. 22.

Ps. 131.

Moralis a. Sed abiit etc. Per hoc significatur qd iudei...

Chrys. Moralit. Abul. ti autem ex regione ascendit...

Matt. 26. a. Marci. 14. a.

Et abiit in regionem iuxta desertum in ciuitate que dicitur ephrem...

Esus ergo ante sex dies pasche venit bethaniam...

Christum: et de responsione christi ad andream...

a sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitate que dicitur ephrem...

Christus: et de responsione christi ad andream...

Et abiit in regionem iuxta desertum in ciuitate que dicitur ephrem...

Moralis m. Jesus ergo ante sex dies pasche venit bethaniam...

* Luc. xv. e. Pas fact

Vertical text on the right edge of the page, likely from an adjacent page or a marginal note.

Et folia nardi celebrat. **Ubi** ad comedationem vnguenti/alt **Dar**
cus: Spicati preciosi. **a** **Et** martha ministrabat/ no ma
ria: vt etia dicit **Luc.** x. g. **b** **Lazarus** vero vn^o erat ex
discumbentib⁹ cu eo. **Chrys.** hoc sincere resurrectio
nis signum est/ post multos dies z viuere z manducare. **Hoc**
idem dicit **Blo.** **Et**
dicit **Aug⁹** in libro
de verbis domini
de isto lazaro: qui la
zarus et biathana/
tos dicebat: et mul
ta de locis p^{en}alib⁹
referebat conuiuant
bus z de tristegis in
ferni. **c** **Maria**
ergo accepit li
bram vnguenti.

q. d. vna soror misterio intēdebat: altera vnctioni. **d** **Maria**
di pistici preciosi. Preciosum enim vnguentum fit de nar
do: maxime de spicis. **Unde** dicit **Darcus.** xliij. a. spicati:
hic autem dicitur pistici a loco. **Vel** Pistici: id est fidelis nō
adulterati. **e** **Et** vnxit pedes iesu. **Hoc** autem factum
est in sabbato ante ramos palmarum. **Ideo** dñs papa in illo
sabbato lauat pedes pauperum: nec facit stationem: sed intē
dit operib⁹ misericordie. **Ideo** etiam sabbatū illud non habet
proprium officium: sed de illo scribitur: Sabbatum vacat:
quia tunc nostra communicare debemus z operibus miseri
cordie intendere. **f** **Et** extersit capillis suis pe
des ei⁹: de suo digniori honorans eius humiliora: quia qd
infirmū est dei/ forti⁹ est omnibus hominibus. **j.** **Cor.** j. d. **Et**
sicut dicit **Chrys.** qz credebat eum deū. **Hoc** fecit: **g** **Et**
domus impleta est ex odore vnguenti. **In** quo ostē
ditur vis vnguenti. **De** cuius etiam preciositate subditur po
stea. **h** **Dicit** ergo vnus ex dis
cipulis eius/ i superficie: vel aliquan
do etiā in re. **i** **Judas** scariothis
qui erat eum traditurus: quia iam
erat dispositus ad tradendum z in po
sito tradendi. **Iste** moritur bono odo
re vnguenti/ de quo alij viuunt: vt dicit
Blo. **Et** **Aug⁹**. **Molt** inuidere /z te nō
occidet bonus odor. **ij.** **Cor.** ij. d. **Christi** bonus odor sum⁹:
alijs vitę z. **Breg⁹**. **Idem** sibilus equos mitgat: canes insti
gat. **k** **Quare** hoc vnguentum. **Hoc**: id est tale siue
tam preciosum: **l** **Non** venit/ vel/ venditur trecenti
denarijs: z datum est egenis. **Eccē** sub p^{re}textu z figu
ra religionis eam increpauit/ z sub forma pietatis. **m** **Di**
xit aut hoc/ nō qz de egenis ptinebat ad eum. **Blo.**
Me cura pauperū hęc putarem? eū dixit: determinat euan
gelista cur hęc dixerat. **Sed** qz fur erat. **Et** ostēdit qūo fur.

Et: id ē quia. **Luc.** xv. e. **Pater** facit conuiuium filio prodigo. **Et** ioseph
fratib⁹. **Gen.** xliij. g. **Destr.** ix. d. **Dies** epularum atq^z p^{re}ti
cip: et mittent adinuicem partes. **Qd** fit quādo vnus gaudet
de conuersione alterius: vel quando subuenitur pauperibus
per elemosynas. **a** **Et** martha ministrabat: lazarus
vero vn^o erat ex discumbentib⁹ cum eo. **Luc.** xliij. c. **Quis**
maior est: qui ministrat aut qui recumbit: **Monne** q
recumbit. **Ergo** maior ē in cōuiuio dñi lazarus qz martha: qz
peccator: de magnis flagitijs conuersus magis feruet in bo
num. **Unde** **Rōma.** v. d. **Ubi** abūdauit delictum z. **Et** quot
peccata fecit: tot habet ferula/ dolens de eis z gaudens quia
liberauit eum domin⁹. **Unde** **Eccē.** xliij. c. **Qui** nauigant ma
re enarrant pericula eius. **c** **Maria** ergo accepit librā
vnguenti nardi pistici preciosi: z vnxit pedes iesu.
Matth. xxvj. a. **habēt** q vnxit caput ei⁹: **In** quo significa
tur /q z deuotio habēda est/ et circa incarnationē eius que si
gnificatur per caput/ et circa finem siue mortem. **Exo.** xij. b.
Caput cum pedib⁹ z intestinis vorabit. **Vel** caput est del
tas: pedes humanitas. **j.** **Cor.** xj. a. **Caput** christi de⁹. **Hic**

autem significatur per vnguentum/ deuotio mētis: siue ope
ra deuotionis. **In** quibus attendenda sunt quattuor. **De**u
tura/ vnde dicitur: librā. **Et** humilitas/ cum dicit: nar
di. **Et** sinceritas/ cum dicitur: pistici. **Et** charitas/ cū di
citur: preciosi. **Dicit** enim **Bern.** qz rara hora et parua
moza. **Ubi** et aq
sloe non cōtinue
fluunt sed raro et
cum filestio: vt
dicit **Blo.** s. ix.
De h vnguento
satis habet super
Mat. xxvj. a. et
Mat. xliij. a.
U pedes horz st
paupes: de quib⁹
subditur: **f** **Et**

extersit capillis suis pedes ei⁹. **Luc.** vij. f. **habēt**: q
rigauit pedes dñi: **Qui** significant paupes. **Esa.** lx. c. **Lo**
cum pedum meorum glorificabo: id est cōnobā dīrabo: in
quibus in pncipio fuerunt pauperes. **Esa.** xliij. a. **Semita** i
pedibus eius nō apparebit: id est neclmima peccata. **Apo**
stolus bene dicebat se pedem dñi esse: quia dñm vehebar.
ij. **Cor.** liij. c. **Do**ntificationē dñi in corpore nostro circū
ferentes. **Sunt** ergo pedes rigandi lachrymis compassio
nis: vngēdi suauitate p^{re}solationis: tergendī capillis: id est
fouendi elemosynis z operib⁹ pietatis. **De** primo dicitur
Esa. lviij. c. **Si** effuderis esurienti animā tuam z. cōpati
endo. **De** secūdo: id est de vnctione habēt **Eccē.** xviij. b.
Monne ardorem refrigerabit ros: sic et verbum melius q
datum: **De** tertio dicitur **Luc.** xj. f. **Qd** superest date ele
mosynam. **Per** capillos enim designant tempalia. **Unde**
Numert. viij. b. **p^{re}ceptis** leuiti vt radāt pilos capiti z bar
be: vt nō remaneāt eis nisi radices. **Habēt** enī reddit⁹ re
nascētes. **g** **Et** domus impleta est ex odore vn
guenti. **Ap⁹**. ij. **Cor.** ij. d. **Bonus** odor sumus in om
ni loco. **h** **Dicit** ergo vnus ex discipulis eius iu
das scariothis q erat eū traditur⁹: qre hoc vn
guētū z. **Ira** mlti murmurāt p^{re}ra p^{re}platiuos z deuo
tos z estimāt totū tempus pditū qd impendit deuotioni.
Ubi **Matth.** xxvj. a. **U** qd perditio hęc vnguenti facta ē
m

Dixit aut hoc: nō qz de egenis ptinebat ad
eū: qz fur erat. **Ira** et multi sacerdotes plus loquunt
de elemosynis faciēdis pro sua cupiditate qz pauperū vti
litate. **Et** nota de isto iuda: qz fuit fur z pditor z comedēs
cū dño/ cōfessus est/ desperauit/ retulit denarios ad sacer
dotes/ suspensus crepuit medius. **Sicut** autem per iu
dam: id est per bonam confessionem fratres sui ioseph sunt
reconciliati: sic econtrario per malam confessionem mult
damnant. **Fures** ergo sunt in confessionib⁹: qui subtrahunt
quēdam peccata vel circumstantias que aperte aggrauāt
peccatum/ ne nimis mali appareant: cum tū dicitur **Esa.**
xliij. e. **Perdam** babilonis nomen z reliquias z progen
em z germē. **Gen.** xxxj. d. **dīc** iacob ad laban: **Apud** quē
cunqz inueneris deos tuos: necetur coram fratribus suis.
Per laban/ qui interpretat dealbarus: significatur diabo
lus: qui sub specie boni temptat per idola peccata: et ille in
quo inueniuntur idola in iudicio/ cum scrutabitur domin⁹

h ierusalem in lucernis necabitur coram oib⁹. **P⁹**. **Scr**
rans corda z. **Item** iudas prodit dominū: quando veni
ens ad confessionem non habet propositū dimitrendi pec
catum. **Et** tales significantur **Matth.** xxvj. d. **per** illos q
genus exo illudebant dominū z spuebant in faciem eius:
qd est quando respuunt iusticiam p^{en}itentię. **Item** iudas
confessus fuit licet falso/ cum habebat manum in catino cū
domino/ dicens: **Numquid** ego sum rabbi? qd fit quando
vsqz ad parasceuen v^l sabbatū vel etiam diem pasche dis
ferūt cōfiteri/ quādo debēt cōmunicare. **Et** tales quo ad h
peiores vident herode: qz p aliqz dies añ pascha venit vt pu
rificaret se z comederet pascha: **Luc.** xxiij. a. **Et** s. xj. g.

* Ascenderunt multi

alter *

Luc. xv. e. **Pater** facit conuiuium filio prodigo. **Et** ioseph
fratib⁹. **Gen.** xliij. g. **Destr.** ix. d. **Dies** epularum atq^z p^{re}ti
cip: et mittent adinuicem partes. **Qd** fit quādo vnus gaudet
de conuersione alterius: vel quando subuenitur pauperibus
per elemosynas. **a** **Et** martha ministrabat: lazarus
vero vn^o erat ex discumbentib⁹ cum eo. **Luc.** xliij. c. **Quis**
maior est: qui ministrat aut qui recumbit: **Monne** q
recumbit. **Ergo** maior ē in cōuiuio dñi lazarus qz martha: qz
peccator: de magnis flagitijs conuersus magis feruet in bo
num. **Unde** **Rōma.** v. d. **Ubi** abūdauit delictum z. **Et** quot
peccata fecit: tot habet ferula/ dolens de eis z gaudens quia
liberauit eum domin⁹. **Unde** **Eccē.** xliij. c. **Qui** nauigant ma
re enarrant pericula eius. **c** **Maria** ergo accepit librā
vnguenti nardi pistici preciosi: z vnxit pedes iesu.
Matth. xxvj. a. **habēt** q vnxit caput ei⁹: **In** quo significa
tur /q z deuotio habēda est/ et circa incarnationē eius que si
gnificatur per caput/ et circa finem siue mortem. **Exo.** xij. b.
Caput cum pedib⁹ z intestinis vorabit. **Vel** caput est del
tas: pedes humanitas. **j.** **Cor.** xj. a. **Caput** christi de⁹. **Hic**

ps. 7.

Euangelij scdm Johannem

Et id est quia: b. Loculos habens: id est dñi loculoz custos. c. Ea que mittebantur in loculos portabat. Aug. Nō solum portat ministerio sed et tollebat furto: id est asportabat. Habebat enim vxorē et filios: sicut scriptum ē de eo: Fiant filij eius orphani et vxor ei vidua. Ergo et filijs dabat ea que furabatur. Et nota q dicit Aug: Cui angeli ministrabant loculos habet in sumptus pauperū condescendens infirmis. Dic aut querit Chryf. quare furi comisit loculos pauperum: et dispensare fecit avarum existentem: Illud utiqz dicimus q ineffabilem rationē nouit deus. Si qd oportet et nos conqciētes dicere hoc respondebimus: Et omnem abscedat occasionem: Non enim habebat dicere quoniam propt de siderium pecunię feci prodicionem: habebat enim ex loculo sufficientem concupiscentię mitigationem. Itē Chryf. Voles detinere nequitia iudei comisit ei loculos: auferens ab eo omnem excusationem.

Ps. 108.

St. 1. Sinite Matt. 26. 6. a.

St. test

Matt. 26. 6. a.

Et loculos habes: ea que mittebantur portabat. Dixit ergo iesus: sine illam: ut in die sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habebitis vobiscum: me autem non semper habebitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis quia illic iesset: et venerunt non propter iesum tñ sed ut lazarū viderent quem suscitauit a mortuis.

Dixit ergo iesus sine illam etc. Chryf. Cur non arguit discipulum pro muliere: vel cur non dixit saltem id qd dicit euangelista. s. q. propter proptulum furtū increpabat mulierem? Sol. Vltra longanimitate conuertere eum volebat: Mouerat q proditor erat: et id sepe et occulte corripuit: vt. s. vi. g. Aug. Mouit furem sed non prodit: docens tolerare malos. Tñ obsequiū marie commendat: ostendens q esset mortuus et ad sepeliendū aromantibus vngendus. Unde dicit: e. Sine illam: id est dimitte. At in die sepulture mee seruet illud: vnguentū de quo dñm vngerat. De illo em vnguento forte referuabat: nec tñ de illo dñm vngit. Vel seruet illud: id est confimile: Vel illud. i. memoriā huius facti conseruet: vt si nō rem impleat tñ deuotionem post meam mortem. Vel seruet illud: id est effudat qd est seruare: Tñ em seruatur et reponitur thesaurū cū bene erogatur. Et hoc dicit: q dixerat iudas: Ut quid perditio hęc etc. Dñs em dicit: q est seruatio nō perditio. Chryf. ponit apertius. Dimitte eā: in die em sepulture mee hoc fecit: Ad etiam et marcus dicit. xliij. a. Ad habuit: id est qd potuit / hoc fecit: Puenit enim vngere corp meum in sepulturam: ponendum i subaudi: vel in signū et officium sepulture. q. d. Sine vt faciat vno quod vult facere mortuo: sed non poterit. Et forte a spiritus sancto licet nesciens sic preoccupauit victionē sepulture mulier. Et nota q dicit: In diem sepulture. Chryf. Sepulturam dicens proditorē rememoratus est: sed non scalpit eum redargutione: neqz emollit hoc verbo: et tñ sufficiens erat hoc verbum in propitiationē eum immittere. q. d. O iuda onerosus tibi sibi: expecta partū et abibo. Sed nihil horum ferrum flexit: ipsa nocte qua eum prodidit: ei pedes lauit: mensa cū eo et sale participauit: qd latrocinales etiam animos consuevit detinere: et verba alia locutus est sufficientia etiam lapidem emollire. g. Pauperes enim semper habebitis vobiscum. Dñs ostendit mulierē esse inendam propter pietatem et compassionē. Dic ostendit per rationem: quia pauperes semper sunt futuri quibus elemosina potest impendi. Unde Deut. xv. c. Non deerunt pauperes in terra habitationis tuę. Ipse vero paruo tempore erat in terris māsurus. Et hoc est. b. Hęc autē non semper habebitis. Glo. Corporali presentia et visibili. Vel: Nō habebitis: O tu iuda et q huiusmodi estis: qz si modo comunicat mali sacramentis: postea non habebit deum: vt boni. Sequitur: Cognouit ergo turba multa ex eis. Istud cōtinuat ad id qd dicit in principio capituli. Venit iesus bethaniā. Cognouit ergo turba multa ex iudeis: hierosolymitanis: quia prope erat hierusalem: et rumor de iesu cito distundebatur. k. Quia illic esset: id est in bethaniā. l. Et venerunt non propter iesum tñ sed ut lazarū viderent quem suscitauit a mortuis. Aug. Cur riositas hos non charitas adduxit. Vel turba simplex que

credebat miraculū veniebat. pp̄ deuotionē miraculū vidēdi.

Logitauerūt autē: qz. l. Ascenderunt multi hierosolymam de regione ante pascha vt sanctificarent seipfos. Item iudas desperauit: cui similis est ille qui ostensa sibi a sacerdote enormitate peccati sui: et q oportet eum dimittere peccatū et agere penitentia desperat dicens: Quis posset hoc facere: Tales sunt formidolosi et timidi qui non sunt apti in bello dñi: sicut dicit Deut. xx. et Judic. vij. et. i. Nachab. iij. g. Itē reuertit denarios sacerdotibus dicens: Peccauit: Ita et aliq dāt sacerdotib et pauperibus pecuniam: credētes emere impunitatem peccati. Eccl. vij. a. Ne dicas i multitudinem munę meorum respiciet deus: et offerente deo altissimo munera mea suscipiet. Itē suspensus crepuit: Sic aliqui in penitentia sua per elationē suspendunt et crepant: et interiora bona perdunt. Et de talibus dicitur Deut. xxi. d. Bledictus omnis qui pender in ligno. a. Et loculos habes: ea que mittebantur portabat: id est asportabat. Per quem significatur officiales in religionib: qui bona cōmunia conuertunt in proprios vsus vel parentum suoz. Item clerici et sacerdotes qui custodiunt loculos dñi: quia sunt ministri patrimonij christi: nec sūt possessores bonozum ecclesie: custodes: vnde fures sunt et latrones si ea in superfluo expendant. Bern. Sane patrimonija sunt pauperum facultates ecclesiarum: et sacrilega eis crudelitate surripit quicquid sibi ministri et dispensatores non vtiqz dñi vel possessores: vltra victum accipiunt ac vestitum: Nec enim ordinauit deus his qui euangelio seruiunt: de euangelio querere delicias vlt ornatus: s. vivere sicut paulus ex eo dicitur. Dixit ergo iesus sine illam: vt in die sepulture mee seruet illud. Ita dicit dominus: noli istum contemplatum impedire in administratione: sed dimitte eum in contemplatione et deuotione: quoniam veniet tempus quando abscondat ab eo vt nō habeat delectationē in me. Vel In die sepulture mee: id est i memoriā passiois mee. Dominus enim vult q semper vnguentum habeamus paratum in sepulturam eius: id est vt semper deuotionē habeamus in recordatione suę mortis. g. Pauperes enim semper habebitis vobiscum: id est opera actiue. b. Hęc autē non semper habebitis: id est meas consolationes spirituales et visitationes. Et ideo qd diu homo potest esse cum rachel: sit cū ea: quia multo tempore emittit et labore et paruo tempore tenetur: et cum difficultate impregnatur. Lia vero: id est actiua semper est parata et secundatur cito. Vel Pauperes: id est quinqz sensus qui semper mendicant. Unde Eccl. i. b. Non satiarur oculus visu etc. l. Cognouit ergo turba multa ex iudeis qz illic esset: id est in anima penitente et obediēte. l. Et venerunt non propter iesum tñ sed ut lazarū viderent quem suscitauit a mortuis. Sic facit dominus: qz qñ videt boies duos ad cōuersionē suscitāt aliquando aliquem qui diu fuit i magnis flagitijs: vt exemplo illi alij attrahantur: Sicut auceps auem ponit in decipula: que cōstat et mouet alas et volitat: vt alię vident et veniāt: et precipue aues instabiles ibi ponuntur: per quas significant peccatores: qui torum seculū amplectantur. Sic etiam venatores in nemore porcum viuū capiūt et faciunt eum clamare: et ad eius clamorē alios venientes capiunt: Ita dñs peccatores quādoqz ponit in magna penitentia vel in religione: qd admirātes alij auertunt ad dōminū. Et tales p samaritanā significant. s. iij. d. Ad cui clamorem plures occurrerūt ad fidem. Et significant p abner: de quo dicitur. ij. Reg. iij. a. Pugna erat int dāuid: id est christū et abosetb: id est vtrum cōfusiōis. i. diaboli: * Et abner princeps

Deo dicit

St. volentis

Vertical text in the right margin, partially cut off, containing various annotations and references.

Cogitauerunt autē qz. s. ppter lazarum uenisebat turba: b Principes sacerdotū vt z lazarū interficerēt: nō solū iesum. c Quia multi ppter illū abibāt ex iudeis z credebāt i iesū. Aug. Quia miraculū nō poterāt occultare vel negare: stulte uolūt occidere: qsi nō possit resuscitare occisū qui suscitauit defunctū. Et nota qz turba credēte pncipes scūit. An Chryf. Sic dicit collū erigere factū: ita et pncipatus. Sed ille quidē in avariciam: hī uero i amentia ducit. Uide de niqz iudeoz plebem sanā: pncipes autem corruptos. De plebe enī dicit frequenter ab euāgelistis: Multi crediderūt in eum. De principibz autē ppariū. An. s. vij. d. De turba multi crediderūt i eū. Et i eodē. g. dicit ipsi pncipes: Nunquid ex pncipibz aliqs credidit i eū aut ex pharisais: sed turba hęc que non nouit legē maledicti sūt. Eos qz credebāt maledictos dicebant: se autē qui interficere studebāt pcedētes. Sed z hic turba credit: pncipes autē nō cōtēti ppiis malis: etiā lazarū occidere conant. An dē

Cogitauerunt autē pncipes sacerdotū vt z lazarū interficerēt zc. Chryf. Esto: christū uolebāt occidere: vel qz sabbatū soluēbat: uel qz seipsū pī equalē faciebat: uel ppter romanos ablaturus ciuitatē: sed lazarū qre: Nunquid crimen ē a christo bñficiū suscepisse: Uides igit qsit eoz pncipū occisiua est optio. i. uolūtas. Hic autē querit: quare cum alia multa signa fecerit christus: nullū eos ita scire fecit: neqz paralyticū neqz cecū sicut illud: Sol. Istud natura mirabilē erat. Itē qz post multa alia factū ē istud. Itē qz magis inopinabile erat mortuū qtriduanū uidere ambulante z loquēte. Est enī alios mortuos suscitauerat: sed nō sepultū et qtriduanū. Itē alibi incusabāt de trāsgressione sabbati: vt in ceco z in paralytico: et hoc modo auertebāt turbas a christo: hic autē nō poterant criminari sabbatū: qz tūc nō erat sabbatū: neqz qm deo aduersabat poterāt dicere. Oio enī eos obstruebat: orauit enī ad pīem in resuscitandē ei. Quia igit z qd semp incusabāt ablatū erat z signū pcedarū erat: ad occisionē ei qui curat ē p rumpūt: Ita z i ceco hoc utiqz fecissent: nisi haberēt incusare de sabbati trāsgressiōe. Itē alia ratio. Cecus qdem ignobilis erat: et eiecerunt eū de templo: hic lazarus uero insignis z nobilis: qd patet ex eo qz multi uenerūt in p̄olationē sozoz ei. Itē qz oibz uidentibz factū est miraculū lazarū. Itē h marie pncipes mordebat: qz instante solēnitare pasche: oēs dimittētes hierosolymā ad bethaniam p̄currebāt. Sequit: d In crastinū autē in dñica die in ramis palmarū. e Turba multa q̄ uenerat ad diē festū / fm legis p̄ceptū. Exo. xxiij. d. f Cū audisset qz uenit iesus hierosolymā:

acceperūt ramos palmarū / signi ficates eū uictorē eē z regē. g Et p̄cesserūt obuīā ei. Chryf. Alii quā / gelista dicit qz uelīmēta etiā sternēbāt pedibz eius: et qz oīs ciuitas p̄cussa ē cū tāto intraret honore. Sz querit quō q̄ pus nō in palā in iudeā ambulabat: sed secessit i desertū: vt dicit. s. x. g. nūc in hierusalē cū tāta intrat audacia: Sol. Del melius. Multitudo que p̄cedebat et que sequebatur in timorē misit pncipes vt nō auderēt insurgere modo i chel / stū: Nullū enī signū ita traxit turbā sicut lazarū. h Et clamabāt. Ecce patet qz multis modis honorāt eum turbe. Et manibz: qz afferūt ramos. Et uelībz: qz sternūt uelīmēta. Et pedibz: qz occurrūt. Et uocibz: qz laudāt dicētes: Osanna bñdicit q̄ uenit i noīe dñi rex isrl. Vox eoz duo p̄tinet. Oīonē et laudē. Primo orāt dicētes: Osanna. i. salua obsecro. Osanna enī vt dicit Hiero: hebreū uerbu est: cōpositū ex integro z corrupto: qsi osi / anna. Osi enī salua uel saluifica: Anna autē est interiectio obsecrātis: sicut pape admirātis.

Chryf. Ramos autem palmarū z oliuarū z uelīmēta substrauerūt ostēdētes qm maiorē de p̄pheta opinionē habebant de eo. Cū extingisset furorē eoz recessiōe nūc sedatis eis reuertitur. Del melius. Multitudo que p̄cedebat et que sequebatur in timorē misit pncipes vt nō auderēt insurgere modo i chel / stū: Nullū enī signū ita traxit turbā sicut lazarū. h Et clamabāt. Ecce patet qz multis modis honorāt eum turbe. Et manibz: qz afferūt ramos. Et uelībz: qz sternūt uelīmēta. Et pedibz: qz occurrūt. Et uocibz: qz laudāt dicētes: Osanna bñdicit q̄ uenit i noīe dñi rex isrl. Vox eoz duo p̄tinet. Oīonē et laudē. Primo orāt dicētes: Osanna. i. salua obsecro. Osanna enī vt dicit Hiero: hebreū uerbu est: cōpositū ex integro z corrupto: qsi osi / anna. Osi enī salua uel saluifica: Anna autē est interiectio obsecrātis: sicut pape admirātis.

Chryf. Ramos autem palmarū z oliuarū z uelīmēta substrauerūt ostēdētes qm maiorē de p̄pheta opinionē habebant de eo. Cū extingisset furorē eoz recessiōe nūc sedatis eis reuertitur. Del melius. Multitudo que p̄cedebat et que sequebatur in timorē misit pncipes vt nō auderēt insurgere modo i chel / stū: Nullū enī signū ita traxit turbā sicut lazarū. h Et clamabāt. Ecce patet qz multis modis honorāt eum turbe. Et manibz: qz afferūt ramos. Et uelībz: qz sternūt uelīmēta. Et pedibz: qz occurrūt. Et uocibz: qz laudāt dicētes: Osanna bñdicit q̄ uenit i noīe dñi rex isrl. Vox eoz duo p̄tinet. Oīonē et laudē. Primo orāt dicētes: Osanna. i. salua obsecro. Osanna enī vt dicit Hiero: hebreū uerbu est: cōpositū ex integro z corrupto: qsi osi / anna. Osi enī salua uel saluifica: Anna autē est interiectio obsecrātis: sicut pape admirātis.

Quē quia in latino eloquio nō habetur / pro ea posuisse Hiero videtur obsecro. Dicit enī Hiero: qz osanna idem est qd osi anna: id ē salua obsecro. Et ē vna dictio vt dixim: uel dug per eclipsim: id est per elisionem: id est per subtractionē unius litterę prolata. Aug. uidet uelle qz osanna sit vna dictio: et qz sit interiectio obsecrātis. Dicit enī sic: Vox obsecrātis est osanna: sicut nō nulli dicunt qui hebream linguam nouerunt: magis affectum indicans qz rem aliam quam significans: sicut etiam i lingua latina interiectiones: vt cum uolētes dicimus / heu: uel cū delectamur dicim: / uah: uel cum miramur dicim: / o rem magnā: tūc enī o nihil significat nisi mirantiam affectū. Quod ideo credendum est ita esse: quia neqz grecus neqz latinus hoc interiectionari potuit: sicut z illud Bar. v. c. Qui dixerit fratri suo racha. Nam et hęc interiectione esse perhibetur: affectum indignitatis ostendens. Chryf. super Barthēum dicit: Osanna alij interpretant gloriā: et redemptio illi conuenit: qui z omnes saluauit. Hiero dicit: qz osanna idem ē qd salua: quasi tibi conuenit salua mūdi. Hoc autem dicebant dirigendo sermonem filio dauid: sicut habetur Bar. xxi. a. Osanna filio dauid. Et post conuertendo sermonem inter se dicebant: **Benedictus** sit uel est: **Qui uenit in nomine domini: id ē dei patris: missus a deo. i. et iō pater qz ei / m Rex israel. i. messias Chryf.** Hoc enī maxime coegit eos credere quoniam esset christus: quia deo non erat contrarius: sed se ab eo missum dicebat. Potest etiā his uerbis designari laus utriusqz nature. Dum cum dicit: **Benedictus qui uenit in nomine domini.** Disting / cum dicit: **Rex israel.** Sequitur:

Et inuenit iesus alij redemptionem: alij saluifica: Hā z gloria illi debetur / et redemptio illi conuenit: qui z omnes saluauit. Hiero dicit: qz osanna idem ē qd salua: quasi tibi conuenit salua mūdi. Hoc autem dicebant dirigendo sermonem filio dauid: sicut habetur Bar. xxi. a. Osanna filio dauid. Et post conuertendo sermonem inter se dicebant: **Benedictus sit uel est: **Qui uenit in nomine domini: id ē dei patris: missus a deo. i. et iō pater qz ei / m Rex israel. i. messias Chryf.** Hoc enī maxime coegit eos credere quoniam esset christus: quia deo non erat contrarius: sed se ab eo missum dicebat. Potest etiā his uerbis designari laus utriusqz nature. Dum cum dicit: **Benedictus qui uenit in nomine domini.** Disting / cum dicit: **Rex israel.** Sequitur:**

Et inuenit iesus alij redemptionem: alij saluifica: Hā z gloria illi debetur / et redemptio illi conuenit: qui z omnes saluauit. Hiero dicit: qz osanna idem ē qd salua: quasi tibi conuenit salua mūdi. Hoc autem dicebant dirigendo sermonem filio dauid: sicut habetur Bar. xxi. a. Osanna filio dauid. Et post conuertendo sermonem inter se dicebant: **Benedictus sit uel est: **Qui uenit in nomine domini: id ē dei patris: missus a deo. i. et iō pater qz ei / m Rex israel. i. messias Chryf.** Hoc enī maxime coegit eos credere quoniam esset christus: quia deo non erat contrarius: sed se ab eo missum dicebat. Potest etiā his uerbis designari laus utriusqz nature. Dum cum dicit: **Benedictus qui uenit in nomine domini.** Disting / cum dicit: **Rex israel.** Sequitur:**

Et inuenit iesus alij redemptionem: alij saluifica: Hā z gloria illi debetur / et redemptio illi conuenit: qui z omnes saluauit. Hiero dicit: qz osanna idem ē qd salua: quasi tibi conuenit salua mūdi. Hoc autem dicebant dirigendo sermonem filio dauid: sicut habetur Bar. xxi. a. Osanna filio dauid. Et post conuertendo sermonem inter se dicebant: **Benedictus sit uel est: **Qui uenit in nomine domini: id ē dei patris: missus a deo. i. et iō pater qz ei / m Rex israel. i. messias Chryf.** Hoc enī maxime coegit eos credere quoniam esset christus: quia deo non erat contrarius: sed se ab eo missum dicebat. Potest etiā his uerbis designari laus utriusqz nature. Dum cum dicit: **Benedictus qui uenit in nomine domini.** Disting / cum dicit: **Rex israel.** Sequitur:**

Et inuenit iesus alij redemptionem: alij saluifica: Hā z gloria illi debetur / et redemptio illi conuenit: qui z omnes saluauit. Hiero dicit: qz osanna idem ē qd salua: quasi tibi conuenit salua mūdi. Hoc autem dicebant dirigendo sermonem filio dauid: sicut habetur Bar. xxi. a. Osanna filio dauid. Et post conuertendo sermonem inter se dicebant: **Benedictus sit uel est: **Qui uenit in nomine domini: id ē dei patris: missus a deo. i. et iō pater qz ei / m Rex israel. i. messias Chryf.** Hoc enī maxime coegit eos credere quoniam esset christus: quia deo non erat contrarius: sed se ab eo missum dicebat. Potest etiā his uerbis designari laus utriusqz nature. Dum cum dicit: **Benedictus qui uenit in nomine domini.** Disting / cum dicit: **Rex israel.** Sequitur:**

Doralster 2. Regl. 3.

Ps. 91.

* siue gratias agendo.

Et iuenit iesus asellu rē. Dixerat q̄ uenit iesus hiero-
soly mā: ideo redit hic ad osidendū quō uenit i asello rē. Sed
querit: qualiter alij euangelistę dicunt q̄ misit duos discipu-
los: et dixit: Soluite asinā r̄ pullū: hic autē nihil tale dicit: s̄
qm̄ iueniēs asellū sedit sup eū. Sol. Vtrūq̄ factū ē: sed h̄ bre-
uiter dicit: qd̄ alij la-
tius quō factum sit
narrāt. **Et sedit
sup eū.** **Dare.** rj.
a. et Lucas. xix. f. et
Johannes / non di-
cunt eū sedisse nisi su-
per pullū: **Darthę**
us dicit eū sedisse su-
per asinā: s̄m̄ p̄phe-
tiam Zach. ix. c. in
qua vtrūq̄ dicit: **Ascendēs sup asinā
et sup pullū filiū asī-
nę.** Et dicunt quidā
q̄ licet esset breuis uia / tñ fieri potuit vt p̄mo infedisset pullo:
et forte qz nondū domit̄ r̄ lasciu⁹ erat / descēdit r̄ infedit asi-
nę. Alij dicūt q̄ potest esse / q̄ sup vtrūq̄ nō sedit / sed vtrūq̄
ibi affuit: et matthęus vtrūq̄ posuit pro mysterio iudej r̄ gen-
tilis. **Chryf.** videt velle q̄ p̄mo infedit asinę / r̄ postea pullo.
Sicut scriptū est. **Noli timere filia sion:** ecce
rex tuus uenit tibi sedēs sup
pullum asinę. **Hęc nō cog-
nouerūt discipuli eius p̄mū:**
sed quando glorificat⁹ est ie-
sus / tūc recordati sunt quia
hęc erant scripta de eo / et hęc
fecerunt ei. **Testimoniū ergo**

Zach. 9. c.
Matth. 21. a.
Et. nō h̄ytr̄
Matth. 21. a.

et mori. Vel aliter. Ideo eis occultauit: qz si dixisset eis: Ego
sum ille rex de quo p̄pheta p̄dixit: nō intellexissent de illo re-
gno cuius erat rex: sed de terreno. Sequitur in **Testimo-
niū ergo:** vel autē s̄m̄ **Chryf.** phibebat turba q̄ erat
cū eo / in bethania. **Quādo lazarū uocauit demo-**

phibebat turba que erat cū
eo quādo lazarum uocauit
de monumento / et suscitauit
eum a mortuis. Propterea et
obuiam uenit ei turba: quia
audierunt eum fecisse hoc sig-
num. Pharisei ergo dixerūt
ad semetipsos: Vidētis quia
nihil proficimus: Ecce mun-
dus totus post eum abiit.

phibebat turba rē. Unde sequitur: **Propterea et
obuiam uenit ei turba / ad exercitationē r̄ testimoniū illi-
turbe q̄ resurrectionē interfuerat.** Et hoc est: **Quia au-
dierūt eum fecisse hoc:** id est tam apertum r̄ notabile et
demonstrabile signū. **Chryf.** Nequaquē enī tot ita repente
conuersi essent ad credendū nisi per signum. **Pharisei
ergo / vel / uero / inde turbati:** quia letabantur in eo populi:
Dixerūt ad semetipsos: id est inter se: quia forte non
audebāt coram turba. **Vidētis quia nihil profici-
mus.** Simile dicit calphas. s̄. xi. f. Vos nescitis quicquid neq̄
cogitatis. **Ecce mundus totus post eū abiit.** Glo.
Omnino propheta nescientes. Aug⁹. Quid mirū si post
eum vadit mundus / per quem factus est mundus? Scdm̄ h̄
ergo uidetur q̄ isti maliciose hoc dicebant: sicut uult Aug⁹. **S̄
Chryf.** dicit. Videtur mihi q̄ sani erant qui hęc dicebant:
sed non audebant propalare: sed ab euentu cobibebant alios

* siue gratias agendo. De primo P̄. Dñe exaudi oratio-
nem meā r̄ clamor me⁹ ad te ueniat. Itē. P̄. De profundis
clamaui ad te dñe rē. De secūdo Eccl̄. xliij. d. Glorificantes
deum quantumcūq̄ poteritis superualebit adbus. **Et i-
uenit iesus asellū r̄ sedit super eū sicut scriptū est.**
Domin⁹ equitauit asellum r̄ asellam: id est illos qui infirmi s̄t
corpore r̄ etate: r̄ paruam habent scientiā sicut asella. Ad si-
gnificatū s̄t. iij. Reg. i. e. ubi p̄cepit dauid q̄ salomon po-
neretur super mulam. Infirmi enim r̄ idiotę ponāt dominū.
j. Cor. i. d. Videte uocationem uestram fratres rē. Domi-
nus enim facit semper sicut pauper homo: qui nō potest ba-
bere dextrarium: id est aliquid magnum dignitate r̄ scientia
et uita: et ideo accipit quos potest. **Michę. viij. a. Uē mihi
quia factus sum sicut qui colligit in autumnū racemos uinde
mię.** Tales em̄ dextrarij dedignant trahere ad quadrigā do-
mini: sed si rubeum pallium episcopatus eis supponitur / col-
la submittit. **Noli timere filia sion:** id est fidelis ani-
ma: que debet esse specularis sui ad humiliandū / mūdū ad cō-
temnendū: uel ad amandum r̄ desiderandū. De primo dicit
Maum. iij. c. Intra in lutum et calca / subigens tene laterem.
De secūdo **Maum. iij. b. Omnis qui uidet te respicit a te.**
De tertio **Iester. xv. d. Facies tua plena gratiarū.** **Et si
on / dicitur:** quia speculari debet anima statum presentem / p̄-
teritum / r̄ futurū. **Herū.** Uide o homo uide sis r̄ erubescet
ubi sis r̄ ingemisce: quo uadis r̄ contremisce. **Ecce rex
tu⁹ uenit tibi sedēs super pullū asinę.** **Darthę. xxi.
a.** dicit q̄ etiam super asinam sedit: in quo notatur q̄ ipse la-
pis angularis vtrūq̄ populū sibi coniūxit. Gentilem q̄ de-
signatnr per pullum: et iudeum qui significat per asinā. **Uel
et hoc etiā designat p̄ hoc qd̄ dicit. j. eodē. de gentib⁹ q̄ uene-
rant ad diē festū cū iudeis.** **Uel p̄ h̄ significat q̄ dñs in nra na-
tura uenit ad iudiciū quā ascendisse dicitur: Sicut habetur
Esa. xlix. a. Ascendet dominus super nubem leuē rē. Sequit̄:**

* Erāt autē quidam

quasi impossibilia
non genitū dicit in q̄lis gloriā
glorificat̄ / s̄ p̄cedit humilitate
s̄d p̄cedit gloriā: **Prover. xxi. 2.**
am dico uobis: nisi granū h̄
q̄. **Geni dicit vt clarificat̄
uobis. Et tūc gloriā uocet
in deuotione occationē r̄ iudicij
tūc ne abierit: **Darth. x. a. ne
uolūt uocare ad gentes: sed q̄ illi
uocet uocet accedere tempus ē ad
Ioh̄. Chryf. Inq̄ntū est uolūtes
fieri: quia q̄ tempus erat mirādi
hoc non ante p̄lioni: tūc futurū: ut
fieri illis uolūtes ē r̄ cruciā. **Uel
uolūtes: sed prius uolūtes: tūc
nos r̄ tūc: tūc docet uocet
resuscitū eum dicit: **Uel h̄
c. Quia enī uolūtes eum: p̄p̄ter
p̄p̄ter illis mos e nolūtes: **Uel
am dico uobis: nisi granū h̄**********

Dorsiter
P̄. 101.
P̄. 117.

Et iuenit iesus asellu rē. Dixerat q̄ uenit iesus hiero-
soly mā: ideo redit hic ad osidendū quō uenit i asello rē. Sed
querit: qualiter alij euangelistę dicunt q̄ misit duos discipu-
los: et dixit: Soluite asinā r̄ pullū: hic autē nihil tale dicit: s̄
qm̄ iueniēs asellū sedit sup eū. Sol. Vtrūq̄ factū ē: sed h̄ bre-
uiter dicit: qd̄ alij la-
tius quō factum sit
narrāt. **Et sedit
sup eū.** **Dare.** rj.
a. et Lucas. xix. f. et
Johannes / non di-
cunt eū sedisse nisi su-
per pullū: **Darthę**
us dicit eū sedisse su-
per asinā: s̄m̄ p̄phe-
tiam Zach. ix. c. in
qua vtrūq̄ dicit: **Ascendēs sup asinā
et sup pullū filiū asī-
nę.** Et dicunt quidā
q̄ licet esset breuis uia / tñ fieri potuit vt p̄mo infedisset pullo:
et forte qz nondū domit̄ r̄ lasciu⁹ erat / descēdit r̄ infedit asi-
nę. Alij dicūt q̄ potest esse / q̄ sup vtrūq̄ nō sedit / sed vtrūq̄
ibi affuit: et matthęus vtrūq̄ posuit pro mysterio iudej r̄ gen-
tilis. **Chryf.** videt velle q̄ p̄mo infedit asinę / r̄ postea pullo.
Sicut scriptū est. **Noli timere filia sion:** ecce
rex tuus uenit tibi sedēs sup
pullum asinę. **Hęc nō cog-
nouerūt discipuli eius p̄mū:**
sed quando glorificat⁹ est ie-
sus / tūc recordati sunt quia
hęc erant scripta de eo / et hęc
fecerunt ei. **Testimoniū ergo**

¶ quasi impossibilia temptates. Sequit: a Erat autem quidam gentiles ubi. s. in hierusalem. b Erat autem quidam gentiles ex his qui ascenderat ut adoraret in die festo: quia p̄selyti erant: et eadem lex erat indigenis et p̄selytis adorandi ter in anno. Uel fm Chryf. Prope existetes ut p̄selyti fiant: erant ad festu. Et nota q̄ p̄ b vult euāgelista significare vocatione gentiu: et q̄ tot⁹ mūdus post eū vadit: sicut dixerat p̄bariseli ne scietes. d. Hi ergo accesserunt ad philippū: qui erat a bethsaida galilee: et rogabat eum dicentes: Domine volumus iesum videre. Uenit philippus et dicit: Uenit hora ut clarificetur filius hominis. Amen dico vobis: nisi granum frumenti cadēs in terrā

Erāt autē qdā gētilēs ex his q̄ ascēderāt ut adorārēt i die festo. Hi ergo accesserūt ad philippū qui erat a bethsaida galilee: et rogabāt eum dicētes: Domine volumus iesum videre. Uenit philippus et dicit: Uenit hora ut clarificetur filius hominis. Amen dico vobis: nisi granum frumenti cadēs in terrā

gl̄ strenuitas bñ opandi: scilicet enī itelligit p̄ philippū. Nec duo necessaria sūt p̄dicatozi volenti alios adducere ad iesu: q̄b significatū est Exo. iij. g. qm̄ moyses adiuuauit sibi aaron: in q̄ celsitudo vite significat: qui interpretatur motan. Bona enī vita plocutrix ē p̄dicatozi: sic aaron moysi. k. Iesus autē r̄ndit eis dicens: venit hora ut clarificetur filius hominis. Amen dico vobis: nisi granum frumenti cadēs in terrā

carbones facies eoz. Esa. xliij. b. Facies cōbuste vult⁹ eozū. Debem⁹ q̄ clarificari sic olla vel ferrū rubiginatū p̄ p̄ficatio nē. i. p̄ correctionē et argutionē: q̄b fit si patiet sustinem⁹. Pro uerb. xxv. a. Aufer rubiginē de argēto et. Itē p̄ fornacē tribulatiōis et p̄gritudis clarificamur sic aurū et argētū. Ecclj. ij. b. In igne p̄bat aurū et argētū: homines p̄o receptibiles i camino humiliatiōis. Itē speculū sputo clarificat: Sic christus spūs iudgoy: q̄ tñ est speculū sine macula: Sap. vij. d. Similit̄ p̄cept⁹ et p̄tumelia hoīem clarificat: Itē dicit Esa. l. c. Faciem meā nō auerti ab increpātib⁹ et cōspuētib⁹ i me. Uolebat enī clarificari. Itē p̄ni clarificat lotiōe et p̄culcatōe: Ita clarificat aia p̄ lachrymas et cinerē humilitat⁹ vel memoriā mortis colatas et depuratas. Ps. Lauabo p̄ singulas noctes et. Itē p̄culcatō ē carnis deffio et maceratio et indebita hoīm dñia et opp̄ssio. Malach. ij. a. Ip̄e enim quasi ignis p̄flans et. Marci. ix. a. Vestimēta ei⁹ facta sūt splēdida et cādida nūm̄ velut nix q̄lia fullo sup̄ trā nō p̄t cādida facere. Vestimēta dñi sic ibi dicit Beda: sūt scilicet. Uel Gal. ij. d. Quotq̄ baptizati estis et. Esa. xlix. c. Dicit⁹ his velut ornamento vestier⁹. Itē clarificat vinū p̄ detē et residētā: q̄b turbat p̄ motiōe: Sic aia i cōtēplatiōe. Lheñ. ij. d. Sedebit solitari⁹ et. Ps. Turbati sūt et. i. q̄: moti sūt. Itē clarificat moneta p̄vū: Sic iust⁹ p̄ opus bonū in p̄suetudie deductū. Dat. v. b. Sic luceat opa v̄ia corā hoīb⁹ et. Ecclj. ix. c. Q̄d cūq̄ p̄t man⁹ tua et. Sic reddidit hō clar⁹ p̄ bonā famā. Sen. B̄ta est q̄ multoz iudicijs p̄stat: claritas q̄ bonoz. Itē clarificat hō p̄ doctrinā aptā et euidentē. Prouer. xliij. a. Doctrina prudētū facit. Ecclj. iij. d. Ne abscondas sapiam et. Job. xxxvij. a. Quis est iste inuoluēs et. Amen amē dico vobis: nisi granū et. Dat⁹ dicto d̄ clarificatiōe: subdit de passiōe: q̄ sic dicit Aug⁹. ad altitudinē gl̄ificatiōis itur p̄ humilitatē passiōis. Prouer. xxix. d. Superbi seq̄t humilitas: et humilē spū suscipiet gl̄ia. Chri⁹ autē cōparat granū frumētū: q̄ mell⁹ ē int̄ grana: Ideo dicit etiā sic malus int̄ ligna siluarū et. Cant. ij. a. Et d̄: sc̄tū sc̄tōy: Dauid. ix. f. Itē aliē p̄tates grani pueniūt christo: et iusto etiā.

B

Ps. 6.

Ps. 106.

Ponderosū p̄ humilitatē i vento sup̄bie nō rapitur: sic palea. Ecclj. xxij. c. Sic palea i excelsis et cēmēta sine impēsa posita p̄ facit venti nō p̄manebūt. Job. xxvij. d. Qui fecit vent⁹ p̄d⁹. Fixū p̄ geminā dilectionē et i idē redit: p̄ inuidiā. Dodicar aristas habet: et habet dulcedinē simi: lē p̄ māsurudinē et paciētā in p̄sequentib⁹: p̄tra itā. Dat. v. a. Beati q̄ p̄secutionē patiuntur et. Eodē ca. g. Orate et. Jaco. i. a. Omne gaudium existimare fratres mei et. Ecōtra: iracūdiā habēt lōgas aristas: sicut hordeū. Forte et nutritiū p̄tra accidiā. Prouer. xxx. d. Dodicū et exutū a paleis (Leo fortissim⁹ et. p̄ paupertatē: p̄tra auariciā. Dat. xix. c. Facilius ē camelū et. i. Regl. xvij. e. Ego sū pauper Sicci debet esse: alioq̄n putret (et tenuis et. fieret p̄ abstinentiā: p̄ gulam. Jobcl. j. d. Cōpū Rubicūdū exteri⁹ p̄ penitē (truerūt iumētā et. itā vel martyriū: sed interi⁹ albū p̄ mundiciam

Ps. 6. Ps. 106.

facilioz habuerāt accessum: v̄l a casu. Qui erat a bethsaida galilee: de qua et petrus et andreas: ut dicit. s. j. f. s. Et rogabat eū dicētes: dñe volum⁹ iesū videre. In quo p̄figuratur p̄uersio gētilū per p̄dicationē apostoloz. b. Uenit philippus et dicit: Uenit hora ut clarificetur filius hominis. Amen dico vobis: nisi granum frumenti cadēs in terrā

¶ Erant autē adam gentiles ex his q̄ ascēderāt ut adorarent i die festo. Per h̄ significant laici p̄tōres: qui aliq̄n veniūt ad sermones vel ad ecclesiā vel ad p̄fessionē. d. Hi ergo accesserūt ad philippū et. Tales si habent volūtātē vidēdi iesū. i. veniā et grām obrinēdi: debēt venire ad philippū. i. ad discretū sacerdotē et exhortatozē q̄ sciat illos illuminare p̄bo et doctrina. Philipp⁹ enī interpretat os lāpa dis. Ps. Illuminās tu mirabilis a mōtib⁹ eternis. Exo. xx. c. Loq̄re tu nobis et audiem⁹: nō loq̄tur nobis dñs: ne forte moriamur. Tales volūt ut instruant i p̄senti ad p̄niam p̄ sacerdotēs: ne dñs loquat eū i iudicio ad p̄nā: sic loquet mal⁹: Dat. xxv. d. Esuri⁹ et nō dedisti mibi māducare et. Sz nota q̄ philipp⁹ adiuuauit sibi andreas: qui interpretat v̄rū: v̄n p̄ eū intell̄

Dozaliter

Ps. 75.

Granum

Euangelij scdm Iohannem

Si seminat: a Mortuū fuerit. l. putrefactū. b Ipsū solū manet. Chryf. De cruce loquit. Et nō turbent ex cogitātes qñ accesserūt gētes: tūc iterfect' ē: dīc se granū. q. d. Immo hoc ipsū maxime facit aduenire gētes z p'dicationē au gere. Itē q: sermonib' nō tm eos psuadebat: s' etiā a rerū ex perimēto methodo id tractat: qm z fru mētū mag' fert fructū cū mortuū fuerit. Si igit' hoc ē in semine: multo magis in me. Itē sermonē etiā paul' mouet / dis putans de resurrectione. j. Cor. xv. e. Si aut' mortuū fuerit / in infideli tate iudeorum. d. Multum fructū affert / in fide populor. Aug'. Cum sint multa grana seminū: nulli se comparat nisi frumento: vnde mos cepit ecclesie / de hoc solo grano confici corpus dñi. Seq' tur: Qui amat animā suam zc. Prædixit suam passionem p'zēlam fru ctui: sed quia non prodest eius passio nisi compatiētib' z imitantib': ideo p'edicta passione sub dit exhortationem ad idem: dicens: Qui amat animam suam / vero amozet: id est qui diligit commodum anime iug' f. Perdet eam: id est animam. l. vitam. Et est simplex re latio: id est libent' morietur cū christo. Vel: Qui amat animam suam: id est vitam in p'zēnti contra christum: f. Perdet eam / in futuro. Qd magis congruit ei qd sequit' ur. Et qui odit animam suam in hoc mundo: id est exponit eam morti potius qm in deum peccet: b. In vitam eternam custodit eā. Esa. xlii. b. Hęc dicit dñs ad p'temptibilem animā zc. Ibi habēt Septuaginta: Sāctifi cate eū qui despicit animam suā. Chryf. Quid est: qui odit? Qui. s. non cedit ei nociva iubentī. Et nota q' nō dixit: qui nō cedit: sed qui odit. Sicut enim eorum qui odio habētur: neq' vocem sustinemus delectabiliter neq' vīsum: ita animā cum iniungit contraria cum vehementia auertere oportet. Animā autem vocat animalitatē siue sensualitatem. Et quia sic custo ditur anima cū perditur / sicut granum multiplicat cum pro iicitur: Ideo. Si quis mihi ministrat: id est si quis meum ministerium proficitur: k. Ubi sequatur: id est opere imitetur. Chryf. De morte dicit: et eam que per ope ra ē assecutionē expetit: Decet enī ministrum sequi eum cui ministrat. j. xij. b. et. xv. c. Nō est seruus maior suo dño: si me persecuti sunt / et vos persequēt. Ecclj. xxiij. d. Magna glo ria est sequi dominū. Al. Si quis mihi ministrat / in dispensatione verbi. k. Ubi sequatur / imitatione facti: ne dicat ei: Qui p'edicas non furandum furatis: Roma. ij. d. Vel: Si quis mihi ministrat / in operatione exteriori: Ubi sequatur / intentione interiori propter deum fact' ens. Mat. xix. d. Ecce nos reliquimus omnia et secuti su mus te. Vel: Si quis mihi ministrat: id est seruit in pro speritate. Ubi sequatur / in aduersitate. Esa. xxi. d. Venit mane z nox: si queritis querite. Et quo p'mio: Ecce / Et vbi sum ego / caput: illic et minister meus erit. Si ca piti membrum hēserit ei / quia onerosa dixit: ideo p'zēnti ponit. Mat. xxiij. c. Ubi fuerit corpus zc. j. xliij. a. Acci ptam vos ad mēpsū. Job. xvij. a. Done me iuxta te. Aug'. Prædium operis quo illi ministratur / ē esse cum illo sine quo nusq' ē bene esse / z cū quo nusq' est male esse. Unde z aprius

net. Item dicit usurarius: q' nisi granum positum fuerit in arca / non fructificat: Et dominus dicit q' nisi darum terre: id est pauperibus non multiplicatur. Ecclj. xj. a. Mitte panem tuum super trāseuntes aquas zc. Sequitur: Qui amat animam suam: id est vitam in p'zēnti. f. Perdet eā in futuro. Unde Chryf. Animam ama re / dicit desideria anime incōueniētia fa cere: et ei plus q' oportet deferre. Ecclj. xvij. d. Si p'zēntes anime tue concupiscē tias eius zc. Vel: Qui amat ani mam suam: id est vitam / multiplices cu ras pro ea corpori adhibendo. f. Per det eam: ad litteram etiam in p'zēnti: quia ad litteram propter cibos z fomen ta z vitia multa p'dit vitam. Ecclj. xxxvij. d. Propter crapulam multi obierunt: et qui abstīnēs est adijciēt vitam. Dicit' j. b. Ponam samariam: id est illos qui cu stodiūt corpus suum / quasi aceruū lapi dum in agro. Quanto enim plures lapides ponuntur ex vna parte i aceruo: tāto plures ruit ex alia: Sic quāto plus qd cu stodit se in oculis: tāto plus deterioratur in alijs membris. Caro enim sicut later / qui ad ablutionem sordidatur: et sicut vestimentum qd ad repositionē a tineis comedit. Unde P's omnes sicut vestimentum veterascēt. Eo enī ipso q' non vti tur quis vestimēto / generat ipsum vestimentum tineas z ver mes: et sic in seipso per seipsum cōsumitur in ocio. Job. xij. d. Qui quasi putredo consumendus sum zc. Et q' odit animam suam in hoc mundo: id est vitam temporālē: qui parat' est morti pro christo / nec reputat damnum pro ipso. Judic. v. b. Cor meū diligit principes israel: qui pro patria vo lunrate obtulit'is vos discrimini / benedicite domino. Item i eodem parū ante. Qui sponte obtulit'is de israel animas ve stras ad periculum / benedicite domino. Itē Esa. xlii. b. Do minus ad contemptibilem animam zc. Ibi habent Septua ginta: Sanctificate eū qui despicit animam suam. Al. Qui odit animam: id ē sensualitatem. Chryf. Qui odit animā: id est qui non cedit ei nociva iubentī vel appetenti. Et nota q' non dixit: Qui non cedit: sed qui odit. Sicut enim eorum qui odio habētur / nec vocem sustinemus delectabiliter nec vīsum: ita animā cum iniungit contraria cum vehementia auertere oportet. Roma. xij. d. Curā carnis ne feceritis i desiderijs. Job. xxxix. a. Vocē exactoris nō audit. b. In vitā eter nam custodit eam: id est animam. Et est simplex relatio. Et ideo: Si quis mihi ministrat: id est si quis profite tur se esse meum ministrum. k. Ubi sequatur: id est pro bet hoc per effectū. Chryf. De morte dicit et eam que per opera est assecutionem expetit: Decet enim ministrum sequi eū cui ministrat. Ecclj. xxiij. d. Gloria magna est sequi dñm. Vel: Si quis mihi ministrat / per opationē. Ubi sequatur / per rectam intentionem. Et nota q' quadruplex ē via domini: per quam oportet nos sequi eum. Prima de ce lo i' virginis vterum / quando exinanuit se: Phil. ij. a. Hęc fuit via humilitatis / contra superbiam. Secunda fuit de ve ro virginis in mundum: quando de ea natus est in villi tugurio / in paupere diuersorio z pannis involutus in presepio. Et hęc fuit via paupertatis contra avariciam. Tertia in p'zēnti vita per multas tribulationes ad crucem z mortem. Hęc fuit doloris z asperitatis / contra luxuriam. Exultauit enī vt gigas ad currendum viam / hanc. l. triplicem / a summo celo egressio ei' zc. Quarta fuit de cruce ad inferos: vnde s. dam z sanctos patres reduxit ad patriam amissam. Et hęc via fuit charitatis et misericordie. Zach. ix. c. Tu autem in sanguine testamenti zc. Hīs ergo vjs peractis / redijt tandem ad patrem in celis. Et hęc via fuit glorię z honoris: De qua P's. Deduc me in via eterna. Qui ergo christum per hanc viam quadruplicem sequitur in p'zēnti / i vltima via ab ipso deducetur: in qua se querur agnū quocunq' ierit: Apoc. xliij. a. Unde sequitur b de p'zēnti. Et vbi ego sū / illic et minister me' erit. Ecce magnū p'zēntis. Sap. ij. d. Honorū laboz gloriosus ē fructus. Ecce. l. cum

Doraliter contra luxuriam. Cant. v. c. Dislectus meus candidus et ru bicundus. Granum autem multiplicat per putrefactionem: sic sanctorum gloria z fama creuit per eorū afflictiones z mor tes. P's. Singulariter sum ego donec transeam. Exo. j. c. Quanto plus opprimebant filios israel zc. Christus cecidit i terrā in sepulchro: mortu' est in patibulo. Iustus cadit i ter ram / per humilitatem z sui considerationem: moritur per car nis mortificationem: et tunc fructificare potest in alijs p' p'zē dicationem. Dñs autē iurat z tñ nolumus ei credere: q' nisi granum frumenti zc. Theologi contra iurāt: Nisi gra num frumētī eleuetur a terra per pompam / ipsum solum ma

net. Item dicit usurarius: q' nisi granum positum fuerit in arca / non fructificat: Et dominus dicit q' nisi darum terre: id est pauperibus non multiplicatur. Ecclj. xj. a. Mitte panem tuum super trāseuntes aquas zc. Sequitur: Qui amat animam suam: id est vitam in p'zēnti. f. Perdet eā in futuro. Unde Chryf. Animam ama re / dicit desideria anime incōueniētia fa cere: et ei plus q' oportet deferre. Ecclj. xvij. d. Si p'zēntes anime tue concupiscē tias eius zc. Vel: Qui amat ani mam suam: id est vitam / multiplices cu ras pro ea corpori adhibendo. f. Per det eam: ad litteram etiam in p'zēnti: quia ad litteram propter cibos z fomen ta z vitia multa p'dit vitam. Ecclj. xxxvij. d. Propter crapulam multi obierunt: et qui abstīnēs est adijciēt vitam. Dicit' j. b. Ponam samariam: id est illos qui cu stodiūt corpus suum / quasi aceruū lapi dum in agro. Quanto enim plures lapides ponuntur ex vna parte i aceruo: tāto plures ruit ex alia: Sic quāto plus qd cu stodit se in oculis: tāto plus deterioratur in alijs membris. Caro enim sicut later / qui ad ablutionem sordidatur: et sicut vestimentum qd ad repositionē a tineis comedit. Unde P's omnes sicut vestimentum veterascēt. Eo enī ipso q' non vti tur quis vestimēto / generat ipsum vestimentum tineas z ver mes: et sic in seipso per seipsum cōsumitur in ocio. Job. xij. d. Qui quasi putredo consumendus sum zc. Et q' odit animam suam in hoc mundo: id est vitam temporālē: qui parat' est morti pro christo / nec reputat damnum pro ipso. Judic. v. b. Cor meū diligit principes israel: qui pro patria vo lunrate obtulit'is vos discrimini / benedicite domino. Item i eodem parū ante. Qui sponte obtulit'is de israel animas ve stras ad periculum / benedicite domino. Itē Esa. xlii. b. Do minus ad contemptibilem animam zc. Ibi habent Septua ginta: Sanctificate eū qui despicit animam suam. Al. Qui odit animā: id ē sensualitatem. Chryf. Qui odit animā: id est qui non cedit ei nociva iubentī vel appetenti. Et nota q' non dixit: Qui non cedit: sed qui odit. Sicut enim eorum qui odio habētur / nec vocem sustinemus delectabiliter nec vīsum: ita animā cum iniungit contraria cum vehementia auertere oportet. Roma. xij. d. Curā carnis ne feceritis i desiderijs. Job. xxxix. a. Vocē exactoris nō audit. b. In vitā eter nam custodit eam: id est animam. Et est simplex relatio. Et ideo: Si quis mihi ministrat: id est si quis profite tur se esse meum ministrum. k. Ubi sequatur: id est pro bet hoc per effectū. Chryf. De morte dicit et eam que per opera est assecutionem expetit: Decet enim ministrum sequi eū cui ministrat. Ecclj. xxiij. d. Gloria magna est sequi dñm. Vel: Si quis mihi ministrat / per opationē. Ubi sequatur / per rectam intentionem. Et nota q' quadruplex ē via domini: per quam oportet nos sequi eum. Prima de ce lo i' virginis vterum / quando exinanuit se: Phil. ij. a. Hęc fuit via humilitatis / contra superbiam. Secunda fuit de ve ro virginis in mundum: quando de ea natus est in villi tugurio / in paupere diuersorio z pannis involutus in presepio. Et hęc fuit via paupertatis contra avariciam. Tertia in p'zēnti vita per multas tribulationes ad crucem z mortem. Hęc fuit doloris z asperitatis / contra luxuriam. Exultauit enī vt gigas ad currendum viam / hanc. l. triplicem / a summo celo egressio ei' zc. Quarta fuit de cruce ad inferos: vnde s. dam z sanctos patres reduxit ad patriam amissam. Et hęc via fuit charitatis et misericordie. Zach. ix. c. Tu autem in sanguine testamenti zc. Hīs ergo vjs peractis / redijt tandem ad patrem in celis. Et hęc via fuit glorię z honoris: De qua P's. Deduc me in via eterna. Qui ergo christum per hanc viam quadruplicem sequitur in p'zēnti / i vltima via ab ipso deducetur: in qua se querur agnū quocunq' ierit: Apoc. xliij. a. Unde sequitur b de p'zēnti. Et vbi ego sū / illic et minister me' erit. Ecce magnū p'zēntis. Sap. ij. d. Honorū laboz gloriosus ē fructus. Ecce. l. cum

Mat. 16. 17. 18.

Ps. 118.

Quadruple est via domi

Ps. 118.

Ps. 118.

Ps. 118.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Subdit. **a** Si quis mihi ministraverit vere imitando.
b Honorificabit eum pater meus: ut ibidem sit ad-
optat' / ubi est vnicus filius. Ebrys. Cur nō dixit: Ego ho-
norificabo eum: Respondemus: quia opinionem maiorē ha-
bebāt de patre. Aug. Qd dixerat: Ubi ego sum illic z
minister meus erit: hoc intelligitur
expoluisse cum dicit: Honorificabit
eum pater meus: Nam quem maio-
rem honorem accipere poterit adoptat'
q' ut sit vbi est vnicus: non equalis fac-
tus diuinitati: sed cōsociatus eternitati:
Sequitur: c Nūc anima mea tur-
bata est. Prædicta passioe: vt ad gā sup-
posita exhortatione quasi data voce for-
titudinis: subdit affectum nostrę infirmi-
tatis quem vere suscepit: sed ex voluntate
pro nobis: ne de hac infirmitate desere-
mus. Unde dicit: Nunc anima mea turbata est: quasi
tunc honorificabit eum pater meus: sed nunc turba-
tur anima: id est sensualitas. Simile: Matth. xxvij. d. Tri-
stis est anima mea vsq; ad mortem. d Et quid dicam:
id est quid respondebo vel opponā turbationi: Ecce scio quid
dicam: hoc. f. e Pater saluifica me ex hac hora:
id est resuscita me: In quo docet nos quid dicere debeamus
in tribulatione: z quo confugere. f. ad patrem per orationem:
scdm illud: Ad dominum cū tribularer clamaui. Nec debe-
mus petere non tribulari: sed in tribulatione saluari. Unde
subdit: g Sed propterea veni in horam hęc: qua-
si saluationē quero: sed passionē nō recuso. Quia: b Pro-
pterea: id est ad patiendū: c Veni in horam hanc. f.
in hanc vitā siue in mundū: vel in hanc oportunitatē. Et ideo
k Pater clarifica nomen tuum: id est me suscitando. f.
qd est gloria nominis tui: vel me qui sum nomen tuū. Vel sic
legitur. d Quid dicam: id est quo fugiam: quem inuo-
cem: in quem sperē: In patre qui saluat. Unde: Pater sal-
uifica zc. Vel sic. d Quid dicā: ad ereptionē vel ad re-
medium: Dicam ne hoc: e Pater saluifica me ex hac
hora: id est petā ne pater simpliciter: transeat a me calix et
passio ista: Non. g Sed pro quia: b Propterea:
vt patiar: i Veni in horam hanc. Sed hoc dicam:
k Pater clarifica nomen tuum: in mea resuscitatio-
ne / vel gentium conuersione. q. d. non peto nō mori: sed resur-
gere z predicari gentibus. Ebrys. sic legit c Nunc ani-
ma mea turbata est. Hoc quidem non videtur coborta-
tio discipuloy ad mortem sustinēdam: sed magis fugiendam.
Est autē maxime: ne enī dicat: ipse vt deus existens extra do-
lores humanos facile de morte philosophat: z sine suo peri-
culo de nostro nos admonet: ideo ostendit q' et in agonia est
ipse propter nostram utilitatē: tñ nō renuit mortem. Hęc au-
tem dispensationis sunt: nō diuinitatis: ideo dicit: Turba-
ta est: z ita turbata ē: vt eripi querat si demū liceret fugere.
Hęc sunt nature humane imbecillitates: d Et qd dicā:
Loquit ad modū turbati z tribulati: q' dicit querēs remediū:
qd faciā: quid dicā. Vel d Quid dicam: id ē quid pe-
tam. e Pater saluifica me ex hac hora: passionis. q.
d. ita turbatur anima: id est sensualitas vt petat eripi. Sicut
etiam alibi dicit: Pater si fieri potest / trāseat a me calix iste.
Et est petitio sensualitatis: quam ratio postmodū dirigit. Ve-
runtñ nō sic ego volo zc. Sic et hic dicit: g Sed prop-
terea veni in hęc horā: vt patiar. Et ideo peto: k Pa-
ter clarifica: vt glorifica nomen tuū. Ebrys. id est ad-
duc me ad crucem. Gloriam enī dei vocat mortē suam. Post
crucem enī z per crucē
fructus. Ecce. f. cū christo. Matth. xxij. c. Ubi fuerit corp'
congregabunt z aquite. j. xij. a. Accipiam vos ad meipsum.
Apoc. iij. d. Qui vicerit dabo ei sedere meū in throno meo
sicut z ego vici z sedi cum patre meo in throno ei'. Job. xvij.
a. Pone me iuxta te: cuiusuis manus pugnet contra me.
a Si quis mihi ministraverit / honorificabit eum

pater me'. j. Regl. ij. f. Quicumq; honorificauerit me glo-
 rificabo eum: qui autem contempnit me ignobilis erit. Idēc
 gloriam videns regina saba / nō habuit vltra spiritū. ij. Regl
 x. a. Saba: interpretatur incēsu. Regina ergo saba est anima
 cōtemplatina: que in contemplatione quasi fumus incensi ex
 tenuato desiderio z defectu intelligendī
 ea que sunt in patria cadit in psalmū: Un
 de alta littera habet extasim. Et nota q'
 ad illam gloriam itur per ministeriū. **M**
 ministrare ergo debemus christo: quia ipse
 maior ministrat. Luc. xxij. c. Ego autē
 sū in medio vest: sic q' ministrat. **M**
 ministrat autē nobis sua / suos z seipsū. Sua
 tripliciter: qz bona tēporalia / spūalia z cele
 stia suis confert. Jaco. j. c. Omne datū
 optimū z omne donum perfectum desur
 sum est descendens a patre luminum zc.
 Luc. xij. e. Et transiens ministrabit illis. Suos etiam mini
 strat angelos. Heb. j. d. Mōne oēs administratorij spūs in mi
 nisteriū missi. p' eos q' hereditatē salutis accipiūt. Itē ange
 los. i. predicatores suos ministrat. **M**
 iere. vij. f. **M**isi ad eos
 seruos meos prophetas de nocte consurgens: z non audierūt
 eos. ij. Esdre. j. f. **M**isi āgelos suos reuocare eos z ipsi sub
 sannabāt eos. Itē ministrat seipsū. **B**
 erni. **H**on' minister q'
 carnē in cibum / sanguinem i potum / animā ministrat in pre
 ciū. Similia ergo nos oportet ei ministrare. **P**
 rouer. xxij. a. **Q**uando sederis vt comedas cum principe zc. **E**
 t ergo mi
 nistremus / nostra pauperib' erogando. **L**
 uc. xvj. c. **F**acite
 vobis amicos de māmona iniquitatis zc. **V**
 estros pro christo
 eos relinquēdo: z contra christum nō amando. **M**
 ath. xij. a. **O**mnis qui reliquerit patrem aut matrē zc. **D**
 eut. xxij. d. **Q**ui dixerūt patri z matri / nescio vos zc. **I**
 tē nos ipsos de
 bemus ei offerre. **E**
 st enī quasi gigas qui homines comedit.
 Duo autem habemus: **C**
 or et corpus. **H**
 ęc duo paremus ei
 et sufficit sibi. **C**
 or autem a te petit in cibum / sicut autē nobis
 lis cor p'cedē suę. **P**
 rouerb. xxij. c. **F**ili
 p'cede mihi cor tuū.
 Eccl. xxx. d. **S**
 plendidum cor bonū in epulis: id est ad come
 dendum. **E**
 ffunde ergo de corde tuo sanguinē totius super
 big / inuidię z rancoris. **N**
 am caro cum sanguine comedi pro
 hibita est: **B**
 eñ. ix. a. **L**
 b' res. ij. f. **E**
 ffunde sicut aquam cor tu
 um. **M**
 iere. iij. d. **L**
 aua a malicia cor tuū. **I**
 tē z coque ipsū
 et in aqua stritionis z igne charitatis: **S**
 cdm illud **P**
 s. **P**
 a
 ratum cor meum deus. **C**
 orpus etiam para dno / vt sanguinē
 totius carnalis voluptatis de eo auferas: z ipsum decoquas
 laboribus / sudoribus / vigilijs / ieiunijs / et disciplinis. **M**
 i sunt
 duo hęc optimi: quib' isaac libenter vescitur: si tñ a rebecca
 .i. gratia p'parentur: **B**
 eñ. xxvij. b. **P**
 rimo enī effundit ab
 eis rebecca sanguinem: id est peccatum per confessionem: de
 inde auferit pellem: id est veterem cōuersationem vel mali spe
 ciem. **E**
 ph. iij. e. **E**
 xuite veterem hominem. **E**
 t decoquit q'
 charitatem. **S**
 ic ergo quilibet debet ministrare christo hęc
 tria: sua et suos z se: **Q**
 uę abraā ministrat deo hęc tria re
 cepto: **B**
 eñ. xvij. a. **L**
 ac z butyrū z vitulū. **P**
 er lac intelligit
 substantia temporalis vel amor carnalis quātū ad suos: per bu
 tyrū deuotio mentis: per vitulū imolatio carnis. **N**
 unc
 gia mea turbata ē. **T**
 ūc honorabit aia iusti / s' hic turbat.
 j. xvj. g. **I**
 n me pacem / in mūdo pressurā habebitis. **E**
 t nota
 q' licet sensualitas turbet: tñ non vincunt sancti. **U**
 bi **M**
 ath.
 xxvj. d. **S**
 pūs quidē promptus est: caro autē infirma. **E**
 t
 qd dicam: pater saluifica me ex hac hora. **P**
 er b' do
 cet nos q' in turbatione recurrere debemus ad orationem.
P
 s. **A**
 d dominum cum tribularer clamaui. **N**
 on debemus
 autem petere vt amoueat temptatio: sed vt anima nō vin
 catur: sicut **M**
 ath. vj. b. **E**
 t ne nos inducas in temptationē.
I
 deo dicit: **S**
 aluifica: non eripe. **E**
 x hac hora: id
 est ex p'senti vita / plena miseris z laqueis z p'cipitijs. **S**
 z
 p'pterea veni in hęc horā: ad patiendū z laborandū. **J**
 ob. v
 b. **H**
 omo nasci ad laborē. **P**
 at' clarifica nomen tuū.
P
 er hoc docemur dno petere: **S**
 aluificationem a culpa in
 BB 2 * p'senti: et claritatē

115. 2. 6. d. v. c. 14. c.

119.

107.

115. 2. 6. d.

115. 2. 6. d.

119.

Euangelij scdm Johannem

Crucem enim et per crucem hoc euenit qz orbis terrarum cognouit nomen dei: no solum patris sed et filij. Sic ergo sensuali / tas appetebat non mori: ratio deliberabat mori: et ita sensua / litas in christo appetebat contrarium illi quod deliberabat / ratio: non tamen contraria erat ipsi rationi: hoc enim vole / bat ratio. s. qz sensua / litas appeteret hoc.

Et dicitur de c. 3. v. 1. qz turbauit semet / ipsum. Et hoc dupli / ci ratioe. Primo vt ostenderet qz no erat extra humanas pas / siones. An Chryf. Dabebat naturam

Uenit ergo vox de celo: Et clarificauit et iterum clarifi / cabo. Turba autem que sta / bat et audierat dicebat: toni / trum factum esse. Alij dice / bant: Angelus ei locutus est.

Quem admodum enim esurire vel dormire non est crimen: ita neqz presentem vitam appetere. Christus autem corpus habebat a peccatis liberum: sed no a naturalibz necessitatibz erutu: qz nequaquam alit corpus esset. Secundo qz p hoc erudit nos: qz et si turbemur in agone constituti et formidine: non tamen resilia mus a proposito.

Uenit ergo vox de celo / in aere formata. Et clarificauit ante mundum esset: id est cla rum genui fm deitate. Et iterum clarificabo / in mundo fm humanitate: p resurrectione et ascensione. Vel fm Chryf. Glorificauit in his que antea facta sunt miracula. Et glo rificabo post crucem.

Turba autem que stabat et audierat illam uocem: Dicebat tonitruum fa ctum esse. Hoc uisum est forte remoris et minus attentis: qz tm audierant sonu.

Alij dicebant: angelus ei locu tus est. Isti propinquj erant forte et perceperunt qz uox qui dem esset: no sonus tm: sed quid significaret no nouerunt. Dis cipuli qui magis erant attentj et uocem et significatione uo cis nouerunt. Chryf. Unde nouerunt tonitruu esse uel ange lum et locutu: none aperta et bene significatiua erat uox illa: Ira: sed cito ab eis auolauit: tanqz a grossioribz existentibz et carnalibus et desidijs. Et hi quidem sonitum quasi tonitruu uerinerunt. Alij autem qui dixerunt qz angelus ei locutus e: quonta articulata quide erat uox nouerunt: quid autem signifi caret non nouerunt.

Respondit iesus et dixit: no propter me uox hec uenit sed propter uos: id e pro pter salutem uestram non meam. Aug. Ostendit illam uoce non sibi indicasse qd sciebat: sed eis quibus indicare oportet / bat. Sicut aut uox illa non propter eu sed propt alios diuini tate facta e: sic anima ei no ppter eu s ppter alios uoluntate tur bata est. Vel fm Chryf. legit tripliciter. Propter uos. s. vt credatis: quia ex deo sum. Qui enim a deo glorificat / qua liter no esset a deo: Hoc aut dicit ptra h qz sp dicebat qz. no eit a deo. Alj Propt uos. q. d. uos putat tonitruu factu et nescit qd sit dictu: qz qz no queritis qd e qd dictu e: cu ad uos pertineat: qz uox facta e ppter uos: ut scz sciatu me esse a patre glificadu. Vel sic. Propt uos / min capaces. Humi lia em ppter eos facta sunt: no ut filio indigete auxilio. Sequit: b. Hunc iudicium est mundi. Chryf. Quam habet h consequentia: Dultam et ualde consonantem. Quia enim di xerat: Et glorificabo eum / ostendit et modu glorie. Quis est modus: iudicabit mundus: id e uindicabit qz princeps in su di mittetur deorsum. Unde dicit: b. Hunc: id est per me / am mortem instantem. Iudicium est mundi: id est p mundo: quia uindicabitur mundus de diabolo. Chryf. Ac si iudicio constituto: dicat ad diabolum: Esto / alios interfecisti propter peccatum: christum autem propter quid: Danife / stum est qz iniuste / quocirca per eum uindicabitur mudus. Ex emplo faciam hoc manifestius: Esto / quida pates tyrannus qui omnes affligit ut man eius infinitis malis: hic si iniuste filium regis interfecerit: huius mors et alios uindicare pote rit. Sic / esto / quis debitores expectes et feries et in uincula mit tens: si ex eadem dementia eum qui nihil debet in eundem car / cerem ducat: huc et eorum que in alios fecit dabit uindicta. Sic et in christo factu est: eorum enim que in nos fecit diabo

lus / per ea que i christum ausus e expectetur uindicta. Unde ad idem subdit: Hunc princeps huius mundi: id est pernitiosoru. Eijcietur foras. vel fm Chryf. Mit tetur deorsum: id est subijcietur qui prius dominabatur et torquebatur. Et ne dicat aliquis: qualiter mittetur deor sum si et te superabit et morti tradet: Jo respodet et dicit: m

Respondit iesus et dixit: Non propt me uox hec uenit s ppter uos. Hunc iudicium e mu di. Hunc pnceps hui mundi eijciet foras. Et ego / si exalta tus fuero a fra: dia traba ad

sum si et te superabit et morti tradet: Jo respodet et dicit: m Et ego si exalta tus fuero a terra in cruce. n. Om nia traba ad me ipsum. q. d. tui mo riar / non tamen supe rabit. Qualit em eu

qui et alios trahit superaret: q. d. no detinebor morte: sed ipsa morte uincā. Unde no dicit / resurgam: sed omnes traba qd resurrectione plus est. Si enim dixisset / resurgam: no per hoc manifestum esset qz traheret: dicens autem / traham: utiqz declarat. Omnes autem / traham / a tyranno detentos et ne / queutes per se effugere. Zach. ix. c. Tu autem in sanguine te. Alibi autem uocat rapinam / qd hic uocat tractione. Luc. xi. c. Diripiet spolia eius. Scdm Aug. sic legitur. b. Hunc iudicium est mundi. q. d. nunc patior / nunc turbo: et per h est iudicium mundi: iudiciu. s. discretionis qd est ante ultimum iudiciu damnationis: quia nuc per passionem iure diaboli de structo multi liberabunt. De quo iudicio dicit ps. Iudica me deus et discerne causam meam etc. Et quomodo: Quia / Hunc princeps huius mundi: id est diabolus qui do minat in malis mundo deditis. Eijciet foras: de cordi bus hominu p passionem et p dicationem apostolor. Esa. xi. b. In foramine aspidis et i cauerna reguli etc. Et no solum eijciet ab eis: sed et mihi uide fidei uient. An subdit: m. Et ego si exaltat fuero a terra / in cruce p signo et remedio: Hu meri. xxj. c. n. Omnia traham ad meipsum: id est ad

presenti et claritate in futura uita. Et de hac clarificatione habes. s. eode. Uenit ergo uox de celo etc. Per h si gnificat qz iusto oranti dat dñs gratia et pmitit gloria. ps. Gratia et gloria dabit dñs. Turba aut q stabat et audiebat dicebat tonitruu factu esse. Sic dicit mlti qui audierat hba dñi de iudicio dñi: dicit ad terrore esse dicta. Tales erant illi: de qb. Gen. xix. c. Videbat eis qñ iudas loq. Sed dicit dñs p ps. Verba mea non facia irrita. Alij dicebat: angelus ei locutus e. Ira dicit etiā mlti: Iste homo spūalis e et loquit cu angelis: et ideo nescit pcedere nobis pctōibz: ideo ita stricte e in pñijs suis. Vel i bono: di cut mlti: qz gra docet eu / licet alij dicat qz hoc fingat ad terro du. s. Redit iesus et dixit: no ppter me uox hec uenit s ppter uos: ut credatis q dicunt de pñijs / ne eas icar ratis: et de pñijs ut ea habeatis. Roma. xv. a. Quecūqz scri pta sunt ad nram doctrina scripta sunt. Hō ppter me: p bono ru nro no eger. Job. xxij. a. Quid pdest deo si iust fuerit: b. Hunc iudicium est mundi. i. iudiciu fier. p mundo liberado: scz ab oppōre. An sequit: Hunc pnceps hui mundi .i. diabolus q dñat malis mundo deditis. Eijciet foras: de cordibz hoim: ut pte seuti di pro parte puabij p passio ne et p dicatione mea: ut p gram q diffundet sacco pforato car nis mee in passioe. Esa. xi. b. Sup forania aspidis et i cauer na reguli: qui ablactat fuerit manu sua mure: i. christi. Job xl. d. An extrahere poteris leuitathan bamo: In quo bamo crux e qñ uirga: clauis qñ linea: diuinitas ferru: caro christi uermis. ps. Ego sū uermis et no homo. Ezech. xxx. a. Ex traham te de medio fluminu tuoz. Job. xxvj. d. Obsterca te manu ei educt e coluber toruolus. m. Et ego si exal tat fuero a terra / in cruce uel i celo. n. Dia genera bo minu. i. de q genere hoim aliqs. s. j. a. Illuminat omnē ho minē. Vel / Dia q sūt hoim. i. hoim i corde et aia. In aia p gratiam: in corpore per glorificatione extrema. o. Traba ad meipsum: id e ad uitate corpis mei: ut electo diabolo

uinitatem eum uel presentem et claritatem in futura uita. Et de hac clarificatione habes. s. eode. Uenit ergo uox de celo etc. Per h si gnificat qz iusto oranti dat dñs gratia et pmitit gloria. ps. Gratia et gloria dabit dñs. Turba aut q stabat et audiebat dicebat tonitruu factu esse. Sic dicit mlti qui audierat hba dñi de iudicio dñi: dicit ad terrore esse dicta. Tales erant illi: de qb. Gen. xix. c. Videbat eis qñ iudas loq. Sed dicit dñs p ps. Verba mea non facia irrita. Alij dicebat: angelus ei locutus e. Ira dicit etiā mlti: Iste homo spūalis e et loquit cu angelis: et ideo nescit pcedere nobis pctōibz: ideo ita stricte e in pñijs suis. Vel i bono: di cut mlti: qz gra docet eu / licet alij dicat qz hoc fingat ad terro du. s. Redit iesus et dixit: no ppter me uox hec uenit s ppter uos: ut credatis q dicunt de pñijs / ne eas icar ratis: et de pñijs ut ea habeatis. Roma. xv. a. Quecūqz scri pta sunt ad nram doctrina scripta sunt. Hō ppter me: p bono ru nro no eger. Job. xxij. a. Quid pdest deo si iust fuerit: b. Hunc iudicium est mundi. i. iudiciu fier. p mundo liberado: scz ab oppōre. An sequit: Hunc pnceps hui mundi .i. diabolus q dñat malis mundo deditis. Eijciet foras: de cordibz hoim: ut pte seuti di pro parte puabij p passio ne et p dicatione mea: ut p gram q diffundet sacco pforato car nis mee in passioe. Esa. xi. b. Sup forania aspidis et i cauer na reguli: qui ablactat fuerit manu sua mure: i. christi. Job xl. d. An extrahere poteris leuitathan bamo: In quo bamo crux e qñ uirga: clauis qñ linea: diuinitas ferru: caro christi uermis. ps. Ego sū uermis et no homo. Ezech. xxx. a. Ex traham te de medio fluminu tuoz. Job. xxvj. d. Obsterca te manu ei educt e coluber toruolus. m. Et ego si exal tat fuero a terra / in cruce uel i celo. n. Dia genera bo minu. i. de q genere hoim aliqs. s. j. a. Illuminat omnē ho minē. Vel / Dia q sūt hoim. i. hoim i corde et aia. In aia p gratiam: in corpore per glorificatione extrema. o. Traba ad meipsum: id e ad uitate corpis mei: ut electo diabolo

* mihi iungant / et snt

Unitate fidei vel corporis mei / vt sim caput et illi membra. Aug. No dicit omnes: vt de vniuersitate hominum accipias: sed omnia de integritate nature. s. animam et corpus. Sic ergo legitur. Omnia que sunt hominis: id est hominem in corpore et anima. In anima per gratiam: in corpore per glorificationem: quia nec capillus peribit. **Mat. x. d. et Luc. xij. a.** **Uel Omnia** / predestinata ad salutem. **Uel omnia** / genera hominum: siue in linguis omnibus: siue in gradibus hominum omnibus: siue in artium licitarum et vtilium professionibus omnibus: siue in alijs omnibus.

Hoc autem dicebat / significans qua morte esset moriturus. s. crucis. **Unde** / **Respondit ei turba**: quia suam mortem insinuabat. **Nos audiuimus ex lege** / quia christus manet in eternum. **Esai. ix. b.** Super regnum dauid sedebit amodo et usque in sempiternum. **Item Esai. ix. b.** Et patris eius non erit finis. **Dich. v. a.** Egressus eius finis dies eternitatis. **Daniel. vij. d.** Potestas eius potestas eterna. **Et quomodo tu dicis** / oportet exaltari filium hominis. q. d. contraria videntur hec. Sed quia nondum est contrarias omnino. s. manere christum et mori filium hominis: quia non est de eodem: ideo subdunt: **Quis est iste filius hominis**: q. d. si ille filius hominis de quo loqueris est christus: tunc plane contraria sunt que dicis et que lex dicit. **Dicis enim christum mori**: et lex dicit quod manet. **Et nota sicut dicit Aug.**: quod dominus non dixerat in hoc oportet exaltari filium hominis: sed dixerat: Si exaltatus fuero a terra etc. Sed frequenter dicebat se filium hominis: et memoriter hoc tenebat: et s. eodem dixerat: Venit hora vt glorificetur filius hominis. **Hoc ergo in animo retinentes**: et per hoc quod nunc ait: Si exaltatus fuero a terra / mortem crucis intelligentes quesierunt et dixerunt: **Nos audiuimus ex lege**: quia christus manet in eternum: et quomodo tu dicis / oportet exaltari filium hominis: quis est iste filius hominis? **Si enim christus est** / inquit / manet in eternum: et si manet / quo modo exaltabitur: id est crucifigetur: **Hoc eum dixisse intelligebant** quod facere cogitabant: non ergo eis verborum istorum obscuritatem aperuit infusa sapientia. **Unde nota** quod dominus dixit discipulis de morte: et **Luc. xvij. f.** non intellexerunt: quia amor retrahere eos ab hoc intellectu: sed iudei intelligunt: quia malicia eos ad hoc instigabat. **Dixit ergo eis iesus**: adhuc modicum lumen / fidei: id est non plenum. **In vobis est** / quasi / cum intelligitis quod christus manet in eternum: hec pars fidei et veri luminis per se non sufficit. **Ambulate ergo**: id est proficite et totum intelligite se et christum mortuum vt redimat et victurum in eternum in celo quo perducatur. **Dum lucem habetis**: id est dum christum vobiscum habetis: qui vos plenam fidem doceat. **Et non vos tenebre comprehendant** / ignorantie: vel mortis perpetue: quod est si ita intelligitis christi eternitatem vt negetis eius mortem. **Ambulate ergo in luce**. **Et**: id est quia: **Qui ambulat in tenebris**: id est qui vivit in tenebris infidelitatis et erroris: vt vos: qui mortem christi non creditis. **Uel sicut gentiles**: qui oino sunt in errore. **Propheta scit quo vadat**: id est nesciens vadit ad tenebras damnationis. **Sed vos** / **Dum lucem habetis**: preesto. s. gratie et doctrine / vel presentis vite. **Uel Dum lucem habetis**: id est dum aliquid veritatis tam intelligitis de christi eternitate: **Credite in lucem**: id est in me veritatem perfecte credite: addedo eternitati passionem secundum hominem. **Et sic filij lucis sitis** / per imitationem et amorem. **Eph. v. c.**

Et filij lucis ambulate. **Chrys.** dicit: quod postquam maliciose opposuerunt ei: **Nos audiuimus ex lege quia christus manet in eternum etc.** subdunt: **Quis est iste filius hominis**: et hoc etiam maliciose. q. d. ne putes quod de te hoc dicamus: et dicas quoniam propter odium aduersamur: **Ecce enim non nouimus de quo dicit: et tamen enunciamus veritatem legis / que videtur contraria ei quod dicitis quod filius hominis debeat exaltari: id est crucifigi.** **Quos obstruens dominus dicit**: **Adhuc modicum**: id est modico tempore. **Et sic sumitur aduersaliter / modicum.** **Lumen in vobis est**: vel / modico tempore lux vobiscum est: per hoc ostendens quod passio non est prohibitio manendi in eternum. **Ac si diceret**: mors mea transfiguratio est / non destructio. **Etenim lux solaris nocte non interimitur sed paululum recedens rursum apparet.** **Ambulate ergo**: id est in lumine fidei viuite. **Dum lucem habetis**: id est me vel vitam presentem. **s. ix. a.** **Operamini dum dies est.** **Et non vos tenebre comprehendant**: mortis vel erroris post meam mortem. **Vult enim immo fere omnes post mortem eius omnino excepti sunt / licet quidam propter ineffabilem clementiam eius ad fidem vocati sunt.** **Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat.** **Chrys.** Quanta iudei nunc agunt et nesciunt quid agunt. **Putant rectam incedere viam / et contrariam vadunt / sabbata et escas obseruantes.** **Ideo** / **Dum lucem habetis**: id est me vel presentem: **Credite in lucem vt filij lucis sitis** / vel / efficiamini: id est mei. **Superius autem dixit**: quod non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis sed ex deo nati sunt: id est ex patre: hic autem dicit eos generare / vt discas quod vna et eadem est actio patris et filij. **Hec locutus est eis iesus et abiit**: vt esset longe ab eis corporaliter sicut erat spiritualiter. **Et abscondit se** / **mihi fungantur** / et sim caput et ipsi sint membra. **Uel Ad meipsum** / in celum: vt vbi ego sum / illic sit et minister meus. s. eodem. **Uel Ad meipsum**: id est ad fidem et amorem meum. **Uel Ad meipsum**: id est ad passionem siue ad patibulum. **Christo enim ascendente in crucem / alij postea ascenderunt.** **Lant. vij. c.** **Ascendam in palmam et apprehendam fructus eius.** **Et nota** quod si christus omnia trahit: ergo qui non est tractus non est de numero entium tamen. **Boetij.** **Vali homines non sunt.** **Trahit autem christus per crucem.** **Cruis enim eius est sicut instrumentum siue machina quo subuehitur et trahitur ligna et lapides ad alta edificia.** **Funes autem sunt christi passiones in cruce pro nobis.** **Osee. xj. b.** **In funiculis adam traham eos / in vinculis charitatis.** **Passiones eius dicuntur funiculi adque: quia propter adam et genus suum trahendum facte sunt.** **Hiere. xxxj. a.** **In charitate perpetua dilexi te / ideo attraxi te miserans.** **Item crux christi fuit quasi statera: in qua christus ascendens in vna lance se posuit et penam suam: in alia autem posuit genus humanum et peccata eius.** **Quod autem ponderosius fuit / minus ponderosum eleuauit.** **Unde christus descendit in mortem / et genus humanum eleuatum est ad vitam et ad celum.** **Job. vj. a.** **Utrinam appenderentur peccata mea quibus iram merui et calamitas quam patior in statera etc.** **Esai. xl. c.** **Qui librauit mores in pondere et colles in statera.** **Hec sufficiat ad moralitates huius capituli.** **BB. 3**

f
b
h
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t

S. I. G.

Doraliter

Et. nunc

Euangelij scdm Iohannem

Et abscondit se ab eis: significans per hoc qd in mentibus eorum erat ignotus. Vel Abscondit se: et exiit de templo. Aug. In hoc infirmitati nostre consuluit non potestati sue derogavit. Chryf. Cur absconditur: neq enim lapides leuauerunt neq blasphemauerunt sic ante? Sol. Corda nouerat et furore intus seuerent: et non expectauit in opus ut extret. Sed insinuas euangelista dicit: b Cum autem tanta signa fecisset cora eis non credebant in eum: sed seuebant supple. Sed q tanta vltor: que dimisit euangelista: Pauca enim d mltis dixit: c At sermo esaię. liij. a. ipleret. Et vt non dicit causā sed euentum. d Quē dixit: domine quis.

Bl. r. p. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. ab. ac. ad. ae. af. ag. ah. ai. aj. ak. al. am. an. ao. ap. aq. ar. as. at. au. av. aw. ax. ay. az. ba. bb. bc. bd. be. bf. bg. bh. bi. bj. bk. bl. bm. bn. bo. bp. bq. br. bs. bt. bu. bv. bw. bx. by. bz. ca. cb. cc. cd. ce. cf. cg. ch. ci. cj. ck. cl. cm. cn. co. cp. cq. cr. cs. ct. cu. cv. cw. cx. cy. cz. da. db. dc. dd. de. df. dg. dh. di. dj. dk. dl. dm. dn. do. dp. dq. dr. ds. dt. du. dv. dw. dx. dy. dz. ea. eb. ec. ed. ee. ef. eg. eh. ei. ej. ek. el. em. en. eo. ep. eq. er. es. et. eu. ev. ew. ex. ey. ez. fa. fb. fc. fd. fe. ff. fg. fh. fi. fj. fk. fl. fm. fn. fo. fp. fq. fr. fs. ft. fu. fv. fw. fx. fy. fz. ga. gb. gc. gd. ge. gf. gg. gh. gi. gj. gk. gl. gm. gn. go. gp. gq. gr. gs. gt. gu. gv. gw. gx. gy. gz. ha. hb. hc. hd. he. hf. hg. hh. hi. hj. hk. hl. hm. hn. ho. hp. hq. hr. hs. ht. hu. hv. hw. hx. hy. hz. ia. ib. ic. id. ie. if. ig. ih. ii. ij. ik. il. im. in. io. ip. iq. ir. is. it. iu. iu. iw. ix. iy. iz. ja. jb. jc. jd. je. jf. jg. jh. ji. jj. jk. jl. jm. jn. jo. jp. jq. jr. js. jt. ju. iu. iw. ix. iy. iz. ka. kb. kc. kd. ke. kf. kg. kh. ki. kj. kk. kl. km. kn. ko. kp. kq. kr. ks. kt. ku. kv. kw. kx. ky. kz. la. lb. lc. ld. le. lf. lg. lh. li. lj. lk. ll. lm. ln. lo. lp. lq. lr. ls. lt. lu. lv. lw. lx. ly. lz. ma. mb. mc. md. me. mf. mg. mh. mi. mj. mk. ml. mm. mn. mo. mp. mq. mr. ms. mt. mu. mv. mw. mx. my. mz. na. nb. nc. nd. ne. nf. ng. nh. ni. nj. nk. nl. nm. nn. no. np. nq. nr. ns. nt. nu. nv. nw. nx. ny. nz. oa. ob. oc. od. oe. of. og. oh. oi. oj. ok. ol. om. on. oo. op. oq. or. os. ot. ou. ov. ow. ox. oy. oz. pa. pb. pc. pd. pe. pf. pg. ph. pi. pj. pk. pl. pm. pn. po. pp. pq. pr. ps. pt. pu. pv. pw. px. py. pz. qa. qb. qc. qd. qe. qf. qg. qh. qi. qj. qk. ql. qm. qn. qo. qp. qq. qr. qs. qt. qu. qv. qw. qx. qy. qz. ra. rb. rc. rd. re. rf. rg. rh. ri. rj. rk. rl. rm. rn. ro. rp. rq. rr. rs. rt. ru. rv. rw. rx. ry. rz. sa. sb. sc. sd. se. sf. sg. sh. si. sj. sk. sl. sm. sn. so. sp. sq. sr. ss. st. su. sv. sw. sx. sy. sz. ta. tb. tc. td. te. tf. tg. th. ti. tj. tk. tl. tm. tn. to. tp. tq. tr. ts. tt. tu. tv. tw. tx. ty. tz. ua. ub. uc. ud. ue. uf. ug. uh. ui. uj. uk. ul. um. un. uo. up. uq. ur. us. ut. uu. uv. uw. ux. uy. uz. va. vb. vc. vd. ve. vf. vg. vh. vi. vj. vk. vl. vm. vn. vo. vp. vq. vr. vs. vt. vu. vv. vw. vx. vy. vz. wa. wb. wc. wd. we. wf. wg. wh. wi. wj. wk. wl. wm. wn. wo. wp. wq. wr. ws. wt. wu. wv. ww. wx. wy. wz. xa. xb. xc. xd. xe. xf. xg. xh. xi. xj. xk. xl. xm. xn. xo. xp. xq. xr. xs. xt. xu. xv. xw. xx. xy. xz. ya. yb. yc. yd. ye. yf. yg. yh. yi. yj. yk. yl. ym. yn. yo. yp. yq. yr. ys. yt. yu. yv. yw. yx. yy. yz. za. zb. zc. zd. ze. zf. zg. zh. zi. zj. zk. zl. zm. zn. zo. zp. zq. zr. zs. zt. zu. zv. zw. zx. zy. zz.

Esai. 6. c. Martb. 13. b. Marci. 4. b. Luc. 8. b. Mat. 23. f.

P. 15. P. 67.

nationem christi: que in illa visione significata est. Item etiam dixit exceptione iudeorum. Chryf. Gloria ait visionem illam et sumum et audire mysteria ineffabilia et videre seraphim et coronationem a throno salientem. Sed nota qd dicit Gloria eius. Eius: Patris: sicut et facta: qualiter ergo iohannes hęc de filio dicit hic: paulus aure de spūscō: Rūdem. Non vt pfundentes hypostasēs sed vnā dignitatē ostendēt hoc dicunt. qd Et locut' est de eo. Quid: Hoc qd ibi dicit: Quid dicit omni sup solū excellit. Vel id qd sequit: Quoniam audiui vocem dicentem: Quē mittam et qd ibi nobis: Ecce ego mīttam me. Et dixit dñs: Auditu auditis et non intelligitis: excepit enī corū oculos. Sed qd rertantur et sanem eos. Hęc dixit esaias quando vidit gloriam eius: et locut' est de eo. Ueruntamē ex principibus multi crediderunt in eū: sed propt' phariseos non confitebant: vt de synagoga nō eicerent. Dilixerūt enī gloriā hoīm māgl q̄ gloriā dei. Iesus autē clamauit et dixit: Qui credit in me nō credit in me sed in eū q̄ misit me. Et q̄ videt me videt eū q̄ misit me. Ego lux i

Veruntamē et si alij nō crederet: ex princip' multi crediderūt in eū: Et qd dixerat euāgelista iudeos simpliciter non credidisse: excipit hic quosdā. Vel possit distingui duo genera maloz iudeoz. Quidā enī erāt peiores: qui oīno non credebāt nec p̄fitebant: alij erant q̄ credebāt: s̄ timore p̄fiteri non audebāt. An dicit. Sed propt' phariseos nō p̄fitebant: vt de synagoga nō eicerent. s̄. i. e. Jam enī p̄spirauerāt iudei: vt si q̄ p̄fiteret christū: extra synagogam fieret. Dilixerūt enī gloriā hoīm: que est in mūdānis. v. Abagis q̄ gloriā dei: que est in p̄fisiōe veritatis: vel que est in cruce. Gal. vi. d. Vbi alibi gloriari. Aug. Ideo crux in frōte credentiū vbi est sedes veritatis: s̄ ḡitur: vt de noie christi nullus erubescat: et mag' gloriā dei q̄ hominū q̄rat. Chryf. Ecce hī a fide alieni sunt p̄ vanę glorię desiderij. Ideo. s̄. v. g. dicit Quō potestis credere q̄ gloriā abinūcem recipitis. Iste autē timor solus est. Act. vi. a. qm̄ multa turba sacerdotū obediebat fidei. Iesus autē clamauit et dixit. Hucusq̄ interpositio ē verbor' euāgelij de infidelitate iudeoz: nunc redit ad verba dñi que dixit rediens postq̄ abscondērat se: Eis enī sedatis sua recessione: redit et loquit' humilia dicēs: Qui credit in me nō credit in me. Et sic p̄tinua: Quō timor: phibebat eos credere: ideo dicit: Qui credit in me nō credit in me: sed in eū qui misit me: patrē. q. d. quid formidatis in me credere: deū p̄uenit fides per me quē admodū et infidelitas. Per hoc autē qd dicit: Qui credit in me. ostēdit indissimilitudinē substantię sui et patris. An nō dicit: Qui credit mihi: ne qd dicat qd hōz gratia hoc dixit: qd et in hoīb' pōt dicit: Qui enī ap̄stolis credit: deo credit. Et ne de hoie dicit' putet: Qui credit in me: ideo subdit: b. Et q̄ videt me: videt eū q̄ misit me. Pater enī non est corpus: vñ loquitur de visione que est per intellectū. Et in hoc etiam consubstantialē ostēdit. An ad hoc subdit. c. Ego lux: id est ego q̄ sū lux s̄m deitātē equalis patrī. Quia enī pater dicit' lux vbiq̄ in veteri testamento: propterea se vocat etiam lucem: vt patrī credamus equalem. Ideo etiam paulus dicit eum splēdore: Heb. i. a. Vel aliter s̄m Aug. Qui credit in me. Quia enī homo apparebat et deus in hoie latebat: ne putarent eum hoc tñ esse qd videbāt: vult se et editalem et tāū et qualis et quantus est pater: ideo dicit: Qui credit in me. id est in hoc qd videt tñ. Sed in eū qui misit me: id est in patrē. Et si pater est: habet filium: ergo credit in filiū. Sed ne quis crederet patrē tanq̄ multoz filioz per gratiā et nō p̄ naturā: subdit b. Et q̄ videt me: videt eū qui misit me: q. d. vñ qd deo nihil distat

margin notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

q. d. vspadeo nihil distat inter me et eu: vt qui videt me / v/ deat eum. Hec autem visio non carnalis sed intellectualis est mudo corde: Dicitur. v. a. Et ac si quereret: quis es tu vt credam? in te: Responderet: Ego lux etc. Vel sic. Visit me. Et ad quid? Ad illuminandū / ad saluandū: nō ad iudicandū. Et hoc est: Ego lux

veni in mūdum: id est ad lucendū / misus sum et illuminandū. Unde subdit et segū lucis. a. Et omnis qui credit in me / aperiens oculos ad lumen doctri nē et gratiē: b. In tenebris / ignoran tīe vel culpē in quibus inuentus est: c

Non maneat / am plius / s̄ modo fide: postea s̄o plena visione illustretur. Eph. v. b. Fuistis aliquā do tenebrę etc. Sed quia audiunt et credunt et non faciunt: Jō subdit: d. Et si quis audierit verba mea / exterius.

Et non custodierit / intus ea. Vel: e. Audierit / cre dendo. f. Et nō custodierit / faciendo. g. Ego nō iu dico eum / modo: licet mihi pater omne iudicium dederit. s̄ v. d. Et cur nō modo: h. Non enim veni vt iudicem mūdū / sed vt saluificē mūdum: quia primus aduen tus non iudicij sed misericordię est. Chrys. Me putent quoniam propter imbecillitatem eos qui se continent transcurrunt et non iudicat / ait: Non veni vt iudicē mūdum sed vt saluificem mūdum. Et nota q̄ supra dixit / q̄ venit lux in mūdum ad illuminandū. s̄. hic dicit q̄ venit ad saluandum. Illuminat enī ignozātiās nostras et sanat infirmitates. Sed ne propter hoc qd̄ dixerat / credat peccatum impunitū: ideo subdit: i. Qui spernit me: id est qui non credit me deū esse sed contemnit: quia videt hominem pauperem et mendicū. k. Et ideo / non accipit verba mea: in intel lectu per fidem: in affectu per amorem: in manu per operatio nem: l. Habet qui iudicet eum: de futuro iudicio di cit. Vel: m. Habet qui iudicet eum: id est habet causam iudi cij euidētem. s̄. iij. c. Qui non credit iam iudicatus est. Et quis erit iudex: Chrys. Si pater nullum iudicat. s̄. v. d. et filius non venit vt iudicet: vt dicitur hic: quis ergo iudicat: m. Sermo quem locutus sum. Aug. id est ego q̄ sum sermo patris: qui etiam me sermonem loquor: id est manife / sto mundo. n. Ille iudicabit eum in nouissimo die: quasi tunc ero iudex qui modo sum saluator: et ideo iudicare poterit: quia ego filius ex patre. Et hoc est: o. Quia ego ex meipso non sum locutus. Non autem loquitur filius ex se: quia nō est ex se. p. Sed qui misit me pater: id ē incarnari voluit. q. Ipse mihi mādatū dedit: non q̄ nescirem ante: sed id est me sapientiam in quo sunt omnia mā data genuit. Mandatum inquam dedit: r. Quid dicā et quid loquar: id est a patre habeo quod dico de credē dis: et qd̄ loquor de p̄ceptis. Vel: s. Quid dicā / prohibē do mala. t. Et qd̄ loquar / p̄cipiēdo bona. Vel: u. Quid dicam / intus familiaribus / quantum ad consilia. Et quid loquar / exterius omnibus / quantum ad p̄cepta. v. Et scio quia mādatum eius: id est ego: vita eterna est. Aug. Cum dicat mandatum dei esse vitam eternam: et ipse sit vita eterna. j. xvij. a. aperte se dicit mādatū dei. q. d. sicut sum iudex et damnator: malozum: sic sum vita eterna bonozū. x. Que ergo ego loquor: quasi vt omnes credāt et cur rant in hanc in vitā / ideo loquor. Vel sic. Ego sum mādatū patris: Ergo cum ab ipso sum / que ego loquor: id est q̄ meipsum verbum annūcio. y. Sicut dixit mihi pater sic loquor: id est sicut verax me veritatem genuit: sic veri tas me veritatem annūcio. Et sicut pater loquitur filio sine

a mundum veni / vt omnis qui b credit in me: in tenebris nōn c maneat. Et si quis audierit f verba mea et non custodierit g ego nō iudico eū: Nōn enī h veni vt iudicem mūdum: sed i vt saluificem mūdum. Qui k spernit me et non accipit ver ba mea / habet qui iudicet eū. m Sermo quem locutus sum / il

sono: id est gignit: sic loquitur filio sine sono filius. Chrys. sic legit ab illo loco: m. Sermo que locutus sum / ille iudicabit eum in nouissimo die. q. d. s̄ba que locutus sum / nūc in ordine stabunt accusatozis redar / guentia: et omnē abscondita excusationem. Unde dicit. j. xv. d. Si non ve / nissen et locutus eis fuissen / pec / catū nō haberēt: nunc autem excu sationem non ha bent de peccato suo. Et bene di / co / q̄ iudicabit et iuste: quia contē pserunt non solū me / sed et patrem in me loquentem Et hoc est. o

l. iudicabit eum in nouissimo die. Quia ego ex meipso non sum locutus / sed qui misit me pater / ipse mihi mādatū de dit quid dicam et qd̄ loquar. Et scio quia mādatum eius vita eterna est. Que ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater sic loquor. Ca. XIII.

Ante diē festū pasche

Quia ego ex meipso non sum locutus. Hoc dicit / non potestatem si bi auferens / sed contrarietate destruens: quasi nihil cōtra / rium patri locutus sum. Sed qui misit me pater / in carne. Ipse mihi mādatum dedit: id est placet patri qd̄ factū. q. d. sicut qui mandatum suscipiūt / non ali / ud faciūt vel dicunt v̄l transmutant: ita nec ego. Mandatum inquam dedit: r. Quid dicā / de refugiēdis pec caris. s. Et qd̄ loquar / de bonis agēdis. q. d. totum cōsonat ei qd̄ dico et placet. t. Et scio quia māda tum eius: id est observatio mādati qd̄ et meum est et suū. u. Vita eterna est: id est ad vitam ducit. Dicit. xix. c. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Chrys. Hoc dicit contra eos qui dicebant eum in perniciē hominū ve / nisse non in salutē. Et ex quo est tanta vilitas sermonis mei: vel ex quo mādatum mihi dedit: x. Que ergo ego loquor: vob: sicut dixit mihi pater sic loquor: id est nihil permuto: nihil est in verbis meis qd̄ non pla ceat patri: et quātū ad ipsa s̄ba / et quātū ad intentionē di cēdi Chrys. Et oīa habēs a patre / i hīs q̄ humilia sūt cō cludit sermonē qd̄ ad iudgos: vt possit dicere in die iudicij: hanc vobis posterozem cōmisi vocem.

meipso non sum locutus. Hoc dicit / non potestatem si bi auferens / sed contrarietate destruens: quasi nihil cōtra / rium patri locutus sum. Sed qui misit me pater / in carne. Ipse mihi mādatum dedit: id est placet patri qd̄ factū. q. d. sicut qui mandatum suscipiūt / non ali / ud faciūt vel dicunt v̄l transmutant: ita nec ego. Mandatum inquam dedit: r. Quid dicā / de refugiēdis pec caris. s. Et qd̄ loquar / de bonis agēdis. q. d. totum cōsonat ei qd̄ dico et placet. t. Et scio quia māda tum eius: id est observatio mādati qd̄ et meum est et suū. u. Vita eterna est: id est ad vitam ducit. Dicit. xix. c. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Chrys. Hoc dicit contra eos qui dicebant eum in perniciē hominū ve / nisse non in salutē. Et ex quo est tanta vilitas sermonis mei: vel ex quo mādatum mihi dedit: x. Que ergo ego loquor: vob: sicut dixit mihi pater sic loquor: id est nihil permuto: nihil est in verbis meis qd̄ non pla ceat patri: et quātū ad ipsa s̄ba / et quātū ad intentionē di cēdi Chrys. Et oīa habēs a patre / i hīs q̄ humilia sūt cō cludit sermonē qd̄ ad iudgos: vt possit dicere in die iudicij: hanc vobis posterozem cōmisi vocem.

Ante diē festū pasche

Expositio Cap. XIII pasche etc. In p̄cedenti capitulo narrauit euāgelista ea que acta et dicta sunt in hierusalē dñica in ramis palmarū: Dictrāsit ad ea que acta sunt in quinta feria proxima ante passionem dñi. Et diuiditur hoc capitulum in quinq̄ partes. Primo agit de cēna cum discipulis et ablutione pedum. Secundo de ad monitione dñi ad eādem humilitatem / et promissione bea tudinīs facientibus: ibi: Postq̄ ergo lauit etc. Tertio exēplis domini iudam ab alijs / et notat eum multoties et verbo et signo / nō intelligētib⁹ alijs discipulis: ibi: Nō de omnibus vobis dico etc. Quarto exente iuda christus clarificatur et discipulos consolatur et p̄ceptum dilectionis cōmēdat: ibi: Quia ergo accepisset ille buc cellam etc. Quinto petr⁹ querit quo vadat et offert se ad sequendum: christus autem respondet eum se negaturum: ibi: Dicit ei simon petrus etc. Dicit ergo. Ante diē festū pasche: id est diē festū paschalem: id est ante quintamdecimam lunā / quartadecima s̄z luna. Sciens iesus non tunc

Ante diē festū pasche etc. In p̄cedenti capitulo narrauit euāgelista ea que acta et dicta sunt in hierusalē dñica in ramis palmarū: Dictrāsit ad ea que acta sunt in quinta feria proxima ante passionem dñi. Et diuiditur hoc capitulum in quinq̄ partes. Primo agit de cēna cum discipulis et ablutione pedum. Secundo de ad monitione dñi ad eādem humilitatem / et promissione bea tudinīs facientibus: ibi: Postq̄ ergo lauit etc. Tertio exēplis domini iudam ab alijs / et notat eum multoties et verbo et signo / nō intelligētib⁹ alijs discipulis: ibi: Nō de omnibus vobis dico etc. Quarto exente iuda christus clarificatur et discipulos consolatur et p̄ceptum dilectionis cōmēdat: ibi: Quia ergo accepisset ille buc cellam etc. Quinto petr⁹ querit quo vadat et offert se ad sequendum: christus autem respondet eum se negaturum: ibi: Dicit ei simon petrus etc. Dicit ergo. Ante diē festū pasche: id est diē festū paschalem: id est ante quintamdecimam lunā / quartadecima s̄z luna. Sciens iesus non tunc

Ante diē festū pasche etc. In p̄cedenti capitulo narrauit euāgelista ea que acta et dicta sunt in hierusalē dñica in ramis palmarū: Dictrāsit ad ea que acta sunt in quinta feria proxima ante passionem dñi. Et diuiditur hoc capitulum in quinq̄ partes. Primo agit de cēna cum discipulis et ablutione pedum. Secundo de ad monitione dñi ad eādem humilitatem / et promissione bea tudinīs facientibus: ibi: Postq̄ ergo lauit etc. Tertio exēplis domini iudam ab alijs / et notat eum multoties et verbo et signo / nō intelligētib⁹ alijs discipulis: ibi: Nō de omnibus vobis dico etc. Quarto exente iuda christus clarificatur et discipulos consolatur et p̄ceptum dilectionis cōmēdat: ibi: Quia ergo accepisset ille buc cellam etc. Quinto petr⁹ querit quo vadat et offert se ad sequendum: christus autem respondet eum se negaturum: ibi: Dicit ei simon petrus etc. Dicit ergo. Ante diē festū pasche: id est diē festū paschalem: id est ante quintamdecimam lunā / quartadecima s̄z luna. Sciens iesus non tunc

Doraliter: Ante diē festū pasche etc. Chrys. Doraliter: sicut in die festo patitur et trāsit et pridie cēnam facit: i quo datur forma ante obitum cōmunicandī et vaticum fumen di. Pascha autem / vt dicit Aug. / in grēco passionem: in heb̄rigo transitum sonat. Dies ergo festus debet nobis esse cum parimur in bac

A

Doraliter

Euangelij scdm Johannem

¶ Sciens iesus: non tunc primus sed ab eterno. **¶** Quia venit hora eius: id est a se ordinata. **¶** Et transeat ex hoc mundo ad patrem per crucem. Ecce veritas illius figure: Pascha enim legale significabat istum transitum. **¶** In Aug. et est hebreum non grecum. Sed in Amb. hoc nomen pascha grece cum est: et sonat passionem: quia enim patitur: grece πασχα dicitur. **¶** Scdm Hiero. pro pascha hebreum sonat transitum. **¶** Qui dilexisset suos: in vita sua: suos autem dicit in familiaritatis ratione. **¶** Qui erant in mundo: ideo eius dilectione et conuersatione indigebat. **¶** Vel in Chryso. hoc addit ad differentiam abraam/isaac et iacob et aliorum qui erant sui etiam extra mundum. **¶** In finem dilexit eos: quasi quos dilexit in vita dilexit in morte. **¶** Chryso. Quid est in finem mansit? scilicet amans continue et semper: quod est argumentum veri amoris. **¶** Prover. xvij. c. Omni tempore diligit qui verus amicus est. **¶** Vel In finem dilexit eos: id est omnino nihil derelinquens eorum que facere decens esset eum qui valde amat. **¶** Esa. v. b. Quid est quod ultra debuit facere vinee mee? et non fecit eis? **¶** In finem dilexit: id est maiora in fine dilectionis signa demonstavit: et vehementiore amore ostendit in ablutione pedum et traditione sui corporis. **¶** Unde querit Chryso. Cur hoc a principio non fecit? **¶** Et ad hoc respondet: quia ea que maiora sunt ultimo adfecit: ut discipulorum intendat familiaritatem in se: et multam eis det consolationem contra ea que superuenire debebant aduersa. **¶** Aug. sic legit: **¶** In finem dilexit eos: id est in se qui est finis consummans: et fecit eos transire sua dilectione. **¶** Vel in finem: id est in mortem: non quod morte terminet eius dilectionem: sed in tantum dilexit quod usque ad mortem cum dilectione perduxit. **¶** i. xij. b. Maiorem hac dilectionem nemo habet etc. **¶** Cant. viij. b. Fortis est ut mors dilectio: immo fortior: morte. **¶** Et nota que predicta verba Iohannis: Ante diem festum pasche etc. ministraverunt grecis fomitem erroris. **¶** Dicunt enim in parascue luna fuisse quartadecima: et ita in vespera ipsius fuit pascha. **¶** His autem sciens se passurum ea die in vespera antecedenti anticipavit comedere pascha: id est agnum: ut dicitur. **¶** Et quia ea nocte licite portavit dominum comedere: quia luna erat tertiadecima: ut dicitur: ideo de fermentato conficiunt corpus domini. **¶** Quod si etiam verum sit: credibile est dominum comedisse agnum: ut preceptum erat in lege: **¶** Exo. xij. c. et acyina comedisse: et sic etiam si constet quod dicunt: errant consecrando fermentatum. **¶** Item Numeri. ix. b. habetur casus in quo posset differri pascha usque in secundum mensium: et tunc etiam fiebat in quartadecima luna esus agni. **¶** Casum autem non inuenimus in quo posset anticipari pascha. **¶** Ergo probabile est quod dominus non anticipavit horam a lege statutam. **¶** Item sapientes grecorum dicunt quod christus suo tempore fecit pascha. **¶** Unde Chryso. qui fuit maximus inter grecos: dicit super **¶** Matth. xxvj. **¶** Iudei tenuerunt finem ipsam noctem finem quam pascha comedere debebant. **¶** Idem. **¶** Neque utique christus prevaricatus est tempus pasche: **¶** Sed illi qui omnia audebant: tunc non comederunt pascha: sed altera die comederunt et lege prevaricati sunt. **¶** Item per tabulam computi si retro curratur potest hoc probari. **¶** Item hoc probatur per verba **¶** Marc. xij. b. **¶** Et primo die acymorum quando pascha immolabatur: dixerunt discipuli ad iesum: **¶** Ubi vis parem tibi comedere pascha: **¶** Ergo quando iesus comedit pascha erat prima dies: id est prima dies quando comedebatur acyina: ergo luna erat quartadecima. **¶** Sic enim dicitur **¶** Exo. xij. c. **¶** Quartadecima die ad vesperam comedetis acyina. **¶** Item **¶** Luc. xxij. a. **¶** Venit dies acymorum in quo necesse erat occidi pascha: et misit petrum et iohannem dicens: **¶** elites etc. **¶** Ergo quando iesus fecit pascha: necesse erat occidi pascha: ergo luna erat quartadecima. **¶** Item ecclesia romana que omnium ecclesiarum mater est et magistra: conficit de acyina: que hoc habuit ab apostolis qui fuerunt cum domino quando fecit pascha: ergo conficiendum est de acyimo. **¶** Iste rationes sunt con-

tra grecos: qui in tantam insaniam versi sunt quod non erubescunt dicere euangelistas illos esse mentitos qui dicunt dominum communiter cum alijs pascha comedisse: **¶** Iohannes vero euangelistam dicitur correxisse eos: tanquam qui ultimo scripsit: unde adheret verbis iohannis. **¶** Quorum opiniones habetur in historijs: et super quarum sententiarum: **¶** Et ideo hic pretermitti possunt. **¶** Magister in historijs. **¶** Quia dicitur quod tertiadecima luna: quarta feria. **¶** Cognovit dominus cum discipulis suis et lauit pedes eorum: quod narrat solus iohannes: et in quartadecima luna. **¶** In quinta feria comedit agnum paschaalem: et dedit discipulis corpus suum: de quo

alij agunt. **¶** Sed usus ecclesie contra est: **¶** ante parascuem pedes pauperum lauat. **¶** Sequitur: **¶** Et cena facta: Aug. id est parata: mundum

* cum patitur in hac peregrinatione: vel cum transimus in morte. **¶** Hec est dies festus pasche: id est tribulatio vel mors festina. **¶** Jaco. i. a. **¶** De gaudium existimate fratres mei cum in temptationibus variis icideris. **¶** Ps. Lii. **¶** Dedit dilecti etc. **¶** Job. b. iij. a. **¶** Gaudet vehementer cum inuenerint sepulchrum. **¶** Prover. xlij. d. **¶** Sperat iustus in morte sua. **¶** Phil. i. d. **¶** Desiderium habes dissolui et esse cum christo. **¶** Ion. iij. a. **¶** Huc die queso tolle animam meam a me: quia melior est mihi mors quam vita. **¶** Item. iij. **¶** Regl. xix. a. **¶** Sufficit mihi dies: tolle animam meam. **¶** Tob. iij. a. **¶** Fac mecum misericordiam et precipue in pace recipi spiritum meum. **¶** i. **¶** Cor. v. b. **¶** Audemus et bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore et presentem esse ad deum.

¶ Sciens iesus quia venit hora eius: id est a se ordinata: ut transeat ex hoc mundo ad patrem: ut transeat. **¶** Quia dicitur enim mori in die festo pasche: ut veritas responderet umbrę. **¶** Item ut in patiando doceret nos gaudere et festiue agere. **¶** Item ut ostenderet passionem suam esse nostrum gaudium et redemptionem. **¶** Ps. **¶** Redemptio nem misit dominus populo suo etc. **¶** Item ut ostendat quod festiuitas conuertitur in luctum: ideo patitur in festo. **¶** Da chab. ix. d. **¶** Conuerse sunt nuptie in planctum: et vox musicorum in luctum. **¶** Item ad litteram in die festo: ut magis haberetur in spectaculo et ludibrio: et hoc pro loco: quia in hierusalem metropoli et umbilico terre: et pro festo: quod omnes conuenerant. **¶** Ps. **¶** Operatus est salutem in medio terre. **¶** c. **¶** Et transeat: quia non est morte detentus ex hoc mundo ad patrem. **¶** Aug. **¶** Qui transit cum mundo: transit ad hostem: qui transit de mundo: transit ad patrem. **¶** Ideo sancti desiderant mortem: **¶** Phil. i. d. **¶** De hoc transitu dicitur **¶** Beati. xxxij. c. **¶** In baculo meo transiui iordane istum etc. **¶** Id est solus in cruce. **¶** Via enim fuit ita stricta: id est passio tam acerba quod nullus potuit cum eo transire nec eum sequi. **¶** Ps. **¶** Singulariter sum ego donec transeam. **¶** Esa. lxxij. a. **¶** Torcular calcavi solus. **¶** Eccl. vii. b. **¶** Respiciens eras ad aditorem tuum et non erat. **¶** Marc. xxvj. f. **¶** Tunc relicto eo omnes fugerunt. **¶** c. **¶** Cum dilexisset suos qui erant in mundo: in finem dilexit eos. **¶** In finem: id est in consummationem: quia perfecta dilectione dilexit eos. **¶** Ps. **¶** Omnis consummatio vidit finem: latum mandatum tuum nimis. **¶** q. d. **¶** consummatio est charitatis dilatatio etiam ad inimicos. **¶** j. xv. b. **¶** Maiorem hac dilectionem nemo habet quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. **¶** Verum. **¶** Maiorem tu domine habuisti etc. **¶** Aurum enim terre ciulath optimum est: **¶** Beati. i. b. **¶** c. **¶** Et cena facta: cum diabolus iam nullisset in cor etc. **¶** Dominus presciens suum obitum: cognauit cum discipulis: sicut quando homines debent peregrinari: faciunt conuiuium amicis. **¶** Unde **¶** Eccl. xxix. d. **¶** Transi hospes et orna mensam. **¶** Et bene dicitur cena: triplici ratione: quia in vesperis facta: quia specialissimis amicis exhibitae: et quia delicatissimo cibo refecta. **¶** Christus enim in vesperis temporis et legis et gratie mundi: et etiam sue gratie: id est circa finem sue vite hanc

* cenam fecit: et nobis

[Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.]

Est parata mundum transacta: quia postea recubuit et buc cellam iude dedit. **Uel** / **C**ena facta quantum ad agnum paschalem: quia iam comederant agni / vt dicunt quidam. **Unde** nota ordinem eorum que tunc facta sunt in vespera / scz ante parasceuen. **Primo** enim comedit agnum pascha- lem cu discipulis. **Secundo** surrexit a cena et lauit pedes omnium discipulorum et tersit. **Tertio** recubuit et docuit eos. **Item** et tradidit eis corpus suum in sa- crameto: etiam iude. **Quarto** surrexit iudas et iuit ad principes sacerdotum vt venderet eis dominum: et dum esset i- vta dominus fecit alijs sermonem illu qui sequit postea: et durat vsq ad pn- cipium decimiseptimi capituli: et i de- cimoseptimo capitulo incipit oratio il- la gloriosa quam fecit ad patrem. **Quia** vero in die cenę dedit discipulis pote- statem conficiendi et eos ordinauit: in- de inoleuit consuetudo in ecclesia / q illa die conficit chris- ma et benedicitur: vnde inunguntur ordinandi in sacerdo- tes et baptizandi. **Et** quia post ordinationem discipulorum fecit sermonem: ideo episcopi post ordines faciunt sermo- nem ordinatis / vel admonitionem loco sermonis: vt digne se custodiat et administrat. **Et** quia dominus post sermo- nem fecit orationem: ideo faciunt similiter pdicatores post predicationem. **Dicit** ergo: **a** **Et** cena facta cu dia- bolus iam misisset / spirituall suggestioe. **Ps.** Immis- siones per angelos malos. **q** **In** coz iude consentiens iniquitati. **d** **U**el **traderet eu iudas filius si- monis scariothis: q** non crede- bat eum esse deum: vt dicit Aug^o. **e** **Scies** / **tesus** / **quia** oia dedit ei pater in man^o: id est omnia ha- bentem siue omnipotentem genuit. **Uel** ei: hoc fm illud **Matth.** xi. d. **Omnia** mihi tradita sunt a patre. **Et** dicit / oia. **Aug^o**: etia traditorē quo vix vt vult / et de malo facit bo- num: omnia enim tradita sunt in vlti- ma in effectum boni. **f** **Et** qz a deo exiit: non eum deserens. **g** **Et** ad deum vadit: no suos relinquens. **Uel** **A** deo exiit / missus in carnem. **Et** ad deū va- dit: per crucem et mortem. **Uel** **A** deo exiit: per eternam generatio- nem. **Et** ad deum vadit: per gloriosam ascensionem. **h** **Surgit** a cena et ponit vestimenta sua: id est de- ponit vt expeditius seruiret. **Et** est sensus: **Quia** uis chris- tificet proditoris maliciam et suam omnipotentiam / et eter- nus est fili^o patris fm deitate / et fm homine in primo glo- rificandus per resurrectionem et ascensionem: nihilomin^o se hu- miliavit ad pedu abluitionem. **k** **Et** cu accepisset lin- theu pccinxit se: ad modu serutetis. **l** **Deinde** misit aqua in peluim: et ostendit ad qd vtrunq fecerat dicens: **Et** cepit lauare

post cenam sicut vt proderet dominum. **Secunda** ratio qua- re benedicitur cena est: quia seruat specialissimis amicis. **Ad** prandium enim in quo dantur grossa cibaria: id est bona tem- poralia / vocatur a domino ocs / et boni et mali. **Matth.** v. g. **Qui** solem suum facit oriri super bonos et malos. **Sed** ad hanc cenam vocantur tñ digni et ami- ci. **Canis.** v. a. **Comedite** amici / bibite et inebriamini charissimi. **Unde** inebria- tus fuit iohanes i ista cena: quando ne- sciuit ire ad lectum suum / sed super pec- tus dñi recubuit. **Gen.** xliij. d. dicitur q ioseph inuitauit fratres suos i meridie: sic christus in seruoze charitatis ad hac cenam discipulos vocauit. **Unde** dicit: **Qui** dilexisset suos / in finem dilexit eos: per hoc etiam significas q i seruoze cha- ritatis debet agi hęc cena a nobis: quia panis est filiorum no canu. **Matth.** xv. c. **Non** est bonu sumere panem filioz et dare canibus. **Tertia** ratio quare dicitur cena / est: quia cibo delicatissimo ē refecta: cibo filiorum: cibo angelorum. **Ps.** Panem angelorum etc. **Gen.** xlix. c. **Uer** pinguis panis p- bibit delicias regibus: quia iste panis est regum / no rustico- rum. **Item** iste cibus sanus est / sed sanis. **Ecclj.** xv. a. **Libauit** illum pane vite et intellectu: quia illuminat intellectū et vigo- rat affectum. **b** **Cu** diabolus iam misisset in coz vt traderet eum iudas simonis scariothis. **Uñ** nota q iudas anteq reciperet coz^o chris- ti: in ipsa receptione ha- buit ppositu tradendi eum. **Ira** multi comuncat cu pposito peccandi. **Ps.** **Et** teni homo pactis meq qui edebat panem me- os etc. **Frē** **Ps.** **Qui** simul mecu dulces capiebant cibos etc. **c** **Scies** qz omnia dedit ei pater in man^o: et qz a deo exiit et ad deū vadit: surgit a cena. **Per** dñs exēplū: q quāto maior est homo in p- tate / qz oia data sūt ei: et auctoritate / qz a deo exiit: et in sanctitate / qz ad deū vadit: tanto debet se humiliare. **Ecclj.** liij. c. **Quāto** magn^o es / hu- milita te in oibus. **Ecclj.** xxxij. c. **Rectorē** te posuerūt etc. **Esa.** xliij. a. **Ego** prim^o et ego nouissim^o. **Apoclj.** i. b. **Ego** sum al- pha et ω. **h** **Surgit** a cena. **Uocē** p sacerdotēs q no- lunt surgere a cena vel prandio suo / qñ habēt vel p- fessiones audire infirmoz / vel viaticū eis p- bere. **i** **Et** ponit ve- stimenta sua: et cu accepisset lintheu pccinxit se etc. **Dysteriū** pater in glo. **Doraliter** aut nota q in hac cena fecit dñs qnq: que debemus imitari: sicut ipse dicit postea: **Exēplū** dedi vobis etc. **Primū** est q surrexit a cena: se- cūdu q deponit vestimenta sua: tertiu q pccinxit se lintheo: quartū est q aqua misit i peluim: quintū est q lauit pedes dis- cipuloz. **Et** hęc facta sūt añ institutionē sacramēti eucharistie et añ sūptionē: in signū q nos debem^o h- facere anteq sum- mus eucharistiā. **Primo** eni debem^o surgere a cena nra. i. re- linquere pctā: et quātū ad actū / et quātū ad voluntatē faciēdit: aliter nō possum^o esse cōmēsales dñi. **i.** **Cor.** x. c. **Non** pote- ris mēse dñi participes eē et mēse demonioz. **Qd** significa- tū est **Exo.** xvj. c. vbi dicit: q datū est eis māna: per qd coz- pus dñi significat. **Et** dī q nō habuerūt māna quousq de- fecit farina quā asportauerāt de egypto. i. peccatū: sicut dicit ioseph us. **Sūt** aut i mēsa diaboli diuersa fercula. **Quidā** ibi comedūt lutū et feces pprias. i. carnes putridas: vt luxuriosi. **Prouer.** v. b. **Ne** des alienis honore tuū et ānos tuos crude- li: ne fore impleant extranei virtib^o tuis et labores tui sint i do- ma aliena: et gemas i nouissimis / qñ consūperis carnem et coz^o tuū. **Alij** ibi comedūt ferrū / et argētū et aurū: et ideo mirabile ē q dētes eoz nō pfringūt. **Thren.** liij. a. **Silla** ppli mei crudel^o quasi struthio i deserto. **Bracū** dī ibi pascūt p- pro corde et viscerib^o suis. **Esa.** lx. d. **Unū** qsq carnem brachij sui vorabit. **Qdiosi** et detractores pascunt stercozib^o humanis. **Uñ** obfessi i samaria vescebant stercozib^o columbarum. **liij.** **Regl.** vj. f. **Thren.** liij. a. **Qui** nutriebant i croceis āplexati sūt stercoza. **Sed** ezechiel noluit cibū suū defedari stercoze humano: **Ezech.** liij. d. **Ist** etia detractores comedūt carnem

Ps. 77.

Ps. 77.

Ps. 49. Ps. 54.

Doraliter In cena dñs quinque fecit

Doraliter * Ps. 55.

cenam fecit / et nobis in vespere prosperitatis et iocunditatis representandam reliquit. **Ps.** Ab altitudine diei timebo. **Job.** liij. a. **Pereat** dies in qua natus sum: et nox in qua di- ctum est / conceptus est homo. **Isere.** xx. d. **Male** dicta dies in qua natus sum: dies in qua peperit me mater mea etc. **Luce.** vii. e. **Hanc** nobiscum / quoniam ad uesperas cit et inclinata est iam dies. **Cenam** ergo istam debemus su- mere in tali vespere: et postea ad somnū orationis et contē- platiōis ire: nō ad locutiones et dissolutiōes: vel ad alia eri- am peccata maiorā / qd pelus est: Sicut cōqueritur domi- nus **Osce.** j. b. **Declinaui** ad eum vt vescerem: non reuer- tetur in terram egypti. **Tales** significantur per iudam qui

Ps 5 * humanas. Isere.

a Et cepit lavare pedes discipulorum: incipiens a petro / vt dicit Aug^o. **b** Et extergere linteo quo erat p̄cinctus. Nota christus in incarnatione accepit formam serui: ph̄ll. ij. a. in cena formam serui: in passione formam latronis. Unde Esa. liij. d. Et cum sceleratis reputatus est. Chrysostomus. Aude humilitatem: non lauit antequam recumberet / sed illis sedet / tib^o ille surgit: nec simpliciter lauat / sed vestimenta deponit: nec hoc sufficit ei / sed et linteam p̄cincit: et ipse peluum impluit / non alij implere p̄cepit: per hęc omnia docens / quoniam non execrabilius sed cum omni desiderio oportet facere cum bene fecerimus. **c** Venit ergo ad simonem petrum. q. d. cepit lavare pedes discipulorum / vt dictum est: et quando cepit / venit ad hunc a quo cepit: vel qd dictum est ante / per anticipationem dictum est. Unde sic legat. **Venit ergo ad simonem petrum / et cepit lavare pedes discipulorum** etc. Incipiens in petro / vt dicit Aug^o. Unde nota / qd s̄m Aug^o incepit lavare a p̄mo apostolo: vt ei qui maior erat p̄cipue daret exemplum humiliandi se: Scdm illud Eccli. iij. c. Quanto magnus es / humilia te in omnibus. Scdm Chrysostomus incepit a iuda proditore / vt nobis ostenderet etiam inimicis officium humilitatis et humanitatis exhibendū. Dicit enim Chrysostomus. Vbi videtur proditoris primo lauisse pedes: Incepit eni laurare ab vltimis / et tūc venit ad petrum. Hāc quāsi aliquē ante petrum laurit / videt qd dicit: Venit ergo ad simonem petrum: Hāc p̄miserat / cepit lavare. Vn p̄ b̄ insinuat euāgelista qd alius aliquē ante lauit. s. iudā. S3 nō est vehemens

a et cepit lavare pedes discipulorum / **b** et extergere linteo quo erat p̄cinctus.

c Venit ergo ad simonem petrum. q. d. cepit lavare pedes discipulorum / vt dictum est: et quando cepit / venit ad hunc a quo cepit: vel qd dictum est ante / per anticipationem dictum est. Unde sic legat.

Venit ergo ad simonem petrum / et cepit lavare pedes discipulorum etc. Incipiens in petro / vt dicit Aug^o. Unde nota / qd s̄m Aug^o incepit lavare a p̄mo apostolo: vt ei qui maior erat p̄cipue daret exemplum humiliandi se: Scdm illud Eccli. iij. c. Quanto magnus es / humilia te in omnibus. Scdm Chrysostomus incepit a iuda proditore / vt nobis ostenderet etiam inimicis officium humilitatis et humanitatis exhibendū. Dicit enim Chrysostomus. Vbi videtur proditoris primo lauisse pedes: Incepit eni laurare ab vltimis / et tūc venit ad petrum. Hāc quāsi aliquē ante petrum laurit / videt qd dicit: Venit ergo ad simonem petrum: Hāc p̄miserat / cepit lavare. Vn p̄ b̄ insinuat euāgelista qd alius aliquē ante lauit. s. iudā. S3 nō est vehemens

Doraliter * **S** acculator / proditoris humanas. **Diere. xlx. c.** Unusquisque carnes amici sui comedet in obsidione et angustia in qua cōcludent eos inimici eorum et qd querūt animas eorum. **Proverb. xxiij. c.** Mollis esse in conuulsijs potatorum neq in comestationib^o eorum qui carnes conferit ad vescendum. **Job. xxxi. d.** Si nō dixerunt viri tabernaculi mei: quis det de carnib^o eius vt saturemur: Inuidi / pascunt alienis afflictionib^o et damnis quasi spinis et tribulis. **Unde Job. xxx. a.** Radix iuniperorum cibus eorum. Supbi et gulosi pascentur ibi venio. **Diere. xij. a.** Ephraim pascat ventis. Sed solus accidiosus ibi tabescit ieiunus. **Job. xxx. a.** Egessate et fame steriles qui rodebant in solitudine squalentes calamitate et miseria. Ab hac ergo cēna surgendum est: que recte cēna dicitur: quia debet esse vltimū prandium: vt amplius non readeat homo ad peccatum. **Secundū est** qd deposuit vestimenta sua: sic nos mali speciem vel veterem hominem et primam conuersationem et consuetudine. **1. Thessal. v. d.** Ab omni specie mala abstinete vos. **Eph. iij. e.** Deponite vos s̄m pristinam conuersationem veterem hominē. **Jon. iij. c.** Peruenit verbum ad regem ninive: verbum. s. cōminationis ad rationem: et surrexit rex de folio suo: id est de peccato in quo prius gloriabatur et letabatur: et abiecit vestimentum suū a se: id est peccati specie vel consuetudine. **Et in Canon. Jude. g.** Odites etis eam que carnalis est maculatam tunicam. **Et Beñ. xij. d.** Protin^o ad regis imperium: id est ad gratiam dei / reductum de carcere peccati totōderunt ioseph: id est peccatū dimisit: ac veste mutata obtulerunt ei: id est consuetudine vel conuersatione mutata. **Zach. iij. b.** Auferte ab eo vestimenta sordida: **Et dixit ad eum:** ecce abstuli a te iniquitatē tuā et indui te mutato: ijs. Sed quidam induit se consuetudine prava: nō sic vestimēto qd potest auferri: sed sicut pelle sua que vix potest exui. **Unde Diere. xij. d.** Si potest ethiops mutare pellē suam et pardus varietates suas: et vos poteritis bene facere cū didiceritis mala. Tales raro exiunt pellem aut nunq̄ nisi ponant se in arto religionis vel p̄nitentię: vt sint sicut dicitur **Matth. x. b.** Prudentes sicut serpentes etc. **Et sicut accipitres** qui ponuntur in mutatorio: id est i claustro: et datur eis cibus venenosus: quia tales ideo intrant religionem / quia vident qd in seculo non possunt bene deponere malam consuetudinem: et ibi vtuntur sabis et pissis / que prius reputabant venenosa. **Unde Job. vij. b.** Que prius volebat tangere aia mea: nūc p̄ angustia cibi mei sit. Tertio ē qd depositis vestimentis debet se p̄cingere linteo: id est deposita veteri consuetudine / debet indui noua et candida. **Col. iij. b.** Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis: et induentes nouum qui renouatur i agnitōe dei: **Aliter enim non agnoscat deus hominem / nisi noua veste indutum.** **Matth. xxij.**

nosa. Unde Job. vij. b. Que prius volebat tangere aia mea: nūc p̄ angustia cibi mei sit. Tertio ē qd depositis vestimentis debet se p̄cingere linteo: id est deposita veteri consuetudine / debet indui noua et candida. **Col. iij. b.** Expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis: et induentes nouum qui renouatur i agnitōe dei: **Aliter enim non agnoscat deus hominem / nisi noua veste indutum.** **Matth. xxij.**

b. Amice quomodo hic intrasti etc. Hęc vestis candida est / innocentia in his qui non peccauerunt: vel penitentia in alijs. **Hac debem^o** ex omni parte cingi et indui. **P̄s.** Qui p̄cincit me virtute ad bellum. **Antheū enim tergat et tergat:** sic penitentia tergit maculam peccati et tergit offensam dei: ne deus memoretur et videat ad puniendum. **P̄s.** Beati quorum remisse sunt iniquitates: id est quorum absterguntur sunt fordes per penitentiam. De tegimento autē subdit: **Et quoru recta sunt peccata.** **Ezech. x. a.** habetur / qd vir induit lineis: id est penitentia / accepit prunas in manibus suis de medio quattuor rotarum: id est iram et indignationem contra peccatum: de quattuor euangelistis: et proiecit super ciuitatem et succendit eam: id est edificium diaboli qd est destruendum. Sed nota qd ibi erant etiam sex alij viri qui interficiebant: sicut dicit **Ezech. ix. c.** Per quos significantur sex opera misericordię: vt sex opera disciplinę: ieiuniū / disciplinę / vigilię / peregrinatio siue deambulatio / laboriosa opera manualia et compunctio lachrymosa: que veterem hominem interficit. Quarto misit aquam in peluum: id est compunctionē interiorē de peccatis i exteriori confessione. **Et sicut peluis sine aqua par aut nihil valet vel econuerso: sic nec confessio sine compunctio vel econuerso.** **Thren. ij. f.** Effunde sicut aquam cor tuū. **Et nota qd** sicut visus excęcatur quando ponitur peluis calida et candens ante oculos eius: sic diabolus quando confessio seruens et sicut peluis est calida et aqua: ita confessio et compunctio lachrymosa per quam excęcatur diabolus. **Unde hanc aquā maxime timet diabolus:** qd significatū est. **ij. Reg. xviij. g.** Juge curram et fuger: ne te occupet pluuia / dicit ad achab per quem diabolus. **Job. xxvij. a.** Lapsus solutus calore in es vertitur: id est cor solutum dolore et lachrymis conuertit ad cōfitendū peccatū: vel reuoluit in confessione / sicut aqua in lebe. **Ecce aqua i pelui lachryma i p̄fessione.** **Quinto** lauit pedes: qd post penitentia peractā et p̄fessionē lachrymosam ploranda sunt etiā quotidiana peccata. **Diere. iij. d.** Laua a malicia etc. **Itē Diere. xxxi. b.** Et erit aia eorum q̄si bonus irriguus: et sicut fons cuius nō deficit aquę. **Et nota qd dicit qd lauit pedes: minorē vim facit qd de pede si inquit qd de alio mēbro: per qd significat qd etiam minora peccata de quibus parū a multis curat / lachrymis sunt delenda.** **Pedes eni discipulorum** strabūt fordes: qd etiam disciplinam motus mentis aliqui inq̄nant vel in extremitate intentionis aliquo puluere vanitate surripiētis. **Alit^o** possunt hęc quinq̄ exponi: vt p̄cincit itelligat studiū sacre scripturę. Ille qd surgit a cena qd de studio assumit ad p̄latiōis culmē vel p̄dicatiōis officiū. **Deposit^o** vestimēta cū mutat morem et conuersationē s̄m qd exigit officiū. **P̄cingit se linteo. i. p̄ p̄nitentiā se restringit.** **Deinde ponit aquā in peluum:** qd ē qd p̄dicator cōpāktionis lachrymas in p̄dicatiōe sūdāt. **Per aquā eni intelligit cōpassio:** **Per peluum** humilis et distincta p̄dicatio et de eternis. **Peluis eni** habet rotunditatem et vacuitatē i forma / et q̄s pro materia: sic p̄dicatio debet esse p̄ eternis et in humilitate et distincte et apte facta: q̄s eni sonorū ē. **Hęc aqua i peluum ē doctrina trāformata in exēpla.** **Hęc aqua abluere debet p̄lar^o** vel p̄dicator: pedes discipulorum. i. fordes subditōrum. **1. xv. a.** Vos mūdī estis / p̄timo nē quē locut^o sū vob. **Vn dicit.** **Et cepit lavare pedes discipulorum:** aq. s. doctrinę vt lachrymarum. **Et extergere linteo qd erat p̄cinct^o**. **Alit^o** aq. par valet doctrinę: nisi seq̄r exēplū mūdę vitę. **Pedes eni** abluunt et nō terris magis vident sūt inq̄nationi. **c.** Venit ergo ad simonem petrum. **Et dicit**

Uenit ergo ad simonem petrum: Hāc p̄miserat / cepit lavare. Vn p̄ b̄ insinuat euāgelista qd alius aliquē ante lauit. s. iudā. S3 nō est vehemens

Uenit ergo ad simonem petrum / et cepit lavare pedes discipulorum etc. Incipiens in petro / vt dicit Aug^o. Unde nota / qd s̄m Aug^o incepit lavare a p̄mo apostolo: vt ei qui maior erat p̄cipue daret exemplum humiliandi se: Scdm illud Eccli. iij. c. Quanto magnus es / humilia te in omnibus. Scdm Chrysostomus incepit a iuda proditore / vt nobis ostenderet etiam inimicis officium humilitatis et humanitatis exhibendū. Dicit enim Chrysostomus. Vbi videtur proditoris primo lauisse pedes: Incepit eni laurare ab vltimis / et tūc venit ad petrum. Hāc quāsi aliquē ante petrum laurit / videt qd dicit: Venit ergo ad simonem petrum: Hāc p̄miserat / cepit lavare. Vn p̄ b̄ insinuat euāgelista qd alius aliquē ante lauit. s. iudā. S3 nō est vehemens

Uenit ergo ad simonem petrum: Hāc p̄miserat / cepit lavare. Vn p̄ b̄ insinuat euāgelista qd alius aliquē ante lauit. s. iudā. S3 nō est vehemens

[Marginal notes in Latin, partially illegible and overlapping the main text.]

accusator: p'ditoris euāgelista: iō nō noīat eū hīc: s̄ dīc̄ cō-
munī: Egit lauare pedes discipulorū. Itē Chryf. Est
petr⁹ por erat dignitate: tñ decēs erat p'ditorē aī fctīcē. i.
petrū recubuisse: Etenī allunde ei⁹ stulticia ostendit: cū in-
tingat cū magistro: Dar. xxvj. b. Et cum redargutus .i.
notat⁹ a chris̄to: q̄ et intingit. rē. nō cō-
pungitur: sed petrus quidem semel in-
crepatus: Darth. xvj. d. decetero tē-
muit interrogare: Unde r̄ vīf alio ad
interrogationē. s. iohanne. j. eodem. c.
iste autem continue correctus: nō sen-
tēbar. Scdm hoc ergo legitur sic. Egit
lauare pedes discipulorū rē.
ab vltimo. s. a iuda: et post iudam: ve-
nit ad simonem petrū: vt ablueret
eius pedes. a Et dicit ei petrus.

Aug⁹. Quid ē tu:
qd est mibi: Cogitā
da sūt hęc potius q̄
dicenda: ne forte q̄
ex his verbis aliqua
ten⁹ dignū p̄cipit aīa
nō explicet lingua.

Aug⁹. Expauē
scens q̄ deus la-
uat pedes homi-
nī. b Domi-
ne tu mihi la-
uas pedes: id
ē vis lauare: q̄
d. non lauabis.

hoc: tu: nec opus fuit ei plus dicere. q. d. tu meos pedes
lauas manibus quibus cecos illuminasti: lep: osos munda-
sti: et mortuos suscitasti. Sed querit: cur nō ali⁹ prohibuit
s̄ solus petr⁹: Respondem⁹. Hoc signū erat magni amo-
ris et verecundię r̄ venerationis. Itē Chryf. Tibi vide-
tur primo proditorē lauisse: et ille tanq̄ arrogans nō re-
nuit: deinde ad petrum venisse: r̄ per eum alios castigatos.
Qualiter autem petrus castigat⁹ sit: subditur: d̄ Respo-
dit iesus r̄ dixit ei: qd ego facio tu nescis modo:
id est mysteriū huius rei siue lucrum r̄ vtilitatem hui⁹ ab-
lutionis. e Scies autem postea: q̄si postea dicam tibi:
sicut postea habetur: Exemplum dedi vobis rē. Uel
Scies postea: cum a spiritu didiceris in pentecoste. f

Dicit ei petrus: non lauabis mihi pedes in eter-
num: id est nunq̄. Et nota q̄ non dixit petr⁹: Doce me ad
quid facis: et sic dimittā te: s̄ neq̄ dicere sustinuit. g Re-
spōdit ei iesus: terrēs de periculo salutis. h Si nō la-
uero te: id ē tuos pedes. Aug⁹. Te enī p̄ solis pedib⁹ dic̄
per synecdochen. i Nō habebis partē meū i regno
s. si ex contēptu r̄ rebellioē vel inobediētia r̄ pertinaciter
recusaueris hanc ablutionē. In quo mystice notat⁹: vt dicit
Blo. q̄ qui nō est lotus per baptismū et confessionē pgnitē-
tē: nō habet partem cum iesu. Hic querit Chryf. quare
domin⁹ non dixit petro: cui⁹ gratia faciebat hoc: sed minas
imposuit: Et respondet ad hoc: quia petrus persuasus non
fuit: Si enī dixisset: ego iō facio vt vos humilia sapiat⁹:
propitissit se: utq̄ petrus humiliter sapere: vt nō per hoc
lauaret: nunc autem hoc dicit qd maxime timebat petr⁹. s.
separari ab eo: Ideo ipse querit. j. eodē. d. Domine quo
vadis. Et Luc. xxij. d. Paratus sum tecum in carcerem r̄
in mortem ire. Et. s. y. g. Dñe ad quem ibim⁹ rē. l Di-
cit ei simon petrus: dñe non tm̄ pedes meos: sed
et manus r̄ caput. Aug⁹. Territus de dñi responsione
totum se offert ad abluendum: turbatus amore r̄ timore. i.
turbatus timore separationis que est ex amore et desiderio
conisationis. Chryf. Quid hic respondet calidus r̄ ardēs
et in resuratione vehemens r̄ in concessione vehementior:
alterutra enim ex amorē. p Dicit ei iesus: qui lo-
tus est: a peccatis per baptismū: vel ab errore erutus per
fidem: r̄ Non indiget nisi vt pedes lauet: in quo
tangit mysterium sue ablutionis. q. d. ideo lauo pedes: vt si
gnificem q̄ abluti a grauib⁹ peccatis per baptismū: op⁹
habent lauare pedes: id est affectus a ventilib⁹. Puluis
enim adheret pedibus apostolorū: vt dicitur Darth. x. b.
Excute puluerem pedum vestrorū. Chryf. j. c. Sordes

eius in pedibus eius. De chris̄to enim solū potest vere di-
ci illud Esa. xli. a. Semita in pedib⁹ eius nō apparebit. Et
hoc modo exponitur fm̄ illam Blo. Aug⁹. Qui lotus ē. s.
baptismo rē. Et his autē v̄bis intelligim⁹ baptizatos apo-
stolos: et si non legamus vbi vel quando. s̄ Sed est

Et dicit ei petr⁹: Domine tu
mihi lauas pedes: Respon-
dit iesus r̄ dixit ei: qd ego fa-
cio tu nescis modo: scies autē
postea. Bicit ei petrus: Non
lauabis mihi pedes i eternū.
Respondit ei iesus: Si nō
lauero te: nō habebis partē
mecum. Bicit ei simon petr⁹:
Dñe nō tm̄ pedes meos: sed
r̄ man⁹ et caput. Bicit ei iesus:
Qui lot⁹ ē: nō indiget nisi vt
pedes lauet: sed ē mūd⁹ tot⁹.

mundus totus: p̄ter pedes qui-
bus terram tangit. Uel mundus
totus: a peccatis mortalibus: in quo
innuit q̄ alia immundicia nō facit sim-
pliciter immundum. Et vos mun-
di estis: tot⁹ sc̄s per baptismum. S̄
non omnes: quia iudas fict⁹ erat:
et ideo non mundatus. Chryf. sic le-
git. q̄ Qui lot⁹ ē: illa lotioē: de qua
dicitur Esa. j. e. Lauamini: mūd⁹ esto:
te: auferre iniquitates ab animabus ve-
stris. r̄ Non indiget nisi vt pe-
des lauet: sed est mūdus totus.
q. d. nō abluo vos i signum ablutionis
a peccatis: quia iam mūd⁹ estis: sed in
exemplum humilitatis: ideo non totū
corpus abluo: qz mūd⁹ estis a peccatis: cu-
ius signū est ablutio corporis: Sed ad illā
p̄tē descēdo que dehonozabilior eē pu-
taf. i. ad pedes: vt cōmēdem vob opa humilitatē. Uñ seq̄t

Et vos mūdi estis.
* quando p̄dicatur clericis vel religiosis qui sunt ag-
noscentes et litterati et magne sciētie. a Et dicit ei pe-
trus: domine tu mihi lauas pedes: Ita dicit religio-
sus litteratus contra abbatem simplicem: vel nobilis con-
tra ignobilem: vel clericus magni cōtra simplices correcto-
res. b Tu mihi lauas pedes: q̄si tu me doces: Ita
etiā dicunt laici aliquādo sacerdotibus: Qui p̄dicas nō
surandum furaris: sicut dicitur Roma. ij. c. Simile. s. ix.
f. In peccatis natus es totus: r̄ tu doces nos: Et Eccl.
xxxij. a. Ab immūdo quid mundabit⁹: d̄ Respondit
iesus r̄ dixit ei: qd ego facio: tu nescis modo: id ē
modo nescis fructum r̄ mysteriū correctionis. e Sci-
es autem postea. Correctio enim est sicut palma: cui⁹
fructus dulcis editur post centum annos. Heb. xij. c. Om-
nis disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudiū
sed meroris rē. f Dicit ei petrus: non lauabis mi-
hi pedes in eternum. Sic dicit qui obstinati in mali-
cia abominantur correctiones. Amos. v. c. Dd̄o habue-
runt corripientem. Petrus erat oculus: et interpretatur
agnoscens: Sic illi qui sunt oculi aliorum quātum ad sciē-
tiam: minime se permittūt tangi: sicut nec oculus permit-
tit se tangi. Caput etiā in animalib⁹ est membrum difficil-
ius ad excoziandum: in quo significat q̄ maiores isti sūt dif-
ficiliores ad recipiendū correctionem. Sed tñ eis dicitur:
b Si non lauero te nō habebis partem meū:
correctione: flagellatione: infirmitate: vel temptatione: qz
aur dicitur Esa. xxxv. c. Non transibit per eā pollutus et
imūdus. Et Apoc. vlt. c. Foris canes r̄ venefici rē. k
l Pecū i eternitate eterna De spalib⁹ habet⁹ s̄ nō ē ps: qz
nō ē hereditas: s̄ mobile. l Dicit ei simō petr⁹: Dñe
nō tm̄ pedes meos rē. Ecce iste nō fuit p̄tinax. Et vti-
nam tales essem⁹ ad correctionē. Et dicit tria. m Nō tm̄
pedes meos. i. affectiōes mētis. n Sed r̄ man⁹. i.
opatiōes. o Et caput. i. itelligētia: v̄ sensus: qz sedes
oīm sensuū est i capite. Uñ triplicē significat mūdicia: mē-
talē: corporalē r̄ sensualē. p Dicit ei iesus: a lot⁹ est. i.
mūdus quātū ad mūdicia sensuū et opatiōū. r Nō in-
diget nisi vt pedes lauet. i. affectiōes: qz adheret pul-
uis etiam pedib⁹ aploꝝ r̄ p̄dicantū: qz sicut dicit Aug⁹:
veritas sine periculo auditur: sed sine p̄culo nō p̄dicat⁹.
Ideo dicit Jaco. j. c. Sit oīs hō velox ad audiēdū: tard⁹
ad loquēdū r̄ tardus ad irā. Itē Jaco. iij. a. Si q̄s in s̄bo
nō offendit: hic p̄fect⁹ est vīr. s̄ S̄ ē mūd⁹ totus: qz
talis immūdicia q̄ surripit: non facit imūdum simpliciter
* Et vos mundi estis.

a. 2. c. b. h. s.
De pe. d. i. 1.
c. potest

Doralter

Et vos mundi estis. Jam enim ap[osto]l[us] o[mn]i[m] iniquitat[em] abiecerat ab aia / r cu[m] sinceritate cordis erat cu[m] eo: no[n] q[uo]d hostis esset oblata p[ro] p[er]t[is] / sed q[uo]d iam fide[m] suscep[er]at p[ro] christi sermone. **Th. i. xv. a. dicit:** Vos mundi estis p[ro]pter sermonem que[m] locu[s] su[s] vobis no[n] p[ro] hoste oblatione[m] adhuc b[on]e[n]t[er] no[n] o[mn]e[s]: q[uo]d iudas eu[m] deu[s] ee[re] no[n] credebat: que[m] hic nota[m] vt puerta[m] r[ur]s[us] erubescat. Quare aut[em] hoc dixerit d[omi]n[us] / exponit eu[an]gelista: **Sciebat enim quis na[m] esset qui traderet eu[m]: p[ro]pterea dixit non estis mundi omnes.** Chryf. Difficile est in profudum malozum venisse: de cetero enim anima quasi incorrigibilis fit. Vide enim qua[m]o iudas poritur auxilio: r[ur]s[us] tamen non erigitur. s. vi. g. Unus ex vobis diabolus est. Hic eti[am] notat eum vt erubescens confundatur et resipiscat. Sequitur: **Postquam ergo lauit pedes eozum: depolens lintheum: accepit vestimenta sua: id est resump[er]it que[m] p[er] depoluerat. Et cum recubuisset iterum ad mensam cum discipulis. Dixit eis: Sicut p[er] exem[pl]o: sic etiam nunc verbo instruens eos magister veritatis. Scitis quid fecerim vobis: id est mysterium vel lucr[u] eius q[uo]d fecit: Et hoc querit no[n] ne sciendo sed iuitando ad sciendu[m] q[uo]d p[er] us nescieb[er]at. Vos vocat[is] me magister: ab efficacia r sapientia docendi: **Et domine: a potentia r virtute miraculand[is]. Et bene dicitis: quia verum est. Sum etenim.** Chryf. Mat. xiiij. a. dicit: Patrem nolite vocare super terram. Et in eodem: Me vocemini magistri. Si ergo magistrum solum dicit patrem: qua liter dicit: Sum etenim: Sol. In hoc ostendit se patri co[n]substantialem. Et nota q[uo]d primo dicit: Vos vocatis r[ur]e. Primo enim iudiciu[m] eozu[m] assumit. Sed ne putentur gra[n]t[er] illoz[um] esse verba / subiungit: sum etenim. Item per hoc q[uo]d ab eozum sententia inducit sermonem / facit non esse eis onerosu[m]: q[uo]d autem inductum sermonem a se firmat / facit insuspicabilem. **Si ergo ego laui pedes vestros domin[us]: quia deus. Et magister: quia veritatis. p[ro]p[ter] hoc debetis alter alteri lauare pedes: ad litteram: vel alter alteri officia humanitatis r humanitatis impendere. Vel sim. Blo. alter alteri peccata dimittit[er]e r pro inuicem orare. Hoc enim deus fecit in exemplum humilitatis r in tyrum dimittendi iniurias r muro subueniendi peccantibus: orado pro eis. Unde r subdidit: **Beati eritis: si feceritis ea: q[uo]d de sola ablutione pedum no[n] dixisset. Et nota q[uo]d sic dicit Chryf. cosequens erat dicere: Si ego laui pedes vestros domin[us] r magister: quare magis vos qui serui estis debetis alter alterius lauare pedes: sed hoc commisit conscientie auditorum. Exemplum enim dedi vobis: imitando humilitatis. Unde subdit: **Et quemadmodu[m] ego feci: humilit et humilitatis opus. Ita et vos faciat[is]. Aug. manu vt corde. Mat. xi. d. Discite a me q[uo]d mitis sum r humilis corde. j. Cor. xij. d. Imitatores mei estote sicut r ego christi. Et nota q[uo]d humilitate[m] cordis excitat frequent[er] humilitatio corporis. Unde Aug. Qui ad pedes inclinatur / humilitas ei in corde excitatur. Chryf. Ubi sunt qui despicunt co[n]seruos: vbi sunt qui honores expetunt: Proditoris dominus pedes lauit sacrilegi r furis et in tempore p[ro]ditio[n]is: et tu magna sapis r supercilia erigis? Pedes igit[er] laudemus inuicem etiam famulozu[m]. Item Chryf. Quem tumor[em] non destruet / q[uo]d qui sedet super cherubin pedes lauit proditoris: Tu vero homo lusu[m] / puluis r cinis teip[s]i-********

sum extollis r magna sapis. Sed quid est q[uo]d dicit: Ita et vos faciat[is]. Non enim idem est: Nam ipse dominus et magister: nos autem conserui inuicem. Sol. Ita: id est cum eodem studio s[er]u[m] modum vestru[m]. Propterea a maioribus rebus accipit exempla / vt salte[m] q[uo]d minus est operemur. Etenim magistri scriptozes / pueris litteras cu[m] multa pulchritudine scribunt: vt salte[m] ad deficiet[er]s veniant imitatione. **Amen amen dico vobis: no[n] est seruus maior domino suo r[ur]e. q[uo]d d. ideo debet[ur] facere q[uo]d ego: quia / Non est seruus maior domino suo neq[ue] apostolus maior est eo qui misit illum. q. d. ego domin[us] / vos serui: ego doctor habet[ur] auctoritate[m] / vos discipuli misit vel mittedi a me: ideo sicut patior: sic r patimini: et sicut me humiliat: ita vos humiliamini. Mat. x. c. Non e[st] discipulus super magistr[um]: neq[ue] seru[us] sup[er] d[omi]n[u]m. Et respondet ad q[uo]d p[ro]dixit: Vos vocat[is] me mag[ist] r d[omi]n[u]m. Chryf. Et co[m]missur.**

Matth. 10. c. Luc. 6. f.

Et vos mundi estis: sed no[n] o[mn]e[s]: Sciebat enim quis na[m] esset qui traderet eu[m]: Propterea dixit no[n] estis mundi o[mn]e[s]. Postquam ergo lauit pedes eoz[um]: accepit vestimenta sua. Et cu[m] recubuisset iteru[m] dixit eis: Sicut q[uo]d fecerim vobis: Vos vocatis me magister et domine: et bene dicitis: Sum etenim. Si ergo ego laui pedes vestros dominus et magister: et vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplum enim dedi vobis: vt quemadmodum ego feci vobis: ita r vos faciat[is]. Amen amen dico vobis: no[n] est seruus maior domino suo: neq[ue] ap[osto]l[us] maior e[st] eo q[ui] misit illum.

*** Et vos mundi estis sed no[n] omnes.** Nota q[uo]d olim ecclesia fuit munda i capite r in membris / nisi q[uo]d in pedibus: id est i infirmis habuit aliquam immundiciam. Unde Thren. j. c. Sordes eius in pedibus eius. Sed modo i capite r in membris multis videtur habere immundiciam. Esa. j. b. A planta pedis vsq[ue] ad verticem non est in eo sanitas. Hier. vj. c. A minor vsq[ue] ad maiorem omnes auaricie student. Sciebat enim quis nam esset q[ui] traderet eum: p[ro]pterea dixit no[n] estis mundi omnes. Familiares enim domini / qui ei in mensa scriptur[um] et in mensa pasce vberim[us]: id est cu[m] charistis: et in mensa fortune participant: qua habent patri monia crucifixi: illi sunt frequenter proditores domini: et vendunt eum pro pecunia. Unde Bern. Dalus qui suscepit reco[n]ciliationis officium r nomen mediatoris / proditoris scelere inimicitias cumulat: vt merito iam no[n] hostis sed vt traditor iudicetur vt iudas / vsq[ue] non vt saulus. **Postquam ergo lauit pedes eozum: accepit vestimenta sua.** Per hoc q[uo]d christus post lotionem induit se r recubuit iteru[m] / significat q[uo]d p[re]dicatores post p[re]dicationem ad necessaria corporis possunt descendere r vestitum et victu[m] a subditis sumere. j. Timoth. vj. b. Habetes alimenta et quib[us] regamur his contenti sim[us]. **Et cum recubuisset iteru[m] dixit eis: scitis quid fecerim vobis r[ur]e.** Per hoc q[uo]d christus recubens eos iteru[m] docet: significat q[uo]d eti[am] i mensa p[re]dicatores debet loq[ui] de deo r edificacione animar[u] no[n] de trifugis r de cotra illos qui rana[m] habet i reliquijs suis: Exo. viij. b. j. Pet. iij. c. Si quis loquitur quasi sermones dei. Eph. iij. g. Omnis sermo malus ex ore vestro non p[ro]cedat r[ur]e. **Vos vocatis me magister r domine: et bene dicitis: sum etenim.** P[re]dicator vel p[re]lar[us] debet esse magister verbo: r dominus facto: Aliter enim non est dominus discipuloz / nisi faciat q[uo]d dicit. **Si ergo ego laui pedes vestros d[omi]n[us] r[ur]e.** Hec patena[m] s[er]u[us] p[ro]torem expositionem: vbi satis habetur de humilitate. Sequitur **Amen amen dico vobis: quasi: vere dico vobis q[uo]d ad exemplum meum debetis p[re]dicata facere: q[uo]d / Non est seruus maior domino suo r[ur]e. Et licet sic iuret domin[us] / vt possimus credere q[uo]d hoc sit verum: q[uo]d omnes volumus esse maiores alioz[um]: qui nolum[us] i verbis habere co[n]tradictores: nec in factis persecutores: ipse t[ame]n cum magister esset r domin[us] / voluit habere v[er]unq[ue] Paup[er] fuit et in laboribus: r nos volumus ditari r delinq[ue]. Sed no[n] sic**

* vras: qui ait ad dauid:

Extremum h[ab]ere acceptum erat...
Ergo lauit pedes eozum...
Postquam ergo lauit pedes eozum...
Et cum recubuisset iteru[m]...
Sicut q[uo]d fecerim vobis...
Vos vocatis me magister...
Et bene dicitis: sum etenim...
Amen amen dico vobis...
Non est seruus maior domino suo...
Et licet sic iuret domin[us]...
Volumus esse maiores alioz[um]...
Nec in factis persecutores...
Ipse t[ame]n cum magister esset...
Voluit habere v[er]unq[ue] Paup[er] fuit...
In laboribus...
Nos volumus ditari r delinq[ue]. Sed no[n] sic

Chryf. Quia commissurus erat eis mundum regendum: et unum quidem maiorem accepturus erat potestatem: alius vero minorum: ideo hic docet eos verbo et exemplo humilitatem: Sicut Luc. xxij. c. cum querebant: quis eorum esset maior: omnium eorum submisit minorem. **a** Si hec scitis: que se ei et doceo: id est spiritualiter intelligitis et benigne recipitis. **b** Beati eritis: dummodo scientia non sit ociosa. **Ubi** subdit: **c** Si feceritis ea. Jaco. i. d. Estote factores verbi et non auditores tantum

1 Ps. 40. 2 l. 7m ccl

b Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea. **Mo** de oib' vobis dico. **Ego** scio quos elegerim. **Sed** ut impleatur scriptura: **Qui** manducat meum panem: **levabit** contra me calcaneum suum.

fallentes vosmetipsos etc. Ideo non iungit bestitudinem cum nuda scientia: sed cum operosa. Scientia enim potius aggruat si non fiat. Jaco. ij. c. Sic loquimini et sic facite: sicut per legem libertatis incipientes iudicari. Luc. xij. f. Seruus qui cognovit voluntatem domini sui et non faciens: vapulabit multis. Eccl. j. d. Qui apponit scientiam etc. Greg. Ubi maius est donum scientie: ibi transgressus maioris subiacet culpe. **o** Non de omnibus vobis dico: id est non omnes vos beatos dico: nec omnes vos acturos unde beati sitis. **Chryf.** De innocentia: nullus palam proditorem redarguit: sed obumbrat rem: dans ei penitentis locum. Et ne in multis circumstans timor: quasi plures sint proditores: ideo subdit: **e** Ego scio quos elegerim: ad permanendum vel ad sequendum me. **f** Sed ut impleatur scriptura etc. Et lege sic. **Scio quos elegerim:** ad sequendum me. **Sed** unum sequentium: **h** Qui manducat meum panem: non plures: sed unus singulariter: in quo submittit suspicionem pluralitatis. **i** **Leuabit contra me calcaneum suum:** id est conculcationem meam et mortem machinabitur. Et hoc **g** **ut impleatur scriptura:** id est in hoc implebitur prophetia david. **Ut** enim ponit consecutivae. Est et sensus: **i** **Leuabit contra me calcaneum:** id est me calcabit: sicut equus subito levans calcaneum percutit. **Chryf.** Ideo ita aperte dicit: **Qui manducat meum panem etc.** ut sciat iudas quoniam non ignorat christus eius proditorem: quod maxime sufficiens erat eum detinere a prodicione et conuerrere. Et non dixit: tradet me: sed **levabit super me recalcitrationem: vel calcaneum:** doli et fraudem et occultationem invidiarum representare volens. Et sumitur hoc de **Ps.** ubi alia littera habet: **Dolose** ager contra me. **k** **Amodo dico vobis prius quam fiat:** quasi huc usque toleravit et tacuit: sed iam noto proditorem antequam fiat quod mori faciendum est. **l** **Ut cum factum fuerit credatis:** quia ego sum: ille de quo scriptura illa predicta. **m** **Amen dico vobis:** qui accipit: vel suscipit si quem misero: id est recipit in hospitio vel credit ei: **o** **Qui accipit vel suscipit:** sicut **Chryf.** **Matth. xxv. d.** Quod vni ex minimis meis fecistis: vbi fecistis. In quo unitas christi et ecclesie commendatur: non nature: sed gratie. Et ne hoc paruum credatur subdit de patre: **p** **Qui autem me accipit:** in membris: **q** **Accipit eum qui me misit.** In quo unitas substantie commendatur. Idem dicitur. **s. xij. g.** et **Matth. x. d.** **Chryf.** Sed que consequentia horum ad precedentia: **Ultra** quidem. Dixerat enim superius: **Beati eritis si feceritis ea:** meo scilicet exemplo humiles fueritis et patientes ad malos: sicut ego qui proditorem patior. Quia enim debebant ire ad predicandum per mundum et multa mala pati: ideo eos consolatur duobus modis. Uno quidem modo per suum exemplum: quod proposuerat: alio modo per aliorum beneficium. **q. d.** si passionem meam semper habebitis in memoria et mea exempla circumferentes: facile sustinebitis mala. Preterea etiam ab alijs

Dozaliter *

vrijs: qui ait ad david. ij. Reg. xj. b. Arca dei et israel et iuda habitant in pillicibus: et dominus meus ioab et serui domini mei super facie terre manent: et ego ingrediar domum meam

ut comedam et bibam et dormiam cum uxore mea: non faciam rem hanc. q. d. non debet esse servus maior dno suo. Ideo dicitur **Judic. ix. f.** de abimelech: id est christo: qui accepta securi praecidit arboris ramum: id est crucem: impositamque ferens humero: dixit ad socios: quod me vidistis facere dico

k um suum. **Amodo** dico vobis: **i** prius quam fiat: ut cum factum fuerit **m** credatis: quia ego sum. **Amen** amen **n** dico vobis: qui accipit si quem **p** misero: me accipit: qui autem me **q** accipit: accipit eum qui me misit.

facite. **Igitur** certatim ramos de arboribus praecidetes sequebantur ducem. **a** Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. **Ps.** Intellectus boni orbis scientibus est. **Jaco. i. d.** Estote

L **Matth. 10. 9.**

1 Ps. 110.

factores verbi et non auditores etc. **Greg.** Auctoritas vocis perditur: quando vox opere non adiuvatur. **o** **Amodo** de omnibus vobis dico: quod facturi sint ea: Operari enim pauci: sed multi locuturi. **e** **Ego** scio quos elegerim: paucos. **f. Matth. xx. b.** Multi sunt vocati: pauci vero electi. **ij. c.** Cognovit dominus qui sunt eius. **Pauperis** enim est numerare pecora: quia pauca habet pecora. **f. c.** **Ego** cognosco oves meas. **f** **Sed** ut impleatur scriptura: qui manducat meum panem: levabit contra me calcaneum suum. **Hoc** est quod maxime offedit et costringit homines: sic et deum quando in domesticis suis non inuenit fidem. **Michae. vij. b.** Inimici hominis domestici eius. **Proverb. xx. a.** Sicut fidelem quis inuenit: et. **Duo** sunt genera hominum qui specialiter manducant de mensa domini: illi scilicet qui viuunt de patrimonio crucifixi: ut clerici et religiosi: et qui viuunt de mensa scripture et eucharistie: ut magistri et sacerdotes. De his conquerit dominus hic: et **hi Ps. Et Osee. vij. d.** Ego erudiui eos et confortaui brachia eorum: et in me cogitauerunt malitiam: reuersi sunt ut essent absque iugo: facti sunt quasi arcus dolosus. **Jer. lxxv. re. v. b.** Saturauit eos et mechati sunt: et in domo meretricum luxuriabant. **Irem** latere. **v. g.** Magnificati sunt et ditati et incrassati sunt et impinguati: et preterierunt sermones meos pessime. **Latet** enim dum peccant: male pretereunt mandatum domini: qui de patrimonio christi viuunt: pelus: sed qui scientiam et patrimonium christi habent pessime. **Sequitur** **n** **Qui accipit si quem misero: me accipit etc.** **Ide** **Matth. x. d. s. xij. g.** necessaria ministrando et liberando audivendo. **De primo** **Matth. xxv. d.** Quod vni ex minimis meis fecistis etc. **Et** dicit vulgariter: **Qui** me amat: et canem meum amat. **De secundo** dicitur **Luc. x. c.** Qui vos audit: me audit. **Et** **zech. iij. b.** Domus israel nolunt audire te: quia nolunt audire me. **Sed** forte respondebunt qui eos deberent recipere: quomodo cognoscemus eos qui missi sunt a domino amico: Per litteras domini et sigillum et scutum. **Verus** enim apostolus qui vita et fide imitatur dominum suum habet beatrix. **Habet** litteras: id est scientiam fidei et doctrinam morum quas mittit dominus per eius ad sponsam suam. **Habet** et sigillum imitationis. **i.** impressione uersatiolis et vite bone. **Et** scutum patientie. **Sed** de sigillo dicit: **Signa** nostra non vidimus: tam non est propheta. **i. docto** fidelis et scientie. **De scuto** patientie dicitur **Thren. iij. g.** Dabis eis scutum laborem tuum. **In isto** scuto bene custodiunt littere: quia per patientiam robur habet scientia et doctrina. **Unde** **Ps.** Non patientes erunt ut annunciet. **Sed** nota quod scutum debet habere signum regis cuius sunt littere. **Scutum** cum signo regio est patientia pro christo. **Unde** **j. Pet. iij. d.** Nemo vestrum patiat tanquam fur etc. quasi nemo habeat scutum sine signo. **Et** in eodem. **c.** Si exprobrabitur tibi in nomine christi: beati eris. **Luc. vj. d.** Beati eris cum vos oderint homines etc. propter filium hominis. **De his** tribus insimul habet in **Ps.** **Honore** et disciplina et scientia doce me. **Honore** est dulcedo animi: ut dicit **Slo. sup. Gal. vi.** **Quod** est in quo debemus pati: quia cum dulcedine animi pati debemus: **et** hoc refert ad scutum: disciplina ad sigillum: scientia ad litteras.

Ps. 40.

Ps. 77.

Ps. 91.

Ps. 113.

* Mandatum nouum do

Simulram inuentis procuracione: qui vos suscipiet pro me: Ideo dicit: Qui accipit rē. Alit. Supra pmisit beatitudinem in futuro: Beati eritis si feceritis ea: Hic autem de presenti etiam dat consolationem dicens et quasi iurando asfirmans: Amen amen dico vobis / qui accipit rē. Unde Chryf. Omnis eis aperuit domos: vt et ex mox phisofophia / qd tangit cum dicit: Si feceritis ea: et ex eorum qui procurant eos prouidentia / quod tangit hic: Qui accipit rē. duplicem habeant consolationem. Sequitur: Cum hec dixisset iesus / turbatus est spiritu: id est non fictiue sed vere. Vel / Spiritu: id est voluntate / non coactus. Voluntarie enim assumpsit turbationē / ne desperet seruus turbatus necessitate. In hoc etiam q turbatur spiritu: significat q etiam aliquādo spirituales turbantur. Vel q etiā spiritualiter turbari debemus: id est pro spiritualibus damnis / non temporalibus: cum scz cānta a tritico ante inesse cogitur ecclesia separare: vt dicit Blo. Causam autem sup turbationis dicit Aug. in Blo. q turbatur cum imminens passio et proximum periculum proditoris: Sicut et. s. xij. d. dixit: Hic anima mea turbata est / propter

Matth. 26. b. Marc. 14. b. Luc. 22. c. 2. q. 1. c. vnus

J. 21. f.

quitate scz passionis. Chryf. dicit / q quia his que promiserat discipulis proditor iudas priuaretur / hec cogitans chrisus turbatur est. Et q propter illum turbatus sit / ostēdit euāgelista subdens: b Et protestatus est / qd occultum fuerat: Et dixit: amen amen dico vobis: quia vnus ex vobis. Blo. exiturus: fm illud. j. Joh. ij. c. Ex vobis erit. Vel / vnus ex vobis. Blo. numero: non vinculo spiritus: me tradet. In hoc autem q dicit: vnus ex vobis rē. in omnes constituit timorem: eo q non nominatim dixit. Unde Chryf. Q. dicit: vnus: timorem minuit: q dixit: ex vobis: omnes cōturbauit. Unde sequitur: Aspiciēbant ergo adinuicem discipuli hesitantes de quo diceret. Sicut dicit Aug: Quia etsi cuiq nota esset sua conscientia / alterius tamen erat ignota. Chryf. dicit. Quia licet nullius conscj essent mali / proprijs tamen cogitationibus christi enunciationem credibiliorē putabant: Ideo hesitabant adinuicem respicientes. j. Cor. iij. a. Nihil mihi conscius sum: sed nō in hoc iustificatus sum. Dic autem permittit iohannes questionem apostolorum: Nunquid ego sum domine. Et qualiter etiā dominus respondit iudē: qd aliq euangelistę dixerunt. Erat autem / vel / ergo recumbens vnus ex discipulis eius. De se quasi de alio dicit: vt gestarū rerum scriptor: non sui predicator: vt dicit Blo. f In sinu iesu. Dicit magister in hystorijs: q hic nō ait / recubuit / nisi quia discumberebat inclinatus ante pectus domini. Vel fm Interliū. per sinum significat secretum. Dicitur ergo recumbere in sinu: id est secretarius eius esse: scdm illud Michę. vij. b. Ab ea que dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui rē. id est que familiaris est tibi. Et. s. j. b. Unigenitus qui est in sinu patris: id est secretarius patris. Chryf. dicit / q omnibus alijs apostolis agoniam et timorē patientibz et tremētibz / petro vertice etiā formidate: iohānes velut voluptuans recumbit in sinu iesu: et nō solum recumbit sed et pectori icidit. Et vt significet q ex familiaritate erat ille recubitus / subdit: Quem diligebat iesus / familiaris. Aug. Diligebat non plus omnibus / sed familiaris: vt per pacem exiret de vita / non per passionem. Cui causa fuit / vt dicit iohannes / simon petrus rē. Chryf. Alij inuicem aspiciēbant hesitantes: sed petrus qui vbiq seruens erat in-

nuit iohāni. Quia em iereparus fuit. s. eodē. a. In ablutio: ne pedum: Et Matth. xvi. d. Et vbiq inuenitur ab amore impetū faciens et criminatus est: huius gratia formidat: neq siluit: q inuit iohāne: neq locut: ē ad christū vt apertis p mediū iohāne vult discere qd sit pditor. Sic q: Inuit q huic simō petr. Aug. Nō loquēdo s pus innuēdo motu corporis: sed post idē sono vocis. Hic sequit: Et dixit ei / submissa voce: vt querat / Quis est de quo dicit: christus: id est quis ē proditor. Itaqz cū recubisset ille supra pect. iesu. qd supra dixit sinum. m Dicit ei: domine quis est: qui se te tradet. n Respondit iesus / iohanni submissa voce. o Ille est cui ego intinctum panem porrexero. Chryf. Hic pmū notabiliter redarguit dñs iudā: sed neq nunc nominatim. Et est modus redargutionis conuersus

b diligebat iesus. Innuēit ergo huic simon petrus et dixit ei: Quis est de quo dicit: Itaqz cū recubisset ille supra pectus iesu / dicit ei: Domine quis est: Respondit iesus. Ille est cui ego intinctum panem porrexero: et cū intinxisset panem: dedit iudę simōis scariothis.

Intrauit in eum. Unde sequit: p Et cum intinxisset panem dedit iudę simonis scariothis. Aug. Nō vt quidam putant tunc corpus christi iudas accepit. Scđendum enim est q omnibus iam distribuerat dominus sacramētum corporis sui et sanguinis: inter quos et iudas fuit. Deinde per buccellam intinctam exprimit traditor: nō tamen aperte. Panis autem intinctio significat fictionem iudę: qui fictus amicus venit ad egnam. Sed querit / q: videretur fm hoc q dominus prodiderit iudam: ergo et nos si milititer possumus prodere malos. Sed contra est illud Matth. xvij. b. Si peccauerit tē frater tuus: corripe eū inter te et ipsum solum rē. Sed ad hoc soluit / fm quōsdā: quia in hoc q panem porrexit ei non prodidit eum: quia alijs similiter fecit. Vel dicendum est q siue dedit alijs intinctum panem siue non / nō prodidit eum: quia cum deus esset bene sciebat q apostoli factum illud non attendere: hoc autem nescimus: et ideo non debemus simile facere. Chryf. dicit / q latenter dixit iohanni illud: Ille est cui ego intinctum panem porrexero: ideo aliq nescierunt. Etenim iohannes propterea ad pectus reddens interrogat quasi ad aurem silenter / vt nullus audiret et nō fieret proditor: manifestus. Propterea iohannes etiam cui dominus dixerat / hoc nō intellexit nisi q dominus dicebat q aliquis eorum cui erat ita beneficus vt panem porrigeret ad comedendum eum esset proditorus. Iohannes autem nequaquā putauit q discipulus in tantam iniquitatem exiret: quia enim procul a tali iniquitate erat: neq de alijs talia suspicari poterat. Et quia sepe dixerat dominus tallas: vt ibi: Non de omnibus vobis dico. Et vnus ex vobis diaboli est. s. vj. g. Et nusq iudā a collegio absciderat: ideo et hic estimauerunt de alio dici. Propterea quando dixit iohanni: Ille est cui ego intinctum panem porrexero: non dixit quando porrigeret: nec statim post hoc verbum forte porrexit: nec solū illi sed alijs etiam. Item nota q comedere cum homine / signū est amoris et familiaritatis: sed buccellam ei scindere et porrigere maioris: buccellā autē intinctam et paratam offerre maximi. Unde per hoc q dñs buccellā intinctā porrexit iudę: voluit eū attrahere: et alijs discipulis voluit pditionē occultare p signū dilectionis. Et nota q qz buccellā intinctā iudę porrexit: inde ē q eucharistia non datur

s. eodem.

margin notes on the right edge of the page, including references to other parts of the text and commentary.

Eucharistia non datur instricta: et etiam pro heresi tollenda: que dogmatizavit christum esse sub utraque specie totum simul: ita quod sub neutra tantum. Sequitur: **a** **Et post buccellam introiit in eum sathanas:** id est magis instigavit ut dominum traderet: quia iam habebat in proposito. Interlium. Tunc introiit ut plenus possideret in quem prius intraverat ut deciperet. Aug^o dicit: hoc dicitur: quod beneficio domini male usus est: et hec presumptio auxit peccatum. **E** h: yf. dicit: quod quia ad tantum signum amoris: id est ad poenitentiam buccelle non est peruersus a proditoribus: ideo sathanas tunc intravit in eum: deridens eum ob inuerecundiam: donec enim sineret collegium: non audebat diabolus insilire in eum sed extrosum imitebat. **b** **Et dicit**

ad quid exiret tali hora. Voluit enim dominus etiam usque ad ultimam diem eum traducere et palare: hoc est nos facere oportet: nec divulgare: nec diffamare coexistenti nobiscum peccata. **E**tenim et venienti ad tradendum osculum dedit et amicum vocavit. **m** **Cum ergo exisset / nox: dixit iesus: lux: nunc clarificatus est filius hominis.** Clarificatus: quando macula auferretur ab eo. Ideo ergo dicit se clarificatum: quia iudas macularum labe peccati ab eo erat separatus. Unde Aug^o. Nunc clarificatus: quasi absente palea iam triticum quodammodo est purgatum. **Vel: Nunc clarificatus est filius hominis:** id est nunc figuratur clarificatio eius: in qua separatus malis manebit in eternitate cum sanctis: **Mec dicit:** Nunc figurata est eius clarificatio: sed

offe. d. 2. sancta. et. aut iudas

Aug^o. c **Quod facis fac citius.** **O** **ponis facere: vel habes facere.** **c** **ti quod irati.** **O** **verbum non tam pignam exprimitur: sed merito: quod merce: dem significans redemptoris.**

et iesus: quod facis: id est quod pro-

a **Et post buccellam introiit in eum**
b **sathanas. Et dicit ei iesus:**
c **Quod facis fac citius.** **Hoc autem**
d **nemo sciuit discumbentium ad quod**
e **dixerit ei. Quidam enim putabant**
f **quod loculos habebat iudas: quod**
g **dixisset ei iesus: eme ea que opus**
h **sunt nobis ad diem festum: aut ege-**
i **nis ut aliquid daret. Cum ergo ac-**
k **cepisset ille buccellam: exiit**
l **continuo. Erat autem nox. Cum**
n **ergo exisset dixit iesus: Nunc**
o **clarificatus est filius hominis:**
p **et deus clarificatus est in eo.**
q **Si deus clarificatus est in eo: et de-**
r **us clarificauit eum in semetipso:**
s **et continuo clarificabit eum.**

Et post buccellam introiit in eum sathanas. Et dicit ei iesus: Quod facis fac citius. Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quod dixerit ei. Quidam enim putabant quod loculos habebat iudas: quod dixisset ei iesus: eme ea que opus sunt nobis ad diem festum: aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam: exiit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset dixit iesus: Nunc clarificatus est filius hominis: et deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo: et deus clarificauit eum in semetipso: et continuo clarificabit eum.

Et continuo clarificabit eum. quod non differet resurrectio in fine sicut aliorum. De qua claritate vel gloria dicitur. **s. vij. f.** **Mondum erat spiritus datus: quia nondum erat iesus glorificatus.** **Vel aliter s. m. Chryf.** **nunc clarificatus: vel glorificatus est filius hominis.** **Hoc dicit postquam extulerat iudas ad tradendum: per hoc volens eos consolari de morte sua: et suadens non solum non tristari: sed et letari: ideo et mortem suam gloriam vocat. quod d. mors mea erit gloria: quia morte superare morte: gloria magna est. Et hoc est quod dicit. **s. vij. d.** **Cum exaltaueritis filium hominis: tunc cognoscetis quia ego sum.** **o** **Et deus clarificatus est in eo: id est sua deitas apparebit in eius morte: cui preualebit ex deitate. Vel Deus clarificatus est in eo: quia pater per filium missum in carne innotuit. Unde. **s. j. b.** **Unigenitus qui est in sinu patris ipse enarrauit.** **q** **Si deus: pater: clarificatus est in eo: id est per filium: ut dictum est: **r** **Et deus clarificauit: vel s. m. Chryf.** **glorificauit eum in semetipso.** **Chryf.** id est per seipsum: non per alium. **Et ne rideat dilatatio subdit: **r** **Et continuo: vel: confestim glorificabit eum. i.** simul cum cruce: id est in ipsa cruce. quod d. nec differetur resurrectio. **Mec etiam solum in resurrectione clarificabit: sed etiam in ipsa passione clara apparebunt. Sol namque obscuratus est: petre scisse sunt: velum scissum est: et multa corpora eorum qui dormierunt surrexerunt: **Matth. xx. vij. f.** **Sepulchrum etiam signacula habebat: et custodes assidebant: et inuacente corpori lapide suscitatum est corpus. Item post quinquaginta dies spiritus traditus est: et tunc omnes statim eum preconiati sunt. **Hoc est quod dicit: Glorificabit eum in semetipso: et confestim glorificabit eum: non per angelos et archangelos: neque per aliam aliquam virtutem: sed per seipsum. Omnia enim egit que sunt ad gloriam filii dei. Sed contra. Filius ipse hoc egit: et se resuscitauit: quare ergo**************

Et clarificabit

B

nando in illius penam quam in salutem fidelium. **Chryf.** **Non est precipientis neque consiliantis: sed exprobrantis et ostendens quoniam ipse quidem volebat eum corrigere: sed quia incorecte se habebat: dimisit eum. Item nota quod s. m. Chryf. hoc dicit: **Quod facis fac citius: significans quod sine suo consensu non poterat eum iudas morti tradere: sicut. **s. x. d.** **dicit: Nemo tollit animam meam a me. Quando vero voluit: tunc facile fuit: unde et iudas tunc potuit qui prius proposuerat et non poterat. Unde et nunc dicit diabolus intrasse in eum: quia nunc propositum perduxit ad effectum. Et nota quod hic apertius notauit iudam: et aliter etiam dixit verba: et tunc non intellexerunt alij. Voluit enim manifestum eum fieri: fortassis enim eum quantum fecisset petri et diuulisset. Unde sequitur: **o** **Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quod dixerit ei. Neque petrus neque etiam iohannes: ut dicit Chryf. notauerunt iudam de proditoribus. **e** **Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas: in custodia: ut dicitur. **s. xij. a.** in quibus oblata seruabantur suorum necessitatibus: et alijs indigentibus. **f** **Dixisset ei iesus: id est per illa verba significaret hoc. **g** **Eme ea que opus sunt nobis ad diem festum: id est ad usum nostrum in die festo. **h** **Aut egenis ut aliquid daret. Aug^o.** **Habebat enim dominus loculos et a fidelibus oblata conseruans: et suorum necessitatibus et alijs indigentibus tribuebat. Tunc autem primam ecclesiasticam pecunie forma est instituta: ubi intelligeremus quod precepit non cogitandum esse de crastino: **Matth. xj. d.** non ad hoc fuisse preceptum: ut nihil pecunie seruetur a sanctis: sed ne deo pro ista seruiatur: et propter inopiam timorem iusticia deseratur. Nam et apostolus imposterum prouidens ait: **Si quis fidelis habet viduas: sufficienter tribuat eis ut non grauetur ecclesia: quo veris aduis sufficere possit. **i.** **Timoth. v. c.** Sequitur: **u** **Cum ergo accepisset ille buccellam: et diabolus subintrasset fortius instigando: et dominus dixisset: **Quod facis fac citius: permittendo explere quod ante non poterat: **k** **Exiit continuo: de collegio. **l** **Erat autem nox.**************************

Aug^o. Erat autem nox. Nox congruit sacramento: Erat enim qui exiret filius tenebrarum faciens opera tenebrarum. **j. xvij. b.** **Thessal. v. a.** **Temp^o autem dicit euangelista: ut discas iude remeritatem: quoniam neque nox eum deridit ab impetu: sed neque hoc sic nocte exiit: manifestum eum fecit alijs: Etenim timore detenti et agoniam multum tunc turbati fuerat: ideo nesciebant veram causam eorum que dixerat iesus. **o** **Quod facis fac citius. Mec aduertebat****

a verbo eterno suscepta est: etiam immortaliter eternitate donetur. Et hec clarificatio continua est. **r** **Et continuo clarificabit eum.** quod non differet resurrectio in fine sicut aliorum. De qua claritate vel gloria dicitur. **s. vij. f.** **Mondum erat spiritus datus: quia nondum erat iesus glorificatus.** **Vel aliter s. m. Chryf.** **nunc clarificatus: vel glorificatus est filius hominis.** **Hoc dicit postquam extulerat iudas ad tradendum: per hoc volens eos consolari de morte sua: et suadens non solum non tristari: sed et letari: ideo et mortem suam gloriam vocat. quod d. mors mea erit gloria: quia morte superare morte: gloria magna est. Et hoc est quod dicit. **s. vij. d.** **Cum exaltaueritis filium hominis: tunc cognoscetis quia ego sum.** **o** **Et deus clarificatus est in eo: id est sua deitas apparebit in eius morte: cui preualebit ex deitate. Vel Deus clarificatus est in eo: quia pater per filium missum in carne innotuit. Unde. **s. j. b.** **Unigenitus qui est in sinu patris ipse enarrauit.** **q** **Si deus: pater: clarificatus est in eo: id est per filium: ut dictum est: **r** **Et deus clarificauit: vel s. m. Chryf.** **glorificauit eum in semetipso.** **Chryf.** id est per seipsum: non per alium. **Et ne rideat dilatatio subdit: **r** **Et continuo: vel: confestim glorificabit eum. i.** simul cum cruce: id est in ipsa cruce. quod d. nec differetur resurrectio. **Mec etiam solum in resurrectione clarificabit: sed etiam in ipsa passione clara apparebunt. Sol namque obscuratus est: petre scisse sunt: velum scissum est: et multa corpora eorum qui dormierunt surrexerunt: **Matth. xx. vij. f.** **Sepulchrum etiam signacula habebat: et custodes assidebant: et inuacente corpori lapide suscitatum est corpus. Item post quinquaginta dies spiritus traditus est: et tunc omnes statim eum preconiati sunt. **Hoc est quod dicit: Glorificabit eum in semetipso: et confestim glorificabit eum: non per angelos et archangelos: neque per aliam aliquam virtutem: sed per seipsum. Omnia enim egit que sunt ad gloriam filii dei. Sed contra. Filius ipse hoc egit: et se resuscitauit: quare ergo**************

Et dicit de patre hoc

Euangelij scdm Johannem

3 dicit de patre hoc: Sol. Patri auctoritatem attribuit a quo est. Sequitur: a Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Quia dixerat q deus cito clarificaturus est eis: ne putarent q non vltra iungeret eis couersando i terra/addit: b Adhuc modicum vobiscum sum: id e in infirmitate carnis sicut vos. Simile infra die post resurrectione: Cu essem vobiscum in carne mortali. Vel sic continua. Dixerat se cito clarificandum in resurrectione: ideo subdit de antecedenti. s. de eius passione cito futura. Unde dicit: Adhuc modicum vobiscum sum: id est cito moriar. Vel Modicum vobiscum sum: et si non in eadem qualitate corporali/tn in terrena conuersatione post resurrectione qdraginta dieb. s. Et postq abiero: c Queretis me: volentes sequi etiam moriendo. Vel Queretis me ad sepulchrum. d Et sicut dixi iudicis. s. vij. e. Quo ego vado/ vos no potestis venire. Sed iudicis dixi q nunq venient ad immortalitate gloriosam ad qua vado. f Et vobis dico modo: quasi idem dico vobis qd iudicis nisi q addo modo: Nunc enim corruptibiles non potestis venire modo ad incorruptionem. Vel modo id est adhuc no confirmati no potestis me sequi: id est p iusticia mori: sed postea poteritis. Ideo enim dicit modo: ne desperent de futuro. Quomodo autem idonei possunt esse r p gere quo ille pcessit/ docet: Mandatum nouum do vobis r. Chrys. sic legit ab illo loco. a Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Hoc id e dixerat iudicis. s. vij. e. Jo premissit hic: Filioli: vt audientes sicut dixit iudicis/no estiment sibi similiter dictum esse. Iudicis enim hoc dixit ad terrorem: istis autem ad consolationem: vt inopinabilia mala ventura no vos conturbent. Queretis me: id est cum fuero mortuus/positi in tribulatione desiderabitis me vobiscu habere r optabitis. d Et sicut dixi iudicis: quo ego vado/ vos non potestis venire. In quo ostendit q mors eius translatio quedam est/ et transpositio melior ad locum/ corpora non suscipientem corruptibilia. Hoc autem dicit/ vt amorem discipulorum in se ardētorem faciat. Cum enim videmus dilectissimos longe discedentes/ maxime exardescimus: et cum videmus eos abeuntes in locum in que non possumus abire. Iudicos ergo terrens hoc dixit. s. vij. e. discipulis autem dicit ad amorem accendens: e Quo ego vado/ vos no potestis venire. q. d. talis r tam arduus est locus/ vt non solum illi/ sed neq vos qui estis dilectissimi mei possitis ire: in q etia altitudine loci r sui dignitate designat. Sed quare dicit hoc: Et sicut dixi iudicis: Respondemus: ac si diceret: Non credatis quoniam meum recessum predico modo vobis coniecturando ex malis imminētibus: Na em loq ante hoc iudicis p dicit vobis audierit: f Et sic dixi tuc eis/ ita vobis dico modo/ comemorando qd alias dixi: quia modo instat r in proximo est futurum. Vel/ vobis dico modo: id est cum alijs: sed aliter illis et aliter vobis/ et alia de causa. Illis prop infidelitate: vobis i consolatione: vt no improuisa superueniat mala. Illis ad terrorem: vobis ad amorem. g Mandatum nouum do vobis. Quia audientes se deseri turbabant: consolatur eos charitate omnium bonorum radicem et imunitone inducens: q. d. doletis abeunte me: sed si amaueritis inuicem/ fortiores eritis. Ideo dicit: Mandatum nouum do vobis/ in consolatione: h At diligatis inuice/ et sic omnia vincetis. Fortis enim vt mors dilectio: Cant. vij. b. Dicit autem charitas mandatu nouu: s. m Aug. non qz non sit in antiqua lege datu: Leuit. xix. d. Dilige proximu tuu tanq teipsum: sed qz facit boiem nouu et expellit vetustate. Sed ne intelligat de dilectione naturali/ que est inter coniuges/ patres et filios: et huiusmodi: vel de turpi q est inf amatores: addit. i Sicut dilexi vos: sincera r gratuita dilectioe. Que dilectio chri/

sti facit nos inuice diligere. An subdit. k At r vos diligatis inuicem: quia sua dilectio causat nostram. Chrys. Mandatum in veteri testamento positum/ ipse fecit nouum modo: quia induxit: Sicut dilexi vos: quasi non debuit vobis reddidi: sed ipse incepti. j. Job. liij. b. Dilox dilexit nos. Ita r nos facere oportet etia inuicem. Unde sequit: In hoc: id est p signu/ non p alla q r mali habet vobiscu. m Cogitent omes qz Mandatu nouu do vobis vt diligatis inuice. Hoc e via qua imus ad christu et post christu: sic die Aug. j. Cor. xij. d. Adhuc excellentiorem viam vobis demonstrat. Et nota q hic sumitur antiphona que canatur in lorione pedum in principio: et ideo ipsa lotio dicitur mandatum. Dicitur autem mandatum nouu: quia facit de veteri homine nouum: no qz de nouo datu: vt dicit Aug. Unde. j. Job. ij. a. No mandatum nouu scribo vobis: sed mandatum vetus. Et postea: Mandatu nouu scribo. Est ergo vetus: quia ab antiquo datum: Leuit. xix. d. Dilige proximu tuu sicut teipsum. Nouu/ quia innouat. Unde Ps. Emitte spiritum tuu: id est charitatem/ r creabuntur: r renouabis facie terre: Que inueteratur in hyeme propter frigus: sed in seruore estatis: id est charitatis renouatur. Et hoc multiplici. Renouari enim dicitur terra: quando herbe pullulant. Unde Ps. Qui producit in montibus fenugru r herbam seruituti hominu. Per herbam/ voluntas faciendi opera misericordie: per fenugru/ ipsa opera. Verba enim est propositum bonu: fenugru ipsum opus misericordie: qd ministratur iumentis: id est pauperibus in pabulum. Item renouatur per flores: id est per orationes r operationes contemplatiue. Unde Cant. ij. c. Flores apparuerunt in terra nostra. Item quando folia scientie locutionis et predicationis apparent. Proverb. xj. d. Iusti quasi virens folium germinabunt. Item per virorem fidei et aliarum virtutum. Esa. xxxv. c. In cubilibus in quibus habitant dracones viros calami et lunci orietur. Item renouatur quando gelicidum peccati resoluitur in aquas: id est in lachrymas/ flante austro. Ps. Flauit spiritus eius r fluet aque. Item renouatur quando aque occupantes agros desiccantur aque: id est delectationes carnales. Ben. vij. a. Adduxit dñs spiritus super terrā r imminute sunt aque. Illas. s. innovationes habes s. r. c. Facta sunt aut encenia r. Itē dilectio dicitur mandatum nouu: quia semper innouari debet: et semper esse inno. Unde Roma. xij. c. Memini quicq debeatis nisi vt inuice diligatis. Ubi dicit Aug. Sola charitas est que etia reddita semper detinet debitozem. Ad idem facit illud q dicit in libro de doctrina christiana: Omnis res que dando non deficit/ dñi habet r no dat/ nondū habetur quomodo habēda ē: Talis aut res ē charitas/ doctrina r scientia. Et ponit exem/ plū de panib/ multiplicatis a dño. Illi inquit: panes qz erāt aut septē anteq inciperēt dari esurientib/ quod cū fieri incēpit/ duodecim cophinos vel sporas fartatis hoim tot millib/ impleuerūt. Eodē modo charitas statim vt reddi inceptit icipit r auget. Hoc ē maxi mū debitū i quo oia alia debent: sicut ipsa est donū in quo oia alia debent. Vel etia ideo dicit mandatum nouu: quia de nouo facit q debitū sit donū: et econuerso q est nouū et mandatum s. m naturam. Primum enim donū in quo alia dant est charitas. Et hoc ergo q charitas sit pceptum/ sit debitū donū r econuerso. Item dicit mandatu nouu/ quo ad modū pilligēdi: vt dicit Chrys. qui est: sicut dilexi vos. Iste modus no fuit expressus i veteri testamento/ vt poneret vita pro proximo. j. Job. liij. c. In b cognoscimus charitatem dei: quoniam ille animam suam posuit pro nobis: et nos debem/ animas pro inuice ponere. Et de hoc pcepto habet. j. xv. b. Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. i. Intēse/ grātis/ sincere/ affectuose: no sbo tm/ s ope r pitate: vt d. j. Job. liij. d. In hoc cogitent omes r.

3.7.c.

1. Job. 2. b.

Dosaliter

Ps. 107.

Terra renouatur multiplici

Ps. 146.

Ps. 147.

Fragmentary text from the right edge of the page, including words like 'nolent', 'buena', 'vallis', 'Dosaliter', 'Terra renouatur', 'Ps. 146', 'Ps. 147', 'gnoicent omes r'.

Somnes qz discipuli mei estis: q vos docui / r comenda / ui hanc doctrina dilectionis. **b** **S**i dilectione habue / ritis adinuice. Aug^o. **I**de est enim fons cui non comuni / car alien^o: vt dicit salomon Proverb. v. d. **E**t no dicit / si mi / racula fecerint: magis eni edificauit ecclesiam charitas aplo / rum q miracula. **I**n hoc cognoscent oes qz discipuli mei estis: quasi vni / uersi vos laudabunt et viderint vos imi / tanies meu amore. **B**arth. vij. c. **M**o / ne in noie tuo demo

a noscent omnes quia discipu / **b** li mei estis: si dilectionem ha / **c** bueritis adinuicem. **B**icit ei / **d** simon petrus: Domine quo / vadis? **R**espondit iesus: Quo

nia electimus etc. **L**uc. x. c. **M**e letentur qm demonia vobis obediunt. **U**nde sequit: **D**icit ei simon petr^o: domi / ne quo vadis? **R**esponder ad hoc qd dixerat dñs: **Q**uo ego vado vos non potestis venire: **V**ultu eni mouit petr^u qd dixerat. **U**n **L**hryf. **M**agnu quid e amor r igne ipso ve / hementius: et ad ipsum reducit celum: et nulla est phibitio q ei / pmpu impetu detinere possit. **A**rdentissim^o deniqz petr^o / audiens: quoniam: **Q**uo ego vado vos non potestis venire: / quid ait: **D**ñe quo vadis. **H**oc aut dicit: non ta discere / volens quo iret: q sequi concupiscens: non est tñ ausus dice / re aperte: **V**enit tecum: sed ait: **Q**uo vadis. **C**hristus aut / non ad verba sed ad mentē respondit. **U**n sequit: **R**e / spondit iesus: quo ego vado / no potes me modo / sequi: corruptibilis ad incorruptionē: vel adhuc infirm^o ad / passionē sustinendā. **G**lo. q. d. non festines modo: qz no es in / durus virtute ex alto: **L**uc. vii. g. **S**equeri aut po / stea: qñ ne tñ desperes: qz postea sequeris. **S**z hoc no suffe / cit petro nisi sequeretur modo. **U**nde subdit: **D**icit ei / petrus: qñ no possu te seq modo: quasi non stabit in / me: quia / **A**nimā meā p te ponā: quasi: immo pos / sum sequi: quia parat^o sum pro te r tecu mori. **L**hryf. **Q**uia / audierat a christo: qñ maiorē hoc amorē nemo habet: nisi / lñ confestim insanabilis existens r ad extremitatē r ad pñ / mationē amoris deuenire volens. **I**tem nota q sicut vbe / mens erat in amore: q licet dñs bonam spem sequēdi ei dedis / set: tñ neqz ita desideriu potuit refrenare. **A**udacior etiam fuit / ad loquendū: quia dñs excusserat ab eo timorem proditiōis / cum dixerat: **S**equeris autem postea. **P**er hoc eni si / gnificauit q petrus no

gnoscent omnes etc. q. d. per hoc mandatū seruauit bo / nam conscientiam ad me: quia facietis qd pcepit: r bonam / famam ad illos: qui in hoc cognoscent oēs: etiā ethnici et / gentiles: **Q**uia discipuli mei estis: si dilectionē / habueritis adinuicem. **E**sa. lxi. d. **O**mnes qui viderint / eos cognoscent eos: quia isti sunt semen cui benedixit domin^o. / **E**t est bonū thema ad claustrales: vel quādo est discordia in / ter aliquos. **I**n hoc signo. **H**oc est eni signū / de quo dicit / **A**poc. vij. a. **M**alite nocere terrē r mari neqz arboribus: quo / ad usqz signemus seruos dei nostri in frontibus eorum. **E**t. ij. / **T**imoth. ij. c. **F**irmum fundamentum dei stat habens signa / culum hoc: **M**ouit domin^o qui sūt eius: quomodo nescit dile / ctione quia eos signauit: **E**t **E**cceh. ix. c. soli saluati sunt qui / signū tau habebat in frontibus. **T**au idem est qd consuma / vit. **H**ec e charitas: de qua. j. **T**imoth. j. b. **F**inis pcepti e / charitas. **G**lo. **F**inis: id est consumatio. **R**oma. xij. c. **Q**ui / diligit proximi legem impleuit. **E**t in eodem. **P**lenitudo le / gis est dilectio. **H**oc signum debet esse in fronte. **V**ult enim / dñs q exterius ostendat signum dilectionis que est in corde: / **C**ontra illos qui dicunt: **E**go diligo eū / sed nolo loqui ei. / **S**i dilectionē habueritis adinuicē. **N**on dicit: **S**i / sejunatis: quia nec demones comedunt nec damnati: **U**nde / **E**sa. lxx. c. **S**erui mei comedent r vos esurietis etc. **N**ec di / cit: **S**i vigilaueritis: qz nec diabolus dormit: sed semper cir / cū querens quem deozet: sicut dicitur. j. **P**et. v. b. **N**ec / dicit: **S**i afflicti fueritis: quia nec illi quiescūt: r mali etiam vt / inique agāt laborāt: vt dicit **I**ere. ix. b. **I**deo dicit. j. **C**or.

xiij. b. **S**i tradidero corpus meum ita vt ard eam / charitatem / autem no habuero nihil mibi prodest. **I**tem nec dicit: **S**i mi / racula feceritis: quia et hoc mali faciunt. **U**nde **B**arth. vij. / c. **M**onne in noie tuo demonia elecimus etc. **L**hryf. **D**imit / tēs dicere miracula que erāt facturi / ab amore eos designat.

ego vado / non potes me mo / do sequi: sequeris autem po / stea. **B**icit ei petrus: **Q**uare / non possum te sequi modo? / **A**nimā meam p te ponā.

Hoc eni maxime est / qd ostendit hoies san / ctos: omnis eni vir / tutis materia amor / est: per hunc mari / me saluamur omēs. / **H**oc eni e / ait / eē di / scipulū: ita vos vni / uersi laudabūt / cum

De pr. dñs. 2. / c. qui vult.

viderint vos imitātes meū amorē. **I**tem **L**hryf. **D**iracu / la facere / hoc orbem terrarū induxit ad fidem: qz r amor pze / erat: si vero amor no esset / neqz et h pmanisset. **I** miracula fa / cere. **H**oc deniqz ptestim fecit eos bonos sine miraculis et op / tuos. **I** eē oim cor vnū r animā vnā: **A**ct. iij. f. **S**i no abin / uicē discessisset odio oia perisset. **N**o illis aut h dicebat solū / s r oib^o q debebāt credere i eū: qz r nūc nihil aliud e qd scāda / licat gētilēs q no e amor inē chri stianos. **S**ed vbi amorē / adinuicē ostenderūt apostoli: **R**espondem^o. **V**ides petrum r / iohannē infepabili se habentes adinuicē ad templū ascendē / tes: **A**ct. iij. et. iij. **V**ides et paulum ita ad eos dispositū cū / venit vt videret petr^u r iacobū r iohannē: **S**al. ij. b. **S**i enim / alia habebāt apli: multo magis habebāt matrem oim bonoz / amorē. **A**bia eni virtuosa hęc res vegetaf. **I** amor. **U**bi eni / est nequitia ericcat hęc plāta. **E**ū eni multiplicata fuerit ini / quitas / frigebit amor: **B**arth. xxiij. b. **S**z et ethnicos no ita / inducūt signa vt vita: vitā aut nihil ita facit claram vt amor. / **D**iracula eni faciētes multoties seductores noiauerūt: vitā / autē puram reprehendere non habent. **I**tem **L**hryf. **N**ihil / ita conuertit gentiles vt virtus: nihil ita scandalizat vt mali / cia. **E**ū eni viderint auarū rapientē ptra deū q p raria iubet: / r his q eiusdē trib^o sūt tanqz feris vtentē cōtra eū qui iubet r / inimicos amare: dicit h irrōnabile esse. **E**ū aut viderint tre / mētes / qualit suscipient eos q de immortalitate sūt sermones: / **E**ū viderint nos diligere pncipatū et alijs seruitentes pas / sionibus vitiozū / firmius in suis remanent dogmatib^o. **N**os / enim sumus causa manendi eos in errore: nam dogmata sua / olim contēpsissent / sed r nostra admiraretur: ex vita autē no / stra prohibentur: nam verba quidē philosophari facile est. / **V**ult enim r apud eos hoc fecerunt: inquirunt autem eam / que per opera demonstratio est. **O**stende mibi aiunt fidē tu / am per opera tua: **I**aco. ij. d. **E**ū aut magis qz fera diuellim^o / proximozum substantias: iacturam nos vocāt orbis terrarū. / **N**os q vndictā dabimus: no solum pro quibus male agim^o: / sed r qz nomen dñi per nos blasphemaf: **R**oma. ij. d. et **E**sa. / li. b. **D**icit ei simon petrus: dñe quo vadis? **S**ic / querit anima iusti: vt sciat viam qua sequatur dominū. **U**nde / **P**s. **V**ias tuas dñe demonstra mibi. **E**t est ac si dicat: **D**o / **n**ne trabe me post te: et ad te: **C**ant. j. a. **R**espondit / iesus: q ego vado no potes me modo seq. q. d. p tuā / contemplationē non potes peruenire ad plenam fruitionē in / presentī. **E**xo. xxxij. d. **N**on videbit me homo etc. **N**on vi / dentur eni hic nisi eius posteriora: quia exempla videm^o: sed / ad pxiū non pertingimus. **I**n contemplatiōe quidē pze / gustaf: sed parua est refectio in respectu r rara boza r parua / moza. **C**ant. v. b. **P**essulum ostij mei aperui dilecto meo: qd / est quando pparat se ad contemplationē: et habet aliquam / delectationem. **A**t ille declinauerat r transferat: cū aia mea li / quefacta e vt dilect^o locut^o e: q sicut r no iueni eū. **I** delectatio / nē quā habui in eo i pncipio modo no inuenio. **U**n dicit il / lud **J**ob. xxx. c. **D**uratus es mibi in crudelē. **T**ūc dicit ado / lescentule: **Q**uo abiit dilect^o tu^o o pulcherrima mulierum: et / quere^o eū tecū: **C**ant. v. d. **S**equeris autem po / stea. **I** post hāc vitā / perfecte cōprehēdes. **C**ant. ij. c. **E**n ip / se stat post partē. **D**icit ei petr^o: qñ no possum te / modo seq. **I** pñt tuā suauitate pleni^o expiri^o. **A**iam / **m**eā p te ponā.

gnificauit qd petrus non esset ille traditor de quo dixerat. Respondit iesus: aiā tuā p me pones: quasi nō. Amen dico tibi. Jurat vt erāt: qd tñ qsi impossibile repu tabat petr⁹. c. Nō cātabit gallus/bis: vt dicit Marc⁹ xiiij. d. in hac nocte. d. Donec ter me neges: vel negabis. i. nūc p festim negabis. Nō enī multū spaciū ab hora q̄ chri⁹ dixit hoc: vsq; ad gallicantū. In tempesta enī hora noctis disputabat cū eis /z p̄ma /z secūda custodia erat trāsīēs. Vbi c. Nō cātabit gall⁹ donec ter me neges. i. donec trīnā negationē inchoet. Et b̄ dicitur Matthe⁹ et Lucas: Anteq; gallus cantet ter me negabis. S; Marc⁹ dicit ap̄t: Prīusq; gallus bis vocē dederit: ter me es negatur⁹. Post p̄mā enī negationē petri/ statim gall⁹ cātavit: sed ante secūdū gallicantū iterū bis nega uir. Et ita trīna negatio petri ante p̄mū gallicantū inchoata est: ante secūdū cō pleta.

Matt. 26. c. Marc. 14. d. Luc. 22. d.

Reds. Pōt esse q ante p̄mū gallicantū torum in eius animo fuit.

Dozaliter *

Respondit iesus: Animam tuam pro me pones: Amen amen dico tibi: nōn cantabit gallus donec ter me neges.

Ca. XIII. Tait discipulis suis: Nō turbet cor vestrum. Creditis i deum z in me credite. In dōmo patris mei mansiones multe sunt. Si quō minus dixissem vobis: quia vado parare vobis locum. Et si abiero et p̄parauero vobis locū/ ite rum venio et accipiā vos ad meisū: ut vbi sū ego z vōs si

meā p te ponā: quasi parat⁹ sum de/ ponere sensum z rationē z intellectū in cō/ templatione tut: et tunc est q̄si non esset. Tūc enī deficit aīa i salutare dei. Aug⁹. Quasi aīam deponit: q̄ p̄fecte desiderat. Nō cantabit gallus. i. ḡa: que cantat q̄i monet hoīem ad op⁹ z excitat. Donec ter me neges. Prīma negatio post p̄c̄platio nē est p̄ negligētā: secūda p̄ torporē z ignaūtā: tertiā p̄ impli cationē s̄culariū z curā: et tunc dñs depressam aiām quam dimisit ad sui humilitationē reuocat gallo cantante. i. ḡa eam excitante vel aliquo excitatore.

Tait discipulis suis: Nō turbet zc. Facta digressionē dñs a sermone ichoato discipulis ad p̄dicēdum negationē petri/ redit hic ad p̄positū vt p̄lolet discipulos z instruat. Vel sic p̄ri nua. P̄c̄dixerat eis passionē suā. s. Adhuc modicū vobiscū sum zc. Et petri negotiationē. Ex his aut possent turbari: et p̄ b̄ duplicē ponere cōsolationē dicēs:

Nō turbetur cor vestrum. Et subdit p̄solationē: Q̄i in dōmo patris mei zc. q. d. si terret tribulationē/ mul ceat retributio. Roma. viij. d. Nō sunt condigne passiones zc. Cor. iij. d. Q̄d in p̄sentī est monten/ taneū z leue tribula/ tionis zc. Greg⁹. Lō sideratio p̄mū q̄ mi/ nuit vim flagelli. j. Bachab. x. b. Alex ander mittit purpu/ ram z coronā aureā sonathē zc. In dōmo patris mei zc. Doctoz vt adij/ ctaris ciuib⁹ illi⁹ pa/ triē/ vbi lex est veri/ tas/ lex est charitas/ sanctitas/ dignitas/ pax/ felicitas/ vita/ ḡnitāq.

no: P̄sarcharū cunet zc. Vbi b̄ In dōmo patris mei. i. i eodē p̄mio icreato q̄si denario oib⁹ cōmuni. i. Abāsīdes

multe sūt. i. diuersē p̄cipitōdes siue fructīdes: qz p̄l⁹ z min⁹ fruent eadē bitudie icreata. Erit enī i dispari claritate par gaudiū: z i pari gaudio dispar claritas: Scdm q̄ dicit i. Cor. xv. f. Stella differt a stella i claritate. Vel sic. b̄ In dōmo patris mei. i. in iustis q̄ sūt dom⁹ dei: Scdm illud Sap. vij. d. Fin aliā s̄ram: Alia iustī sedes ē sapi entīe. i. Abāsīdes multe sūt. i. di uersa p̄mia meritorū siue diuersē differen tiē meritorū: Alius enī sic: alius sic ihar. Aug⁹. Dulce mānsiōes i dōmo patris/ di uersas meritorū in vna vita eterna signifi cāt dignitates: Alia enī gloria solis/ alia gloria lunē/ alia gloria stellarū. i. Cor. xv. f. Tanq; stelle sancti diuersas mānsiō nes diuersē claritatis tanq; i celo forni/ tur in regno: sed p̄pter vnū denariū nul/ lus separat a regno: atq; ita de⁹ erit oīa in dōmo in oib⁹: vt qm̄ deus charitas ē/ per chari tatē fiat vt qd habet singulū/ cōmune sit oib⁹: Sic enī quisq; etiā ipse h̄z cū amar i altero/ qd i se nō habet: nō erit itaq; ali/ qua inuidia imparit claritatis: qm̄ regna bit i oib⁹ vnitas charitatis. De illa dō mo dicit i. Ps. Beati q̄ habitāt in dōmo tua dñe. Ergo ibi sūt habitacula: qz quili bet ē ibi i suo ordine. H̄c sūt habitacula

seruoz salomonis z ordines ministratiū: que vidēs regina sa ba non habebat vltra spiritū. iij. Reg. x. a. Et. ij. Paral. ix. a. Ps. Dñ dilecta tabernacula tua dñe virtutū concupiscit. Deficit aīa mea in atria dñi. Numeri. xxij. a. Q̄ pulchra sūt tabernacula tua iacob: z tentoria tua israel: vt valles nemoro se/ vt horti iuxta fluuios irrigui/ vt tabernacula q̄ fixit dñs: vt cedri p̄pe aquas. Baruch. iij. c. O israel q̄ magna domus dei zc. Sequit: Si quō min⁹. i. si in aliquo min⁹ esset. i. si non ita esset q̄ in dōmo patris mei mansiones multe essent in q̄bus p̄destinasset vos māuros. Dixissem vobis quia. i. q̄ vado vobis parare locum. i. p̄destinarem eas vobis modo. Sed hoc est impossibile q̄ aliquid de no/ uo p̄destinet: ergo restat q̄ i dōmo patris mei mānsiones mul te sūt. Secūdo exponit sic: Si quō min⁹ dixissem vobis. i. si nō dixissem vobis: supple dicerē modo: q̄ i dōmo parare vobis locū. i. aperire ianuā: z vos tales facere vt sitis in illis locis siue mānsionib⁹. Tertio modo legit z ve rius. b̄ In dōmo patris mei mānsiones multe sūt: vt s. Si quō min⁹. i. si nō essent ibi. Sin⁹ enī positū ē p nō. Ego dixissem vobis. i. non celassem vobis: imo dixissem quia nō sunt ibi: sed subaudi/ scitis: quia vado parare vobis locū. Vel sunt ibi: qd pater: qz vado eas parare. Jam paratē erāt vt dixerat p̄destinatioē: sed tamen adhuc parandē erāt tanq; optione z meritoz optatioē. Pie ro⁹ aut cōtra touimianū hereticū legit totum supra/ vnā dis/ tinctionē: Si nō mānsiones multe essent apud patrē dixissem vobis: qz vado vobis parare locū. H̄c ē/ si non vnū q̄s p̄ pararet sibi mansionē ex p̄p̄is optib⁹/ dixissem vobis: qz vado parare vobis locū: meū autē nō est parare. Et dicitur fin illud Matth. xx. c. Sedere a dextris meis vel a si/ nistris nō est meū dare vobis. Et si abiero: id ē cū ab/ tero per mortē. Et p̄parauero vobis locū/ per ta/ nuē apertionē. p̄ Sterū venio/ ad vos in morte/ vel in extremo iudicio. Et dicit/ venio/ de p̄sentī: qz iudex tā ante ianuā assistit: Jaco. v. b. Et accipiā/ vt accipio vos ad meisū/ in c̄lesti habitatioē. Et vbi sū ego/ ca/ put. Et vos sūt/ imēbra. Matth. xij. c. Vbi fuerit cor pus p̄gregabunt z aq̄le. Simile. s. xij. d. Vbi ego sū/ illic z mi nister me⁹ erit. De quo loco dicit. ij. Reg. vii. b. Ponā lo/ cū populo meo israel: z plābō eū z habitabō cū eo z nō tur babit amplī. Vel alit. n̄ Si abiero/ in ascensione oīe/ p̄parauero vobis locū/ in sp̄s̄cū mīsiōe: qz sp̄s̄cūa eos aprauit ad merēdū z parādū illā mānsione. Vbi n̄ Si abiero z p̄parauero. i. abeūdō z corpālē p̄sentā i ubi p̄bō do p̄parauero/ quia

Vertical marginal notes on the right edge of the page, including references to various biblical passages and commentaries.

Do pparauero / qz p amorē carnalē expulit ab eis: z occasio-
nē credēdi tribuit. **Uñ Aug^o.** Subtrahit se z later vt sit fides
q̄ nō ē de re visa et inde ē meritū fidei. **Breg^o.** Fides non hz
meritū zc. **Deb. xj. a.** Fides ē substantia rex zc. **Ex hac fide vi-**
uit iust^o: **Abacuk. ij. a.** Et cor mūdāf: z h ē preparatio māfio-
nis. **Itē abeūdo p-**
parauit desiderū ex
citando. Cant. vlt.
d. Fuge dilecte mi:
assimilare capzē zc.
Itē pro nobis apud
patrem interceden-
do. Deb. vj. d. Abi-
pcurfor noster p no-
bis introiuit zc. **Itē**

Deb. vij. d. Semp viuēs ad interpellandū p nobis. **Itē pze-**
parauit locū in celo p causam in baptisimi institutiōe: per p̄ci-
soluōnē in passione: per effectū in ascēsiōe. Dichzē. ij. d.
Ascendet iter pandens ante eos. Sed ne querāt vbi sit hoc:
subdit: a **Et quo ego vado scitis. i. ad p̄em. b** **Et**

Mozaliter. Per
thomā qui viā scie-
bat z tñ querebat: si
gnificānt quidā scie-
tes viā ad deū z tñ
semp q̄retes z nunq̄
in ea currētes. De q̄
bus ap̄s. ij. Timoth.
ij. b. Semp disce-
tes z nunq̄ ad cog-
nitōnē veritatis pue-
nientel. **Et Esa. lviij**
a. De eteni de die
in die querūt z scire
vias meas volūt zc.
Sz Diere. vj. d. di-
cit: State sup vias
vias z interrogate d̄
semittis antiq̄s q̄ sit
via bona z ambula-
te in ea.

ta. q. d. si me scitis z ego sum veritas z vita: tunc scitis veri-
tate z vitā ad quā vado. **Ipsē enī christus sicut dicit Aug^o / p**
se viam ad se veritate z vitam z ad patrē: qz cum p̄e vna est
veritas et vitā / vadit. Vel sic. f **Ego sum via / per quam**
itur. g **Et vitas z vita / ad quā puenit: vt veritas sit pze-**
miū rationis z vita affectionis. Vel via non errās. Ps. Erra-
uerūt in inuiso z nō in via. Itē: Uia cluitatis habitaculi non
inuenerūt. Veritas nō fallens. Proverb. xxv. c. **Dens pu-**
tridus z pes lapsus q̄ sperat sup infidelī i die angustie. Uita
nō deficiēs. Barth. xxv. d. **Ibunt hī in vitam eternā. Hec**
pars quā elegit maria que non auferet ab ea: Luc. x. g. **Itē**
est via ducēs. Proverb. iij. b. **Ducet te p semitas equitatis.**
Est veritas / lucēs. Malach. vlt. a. **Vobis timētib^o deum**
oziet sol iusticie. Est vitā / pascēs. Ps. Delectare i dño zc.
Itē: Inhabita terrā: et pascetis in diuitijs ei^o. Itē est via
in exemplo. s. xij. b. **Exemplum dedi vobis zc. Veritas / in**
pmisso. Ps. Duce pcedūt de labijs meis nō faciā irrita. Uia
ta / in p̄mio. Roma. vj. d. **Stipendia peccati mors: ḡfa autē**
dei vitā eterna. Ben. xv. a. **Ego p̄toro tuus z merces zc.**
Itē missus ē christ^o vt esset errantib^o viā / illis vitas / moz-
tuis vitā. Itē via est qua itur: veritas ad quā itur: vitā in qua
stat. Act. xvij. f. **In ipso enī viuim^o / qz ē vitā: z mouemur /**
quia vitā: z sum^o / qz veritas. Itē sicut dicit Aug^o. vitā est sine
erroze querētib^o: z veritas sine falsitate inuentantib^o: vitā sine
morte pmanentib^o. Deut. xxx. d. **Ipsē ē vitā tua z longitudo**
dierū tuoz. Et cum sim vitā: b **Nemo venit ad patrē /**
cum quo sum veritas et vitā: c **Nisi p me vitā: Exempla**

sui hoīs sunt via ad se deū. **Job. xxiij. c.** **Testigia ei^o secutus**
est pes me^o: viam eius custodiui / nec declinaui ex ea. Uta enī
dicat ferrata p clauis crucis: dicat signata p ipsa cruce vt oi-
bus appareat: sicut ponunt cruces in cap̄tib^o viarū: dicitur
etiā calceata siue lapidea pro lapidib^o quos in christū piece-

runt. k **Si cog-**
nouisset me zc.
Quia dixerat nullū
ventre ad p̄em nisi
p se: qz est inseparabil-
ter idē cū p̄e: ne q̄-
rerent quis est pater
ostēdit q̄ se noto co-
gnoscit pater: qd nō
dum qdā cognoue-

ran quos arguit dicēs: **Si cognouisset me. Chryf. i. l.**
scitis meā substantiam z dignitatē: l **Et p̄em meū vtiq̄**
cognouisset. i. substantiā p̄is z dignitatē. Mouerāt quidē
eū / sed non ita vt oportebat: nā deū quidē nouerāt / patrē autē
nondū: postea enī sp̄s sanctus supueniēs in p̄fectā eos induxit
cognitiōnē. Aug^o dicit / q̄ quidam eoz sicut philippus z si sci-
rent istū filiū z illū patrē / nō putabāt tñ ex toto filiū simile s̄
patrem meliozem: Et amodo cognoscetis. Vel aliter.

b **Nemo venit ad p̄em. i. ad p̄is cognitiōnē. i. nemo**
cognoscit eū: i **Nisi p me. i. nisi meo dono: vel nisi me co-**
gnoscat: Sed me cognito / eū cognoscit. Uñ subdit: k **Si**
cognouisset me: qui idē sum cū p̄e. l **Et p̄em meū**
vtiq̄ cognouisset. In quo innuit q̄ neutrū p̄fecte cogno-
scēbat. Sed ne de h̄ cōtristēt dat spem cognoscēdi: m **Et**
amodo cognoscet eū. i. plen^o in sp̄s sancti aduētu q̄ in-
ducet vos in omnē veritatē. j. **n** **Et iam / vidistis eū. i. co-**
gnouistis p parte. Sed qñ cognouerūt eū: r̄ndem^o. Fillus
frequent dixerat eis de patre. Vel fm Chryf. Vidistis eum

.i. patrē cognouistis loquentē p filiū incarnatū. Sicut enī di-
cit q̄ visus ē angelus: nō ip̄a angeli substantia / sed vt illis pos-
sibile erat videre: ita hic q̄ filiū vidit et patrē nouit. Uiderūt
autē eū nō nuda substantia sed carne idutū. Sed q̄re dicit: cog-
nossetis de futuro z vidistis de p̄terito: r̄ndem^o. Hec ē dif-
ferentia int̄ videre et cognoscere: quia eos q̄ vident possum^o
videre z ignorare: eos autē qui cognoscunt / nō possum^o cog-
noscere et ignorare. Quia ergo itā viderāt filiū / z patrē i filio
et ignorant: ideo dicit: vidistis / de p̄terito. Quia vero sine
ignorantia erant cognituri: ideo dicit: cognoscetis / de futu-

ro. Et nota q̄ dicit: Vidistis eū. i. patrē. Vidistis em̄ solū
peccata / qd solius dei ē: vidistis signa: audistis doctrinā: et p
hoc cognouistis dei potentia que eadē est in p̄e z filio. Uñ in
illis opib^o sicut videbat filius / ita z pater. o **Dicit ei phi-**
lippus: dñe ostēde nobis patrē. Sicut male intellexit
thomas qñ dñs dixit: Duo ego vado scitis z vitā scit^o: z ideo
quesiuit quo irer: ita iste male intelligens qd dixerat dñs: Et
vidistis eū. i. patrē / stupefactus ē cū se patrē vidisse nesciret:
querit / p **Ostēde nobis patrē zc. Vel p̄tinua sic Dixe-**
rat dñs: Amodo cognoscetis patrem: Iste q̄ desiderās h̄ sta-
tim impleri dicit: Ostēde nobis patrē. Chryf. sic p̄tau-
at. Dixerat dñs: Si cognouissetis me: z patrē meū vtiq̄ co-
gnouisset: Utiq̄ et p seip̄s patrē dicebat manifestari: hic
aut philippus p̄uertit ordinē z ait: Patrē ostēde: ac si
itā filiū nosceret certissime. Sz christ^o nō assentit ei / sed ad vi-
am reducit eū dicēs: Qui videt me zc. quasi p me cognoscit.

pater. Et nota q̄ philipp^o oculis carnis volebat patrē videre:
forte qz a philipp^o audierat: Uidi dñm: Esa. vj. a. Sz conde-
scēsiō erat h̄ o philippe. Uñ. s. j. b. **Deū nemo vidit vnq̄. Et**
Exo. xxxij. d. Et. s. v. f. **Neq̄ vocē ei^o audistis: neq̄ specie**
ei^o vidistis vnq̄. Aug^o. Ostēde nobis patrē: q̄si q̄ maior
ē te. q **Et sufficit nobis: q̄si i eo sufficiētia erit nob. Pa-**
trē enī credebāt meliozē eo z q̄ maior sufficiētia esset i p̄e q̄
in filio. Uñ: Sufficit nobis / si ostēdis p̄em: qz itā te h̄ co-
gnoscim^o et ita totū cognoscim^o. Vel fm Chryf. q̄ q̄rit: vñ in
hoc dicendū venit philipp^o: Et r̄ndet. Dixerat dñs: Si me
cognouissetis zc. Et iudeis multotiens dixit h̄ idē. Quia scit

bb 2 **g** interrogauit eum

z. 15. b. Fi
urificāi cor
zē.
f. c. si cōsue
nē. et. c. se.
de. dil. z. c.
im

B

Euangelij scdm Johannem

Interrogavit eum petrus multotiens: Quis est pater: et iudei similiter: interrogavit et thomas: et nullus isti quid esset pater didicit manifeste: sed adhuc ignorabat ab eis que dicebant a christo: ideo philippus ut non videatur onerosus esse et mole stare eum: post tot interrogaciones eadem interrogans: dicens: Ostende nobis patrem: indu-

Bir: et sufficit nobis. q. d. nil plus que- rem. **a** **D**icit et iesus: valde incre- patriue: **b** **T**anto tempore vobiscum sum: docens que nemo docuit ita et facies que nemo alius fecit: i quo ostē- di meam deitatem. **c** **E**t nō cogno- uistis me: quia nec filium nouit qui pa- trem meliore credit. Et vere me non no- uistis: quia si me nosceretis et patrem no- sceretis: Unde sequitur: **d** **P**hi- lippe qui videt me: videt et patre: Non quia alius sit pater et alius filius: s; quia omnino similes: et id de duobus si- milibus dicitur: Si istum vidistis et illum vidistis. Unde **Deb. j. a.** Qui cū sit splē- dor glorię et figura substantię ei⁹ zc. **Ecclj xliij. a.** Ego ex ore altissimi prodij: id ē simillim⁹ ei. Et cū omnino sim simillim⁹: e

1.16. d.

Quomodo. i. qua mente vel quo ani- mo: **f** **T**u dicis: ostēde nobis pa- trem: q. d. video quo animo dicis: non queris alterum similem: sed putas patre mellorem. **g** **N**on credis: et si non-

Quia ego in patre et pater in me est: id est nō credis tu cōsubstantialitatē mei et patris. **In** enim si- gnificat identitatem substantię: et ita eadem sufficientia est in vtroq; **Et** hoc ē cōtra arriū: sicut illud. **s. eodē:** Qui videt me videt et patrem. **S; ne** p̄ hoc credat esse vna p̄sona sic vna substantia: ideo subdit contra sabellitū: **k** **V**erba q̄ ego loquor vobis: a me ipso non loquor: quia a me ipso non sum qui loquor. q. d. sic est alter equalis alterius: vt tñ alter sit ex altero. Vel aliter dixerat: **Non credis quia ego in patre zc.** Quod ergo ipse sit cōsubstantialis pa- tri et pater in ego maneat: probat per verba sua et opera dicens: **Verba q̄ ego loquor vobis a me ipso nō loquor:** id est a me homine: quia nunq; sic locutus est homo. **s. vij. g.** Ergo constat q̄ a deitate: nec opera vna que facio: facio a me. **n** **A**utem pro sed: **m** **P**ater in me manens: id est mihi cōsubstantialis: **o** **I**psē facit opera. q. d. deitas q̄ eadē mihi et patri operat. Et cū hoc sit: q̄ sic dei- tas operetur in me: **p** **N**on creditis quia ego in pa- tre et pater in me est: Si enim separati essemus: nullo mo- do inseparabiliter operaremur. Et in hoc qd dicit: **Creditis pluralit̄ ostendit non solus philippus arguendus. q** **A**lio quin: id est si nō creditis propter verba: **r** **P**ropt̄ ope- ra ipsa credite: me esse deum et patri cōsubstantialem. **s. x. e.** Opera que ego facio: ipsa testimoniū perhibēt me. **Scdm**

Aliter

Chryf. sic legitur ab illo loco: **b** **T**anto tempore vo- biscum sum et non cognouisti me philippe. q. d. ran- ta potius es doctrina: vidisti signa cum auctoritate et om- nia que deitatis erant propria: et que pater solus operatur. **s. peccata soluta: secreta cordiū in medium pducta: mortem**

Chryf. Per hoc qd dicit: **nō cogno- uisti me: ostēdit cō- substantialitatē: dein- de diuidēs hyposta- ses ait: Qui videt me zc.** ne qd dicat q̄ ipse pat̄ sit et fili⁹. **S; enī ipse eēt pat̄: nequaqs dixisset: qui videt me: illū videt.**

trem. Respondem⁹ q̄ bene dicit: **Et nō cognouisti me:** vt ostendat cōsubstantialitatē sui et patris. **Dixerat q̄ di- xerat philippus: Ostēde nobis patre et sufficit nobis: et p̄ signauerat q̄ bñ cognoscebat filiū: ideo respōdet dñs q̄ neq; ipsum filium cognouit: neq; vidit ei⁹ deitatem: licet vide-**

rit carne indutū: quia si filiū cognouisset vt vidisset et patre: ideo subdit: Qui vt det me: vt q̄ vidit me: videt: vt vi- dit et patre. q. d. neq; me neq; illū pos- sibile est videre. Philippus enī eā q̄ per visum est quebat cognitionem: et quia ipsum quidem filium vidisset se estuā / bat / volebat et patrem ita videre: ideo ostendit q̄ neq; ipsum filium vidit. Si ve- ro aliquis dixerit visum hic cognitionē: ego nō cōtradico: sed est sensus fm hoc: **Qui videt me zc. id est qui cognouit et vidit meam substantiā: vidit et substan- tiām patris: in quo ostendit q̄ ē cōsub- stantialis patri. Sed contra **Roma. j. c.** Inuisibilia dei per ea que facta sunt con- spiciuntur: ergo qui noscit creaturas nos- cere potest deum. **Sol.** Philippus hic querit scire: non sapientiam aut potentiā aut bonitatē patris: hanc enī sciebat per scripturas et creaturas: sed ipsam substan- tiā dei. Ad hoc respondet christ⁹: **Qui videt me zc.** id est meam substantiam: **Et pater****

videt et substantiā patris: **Non autē qui creaturas videt: videt substantiā dei.** Unde nota q̄ exp̄ssionē dicit: **Qui videt me: nō dicit cognoscit: vt ostēdat se loq; de visione nude substantię nō de cognitiōe p̄ effectū. c** **Quo modo tu dicis: ostēde nobis patre: me excepto: q̄ si sine me possit videri: vel q̄ si me ita videas sine ipso. s** **Nō cre- dis q̄ ego i p̄e. i.** in illa substantia appareo vel cognoscor. **Et pat̄ in me ē. i.** in eadē substantia. **Q̄ dicit autē p̄ substantiā per operū indiuisiōē: dicens: k** **V**erba q̄ ego lo- quor vobis a me ipso. i. separatim a p̄e: **l** **N**ō loquor: sed pater mecū. **Q̄ subdit: n** **A**ut p̄ sed. **m** **P**at̄ in me manēs ipse facit opa: **l** **O**sequēs erat vt diceret: me ipso nō loquor: sed pat̄ ipse loquit̄ verba. Sed duo ponit: vt de doctrina simul et signis intelligat: vel q̄ ipsa verba opera sūt: sicut etiā vult **Ho.** **Et nota: h** dicit patre operi: alibi dicit se operari: vt. **s. x. g.** Si nō facio opa p̄ris mei nolite credere mi- hi: per qd ostēdit q̄ idem et simile vterq; opat. **Unde. s. v. c.** Pater me⁹ vsq; modo opat et ego operor. **Deinde sequit̄ fm** **Chryf.** **Credite qm̄ ego i p̄e et pat̄ i me ē: aliōdñ. p̄- pter opa ipsa credite. q. d. oportebat vos audientes patre et filiū: nihil aliud querere ad representatiōē ei⁹ q̄ fm substantiā ē cognitiōis. Si hō vobis nō sufficit h ad ostēdēdū cō- substantialitatē et idētitatē honoris: saltē ab opib⁹ discite idē- titatē. Sequit̄: **s** **A**mē amē dico vobis: q̄ credit in me: opa q̄ ego facio et ipse faciet. i. similia i genere. **P̄- us ostēdit suā deitatem et eq̄liratē cū p̄e per opera que ipse se- cit: modo ostendit idem per opera que alijs facere contulit vel collaturus erat. r** **E**t maiora horum faciet: quia si ipse similia: **Barth. ix. c.** petrus vmbra sanauit: **Act. v. c.** In quo ostenditur potestas eius: q̄ per seruos tanta potu- it post mortem conferre: vt facerent in nomine eius. **Et bene dico q̄ maiora his faciet: v** **Q**uia ego ad patrem va- do. q. d. vestrum decetero erit miracula facere: ego enī abeo. **Item ideo dicit: Ad patre vado. q. d. non pereō per mor- tem: sed in propria manebō dignitate et in celis ero. Hoc au- tem dicit consolans eos: quia enim tristabantur de eius mor- te: ostendit quoniam manet semper: et nō solum manet sed et maiorem per eos ostendit virtutem. Vel sic: **Ad patrem vado: vt migram vobis spiritum sanctum ad roborandū ad miraculandum: ad docendum quid petatis. r** **E**t tūc qd cūq; petieritis: eo suggerente zc. Vel: **Q** dūcūq; pe- tieritis in nomine meo: hoc faciā. Quia dixerat q̄ maio- ra facerent: ne****

ra faceret: ne intelligeret qd ipsi sua auctoritate faceret/ ostendit qd imo orone & ministerio. **Jo** dicit: **Ad** dicitur petierit. Aliq libri habent/ patre i noie meo: s neq Aug^o neq Chryf. habet. i. i inuocatioe nois mei: sic qn dicebat Act. iij. a. In noie christi iesu/ surge & abula. a **Hoc** facia: **Mo** dicit: roga bo patre vt faciat/ sed facta: i q ostendit qd habet potestare: **In** me. i. p ea q ego faciam per meos seruos: siue que ipsi faciunt i noie patris mei. **Glorificet** pater. Chryf. Cu eni ostenditur filius magna potens/ glorificabit ille qui genuit.

Mos habem^o comunie i nostro textu: **Et** glorificet pater in filio: id est vt ostendat potestas patris in operatioe filij a quo habet esse & operari. **Et** bene dicit qd glorificabit pater p filium: quia si quid petieritis in nomine meo/ b facta. Chryf. Quare id secundo dicit: Propter certificatione pmissionis: et vt ostendat quoniam ea que dixit patrem facere vel dare ei vt faceret/ cōdescensionis erat: ideo repetit verbum auctoritatis dicens: **Hoc** faciam. Vel fm quosdam superius habetur: **Ad** dicitur petieritis patrem in nomine meo: hic autem habetur: **Si** quid petieritis me rē. In quo ostendit etiam coequaltatem: qd sicut pater dicitur: Ita et filij. De hoc habet **Barth.** vij. a. et **Luc.** xj. b. Petite & accipietis. Et i his pmissionib^o: Petite & accipietis/ intelligunt^r qtuor cōditioes: qd petat ad salutē/ p se/ pie & perseverant: **Et** de hoc habebitur. j. xvj. e. **Si** quid petieritis patrem in noie meo dabit vob. Sequit. **o** **Si** diligitis me rē. **Ad** dixerat: **Ad** dicitur petieritis hoc faciam: ne estiment sine operibus orationem valere: ideo induxit: **Si** diligitis me mā data mea seruare. q. d. tunc faciam qd petieris si qd iussu/ ro feceritis. **Iaco.** v. d. **Vultū** valet oratio iussu. s. ix. f. **De** us peccatores nō audit. **Al** aliter. **Dixerat:** **Vado** ad patre: quia ergo hoc audito turbati sunt/ dicit: **Si** diligitis rē. q. d. turbati nunc non est amare: sed mā data mea seruare: hoc est amoris. **Et** loquitur fm **Chryf.** specialiter de illo mandato. s. xij. d. **Bandatum** nouū do vobis vt diligatis rē. **Et** exponitur sic. **e** **Seruare** in memoria. s. vt in lingua et in vita. **Chryf.** **Dicere** & promittere omnia huiusmodi facile ē: agere vero & nō similiter ē facile. **Vultū** nūc sunt dicētes se & amare deum et timere/ contraria autem operibus ostendūt: deus autem eum qui per opera amorem inquirat. **Litū.** j. d. **Consistentur** se nosse deum rē. j. **Joh.** iij. d. **Filioli** nō diligamus verbo neq lingua/ sed ope & veritate. **f** **Et** si hoc feceritis: **g** **Ego** rogabo patrem: vel vt hoc facere possit: **Ego** rogabo patrem. **Aug^o.** In quantum homo rogat: sed in quantum deus dat. **i** **Et** alium paraclētum. id ē consolatorē qui erit alius in persona. **Unde** li/ alij/ tenetur substantiue non adiectiue. **k** **Dabit** vobis. **Chryf.** **Alium** paraclētum dabit vobis: id ē alij vt me. **De** recudent ergo sabelliani & arriani: **Etenim** mirabile sermone hoc est: quia eas que ex diametro: id est p tradicōne stant hereses vno ictu sustulit. **Mā** hoc qd dicit/ alij/ ostēdit hypo/ staseos differentiam contra sabellium: **Hoc** autem: id est paraclētum/ substantiē identitatem contra arrium. **Horandū** autem qd cum dicit/ **Rogabo** patre: vel pater dabit vobis: cōdescensionis est sermo. **Si** eni dixisset/ mittam: non similit^r credidissent. **Rogare** ergo se dicit patrem: vt fidedignā faciat pmissionē: **Mā** qd ipse filius etiam spiritum mittat et det sicut pater/ habetur. j. xx. e. vbi dicit: **Accipite** spiritū sanctum. **Et** s. j. b. **De** plenitudine ei^o: id est filij: omnes accepimus. **Itē** ipse christus vos baptizabit i spiritū sancto & igne. **Item** cum dicitur missū spiritū sanctus/ nō derogat eius potestati. **Nam** dō potestate ei^o dicitur. j. **Cor.** xij. b. **Diuidēs** singulis prout vult: **Non** ergo minor. **Et** Act. xij. a. dixit

spū sanctus: Segregate mibi paulū & barnabā in op^o ad qd assumpsi eos. **Et** nimis deo ministrabat anteq hęc diceret spiritū sanctus: sed tñ cum auctoritate in proprium op^o vocauit eos/ non quoniam in aliud opus qd dei vocabat/ sed vt potestatem ostendat & auctoritatem. **Vel** sic legit. **h** **Rogabo** patrem: id est me offeram ei in hostiam in passione qd obtinebit vim orationis. **Et** alij/ **um** paraclētum dabit vobis. **Do** nec enī purgati fuerint p sacrificiū crucis non missus est spū sanctus: vt dicitur. s. vij. f. **Non** erat spiritus datus: quia nondum erat iesus glorificat^o: id est passus. **Sed** sicut **Chryf.** dicit: quando fuit sacrificium oblatum & peccatum solutum et ipsi apostoli ad pericula mittebantur & ad agones exuebantur/ oportebat eum spiritum qd vngebat palestrantes venire. **Sed** quare nō est datus statim post resurrectionē? **Et** in multo eius constituti desiderio cū multa gratia susciperēt: **Qd** diu enim erat cum eis christus/ nō erant in tribulatione: et ideo non desiderabant spiritus aduentum: quando vero abiit denudati et in timore multo constituti/ cum multo desiderio spiritū susceperunt. **Et** maneat vobiscum in eternum. q. d. neq etiam post mortē abisset. **Aug^o.** **In** eternū: **Id** ad quēdam vt illustret/ et alia huiusmodi faciat: post vt ad videndam spectem introducatur. **m** **Spiritum** veritatis: non figure typos qui in veteri testamento per hoc designās. q. d. ibi vmbra: hic veritas. **Sed** ne audientes paraclētum/ aliam incarnationem suspicentur/ subdit: **n** **Quem** mundus non potest accipere: id est attractare vt corpus. **o** **Quia** non videt eū nec scit eum: id est nesciet per visum. q. d. non erit ita vobiscum sicut ego/ sed in vestris habitabit animabus: sicut postea dicit/ et in vobis erit. **Vel** aliter. **n** **Quē** mundus non potest accipere: vt mundū vocet pernitiosos mundi. **Bl.** **Mundus:** remansens amator mundi: cum quo quicq est amator dei/ nō potest accipere: quia spiritū sanctus discipline effugiet fictum: **Sap.** j. a. nec habitabit i corpore subdito peccatis. **o** **Quia** non videt eum/ per fidem: non enī habet spirituales oculos: et ideo sequitur: **p** **Nec** scit eum: id est non intelligit: **Quia** **Et** sa. vij. b. **Misi** credideritis nō intelligetis. **Chryf.** **Id** videt eum/ quod exponēdo subdit: **p** **Id** est neq cognoscit eum. **Quia** enim sensuum apertior est visus: ideo scriptura per visum certissimā cognitionē designat. **q** **Vos** aut cognoscet eū/ **fide** r/ **Quia** apud vos manebit: non vt hospes apud alium visibiliter: ideo subdit. **s** **Et** in vobis erit/ id est in animabus vestris. **Vel** **Apud** vos manebit/ adiutor in tribulationibus exteriorib^o. **Et** in vobis erit/ sanctificator interioris. q. d. et exteri^o munit & interioris custodiet. **Vel** **Apud** vos manebit/ signo visibiliter: et in linguis & in signis. **Et** in vobis erit/ inuisibiliter illuminans intellectum & accēdens affectū. **Per** hoc etiam qd dicitur manere/ significat vt dicit **Chryf.** qd nihil patitur neq abibit per mortem sicut ipse. **Sequitur:** **h** **Non** relinquā vos orphanos. **Sup** cōsolatus est eos de suo recessu/ promittens donum pceptum. s. spiritum: vnde i consolationem eorum multa dixit de spiritū sancto: quoniam alius est vt ego/ et quoniam ad vos solos veniet quemadmodum & ego/ et quoniam in vobis manebit: sed neq ita tristitiam eorum abiecit: ipsum enim christum volebat adhuc & consuetudinem eius: hoc deniq mitigans ait: **Neq** ego relinquā vos orphanos. **Aug^o.** q. d. non ita dabitur spiritus pro me vt ultra non sim vobiscum. **Orphan** autem grēce/ pupilli latine. **Et** per hoc cōmēmorat eis etiam qd dixerat in principio sermonis huius eos filios. s. xij. d. **v** **Veniā** ad vos: vel venio/ post resurrectionē

Euangelij scdm Iohannem

Carne vel presentia deitatis semper iuans. Matth. vii. d. Vobiscum sum vsq ad consummationem seculi. Et sic continua et fm Chryf. Dixerat: Venio ad vos: in quo ostendebat suam presentiam: ne ergo eandem rursus querant qualem et prius, dicit: Adhuc parum est et mundus me confide-

C autem considera bitis me: ac si dicit: Veniam quidem ad vos: non tñ similitur vt prius contine vobiscum conuersado: sed aliquoties me ostendendo vobis. Et ne opponat: qualiter igit dixisti iudeis: Amodo non videbitis me: Soluit oppositione dicens: a Adhuc modicum est: id est restat vsq ad mortem meam. b Et tñ mundus me iam non videt: quasi nō ero visibilis mudo vel mundanis. Non em legitur malis post resurrectionem apparuisse. c Vos autem videbitis me: soli: quia ad vos solos veniam: sicut ad vos solos spiritus sanctum mittā. d Quia ego viuo: id ē potero apparere et videri: quia resurgam. Aug. Presenti aut vtitur: q: mox futura erat eius resurrectio. e Et vos viuētis: ideo poteritis videre. Vel ideo dicit: Vos viuētis. q. d. etiam vuentibus vobis apparebo: ne intelligat tñ de visione post mortem. Vel ideo dicit: Et vos viuētis: quia timebant ne eo mortuo ipsi etiam interficerentur. f In illo die: id est in illo tempore: cum scz resurrexero: g Vos cognoscetis: qui modo hesitatis. h Quia ego sum in patre: quasi cum videritis me resurrexisse et vobis apparere: tunc scietis q non sum abscessus a patre: sed eandem habeo virtutem. Chryf. Quare dicit: tunc cognoscetis etc. Quoniam tunc viderunt eum resurrexisse et esse cum eis: tunc certissima fidē viderunt magna enim spiritus sancti virtus erat que omnia eos erudiebat.

Et scietis quia vos in me et ego in vobis: per vnanimitatem et charitatem. q. d. scietis me esse vobiscum rebus ipsis predicantibus id qd circa vos auxiliū a me factum: inamicis subtractis: vobis propalanter: malis superatis: pdicatione florente: vnaquaq; die omnibus cedenti sermone pietatis. i. fidel. Et nota q cū dicit fil' esse i patre: in die cōsubstantialitatem: cū vero dicitur esse in eis dicit vnanimitatē. Sz opponit erris q fm consequentiā videtur vniuocē sumi. Et ad hoc adducit illud qd alibi dicit. i. xvij. b. Et sint vnum si cur et nos vnum sumus. Ad qd respondetur: quia hic est mos scripture multoties eisdem verbis in deo et hominibus positus non similitur vti: quia homines dicuntur vñ et filij dei: et vocantur eodem nomine quo et vngentus non tñ similitur. Item imago dicitur filius et gloria dei: et nos: sed non similitur. Et apostolus dicit. i. Cor. iij. d. Vos autē christi: christi autem dei: non tñ similitur est christus dei et nos christi. Item i. xx. e. Sicut misit me pater: et ego mitto vos: Li sicut non sumitur vniuociter. Vel alit potest legi de futuro. a Adhuc modicum: totū tempus presens. b Et mundus me non videt: quia in futuro tollitur impius ne videat gloriam dei: Esa. xxvj. b. c Vos autem iusti videbitis me: facie ad faciem. Matth. v. a. Beati mundo corde: quoniam ipsi deū videbunt. d Quia ego viuo: vita gloriosa. e Et vos viuētis: mecum in gloria. f In illo die: quō viuētis: g Vos cognoscetis: aperte qd modo creditis. i. Cor. xij. d. Tunc cognoscā sicut et cognoscā. h Quia ego in patre meo: vt radi' in sole vñū cum ipso in natura. i Et vos in me: vt palme i vite. i. xv. a. k Et ego in vobis: vt simus vnum charitate et concordia. Deinde sequitur fm istam expositionem. l Qui habet mandata mea. q. d. non solum vos apostoli viuētis et cognoscetis: sed et quicq; m Qui habet mandata mea: in memoria n

seruat ea: in vita: scdm illud ps. Demores sunt mandatorum ipsius ad faciendū ea. Vel: habet in faciēdo: et seruatur: perseverādo. Anus enī accipit brauium: id est perseverans. Matth. x. c. Qui perseverauerit etc. Vel Qui habet i sermonib' et seruatur in morib': scdm illud Roma. xv. d.

Ille est qui diligit me. Qui autem diligit me: diligetur a patre meo: et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum. Dicit ei iudas: non ille scario vobis: Domine quid factum est quia manifestaturus es nobis teipsum et non mundo:

Nihil audeo loqui eorum q per me non efficitur. Vel: habet: audiendo: seruatur: faciēdo: scdm illud Iaco. i. d. Note factores verbi et nō auditores tm. o Ille est qui diligit me. hoc enim opere probatur dilectio. Et qd fructus hui' esse dicitur: **Qui**

autem diligit me: dilectioe operosa: diligetur a patre meo. Et ne credatur pater a filio separatim diligere: subdit: **Et ego diligam eum: gratiam. s. augmētando et in ea cōseruando in presenti. e Et manifestabo ei meipsum in futuro: quasi ad hoc diligā vt ei manifestem meam deitatem. Per hoc aut q dicit meipsum: improbat Hiero' opinioem vel potius errorem quorūdam dicentū: q nullus videbit deū sed claritate eius: sed dñs dicit contrariū. Itē Esa. xxxij. c. Regē in decore suo videbūt. Dicit ei iudas: nō ille iudas filius simonis scariothi: sed ille q dicitur est etiam thadeus. v. Dñe qd factū est. i. q causa ē: **Quia manifestaturus es nobis teipsum et non mudo.** Audito enim q mundus non videbit eum: et q spiritus sanctus non esset mittendus mudo: querit iudas causam hui' discretionis.**

Respondit iesus et dicit: Alit ab illo loco fm Chryf. **Qui habet mandata mea et seruatur ea: ille est q diligit me.** Illud dñs ad mētē eoz: enī timebāt et a timore turbabant: ideo vñū frequent' sba talia interserit. An. s. eodē. b. Si diligit me mandata mea seruatur. Et. j. eodē. Qui diligit me sermonē meum seruatur. Et post. Qui non diligit me sermonē meum seruatur. In h aut insinuat tristitiā discipuloz de ei' decessione: Dñs enī eis multa dixerat de morte sua: et ipsoz etiā. Et cū dixit. s. xij. d. Qui odit aiām suā i h mudo etc. Et Bar. xvj. d. Si qd vult venire p me: abneget semetipsum et tollat crucē suā et sequat me. Debebat etiā et alia plura dicere de morte sua: quia q videbat eos turbati in cōsolabili: et p̄cebat tur/bādos: ideo exprobādo et arguēdo eos: tonitru' iterit bmoī sba: **Qui habet mandata etc. q. d. vos estimatis vos et amore mei pati tristitiā: sed nō tritari magis eēt amoris. Vos enī turbati estis ex formidine et trepidatiōe: et iste timor: non ē signū q mādata mea recolat. Sermo enī me' admonet vos nō timere ab his q occidūt corpus: Matth. x. d. Vñ nō debetis orrisari de mea morte: nec etiā de via. Sic enī dicit. i. eodē. Si diligeretis me: vere scz gauderetis vtiq. p. **Qui aut diligit me: tūc dilectione qua se morti exponat p me: q Diligetur a patre meo: et ego diligā eū. q. d. tristitia qua tristamini de meo recessu: non facit vos amabiles mibi et patri: sed mandatorum custodia: que sunt de morte toleranda. e Et manifestabo ei meipsum. q. d. et si ad rē pus: tamē nō in eternum coartabit me visione si dilexeritis me. f Dicit ei iudas non ille scariothi: domine quid factū est. i. que causa ē: vel quid est dicitu qd tu dicit: **Quia manifestaturus es nobis teipsum et non mudo:** Vides a timore opilatam animam eorum confusam et turbatam. Estimavit enim iudas q sicut mortuus videretur in somno: ita eum debere videri. Et vide qualiter turbatus est discipulus: et non audet manifeste dicere qd dicere cupiebat. Non enim dixit: Et nobis quoniam mortuus et tanq mortuus nobis debes assistere in somnis: sed dixit: **Quid factum est quia manifestaturus es teipsum et non mudo: id est quid ē hoc est dicitum: vel que est causa hui'.******

Respondit iesus

Respondit iesus et dixit ei: si quis diligit me sermonem meum seruabit. q. d. p. dicitur discretiois causa est dilectio. Non excludit alias virtutes: quia omnes per charitatem coneruntur: quae ob hanc maiorem datur p. b. Et ideo

Respondit iesus et dixit ei: si quis diligit me sermonem meum seruabit. Me enim est: maerent esse phantasma cum apparuerit eis: propterea p. dicit eis et suam apparitionem

Respondit iesus et dixit ei: Si quis diligit me sermonem meum seruabit:

eius et causam. s. apparitionis. s. mandatorum custodiam. Propter etiam simul comedit cum eis post resurrectionem. j. xxj. d. ne putarent eum phantasma. Et admirum eo adhuc existente mortali estimarunt esse phantasma: quando. s. apparuit eis super aquas: **Matth. xliij. c.** Ideo ergo p. dicit hic q. apparuit eis et causam apparitionis ut cum apparuerit non putent phantasma esse sed recordentur q. eis p. dixerit. Item in hoc q. dicit causam apparitionis ad eos: excludit falsam opinionem iudei: qui putabat eum astrum eis in somnis.

Unde adhuc subdit:

Moraliter **S**i quis diligit me sermonem meum seruabit etc. Istud euangelium legitur in die pentecostes: ideo prosequimur. Seruatur autem sermo dñi in corde: ore et opere. Unde **Deut. vj. b.** Erunt verba haec quae ego p. dicit tibi hodie in corde tuo: ecce primum. Et narrabis ea filiis tuis: ecce secundum. Et sequitur: Et ligabis ea quasi signum in manu tua: ecce tertium. s. opus. **Itē Esa. xliij. a.** Iste dicit: dñi ego sum per p. dicationem: et ille inuocabit me in nomine iacob per orationem: ecce os: et ille scribet in manu sua dñi: ecce opus: et in nomine israel assimilabitur: ecce cor. Item **Proverb. vj. c.** Obserua fili mi p. cepta patris tui et ne dimittas legem matris tuae. Et subdit: quomodo: Liga ea in corde tuo iugiter: ecce primum: Et circumda gutturi tuo: ecce secundum: Cum ambulaueris gradantur tecum: ecce tertium. s. iter operis. **Ezech. j. e.** Cum ambularet anima/ lia/ ambulabat pariter et roge. In corde autem seruatur sermo dñi per amorem et iugem meditationem. Unde **Ps. In lege dñi voluntas eius: et in lege eius meditabitur die ac nocte. Deut. vj.** Meditaberis in eis sedens in domo tua et ambulans in itinere/ dormiens atq. consurgens. Vel in intellectu seruatur per cognitionem sine errore: in affectu per amorem sine p. ditione. Haec sunt duae tabulae cordis. **Proverb. iij. a.** Misericordia et veritas non te deserant: circumda eas gutturi tuo/ et desere/ be eas in tabulis cordis tui. Debet autem in corde suscipi si/ cut surculus in trunco ad fructificandum. **Jaco. j. e.** In mansuetudine suscipite institum verbum. Item sicut thesaurus in abscondito ne rapiatur. Diabolus enim rapit semen quod semina/ rum est in corde hominis ut abscondat sub terra humilitatis: ut dicitur **Matth. xij. c.** Et quod verbum dei sit thesaurus/ dicitur **Proverb. xx. c.** Thesaurus desiderabilis et oleum in habitaculo iusti: et imprudens homo dissipabit illud. Item sic vinum in cellario. Verbum enim dñi vinum dicitur: quia inebriat. **Cant. vij. c.** Surtur tuum sicut vinum optimum. Hoc vino erant inebriati apostoli quando ad vnum verbum denudabant se/ et relinquebant omnia: ut dicit **petrus Matth. xxi. d.** Ecce nos reliquimus omnia. Item verbum debet seruari in corde quasi liquor preciosissimus in vase ne effundatur per oblivionem vel neglectum. **Luc. ij. c.** Maria conseruabat omnia verba haec conferens in corde suo. **Contra Eccl. xxj. c.** Cur fatuus quasi vas contractum etc. Item ne includatur per indiscretam taciturnitatem. **Eccl. xx. d.** Sapientia absconsa et thesaurus inuisus quae utilitas in virtute: **Matth. xxv. c.** Serue male et piger etc. oportebat te pecuniam meam committere numularijs et ego veniens recepissem vtiq. quod meum est cum vsuris. Item ne corrumpatur vel confundatur per vasa imunditiam: id est per cordis prauitatem. **Eccl. xv. c.** Non est speciosa laus in ore peccatoris. Item cor debet seruare verbum siue doctrinam et sapientiam sicut sponsa nuptiam: ut eam p. diligat/ ut ea nulli abusioni subigat: ut ancillas et pedisequas eius ipsi non preponat. Sapientia enim theologiae debet esse quasi sponsa. **Sap. vij. a.** Hanc amauit et exquisiuit eam a iuuentute mea: et quesiuit sponsam assumere et amator factus sum forme illius. Sed

quidam non diligunt eam sed abominantur: quia non est sicut colorata: sed sufficit sibi ipsi sua pulchritudo. **Eccl. iij. d.** Non abscondas sapientiam in decore eius. Quidam autem abutuntur ea. **Unde. ij. Cor. ij. d.** Non sumus sicut plurimi adulterantes verbum dei. Quidam ancillas eius. i. alias scientias ei preponunt: quod multum displicet deo. Unde narrat beatus Hieronymus in epistola

diligit me sermonem meum seruabit:

quada. Miser ego lecturam tullium ieiunabam: post nocturnum crebra vigilas post

lachrymas quae mihi praeteritorum recordatione peccatorum ex intus visceribus fluebant. (**Boetius.** Quis has septicas mere tricas ad hunc egrum permisit accedere: quae dolores eius videtur nullis remedijs fouerunt/ verum dulcibus insuper alerent venentis) Plato sumebat in manibus: si quando in memetipso reuersus prophetas legere cepissem/ sermo horrebat inculcus: et quia lumen caecis oculis non videbam: non oculorum putabam culpam esse/ sed solis: dum ita me antiquus serpens illuderet/ in media ferme quadragesima medullis infusa febris corpus inuasit exhaustum. Interim parabantur exequijs cum subito rapit in spiritu ad tribunal iudicis pertrahor/ interrogatus p. ditione: christianus me esse respondi. Et ille qui praesidebat: metiris ait: ciceronianus es/ non christianus: Ubi enim thesaurus tuus/ ibi et cor tuum. Illico obmutui: et inter sidera: nam caeci me iusserat: conscientiae magis igne torquebar: illum mecum versiculum repetens: In inferno autem quis confitebit tibi. Clamare autem cepi et euilians dicere: Miserere mei dñe/ miserere mei. Haec vox inter flagella resonabat. Tandem ad praesidentis genua prostratus qui astiterunt precabantur ut veniam tribueret adolecentiae et errorum locum penitentiae commodaret: exactur/ deinde cruciatum si gentiliu litterarum libros aliquando legissem: Ego quidam in tanto constrictus articulo vellem etiam maiora promittere: deterrere cepi et nomen eius obtestans dicere: Domine si unquam habuero codices seculares si legero te negaui. In hac sacramenti verba reuertor ab inferis et mirantibus cunctis oculos aperui/ tanto lachrymarum imbri perfusus ut etiam incredulis fidem facerem ex dolore. Neque enim sopor ille fuerat aut vana somnata quibus sepe deludimur: Non enim liuoribus habuisselas scapulas et plagas sensissem post somnium. Item verbum seruatur in ore sicut fons fluendo: Nam vitium captum ni moueantur aquae: ita corruptis scientia: si non alijs eroget. **Esa. lvij. d.** Eris sicut fons irriguus cuius non deficient aquae. **Ps. vij. f.** Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aquae. **Proverb. v. d.** Diriuentur fontes tui foras. Item seruatur sicut granum seminando. **Eccl. xj. c.** Da ne semina semen tuum: et vespere non cesset manus tua. **Idere. xxxj. e.** Seminabo domum israel et domum iuda semine hominum et semine iumentorum. Item seruat in opere multis modis. Sic vitis per culturam. **Jaco. ij. d.** Fides sine operibus mortua est. Sicut vitis arescit sine cultura et deperit. **Osee. x. a.** Vitibus frondosa israel/ fructus adequat/ et ei. i. opera responderent sermonibus. Alias enim non est nisi sonus. **j. Cor. xij. a.** Factus sum velut aes sonans aut cymbalum tinniens. Item seruat sicut vita per cibum: opus enim cibum spiritualis est. **Unde. s. iij. e.** Deus est cibus ut faciam voluntatem eius qui misit me. **Ben. xxx. a.** Da mihi liberos/ alioquin moriar. Item debet seruari verbum dei sicut ignis seruat. Et hoc tripliciter. Primo manus circumapplicando per bonam operationem. **Luc. xij. e.** Lucernae ardentes in manibus vestris. **Proverb. vj. c.** Mandatum lucerna est et lex lux. **Ps. Lucerna pedibus meis etc. ij. Pet. j. d.** Habemus firmiorem prophetici sermonem cui beneficiis attendentes tanquam lucernae lucet in caliginoso loco. Secundo ligna subministrando per crucem christi et aliorum beneficiorum recordationem. **Luc. xij. f.** Ignem veni mittere in terram et quod volo nisi ut accedat: **Leuit. vj. b.** Ignis in altari meo semper ardebit: quem nutrit sacerdos subiiciens ligna mane per singulos dies. Tertio sufflato per orationem et meditationem. **Ps. In meditatione mea exardescet ignis. Item nota singula verba p. dicitur orationis: b. Si quis diligit me etc. Per haec dicitur. Si quis diligit me amicum verorum raritas: ut sit sensus. Si quis diligit me: s. fm q. expositum est. s. vij. f. Si quis sitit veniat ad me. Item amoris comunitas: ut sit sensus. Si quis diligit me oibus commune est dicitur **id. 4 s * etc. et oibus****

Matth. 6. c.

Ps. 6.

Ps. 1.

Ps. 118.

Ps. 38.

Euangelij scdm Iohannem

datoꝝ pbat: a Et ideo pater me diliget eum: ita vt i eo habitet. Unde sequit: b Et ad eum veniemus per gratie collationem. c Et mansionem apud eum faciemus per gratie conseruatione. Del Veniemus in pŕesen ti inhabitando p gratiã. Et mansionẽ apud eum faciemus i futuro. Et hęc mäsio ẽ visio dei qm manifestabit seipsũ diligentib: sed nõ malis:

Aliter * Unde adhuc subdit: a Et pater meus diliget eum. q. d. non solũ ego diligam eum sed et pater. b Et ad eum veniemus: ego et pater. q. d. non solum apparebo vobis exteri: sed et ego et pater veniemus ad eum per gratiam interiõ. c Et mansionem apud eum faciemus. q. d. non ad horam sed semper adiutores aderimus et consolatores. Del vt legatur de apparitiõne christi post resurrectionẽ visibiliter. a Et pater meus diliget eum: quasi ego diligã eum et apparebo et visibiliter: et pater similiter diliget et manifestabit se inuisibiliter. Et h ẽ: b Et ad eum veniemus: ego et pater sed pater inuisibilis et ego etiã visibilis: c Et mansionẽ apud eum faciemus: quia filiõ per dies quadraginta apparuit eis: et semp cũ p̄icũ eis mäsio inuisibilis. Scdm illõ Bar. vi. d. Nobiscũ sũ vsq; ad p̄sumationẽ seclũ. Et sic dicit Chrys. Dicẽs se manere destruxit suspiciõne somniorũ:

Horatiter * gere: et oibõ p̄ponit. Itẽ amoris nobilitas: vt sit sensus: Si quis. i. si aliquis nominabilis q̄ sit q̄s. Esa. xxij. c. Quid tu hic aut quasi quis hic: Raritas est amoris dei siue verorũ amĩ: corũ est: quia omnes que sua sunt querũt: nõ que iesu christi: Phil. ij. c. Rarus ergo est in fastigiosis: in quibus regnat amor prop̄ie excellentie. Timoth. iij. a. Erũt hoies seipsos amantes. Item in ambitiosis qui amant pecuniam. Matth. vi. c. Ubi ẽ thesaurũ tuũ: ibi ẽ et cor tuũ. Thren. ij. d. Effusum est in terra securus eius: id est amor eius. Eccl. x. b. Protecit intima sua. Hier. vi. c. Omnes auaricie student. Item rarus est in luxuriosis. ij. Timoth. iij. a. Volupratum amatores magis q̄ dei. Chrys. Argento et voluptate inhorabilior: nobis deus. Et enim p̄ illis sustinemus pericula: in fidas: vigilias: peregrinationes et infinita mala: nos autem propter deum nec verbũ asperum possumus sustinere. Phil. iij. d. Quozũ deũs venter est. Item cõmunitas amoris notatur: cũ dicit: Si q̄s. Omnibõ eni se cõmunicat: pusillis et magnis: infirmis et sanis diuitibõ et egentibõ: nõ eni p̄prietas nec p̄sonarũ acceptio apud charitatẽ. Sap. vi. c. Dignos se circũt querẽs. Cor. xij. b. nõ querit que sua sũt. Itẽ eiõ nobilitas notatur: cũ dicit: Si quis: Est enim filia dei: cognata angelozum et sanctorũ. Sap. viij. a. Generositatem illõ glorificat rẽ. Et etiã nobilitas eiõ antedicitur: qz est illefibilis. i. Pet. iij. c. Et quis est qui vobis noceat rẽ. Roma. viij. e. Scimus quoniam diligentibus deũ rẽ. Deut. xxxij. b. Beniamin amantissimõ dñi habitabit confidentẽ in eo quasi in thalamo rẽ. Item interminabilis. i. Cor. xij. c. Charitas nõ q̄ excidit. Itẽ irreprensibilis. i. Cor. xij. d. Adhuc excellentiorẽ rẽ. Diligit dulciter: sapienter: fortiter. Deut. vi. a. et Matth. xxij. d. Diliges dñm deum tuũ rẽ. Apoc. non mea. Aug. Ue illis dñe qui diligunt nutus tuos pro te. Sed multi sunt tñ. Ps. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Itẽ Ps. Aperiente te manũ tuã omnia implebunt bonitate: auerte te aut te turbabuntur: auferes spiritum eorũ rẽ. Sermonẽ autem creatum: vel me qui sum sermo increatõ seruabit. Qui sermo corrigit in detestatione peccatorũ: dirigit in viã p̄ceptozum: erigit in ostensione supernozum: colligit in societate beatorum. Dicitur autem sermo: quia serit mores in terra proclia in cõrisione: cõminuta in confessione: compluta in lachrymarum effusiõne: bene stercozata in iugi peccatorum recondatione. Seruabit. Greg. Unusquisq; nostrum requisitus an diligat deum: tota fiducia et secunda mente responder: diligo. Veritas autem dicit: Si quis diligit me sermo: nes meos seruabit. Probatio ergo dilectionis exhibitio est operis. Unde. i. Job. v. a. Hęc est charitas dei: vt manda

ta eius custodiamus: qui dicit: quia diligo deum et mandata eius non custodit: mendax est. Nam qui per illicita desideria defluit: profecto deum non amat: quia ei in sua voluntate cõtradicit. Sequit: a Pater meus diliget eum. Prouerb. viij. b. Ego diligẽtes me diligo. Et nota multiplex signũ dilectiõis p̄is. Unũ ẽ i filij missiõne. i. Job. iij. b. In hoc apparuit charitas dei in nobis: quoniam vnigenitum filium suum misit deus in mundum vt viuamus per eum. Esa. xliij. c. Propter vos emisit babylonem. Secundum in nostra anticipatiõne. Unde. i. Job. iij. b. In hoc est charitas non quasi nos diligerimus deum: sed quoniam ipse p̄ior dilexit nos. Tertium in nostra attractione et coactione: quia tot inculcat beneficia vel infert flagella et remedia vt quasi cogat nos pigros venire ad se. Unde. s. vi. e. Nemo potest venire ad me: nisi pater meus traxerit illum. Hier. xxxj. a. In charitate perpetua dilexite: ideo attraxi te miserans. Quartum est in nostra adoptione. i. Job. iij. a. Videte qualem charitatem dedit nobis deus pater vt filij dei nominemur et simus. Quintũ in cohabitatiõne: quia inhabitat animã tota trinitas. Un. j. Cor. iij. d. et. vi. d. Templũ dei sanctum est qd estis vos. Et de hoc subditur: b Et ad eum veniemus. Interliũ. Ego et pater et spiritus sanctus. Pater venit forem faciẽdo: quia ei attribuitur potẽtia. Filius illuminando: quia ipse est sapientia. Spiritus sanctus charitate inflammando: quia ipse est charitas et benignitas. c Et mansionem apud eum faciemus: gratiam confirmando: roborando: augmentando: perseverantiam tribuendo. Greg. Pensate fratres charissimi: quanta sit ista solemnitas habere in cordis hospitio aduentũ dei. Certe si domũ vestrã quisq; diues ac p̄potẽs amicus intraret: omni cum festinantia domus tota mundaret: ne quid fortasse esset qd oculos amici intrantis offenderet. Tergat ergo sordes prauis opibõ qd p̄parat domũ mentis. Ideo dicitur Esa. j. e. Lauamini mundit estote: auferite malũ cogitationũ vestrarũ ab oculis meis. i. Reg. viij. a. Auferite deos alienos de medio vestrum: id est de corde qd est in medio baalim et astaroth: ecce mundatio hospitij et p̄parate corda vestra domino et seruite illi soli: ecce ornatus domõ duplex. i. virtutis et operis. Virtute enim cor p̄paratur: opere seruitur. Et nota qd in templo domini: id est in anima sunt tria: mensa et candelabrum et altare. Pater enim in anima reficit animam et confortat sua potẽtia spiritus sanctus in altari ignem accendit charitatis: et descendit odor thymiamatis et fumus incensozum que sunt desideria et orationes sanctorum: vt dicitur Apoc. v. c. Et nota qd dicitur: Et mansionem apud eum faciemus: id est manebimus ibi per gratiã. Contra illos qui dominũ aliquando recipiunt: sed cito expellunt. Tria enim expellunt hominem de domo: Fumus et stillicidium et mala vxor. Item templũ dñi p̄mo violauit nabucardan: id est gula. iij. Reg. viij. c. Secundo antiochus: id est silentium paupertatis: id est aparicia i. Sachab. j. d. Tertio titus rex romanozom. i. supbia destruxit funditus. Ps. Singulari ferus depastus est eam. De hoc dicit Greg. In quozundã corda venit domũ: et nõ mansionem facit: quia per compunctionem quidem dei respectũ percipiunt: sed temptationis tempore hogipsum qd compuncti fuerant obliuiscuntur: sicq; ad perpetrãda peccata redeũt ac si hęc minime planxissent. Qui ergo deum vere diligit et eius mandata custodit: in eius corde dominus venit et mansionem facit: quia sic eum diuinitatis amor penetrat: vt ab amore tempore tẽptationis non recedat. Ideo dicit Thren. j. e. De celo misit ignem i ossibus meis: quasi inossauit et firmavit in me charitatem. Ideo etiam dicit sponsa: quia amore languet: Cant. v. c. quia amor i ea permanebat sine recessu: sicut et languor nõ recedit. Et mansionem apud eum faciemus: quia tota trinitas ipsam mansionem: id est mentem quam inhabitat edificat. Prouerb. ix. a. Sapientia edificauit sibi domum: excidit columnas septem. Prima columna est volũtas: diuine cognitio. Roma. xij. a. Et pbemõ q̄ sit

* voluntas dei bona

Ps. 48. Ps. 103.

Multiplex signũ dilectiõis p̄is

Ps. 79.

De quibus subdit: Qui non diligit me sermones meos non seruat: et supple non manebit in eo: nec manife- stabo me ei. Et ne credatur paruus esse contemptus si se vel suos sermones contemneret / subdit auctoritatem / dicens:

Et sermonem vel sermo- nes meos non seruat. quia somnii non est ma- nere. Qui non diligit me / ser- mones meos non ser- uat: id est qui non seruat mandata / ostendit se non diligere me.

Et sermo que audistis / voluntas dei bona beneplacens et perfecta. Secunda est eiusdem voluntatis cognitio executio. Si hec scitis / beati eritis si feceritis ea. Intellectus bonus omnibus facien- tibus est. Proverb. vii. d. Laudet eum in portis opa eius. Por- tas appellat deum iudicium pluraliter: quia bonus erit porta salutis / ma- lis autem porta damnationis. Luc. xii. f. Seruus sciens voluntatem domini sui et non faciens vapulabit multis. Tertia colu- na est in ipsa executione diuine voluntatis repressio murmu- ris: ut fiat cum hilaritate et seruoze mentis Sap. i. c. Custo- dite vos a murmuratioe que nihil prodest / et a detractione par- cite lingue. i. Cor. x. b. Neque murmuraueritis etc. Non ex tristitia aut necessitate: hilaris enim datorum dili- git deus. Et qui seruoze exigitur: patet per illud Apoc. iij. c. Ut nam calidus es es aut frigidus etc. Quarta columna est celeritas alacritatis et strenuitatis. Proverb. iij. b. Currus non ha- bebis offendiculum. Proverb. xvij. b. Qui mollis et dissolu- tus est in opere suo frater est sua opera dissipantis. Quinta est discretio in agendo. Proverb. iij. d. Palpebre tue precedat gressus tuos. Roma. xij. a. Rationabile obsequium vestrum. Proverb. j. b. Frustra facitur rege ante oculos pennatorum. Sexta est in operando bona humilitas. Eccl. xj. a. Sapientia hu- militati exaltabit caput illius. Septima est perseverantia que consumat edificium. Matth. x. c. et. xxij. b. Qui perseverauerit etc. In hoc cubito consumata est arca: Gen. vij. c. Alias septem columnas requirit sup illu locu Proverb. ix. a. Sapientia edifi- cavit sibi domum etc. Sic edificat domus dei. Nota quod multa sunt etiam in domo dei: An per plura signa possum scire in nobis utrum simus hospitium et templum dei an diaboli. Domus enim dei habet crucem desuper exterius: et crucifixum et imagines apo- stolorum inter lampadem / altare et aquam benedictam / et di- cuntur ibi orationes et psalmodie. Crux desuper est exterius signum penitentis. Crucifixus interius / memoria passionis dñice impressa in corde. Imagines beate virginis et aposto- loz sunt exempla sanctorum impressa in mente ad imitandum: Lapis est fides: Altare spes in qua offerimus sacrificium cordis tri- bulati: In spe enim venie coterimur. Ignis in altari est charitas. Aqua benedicta est deuotionis lachryma vel compunctionis. Sic cognoscitur deus esse in nobis si hec habemus. Ps. In templo sancto tuo. Apoc. xxj. a. Ecce tabernaculum dei cum hoibus. Leuit. xxvj. b. Domus tabernaculum meum in medio vestrum: id est in corde: et non abijciet vos anima mea. Non abijciet / dicit: quia vltimus est in recessu. i. Pet. ij. a. Tanquam lapides vi- ui superedificamini in domos spirituales. Ps. Deus in domibus eius cognosce. Quomodo: Per predicta signa: primo. scilicet quando crux: id est iugis penitentia est supposita in corpore proprio: quia homo habet exterius signa humilitatis et sobrietatis. Et sic in guerris raptores non audent violare domos super quas vident cruces: ita demones timent accedere vbi vident signum penitentis. Unde Exo. xij. b. Erit vobis sanguis in signum in edibus in quibus eritis: et videbo sanguinem ac transibo vos nec erit in vobis plaga disperdes. Eccl. ix. c. Super quos vi- deritis tau ne occidat. Hoc est signum quod dedit dominus pastoribus: Luc. ij. b. Hoc vobis signum: inuenietis infantem. Unde in quibus nullum est signum penitentis / signum est quod non habent signum in se. Diabolus enim in suis ponit signa sua. In aliquibus ponit aquilam. Unde Osee. viij. a. Aquila super domum dñi: id est signum rapacitatis. Super alios ponit porcum: id est luxurie signum: sicut est superfluous ornatu in mulieribus que sunt phanum diaboli. Unde Ps. Filie eorum compositis

circumornate ut similitudo templi. Ideo conquerrunt viri sancti et angeli custodes animarum per Ps. Signa nostra non vidimus. q. d. demones posuerunt sua signa: et per hoc sibi vendicauerunt possessionem. Sed hoc non aduertunt miseri: si enim scirent vere et crederent quod per hoc acquirunt in se dominum demones / ipsi nunquam sustinerent: sicut non sustineret aliquis quod hospitalaria ponerent crucem suam per domum suam: quod per hoc possent eam vendicare. Et hec est etiam ratio quare demones non sustinent prout possunt quod dominus ponat signum suum: id est signum penitentis super suos: quia per hoc sciunt se eos amittere. Crux autem domini non solum debet esse exterius super domum dei per carnis macerationem sed et interius debet crux esse vel crucifixus per compassionem. Cant. viij. b. Pone me ut signaculum super cor tuum etc. Sal. vi. d. Stigmata domini iesu in corpore meo porto. Item imagines: id est exempla sanctorum debent ibi esse depicta et descripta. Unde Esa. xlix. e. In manibus meis descripsi te: vel depinxi muros tuos / scilicet contra diabolum in templo domini depingit abominatioses: lampadem fidei et doctrine extinguit: altare destruit et sacrificium eius et omnia subuertit suggerendo: et nos ipsi faciendo. Eccl. viij. d. Et ingressus vidi: et ecce omnis similitudo reptilium et animalium abominatio. i. Machab. ij. a. Templum eius sicut homo ignobilis: id est plenum fordidibus. Daniel. xj. e. Polluent sanctuarium fortitudinis: id est cor hominis: quo nihil fortius si habeat charitatem: et auferent iuge sacrificium: id est contritionem. Ps. Cor contritum et humiliatum etc. Vel iuge sacrificium est confessio: quia iugiter debemus confiteri et conteri. Sed multi sunt in quorum templo non sit sacrificium vel officium nisi semel in anno tunc confitentur et redeunt ad se. Sed dicit Daniel. xj. quod quando iuge sacrificium deficiet: tunc destruetur templum. Item quorumdam templum videtur esse interdictum vel excommunicatum: quod non sunt ibi orationes. Ps. In salicibus in medio eius suspendim organa nostra. Sed contra dicit Ps. Adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Item quidam vident excommunicati: quia nusquam sunt in templo: id est in corde suo: etiam quando sunt ibi orationes / non est ibi animus: quia nesciunt quid dicunt. Matth. xv. a. Populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me. Item nota quod quorumdam templum fordidatur et prophanatur multis modis. iij. Reg. x. f. legitur quod hie uolauit templum baal et fecit ex eo cloacas. Nusquam aliquis sic fuit iniquus ut hoc faceret de templo domini spirituali: id est de nobis per gulam vel per malivolentiam: Sicut detractores et inuidi / qui stercoza aliorum: id est peccata recipiunt per aures et reponunt in corde: et reddunt per ora: sicut scabrones semper habent os in stercozibus. Osee. viij. b. Factus est israel in nationibus quasi vas immundum. Item narrat iosephus quod pompeus fecit de templo dei stabulum equorum: et nos facimus de nobis stabulum demonum per luxuriam. Jobel. j. d. Computruerunt iumenta in stercoze suo. Idem etiam iosephus narrat quod Belus hadrianus posuit idolum iouis in templo: quod nos facimus / quando similitudinem diaboli ponimus in nobis: id est superbiam et inuidiam. Eccl. viij. d. Uniuersa idola domus israel depicta erant in circuitu per totum: que sunt diuersa signa superbie: tam in gestibus et ornatus exterioribus et mentibus interioribus. Item dicitur vlt. c. et. iij. Reg. vlt. c. legitur quod nabucardan succendit templum: quod nos facimus per auaritiam. Mich. vi. e. Adhuc ignis in domo impij: et thesauri impietatis vel iniquitatis. Multi ergo sunt incendarij ecclesiarum domini: id est animarum suarum. Ps. Incenderunt igni sanctuarium tuum etc. Sequitur: Qui non diligit me sermones meos non seruat. Greg. Ad uolmet ergo fratres charissimi in- trofus redite: et si deum vere amatis exquirite: nec tamen sibi ali- quis credat quod sibi animus sine operis attestatioe fuerit de dilectioe peccatoris / lingua / mes et vita requirit: nusquam est dei amor: opas etenim magna: si est: si homo renuit operari / amor non est.

Et sermonem quem

Ps. 73.

Ps. 50.

Ps. 136. Ps. 5.

Ps. 75.

Ps. 105.

Et sermonem vel sermo quem audistis a me: non est meus: id est mei hominis: vel ego qui sum verbum et sermo patris non sum a me. b Sed eius qui misit me patris: quia sum a patre. Et ne dicant: nos nescimus quos sermones dixeris: ideo dicit quod immo bene scitis quia iam audistis eos a me: et postea spiritus sanctus docebit eos: et commemorabit. Et hoc est quod subdit: c Hec locutus sum vobis apud vos manens: corporali presentia: hec scilicet mandata que volo ut seruetis.

Bl. sermo

B 23. q. 1. c. nisi bella

Paracletus autem spiritus sanctus: quasi ne oblivioni tradatur: Paracletus dicitur. Vel sic. Et si auferat presentia mea corporalis: ne timeat: quia paracletus spiritus sanctus quem mittet pater: quia apud eum est auctoritas principij. Sed ne propter hoc estimeat minoritas in filio subdit: g In nomine meo: id est ad nomen et gloriam meam: vel mittet vobis ad invocationem mei nominis. h Ille vos docebit omnia que vobis non intellexit. k Et suggeret vobis omnia que oblitus estis. l Quocumque dixerit vobis: id est commemorabit vobis: siue ad memoriam reuocabit. Quaedam enim intellecta oblivioni tradiderunt que dominus dixerat: quedam autem nec dicendo intellexerunt: Et ideo dicit: Docebit et suggeret. Vel: i Docebit: ut sciat. k Et suggeret: id est excitabit et monebit ut faciatis. m Pacem relinquo vobis: quasi sic vado ad patrem ut spiritus sanctus missurus sim: Sed interim etiam pacem relinquo vobis. Aug. Frustrum ad patrem: pacem scilicet pectoris in presenti. n Pacem etiam meam: pacem eternitatis. o Do vobis. Aug. perducitur ad patrem. Et ne intelligat de pace temporis et prosperitatis mundialis subdit: p Non quomodo mundus dat ego do vobis. Mundus enim dat pacem turpiter: quia improperat et sepe eam violat: Et illa etiam pax que dat non est pax. q Non turbetur cor vestrum: quasi cum spiritu sancto vobis permittat in pace etiam relinquat: Non turbetur cor vestrum: quia non vos deserat: sic alias dixit vobis. Et b e

Bliter

Audistis quia ego dixi

Et sermo quem audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. q. d. non me solum non amat sed neque patrem amat: qui hunc non audit sermonem. Si enim argumentum amoris est seruare mandata: hec autem mandata etiam patris sunt: igitur qui seruat ea non solum filium sed et patrem amat: et qui non seruat non solum filium sed et patrem non amat. Sed nota quod dicit primo: Sermones meos: et post dicit: Non est meus: Qualiter igitur suus est et non suus? Respondemus. Suus est quia loquitur. Non suus: id est non proprius: quia nihil proprium et separatum et alienum a doctrina patris loquitur. c Hec mandata patris. d Hec locutus sum vobis apud vos manens: sed vos omnium capaces non estis. e Autem pro sed. f Paracletus spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quecumque dixerit vobis. q. d. manifesta sunt vobis nunc ea que dicta sunt a me: sed spiritus sanctus eorum erit manifestus magister. Hoc autem dicit preparans animas eorum ut serant generose recessionem: ut maiorum causam futuram eis bonorum: quia nihil magnum et excelsum poterat scire donec eo recedente spiritus ventret. Spiritus sanctus autem vocat paracletum. id est consolatorum propter continentes eos tunc tribulationes. Et quia adhuc turbabantur excogitantes odia et prelia et recessiones eius: audi quod subdit: m Pacem relinquo vobis: id est mittito vobis. q. d. quid legimini a mundi turbatione quod diu pacem habueritis ad me: Vel sic continua. Promitto spiritum venturum: sed interim sciatos vos habituros pacem: quia non legent vos nec occident interim iudei. n Pacem me-

am do vobis. Repetitio est confirmatio: vel repetitio ut significet quod habebunt interim pacem exteriorum et interiorum. p Non quomodo mundus dat ego do vobis. Patrum enim mundana in malo sit multoties et inutilis est: et his qui habent nihil profuit eis: ego autem talem do pacem: ut adinuicem pacifici sint: et sic omnia vincatis. Et quod dixerat: Pacem dimitto vobis: quod erat recedentis: et hoc poterat eos turbare: id subdit quod non turbet cor vestrum: de mea recessione: r Nec formidet cor vestrum: de via morte vel tribulatione. Partum enim ab eo dilectione: quia pater pro formidine patiebatur. Et ideo debetis non

Et sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me patris: quasi non mihi huiusmodi attribuo quod loquor: sed deo. Et hoc dicit: quod legatur homo in sententia oris sui: ut dicitur Proverb. xv. c. Ne ergo credatur quod ideo vult sua mandata seruari quasi sua: et quasi inde querens gloriam propriam: ideo ea non sibi sed deo attribuit. Sic et predicator debet facere: sicut illud ps. 110. 1. nobis dicit non nobis etc. Unde adhuc sub-

ditur: c Hec locutus sum vobis apud vos manens: paracletus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit etc. Et sic dicit Greg. nisi spiritus sanctus cordi assit audientis: otiosus est sermo doctoris. Nemo ergo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit: quia nisi intus sit qui doceat: doctoris lingua exterius inuano laborat. Et nota quod dicit: Docebit et suggeret. Docet veritate: suggerit: id est monet ad bonum: erudit intellectum: accendit affectum. Unde Berni. Spiritus sanctus instar apicis melis et ceram portantis habet: unde illuminet intellectum et accendat affectum. Et nota quod dicitur tria verba: Paracletus spiritus sanctus: in quo notantur diuersi eius effectus. Dicitur enim paracletus: id est aduocatus: ut dicit Greg. Quia pro errore delinquentium apud iustitiam patris interuenit: id est interuenire facit: scdm illud Roma. viij. c. Postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Non enim dicitur postulare tanquam minor: sed postulat quia ad postulandum eos quos repleuit inflammat. Dicitur etiam paracletus: id est consolator: quia de peccatis perpetratis meretur: dum spem venie preparat ab afflictione tristitiae mentem leuat. Unde cantat: Consolator optime dulcis hospes anime etc. Proverb. xxxi. a. Date siceram in gemitibus etc. Berni. Delicata est spiritus sancti consolatio: nec datur admittentibus alienam. Dicitur ergo paracletus: id est consolator: contra temptationem et tribulationem. Dicitur spiritus: quia spirituales facit: contra carnalitatem. Dicitur sanctus: quia firmat: contra pusillanimitatem. Sequitur: m Pacem relinquo vobis: id est pacem reliquias do in presenti. Ps. In reliquijs tuis preparabis vultum eorum. n Pacem meam do vobis: in futuro. Glo. Hoc est quod dicit propheta: Pacem super pacem. Et sumit forte de Esa. lvij. d. ubi dicit: Creauit fructus labiorum pacem: pacem ei qui longe est et qui prope. Vel de Esa. xxvij. b. Pacem faciet mihi: pacem faciet mihi. Vel de Esa. vii. g. Erunt sabbatum eternitatis ex sabbato pectoris. Eph. ij. c. Ipse est pax nostra. Et nota quod tria reliquit vel legauit dominus specialiter discipulis suis. Humilitate. s. xij. b. Exemplum dedi vobis etc. Non est seruus maior domino suo etc. Dilectione. s. xij. d. Dedit autem nouum do vobis etc. Pacem: ut hic cum dicit: Pacem relinquo vobis. Hec tria reliquit eis vel nullo idigeret: sed in omnibus abundaret: ut humilitas. id est humilis opinio sui esset in rationabili: caritas siue dilectio in concupiscibili: pax in irascibili. p Non quomodo mundus dat ego do vobis. Dominus enim dat abundant et non improperat: Jaco. i. a. Sed econtra de mundo dicitur Eccl. xx. b. Datis insipienti non erit tibi utilis: pauca dabit et multa dolores. r Nec formidet ad exteriores afflictiones. * An in consolatione

Dicitur

ps. 110. 1.

ps. 110.

Et nota quod

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Audistis quia ego dixi vobis. s. eodem. a. b. **A**do et venio ad vos: quasi si ut homo vado: ut deus semper presens visito: et cito veniam in morte vel in iudicio. Et quia adhuc remanebat in turbatione: arguit eos ostendens quod haec turbatio non est ex pura dilectione: sed magis ex formidine: **U**n subdit: **D**iligere me: pu- ra dilectio: et abstra- cta ab omni carnali- tate. **G**audere: quia vado: id est de hoc quod vado: **A**d pa- trem: id est ad patris immortalitatem: vel ad portio bona pa- tris. **Q**uia pa-

ter maior me est: domine: a quo habeo immortalitatem. Pa- trem enim dicit maiorem se secundum illam naturam secundum quam ibat ad ipsum. Sed ne quererent: quare praedixit nobis rotiens tuum re- cessum: cum scias nos inde contristari: ideo subdit: **E**t nunc dixi vobis. s. quod vado ad patrem per mortem. **U**n factum fuerit credatis: ex praesentia mea factum esse et me volente: et sic credatis deum. **I**am non multa etc. Dixerat quod va- do ad patrem: et ne quererent quando determinat et dicit quod cito: et hoc est: **I**am non multa loquar vobiscum: id est in mortali carne vobiscum degeat. Unde subdit: **M**enit enim princeps mundi huius: id est peccatorum dia- bolus. s. blo. ut me tradat in manus iudeorum. **E**t in me non habet quicquam dignum morte: nullum omnino peccatum. q. d. suggestionem diaboli trador ad penam: licet non habeam culpam. j. Petri. ij. d. Qui peccatum non fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. Sed quia posset queri: cur ergo mortis si non habes culpam: Respondet: **R**espiciam amo- rem patris et obedientiam. Et hoc est: **S**ed ideo mor- or: ut cognoscat mundus: quia diligo patrem. p. **E**t quia sicut mandatum dedit mihi: homini ut mo- rerer: **S**ic facio. i. voluntarie moriens.

Et ideo debetis non turbari: **Q**uia **A**udistis quia ego dixi vobis: vado ad patrem: **E**t venio ad vos. i. ad vestram consolationem veniam ad vos: ideo non timeatis de im- minente tribulatione quia veniam in auxilium et solatium. Item vado ad patrem: ideo non turbemini de mea recessione et mor- te: quia vado ad patrem. Et hoc est quod subdit: **S**i dili- geretis me: gauderetis vti quia vado ad patrem: quia pater maior me est. q. d. si de me formidatis tanquam insufficientem sibi optulari: saltem audientes quia ad pa- trem vado: oportet vos letari: quoniam ad maiorem vado: et qui omnia potest solvere versuta: id est adversa vestra. Et loqu- tur confidens. Apostoli enim adhuc infirmi erant: nec nouerant resurrectionem nec habebant opinionem de eo quale oportebat: sed patrem magnum esse estimabant: ideo sibi opinio- nem eorum loquitur: consolans eos: quia ad patrem qui maior est vadit. Sicut etiam **M**atth. xxvj. e. dicit: An putas quia non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi plusquam duodecim legiones angelorum: hoc autem locutus est ad sus- picionem eorum qui audiebant. Non enim angelis indigebat: sed sibi ipsi poterat auxiliari: sicut pater. j. xvij. a. quando ad solum verbum profecit omnes retrosum. Vel aliter potest di- ci: pater maior filio: quia pater: non enim contradicimus patrem esse causam filii per generationem. **E**t nunc dixi vo- bis: quia vado ad patrem per mortem. **P**riusque fiat ut cum factum fuerit credatis: quasi non sciretis nisi ego praedicerem. Nequaquam autem praedicerem nisi considerem et sci- rem me morti praequalere. Hoc est etiam quod dicit. s. eodem: **A**udistis quia ego dixi: id est praedixi vobis: vado etc. q. d. ita ve- hementer confido in his que sunt malis: ut etiam praedixerim: et ita omnino parum timore de morte et sine formidine sum: quod praesciam eam: et non timere eam. Hoc autem dixit in consola- tione eorum: ut et ipsi infirmi darent post consolatoria. Ergo

rursum dicit tristitia. **I**am non multa loquar vo- biscum. Propter quid? **V**enit enim princeps mu- di huius: id est diabolus princeps eorum qui se ei tradunt: non caeli et terrae: quia olim evertisset omnia: sed princeps tenebrarum seculi huius. s. princeps malorum: ut dicit: venit: ut suggerat me i- terfici. **E**t in me si habet quicquam: id est causam mortis. s. peccatum: ecce hic tristitia dicit. **P**ostea subdit mitigato- ria. **S**ed ut cognoscat mundus: quia diligo patrem: et sicut mandatum dedit mihi pater sic facio.

luntarie: non propter necessitatem vel coactionem: In hoc autem discipulorum animos resuscitat. Et nota quod non sufficit ei semel dicere: Adhuc modicum vobiscum sum: sed conti- nuo revoluit tristitia ut ex frequentia facile susceptibile apud eos faciat.

Unde in consolatione subdit: **A**udistis quia ego dixi vobis: vado vobis parare locum: **E**t venio ad vos: ut assumam vos ad meipsum. Simile habetur. s. eodem in principio: **N**on turbet cor vestrum. Et subdit: quare non debent turbari: quia in domo patris mei multae mansio- nes sunt: quia consideratio praemij minuit vim flagelli. Et sub- dit: **S**i abiero et preparauero vobis locum: iterum venio et ac- pio vos ad meipsum. **S**i diligere me etc. haec satis exposita sunt superius. Sed quia hoc enigmata in die pente- costes legitur: quando missus est spiritus sanctus qui est amor: ideo in summa possunt in hoc euangelio notari decem signa amoris. **P**rimum signum est: quod homo libenter audit de illo loquitur. **S**ecundum quod libenter et frequenter de illo loquitur. **H**ec duo exprimi- unt: ibi: **S**i quis diligit me sermonem meum seruabit: memoriter tenendo et libenter loquendo de illo et audiendo. **U**n **M**atth. Chistus est mel in ore. i. libenter loquitur de eo: melos in aure: id est libenter audit: tubulus in corde: id est libenter re- colit. **U**n **C**ant. y. b. Anima mea liquefacta est ut dilectus lo- cur est. Et. s. ij. d. Amicus sponsi qui stat et audit eum: gau- dio gaudet propter vocem sponsi. **T**ertium signum est quan- do frequenter locum et libenter est cum amico: ibi: **E**t ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. **D**eus. xxxij. b. Benjamin amantissimus domini habitabit confidenter in eo quasi in thalamo morabitur. **C**ant. ij. b. Tenuit eum nec dimittam. **Q**uartum est: quando assidue cogitat de illo: **U**bi enim est thesaurus tuus: ibi est et cor tuum: **M**atth. vj. c. qd notatur ibi: **Q**ui non diligit me sermones meos non seruat: id est non sepe de me cogitat qui non diligit. **U**n **M**atth. Projecisti sermones meos retrosum. **I**tem **M**atth. Posuerunt me abominacionem sibi. **Q**uintum: quando magis diligit da- tum propter illum qui dedit quam propter valorem dati: qd no- tatur ibi: **E**t sermonem quem audistis non est meum etc. q. d. non debetis sermonem diligere propter ipsius utilitatem sermonis tantum: siue propter se: sed propter datorem. **S**extum est se- cretorum reuelatio: ibi: **P**aracletus autem spiritus sanctus ille vos docebit omnia etc. j. xv. b. **I**am non dica vos seruos sed ami- cos etc. **V**os autem dixi amicos: quia quicquam auditis a patre meo nota feci vobis. **S**eptimum est munusculorum largitio: ibi: **M**acem relinquo vobis etc. Sicut qui vadit sponsus in peregrinationem et dat anulum sponsae: dicens: **O**b memoriam mei seruabis hoc. **O**ctauum est tristitia de amici sui recessu: qd no- tatur ibi: **N**on turbetur cor vestrum: quia recedo: neque formidet: quia cito redibo. **N**onum signum est letitia de ex- altatione dilecti: qd notatur ibi: **S**i diligere me gau- deretis etc. quia pater maior me est: ad cuius portio bona vado. **D**ecimum signum est: quando parum sibi videtur quantum fuerit diu dilectus cum eo: qd notatur ibi: **I**am non multa loquar vobiscum. q. d. parum mihi videtur et vobis etiam.

Surgite eamus hinc

Dozallter

Nota decem signa amoris

Matth. 49.

Matth. 87.

Surgite eamus hinc. (Expositio Cap. xv. hic incipit quatuordecimū capitulū. Et melius est ut hinc incipiat q̄ infra: qz ibi incisus est sermo dñi. Prædicta enī discumbēs dixerat et discubentib⁹: sed modo ad aliū locum fuerunt: vbi sermonem cōsumauit et orationē fecit ad patrē. Et diuiditur hoc capitulum in sex partes. In prima parte eos ad aliū locum traducit. Secūdo metaphorā vitis pponit: intēdēs eos monere vt maneant / et non recedāt a se: ibi: Ego sū vitis etc. Tertio dat p̄ceptum charitatis / et ostendit signa suę dilectionis: ibi: Hoc ē p̄ceptū meum etc. Quarto exhortatur eos multis rationibus ad sustinēda odia et persecutiones mundi: ibi: Si mūdus vos etc. Quinto de peccato iudeorū inexcusabili: ibi: Si non venissem etc. Sexto de testimonio spiritus sancti contra iudeos: ibi: Num autē uenerit paraclēt⁹ etc. Dicit ergo: a) Surgite etc. Et cōtinuat h̄ fm Aug. sic. Dixerat: Sic mādātū dedit mibi pater: sic facio: vt ergo h̄ cognoſcat mūdus: b) Eamus hinc / ad locum. s. vbi sum tradendus ad mortem. Sed Chryſ. querit: cur locū mutauit: an timebat ne illuc ueniret iudas et iudei ante q̄ finire potuisset suū sermonē: et ideo fugit in aliū locū: Absit: sed paululum respirare dat discipulis: tremebāt enī et formidabāt: et pro tēpore / qz nox erat: pro loco / quia in villa manifesta. Unde et timore stupefacti non attendebāt hīs quę dicebant a christo: sed semper imaginabant eos qui aggressuri erāt ipsos / et maxime qz vox magistri expectare faciebat mala. Dixerat enī: Adhuc modicū uobiscū sum. s. xliij. d. Et. s. xliij. d. Jam nō multa loquar uobiscū: uenit enī p̄nceps etc. Quia igit hęc et alia audientes / turbabant: ducit eos in aliū locū vt quasi in turo se esse estimantes / cum ocio audiant et animo atredāt: Et enī debebant magna audituri esse dogmata: et ideo dicit: Surgite eamus hinc. Et cum duxisset eos in aliū locū / ait: c) Ego sum uitis uera. Quia iturus erat ad passionem: ne scandalo passionis separarent a fide et dilectione ei⁹: ideo monet eos p̄ similitudinē vineę: ne separarent se / sed maneant in eo sicut palmes in uite. Vel fm Chryſ. Me dicant: omnibus nos inimicos constituit / et tunc nos deseris et recedis: ostendit q̄ nō dimittit eos / sed ita p̄glutinat⁹ eis ē vt palmes in uite nō uoluerint. Item quia rudes erant ad intelligendum: ideo parabolam proponit: et p̄ ipsam parabolam uult ostendere q̄ eis qui non attendūt hīs quę dicunt / non est uere sicut nec palmes sine uite. Itē qz dixerat s. xliij. b. Qui credit in me / opera quę ego facio et ipse faciet etc. ideo ostendit hīc q̄ signa quę facturū erāt / sua uirtute facerent: sicut palmes habet fructū ab humore uitis. d) Dicit q̄: Ego sū uitis. Aug⁹. Uitis dicitur per similitudinē nō per proprietatem: quemadmodū dicitur ouis / agn⁹ / leo / petra angularis. Dicit etiam christus uitis et discipuli palmites fm q̄ est caput ec / eleſe nō sōz membra eius / uinus. s. nature cum palmitibus. e) Uera / ad differentiam illius ymbraſicę vineę: quę conuerſa est in amaritudinem uitis aliene. Esa. v. a. et uere. ij. p.

Capitulum xv
Surgite eamus hinc.
Ego sum uitis uera:

Sed de malis Exo. xv. b. Fiat inobles quasi lapsi. Sequit̄ dabo uinū. Alatores enī solent bibere uinū. Dat. xi. d. Venite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis / et ego reficiam uos. Cant. v. a. Comedite amici / bibite et inebriamini charissimi.

Eccl. xliij. c. Venite ad me oēs q̄ cupiſtis me et a generationib⁹ meis adimplemini. Ipse enī dicit se uitem: ibidē: Ego quasi uitis fructificauit. Dicit autē christ⁹ uis / multis rationib⁹. Prima ē: qz sicut mediāte uite mutat aqua in uinū: sic per christū factū ē ad litterā. s. q. b. Sic etiam p̄ ipsum aqua carnalis sensus mutat̄ in uinū spūalis intellectus: Sic etiā per ipsū aqua tribulationis et angustię uertit̄ in uinū iocunditatis et leticię. Unde. j. xvi. c. Tristitia uia uertit̄ in gaudiū. Ps. Scdm multitudinē dolor etc. ij. Cor. j. a. Sicut abundant passionēs christi in nobis: ita et per christū adundat consolatio nostra. De hoc uino dicit Ps. Uinū letiſcat cor hoī. Iſester. j. b. Uinū quoqz vt magnificētia regia dignū erat abundans et p̄ceptū ponebat. Esa. lv. a. Venite / emite absqz ulla cōmutatiōe uinū et lac. Secūda ratio quare dicitur uitis / est abundantia suę liberalitatis: Uitis enī totū dat palmi et nihil ab eo recipit: Sic christ⁹ dat nobis gratis humore gratię / et nihil recipit a nobis. Unde dicit Interliū. j. eodē: Ego sum uitis: totum uobis dans nihil a uobis accipiens. Ps. Honor meorū non eges. Job. xxij. a. Quid p̄dest deo si iustus fueris: Tertia ratio ē: qd sine ipso nō possumus fructum facere. Vel sicut dicit. j. eodem. Sine me nihil potestis facere. Et de hoc habebit postea. Quarta ratio est: quia sicut de uite uinū: sic de latere christi sanguis q̄ sub specie uini conficitur in altari: sicut dicitur. j. xix. f. Ideo non solum dicitur uitis / sed etiā uua. Uitis enī dicit fm q̄ ex ipso nascit̄ ecclia et p̄pagat̄ spūaliter. Dicit uua siue racem⁹ fm q̄ nat⁹ ē de synagoga fm carnē: qz et ipsa dī uinea: Esa. v. c. Et melius dicit uua / fm q̄ beata uirgo dicit uinea ex qua ortus est fm carnem. Hęc uua pressa est in torculari crucis a iudeis: sua autē uolūtate: fm q̄ ipse dicit Esa. lxiij. a. Torcular calcasui solus. De isto torculari habet Iudic. viij. g. q̄ gedeon duos reges madian / oreb et cęb iterfecit. Oreb i petra / et cęb in torculari. Per istos duos significat̄ diabolus. Dī enī oreb id est temptans: et cęb: id est rapiens siue deuorans. Temptat enim ad culpam et rapit ad penam. Sedeon: id est christus i petra et i torculari diabolū occidit. In petra notat̄ christi paciētia: i torculari et⁹ angustia. Per paciētiam uicit tēpta torē: per angustiam depredat⁹ est raptorē. Ad hęc enī duo uenit ad eū diabolus: vt temptaret eū de horrore mortis: uel forte vt impatientē redderet / et vt raperet aiam eius si qd iuris in eo habere possit. Unde ipse dicit s. xliij. d. Venit p̄nceps mūdi huius et in me non habet quicqz. Sed christus est paciētia restitit temptatiōni. Unde dicentib⁹ mēbris diabolū: Si fili⁹ dei es descēdit de cruce: Dat. xxvij. e. et. Luc. xxliij. e. ipse nō descēdit: sed patiens p̄stitit et ex angustia raptorē expulsiuit: qz ex angustia siue pressura crucis exiuit sanguis redemptiōis: quo redempta ē p̄da quę a p̄done tenebat̄ captiua: Scdm q̄ dī. j. Def. j. c. Precioso sanguine agni. Et j. Cor. vi. d. Empti estis p̄cto magno etc. Et nota q̄ ex uua pte corp⁹ exiuit uinū tm̄ / vt a pedib⁹ et a manib⁹: ex alia pte exiuit uinū et aq. s. a latere. s. sanguis et aq. Et p̄ spūalit̄ notatur q̄ dñs q̄busdā exhibet uinū: quibusdā uero uinū et aqua: quia duę sūt partes ecclēsię / vt dīc̄ Blo. sup illud Barth. xij. d. Uiri niniuite etc. Una q̄ peccare nescit: altera q̄ peccare desistit. Primi sūt innocētēs: secūdi p̄nitētēs. Primi designantur p̄ reginā austru / de cui⁹ p̄cto nōn legit̄: secūdi p̄ niniuitas. Primi bibūt uinū purū: quia dñs talibus infundit et confert spūaliter et purū gaudiū. Talib⁹ dicit: Inebriamini charissimi. Alij autē dat uinū cū aqua: qz sicut debet gaudere de uenia / vt tñ semper doleant et recogitent p̄terita male acta. Unde Eccl. v. b. De p̄pitiatu peccator nō est esse sine metu. Talibus dicit: Bibite amici: Cant. v. a. Ps. Calce i manu dñi uini meri / quo ad p̄mos: plenus mixto / q̄ ad secundos. Sequit̄

Christus uis uitis multas rationibus

Moraliter Moraliter a) Surgite eamus hinc. Surgite de se / cibus peccatorū: eamus per uia mādatorū. Surgite d̄ cęna: Ps. 126. eam⁹ ad cęlū. Ps. Surgite postq̄ sederitis. Vel Surgite de seculari puerſatiōe / ad claustralē. Dicheg. ij. c. Surgite et ite quia non habebitis hīc requiē. Labor enim est in peccato. An uere. ix. b. Ut inique agerēt laborauerūt. Eccl. x. c. Labor stultorū affliget eos: qui nesciūt in uerbē pergere. Sap. v. a. Ambulauius uias difficiles. Item in mundo. j. xvi. g. In me pacem / in mundo pressuram habebitis. Uere. viij. e. Quare sedemus: uenite ingrediamur ciuitatem munitam: religionem. s. uel p̄nitentiā: et sileamus ibi. i. i clauſtro uel i p̄nitentiā sine murmure simus: quia dñs noster silere nos fecit: et potum dedit nobis aquam fellis. Alia littera habet: Et p̄uiciamur ibi: qz in clauſtro debet p̄uicū uelle abijci et non extolli. Unde Ps. Elegi abiectus esse etc. Uere. liij. b. Congregamini / et ingrediamur ciuitates munitas: nolite stare.

am p̄ ipsum aqua carnalis sensus mutat̄ in uinū spūalis intellectus: Sic etiā per ipsū aqua tribulationis et angustię uertit̄ in uinū iocunditatis et leticię. Unde. j. xvi. c. Tristitia uia uertit̄ in gaudiū. Ps. Scdm multitudinē dolor etc. ij. Cor. j. a. Sicut abundant passionēs christi in nobis: ita et per christū adundat consolatio nostra. De hoc uino dicit Ps. Uinū letiſcat cor hoī. Iſester. j. b. Uinū quoqz vt magnificētia regia dignū erat abundans et p̄ceptū ponebat. Esa. lv. a. Venite / emite absqz ulla cōmutatiōe uinū et lac. Secūda ratio quare dicitur uitis / est abundantia suę liberalitatis: Uitis enī totū dat palmi et nihil ab eo recipit: Sic christ⁹ dat nobis gratis humore gratię / et nihil recipit a nobis. Unde dicit Interliū. j. eodē: Ego sum uitis: totum uobis dans nihil a uobis accipiens. Ps. Honor meorū non eges. Job. xxij. a. Quid p̄dest deo si iustus fueris: Tertia ratio ē: qd sine ipso nō possumus fructum facere. Vel sicut dicit. j. eodem. Sine me nihil potestis facere. Et de hoc habebit postea. Quarta ratio est: quia sicut de uite uinū: sic de latere christi sanguis q̄ sub specie uini conficitur in altari: sicut dicitur. j. xix. f. Ideo non solum dicitur uitis / sed etiā uua. Uitis enī dicit fm q̄ ex ipso nascit̄ ecclia et p̄pagat̄ spūaliter. Dicit uua siue racem⁹ fm q̄ nat⁹ ē de synagoga fm carnē: qz et ipsa dī uinea: Esa. v. c. Et melius dicit uua / fm q̄ beata uirgo dicit uinea ex qua ortus est fm carnem. Hęc uua pressa est in torculari crucis a iudeis: sua autē uolūtate: fm q̄ ipse dicit Esa. lxiij. a. Torcular calcasui solus. De isto torculari habet Iudic. viij. g. q̄ gedeon duos reges madian / oreb et cęb iterfecit. Oreb i petra / et cęb in torculari. Per istos duos significat̄ diabolus. Dī enī oreb id est temptans: et cęb: id est rapiens siue deuorans. Temptat enim ad culpam et rapit ad penam. Sedeon: id est christus i petra et i torculari diabolū occidit. In petra notat̄ christi paciētia: i torculari et⁹ angustia. Per paciētiam uicit tēpta torē: per angustiam depredat⁹ est raptorē. Ad hęc enī duo uenit ad eū diabolus: vt temptaret eū de horrore mortis: uel forte vt impatientē redderet / et vt raperet aiam eius si qd iuris in eo habere possit. Unde ipse dicit s. xliij. d. Venit p̄nceps mūdi huius et in me non habet quicqz. Sed christus est paciētia restitit temptatiōni. Unde dicentib⁹ mēbris diabolū: Si fili⁹ dei es descēdit de cruce: Dat. xxvij. e. et. Luc. xxliij. e. ipse nō descēdit: sed patiens p̄stitit et ex angustia raptorē expulsiuit: qz ex angustia siue pressura crucis exiuit sanguis redemptiōis: quo redempta ē p̄da quę a p̄done tenebat̄ captiua: Scdm q̄ dī. j. Def. j. c. Precioso sanguine agni. Et j. Cor. vi. d. Empti estis p̄cto magno etc. Et nota q̄ ex uua pte corp⁹ exiuit uinū tm̄ / vt a pedib⁹ et a manib⁹: ex alia pte exiuit uinū et aq. s. a latere. s. sanguis et aq. Et p̄ spūalit̄ notatur q̄ dñs q̄busdā exhibet uinū: quibusdā uero uinū et aqua: quia duę sūt partes ecclēsię / vt dīc̄ Blo. sup illud Barth. xij. d. Uiri niniuite etc. Una q̄ peccare nescit: altera q̄ peccare desistit. Primi sūt innocētēs: secūdi p̄nitētēs. Primi designantur p̄ reginā austru / de cui⁹ p̄cto nōn legit̄: secūdi p̄ niniuitas. Primi bibūt uinū purū: quia dñs talibus infundit et confert spūaliter et purū gaudiū. Talib⁹ dicit: Inebriamini charissimi. Alij autē dat uinū cū aqua: qz sicut debet gaudere de uenia / vt tñ semper doleant et recogitent p̄terita male acta. Unde Eccl. v. b. De p̄pitiatu peccator nō est esse sine metu. Talibus dicit: Bibite amici: Cant. v. a. Ps. Calce i manu dñi uini meri / quo ad p̄mos: plenus mixto / q̄ ad secundos. Sequit̄

Et pater meus

* Et pater meus

Et pater meus agricola est: cum quo ipse filius est idem agricola/in q̄ru deus. Sed de patre dicit cōdescensive: de quo maiorē habebat op̄tionē: in quo dat eis fiduciam/ cū pater habeat eorū curā z diligentia. Et cū pater habeat eorū curā/ z q̄ faciāt ip̄si qd̄ i se est z nō resup̄ini fiāt: pigris cōminat p̄scissionē dicens: **Omne palmitem in me non ferentem fructum tollet eum/** ut agricola. In quo insinuat q̄ sine operibus nō possunt manere in eo: sed oportet q̄ manentes in se mandata eius faciāt z aduersa sustineant. Item in hoc notat iudam q̄ p̄ infructuositate sua sit absclusus. Et q̄ in hoc terruerat/ in sequenti mulcet/ dicens: **Et omne qui fert fructū/ operū adherēs viti per fidem et charitatem: d̄ Purgabit eum/ vel purgat: id est excolit z germinabiliorē facit circūcidendo superfluitatem. Vel/ Purgabit: hoc q̄tum ad tribulationes eorum dictum est. Augustinus. Purgabit insidando corda/ spiritum veritatis z charitatis infundendo. c̄ Ut fructū plus afferat. Ecce utilitas purgationis: id est tribulationis: in quo consolatur eos/ ostendens q̄ tribulatio eorum fructuosa. Et nota q̄ nō dicit purgandam vitē/ siue radicem excolendam: sed eum: id est palmitem: et tamē radices etiam vinearum solent excoli z terra circūfodi: quare ergo non dixit hoc de vitē/ Solutio. Per hoc ostēdit q̄ ipse sibi sufficit: discipuli s̄o indigent purgatione et agricolę auxilio. Unde christus non se dixit vitē/ quia indigeret cultura: sed propter hoc t̄m̄ ut sciant quoniam sine eius virtute nihil operari possūt: z quoniam eos ita unitos esse oportet fidei eius ut palmites viti. Sequitur: **Et iam vos mundi estis zc̄.** Quia dixerat metaphoram/ z non expresserat de quibus diceret: ideo ut non dicant de quibus hoc dicit/ z ita in sollicitudinem mittant: ideo metaphoram ad eos aptat/ dicens: **Iam vos mundi estis zc̄.** quasi vos estis palmites de quibus dixi. Vel ita cōtinua: Dixerat se vitē/ z agricolam patrem: ne ergo crederet filii indigere cultura sicut vitis: et non esse agricola sicut pater: **Iam vos mundi estis: id est purgati in parte sicut palmes. s̄ Propter sermonē quem locutus sum vobis. q. d. si pater ē agricola z purgator: z ego purgo/ qui idē deo sum cū eo. Tertio continuat sic. Dixerat q̄ quidā palmitem absconditur/ quidā purgantur: ne ergo credant se esse de absclis dicit: **Iam vos mundi estis: q̄si vos estis illi purgati z fructificātes qui t̄m̄ purgamini adhuc propter sermonē quē locutus sum vobis: id est eruti estis ab errore iudaico z ab iniquitate p̄ meā doctrinam: scdm̄ Chryostomū: et s̄m̄ Augustinū loquit̄ de mūdatione baptismi quē fit per sermonem. Nō dicit aquā: q̄ z ipsa sine verbo est aqua solum: sed per verbū fit sacramentū. h̄ Manete in me: id est facite qd̄ in vobis est: nō abscondamini a me per timorē. ī Ego in vobis. q. d. vos estis palmites z potestis tolli vel dimitti in vite si vultis: sed ego semper maneo sicut stipes manet. Chryostomus. Ut non pro trepidatione abscondant ab eo/ laxatam eorū timore animā restringit z sibi ipsi cōglutinare intendit: et ideo benignam ostendit spem/ dicens: **Et ego in vobis. q. d. radix quidem manet: tolli s̄o et dimitti palmitem est. Vel/ h̄ Manete in me. q. d. feci qd̄ in me est: facite ergo qd̄ in vobis. Ego vos purgavi: vestri est decetero fructificare. Sed vt hoc possitis/ oportet in me manere. h̄ Manete ergo in me: id est mihi adherete per fidem: z ne recedatis p̄ tribulationē. ī Ego in vobis: id est vobis adherēbo z subministrabo humorē. Et hoc oportet: quia: **Sicut palmes non pōt ferre fructū a semet ipso nisi māserit in vite: q̄ p̄ adhesionē recipit a stipite z radice vitis humorē. ī Sic nec vos/ potestis fructū facere: nisi in me māseritis/ fide z amore. Et hoc pater: quia/ n̄ Ego sum vitis. i. ad similitudinē vitis: q̄ totū dat**********

palmitib⁹ z nihil ab eis accipit. **o Nos palmites. Hoc dicit/ vt dicit Chryostom⁹/ ne crederent discipuli q̄ eorū misterio christus indigeret. Itē vt sciant q̄ miracula nō faciāt nisi eius virtute nec alia bona. Ideo etiā q̄ dixerat sup̄ius se esse vitē/ repetit p̄pter impressionem in mēte eorū z explanationem: Vñ adhuc subdit idē: sed alijs verbis confirmat in eis qd̄ dixerat. p̄ Qui manet in me. q. d. non solū vos specialiter/ sed et generalit̄ quicūq̄ manet in me/ faciēdo qd̄ in se est/ vt a me nō distingat: q̄ Ego in eo/ faciēdo qd̄ in me est/ p̄ficiēdo**

*** Et pater me⁹** **Doraliter**

agricola est. Ager christus. Hic agrū coluit pater: Sēn. xxvij. d. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus. Iste ager siue hęc vinea p̄cepto et dispositione patris fuit fossa in passione: s̄m̄ illud Ps̄. Foderunt manus meas z pedes meos zc̄. Esa. ij. c. Ingerere in petra/ abscondere in fossa humo. iij. Regi. iij. c. Facite alueū torētis huius in fossas z fossas. Item paxillata fuit/ quando christus ligatus est ad palum siue ad columnā. Item purata fuit in palmitum. i. discipulorū recessione ab eo. Ideo dicit Cant. ij. c. Tempus purationis aduenit. Matth. xxvij. f. Tunc discipuli relicto eo oēs fugerunt. Job. vij. c. Necessarij mei recesserūt a me. Et. xix. b. Moti mei q̄si alieni recesserūt a me. Itē fleuit hęc vinea in sudore: vel ad litteram/ in cruce: sicut dicitur flere vineę. Heb. v. b. Cum clamore valido z lachrymis offerens exauditus est. Item propagines emisit in manuum extensione. Unde Esa. lxxv. a. Tota die expandi manus meas ad populū incredulum qui graditur in via nō bona. Item floruit in sanguinatione: Fructū tulit in anime emissionē. Emisit enim spiritū quasi nostrę redemptionis precium et fructū. De quo fructu dicit apostol⁹. j. Corinth. j. d. Factus est nobis sapientia a deo et iusticia et sanctificatio et redemptio. **h̄ Omne palmitem in me non ferentem fructum/ tollet eum: et omne qui fert fructū purgabit eum. Quidam enim per tribulationem tollunt/ z abscondunt: qui/ dam s̄o purgant: sicut vas reprobum in igne crepat: sed vas bonum ibi consolidat. Malach. ij. a. Purgabit filios leui. Non dicit filios babilonis: quia bonos probat z examinat. Proverb. ij. b. et Heb. xij. b. Flagellat onine filium quem recipit: Sicut ancilla lauat vas integrum: sed non contractū/ imo proijcit: z sicut agricola curā habet terrę fructifere z non sterilis: c̄ Ut fructum plus afferat: quia in tribulatione crescit fructus. Unde Esa. xxvij. s̄m̄ aliam litteram. Tribulatio super tribulationē: spes super spem. Jaco. j. a. Omne gaudū existimate fratres mei cum in temptatiōes varias incideritis. Et subdit fructū: Scientes qm̄ probatio fidei vobis patientiam operat: patientia autem opus perfectū habet. **ī Iam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Illi igitur qui non possunt agere magnas penitēntias/ saltem debent libenter audire verbū dei z facere p̄ posse: quia si nō possunt purgationē tribulationis/ possunt mūdari p̄ verbū p̄dicationis. Sermo enim dei est aqua. Th̄. s̄. vij. f. Si q̄s sitit veniat ad me et bibat. Sed quare nō sūt mūdī illi qui tot audirūt sermones/ maxime theologū: Apostoli em̄ nō nisi p̄ tres annos ad plus audierunt. Sed ipsi sūt sicut panni in quibus ponunt cineres qui fordidant vnde alij lauant. Item nota q̄ q̄trumcūq̄ sit bona luxuria/ nunq̄ p̄pter hoc lauantur panni nisi ponant in ea et moueant z fricent. Similiter q̄ cor: id est affectionē nō ponūt in verbis domini nec cōfricant ibi: ideo nō lauant. **h̄ Manete in me z ego in vobis. i. Joh. iij. c. Deus charitas est z qui manet i charitate zc̄. k̄ Sicut palmes zc̄. sic nec vos nisi i me māseritis: q̄ alit̄ humorē gr̄e nō recipietis. Esa. lix. a. Peccata via diuiserūt int̄ vos z det̄ vestrū. Ideo d̄ Eph. ij. d. In charitate radicati z sūdati. n̄ Ego sum******

33 * vitis zc̄. Hoc

Euangelij scdm Iohannem

est et perfructu qd sibi deest: a. **Hic fert fructum multum:** per me ministrantē humorem gratie. b. **Quia sine me nihil potestis facere:** nec parū: vos etiā apostoli q̄ tanti estis: multo magis nec aliq̄: et hoc est magnum damnum carere fructu. Sed ne credat hoc sufficere in p̄nam non manentium in eo: ideo vltimus p̄ducit sermonem ad suppliciu dicens: c. **Si q̄s in me non manserit:** qd̄ est in libertate arbitrii. l. si nō fecerit qd̄ in se est vt maneat in fide. **Hic fertur foras:** id est non excoletur vltra manu agricolę et cura eius: et diligentia carebit. e. **Sicut palmes:** absclusus p̄uict. f. **Et arefcet:** Chrysolomus: sicca: id est si quid habebat radices deponit. i. gratia: et denudat ea. Et quis vltimus finis: Ecce. g. **Et colligent eum:** Glo. messores angeli: vt dicit Barth. xij. e. h. **Et in ignem mittent:** gebenn: i. **Et ardet:** vel ardebit. Glo. vel in vite sunt: vel in igne. Et nota q̄ intētio domini est hortari discipulos vt nō recedat ab eo tempore temptationis. Unde ponit exemplum vitis: et monet eos blandis et tristibus: Promittit enim fructum manentibus: recedentibus hō cōminatur carentiam fructus: cū dicit: **Sicut palmes nō pōt facere fructū rē. Et ibi: Sine me nihil potestis facere.** Comminat etiam ignis suppliciu: vt ibi: **In ignem mittent et ardet.** Et qz dixerat manendū in se: ostendit quid sit in se manere: dicens: k. **Si manseritis in me:** et pro id est: si verba mea in vobis manserint: Auert enim dominus eam que p̄ opera ostensionem: quia sponte. Augustin⁹. Tunc verba dicunt manere in nobis: quādo facimus que p̄cipit: et diligim⁹ que p̄mittit: qui enim non facit: tangit: sed non coheret. m. **Quod cūq̄ volueritis petetis:** quia tales inquāti tales: nō volunt nisi que sunt salutis. n. **Et fiet vobis:** etsi non alijs pro quibus oratis. Et nota q̄ p̄missi meritis: sicut etiam supra. xij. b. dicens: Quonia quodcūq̄ petierit patre in nomine meo hoc faciam: adduxit: Si diligitis me mandata mea seruate. Item nota ad continuationē: q̄ supra terruerat: dicens: **Si quis in me nō manserit:** mittet foras rē. ideo hic consolaf iturum: addens: **Si manseritis in me rē.** Item in p̄dicto hō notauit iudam et iudeos insidiatōres. q. d. illi ardebunt: sed vos manebitis in me et fructificabitis. Illi ergo timere debent et formidare: non vos qui estis in me: vos enim estis inexpugnabiles: quia patri placetis. Unde ait: o. **In hoc clarificatus est:** vel glorificatus est pater meus vt fructum plurimū afferatis. Chrysolom⁹. Sermo nem quem prius dixerat: **Quodcūq̄ volueritis petetis rē.** dignum fide facit per hoc quod subdit: **In hoc glorificatus est pater meus rē.** Si enim fructificare p̄tinet ad gloriā patris: non contemnet pater gloriā suā sed faciet qd̄ petitis vtile ad fructū. Meemię. vij. c. Gaudiu dñi est fortitudo vestra. Et est sensus: **In hoc glorificatus est pater meus rē.** id est letatur si in me maneat et fructum ferat: et amat vestrum fructū. Si ergo amat vos cōficiat: si est patri gloriā fructificatio vestra: nihil suspicemini vel timeatis maliciosum. Itē nota q̄ quia dixerat superius: **Manete in me.** Et iterū: **Qui manet in me et ego in eo.** Et iterum: **Si manseritis in me:** et verba mea in vobis manserint rē. et non exprofferat: manete in patre: ne propter hoc crederent eum patre excludere et minus cōsiderent in filio tanq̄ minus forti eos sine patre continere: ideo dicit: **In hoc glorificatus est pater meus:** id est in hoc apparet gloriā patris. p. **Et fructum plurimū afferatis:** Eius enim gloriā cuius gratia vos fructū habetis. In quo ostendit q̄ sicut a se: ita et a patre habent vnde fructificent. Per hoc etiā ostendit q̄ non opera iudeorum gloriā sunt patris: sed ea que facturi erāt ipsi

Et eos
Et ardent

discipuli. q. **Et efficiamini mei discipuli:** q. d. fructū facere hoc est discipulū esse. Et sicut est gloriā patris vester fructus: ita est et gloriā magistri: id est mei cuius est donum. Eph. ij. b. **Dei donū est nō ex operibus vt ne quis gloriatur:** ipse enim sumus factura: creati in christo iesu in operibus bonis. Sed ne dicat: cecidim⁹ a paternis auxilijs derelicti sumus nudi et derelicti ab omnibus facti sumus: ideo subdit: r. **Sicut dilexit me pater: et ego dilexi vos:** q. d. in se me aspiciat: * **vitis rē.** Hoc pater. b. **Quia si** Cor. ij. b. **Quid habes qd̄ nō accepisti:** si autē accepisti qd̄ gloriaris q̄si nō accepisti: Itē. ij. Cor. iij. b. **Nō q̄ sufficiēs sum⁹ cogitare aliqd̄ a nob̄ q̄si ex nob̄:** sed sufficiēs nra ex deo est. Itē nec loqui bñ est a nobis. Prover. xvj. a. **Quis est anī mā p̄parare:** et dñi gubernare linguam. Et Ps. Lingua mea calamus scribę. Barth. x. c. **Non enī vos estis qui loquimini.** Itē nec bñ opari. Esa. xxvj. c. **Oia opera nra opatus es in nobis.** Dicit. x. d. **Scio dñe qz nō est in homie via eius:** nec vlti est vt ambulet et dirigat gressus suos. c. **Si quis in me nō māserit:** in p̄sentī p̄ fidem et cōstantiā in p̄nitiā: vel rē p̄tione: d. **Mittet foras:** in futuro a sanctorum societate. **Erit enī cum hędis:** non cū agnis in iudicio: Barth. xxv. c. **Item Apoc. vlt. c. Foras canes.** f. **Et arefcet:** i. omni bono deficiet. g. **Et colligent eū:** vel eos p̄ fasciculos: b. **Et in ignem mittet et ardet:** in illud Esa. xxxij. b. **Spine p̄gregatę igni cōburent.** Barth. xxv. d. **Itē maledicti in igne eternū.** Et nota q̄ collecti dicunt mitti in ignem: qz corpore et anima suscitati damnabunt. Vel collecti dicunt q̄nti ad cōsumiles p̄nas et culpas. Vñ Barth. xij. d. **Colligite primū q̄ gantia:** et alligate ea in fasciculos ad comburendum. Ibi dicit Glo. **Non in vñū fascem:** quia p̄ modo p̄uersitatis sue vñū quicq̄ punit. Itē Isidor⁹. **Cōsimilis culpe reos:** p̄stis cruciatus cōstringet. Barth. iij. c. **Paleas cōburet igni inextinguibili.** De quo igne habet Esa. lxvj. g. **Ignis eoz nō extinguet.** Hoc est iudiciū vitis inutilis vt ardeat. i. p̄uoz christianoꝝ: et maxime p̄uoz theologoz q̄ deberēt ferre vinum bonę doctrine: et meliores deberēt esse ceteris et sunt peiores. Vñ Glo. **Sarmēta p̄ca ceteris lignis viliora sunt:** qz nullis vñb⁹ deputant: s̄ igni vel in igne sūt vel in vite. Ecce. xv. a. **Filiū hoīs qd̄ fiet de ligno vitis:** Et postea dicit. **Quo lignū vitis in ligna siluaz qd̄ dedi igni ad deuorandū:** sic tradā habitatores hierlm: et ponā faciē meā in eos: **De igne egredient: et ignis cōsumet eos.**

ne me nihil potestis facere: nec etiā bñ cogitare. Vñ. j. Cor. ij. b. **Quid habes qd̄ nō accepisti:** si autē accepisti qd̄ gloriaris q̄si nō accepisti: Itē. ij. Cor. iij. b. **Nō q̄ sufficiēs sum⁹ cogitare aliqd̄ a nob̄ q̄si ex nob̄:** sed sufficiēs nra ex deo est. Itē nec loqui bñ est a nobis. Prover. xvj. a. **Quis est anī mā p̄parare:** et dñi gubernare linguam. Et Ps. Lingua mea calamus scribę. Barth. x. c. **Non enī vos estis qui loquimini.** Itē nec bñ opari. Esa. xxvj. c. **Oia opera nra opatus es in nobis.** Dicit. x. d. **Scio dñe qz nō est in homie via eius:** nec vlti est vt ambulet et dirigat gressus suos. c. **Si quis in me nō māserit:** in p̄sentī p̄ fidem et cōstantiā in p̄nitiā: vel rē p̄tione: d. **Mittet foras:** in futuro a sanctorum societate. **Erit enī cum hędis:** non cū agnis in iudicio: Barth. xxv. c. **Item Apoc. vlt. c. Foras canes.** f. **Et arefcet:** i. omni bono deficiet. g. **Et colligent eū:** vel eos p̄ fasciculos: b. **Et in ignem mittet et ardet:** in illud Esa. xxxij. b. **Spine p̄gregatę igni cōburent.** Barth. xxv. d. **Itē maledicti in igne eternū.** Et nota q̄ collecti dicunt mitti in ignem: qz corpore et anima suscitati damnabunt. Vel collecti dicunt q̄nti ad cōsumiles p̄nas et culpas. Vñ Barth. xij. d. **Colligite primū q̄ gantia:** et alligate ea in fasciculos ad comburendum. Ibi dicit Glo. **Non in vñū fascem:** quia p̄ modo p̄uersitatis sue vñū quicq̄ punit. Itē Isidor⁹. **Cōsimilis culpe reos:** p̄stis cruciatus cōstringet. Barth. iij. c. **Paleas cōburet igni inextinguibili.** De quo igne habet Esa. lxvj. g. **Ignis eoz nō extinguet.** Hoc est iudiciū vitis inutilis vt ardeat. i. p̄uoz christianoꝝ: et maxime p̄uoz theologoz q̄ deberēt ferre vinum bonę doctrine: et meliores deberēt esse ceteris et sunt peiores. Vñ Glo. **Sarmēta p̄ca ceteris lignis viliora sunt:** qz nullis vñb⁹ deputant: s̄ igni vel in igne sūt vel in vite. Ecce. xv. a. **Filiū hoīs qd̄ fiet de ligno vitis:** Et postea dicit. **Quo lignū vitis in ligna siluaz qd̄ dedi igni ad deuorandū:** sic tradā habitatores hierlm: et ponā faciē meā in eos: **De igne egredient: et ignis cōsumet eos.**

Vñ dicitur: Spine p̄ auaricie asperitē et p̄uictiōnē. **Paleę:** propter superbiā et leuitatem. **Marta:** p̄ inuidiā et irę et odiū discordiā. **Saramēta:** propter sterilitatē et accidiosam infructuositatē. k. **Si manseritis in me:** per amorem: l. **Et verba mea in vobis manserint:** per operis expletionem. m. **Quodcūq̄ volueritis petetis et fiet vobis.** Quia ergo nihil impetram⁹ a deo: pater: ex hoc est: quia nō manemus in eo: nec verba sua in nobis. Vultū enim valet deprecatio iusti: non dicit iniusti: Jaco. v. d. Esa. j. d. **Cum extenderitis manus vestras:** auertam oculos meos a vobis: et cum multiplicaueritis orationē non exaudiam: manus enim vestre sanguine plene sūt. s. ix. f. **Deus peccatores non audit.** o. **In hoc clarificatus est pater meus vt plurimū fructum afferatis et efficiamini mei discipuli:** q. d. deus letatur de fructu vestro et disciplinatu: id est de gloriā vestra in futuro: et disciplina in p̄sentī. Meemię. vij. c. **Gaudium domini est fortitudo vestra.** r. **Sicut dilexit me pater et ego rē.** Hoc pater vsq̄ ibi: * **Hoc est p̄ceptū**

Wart. 114
Ward. 114
B

Ps. 44

Dorville

... quod est in se est vt maneat in fide. Hic fertur foras: id est non excoletur vltra manu agricolę et cura eius: et diligentia carebit. Sicut palmes: absclusus p̄uict. Et arefcet: Chrysolomus: sicca: id est si quid habebat radices deponit. Et quis vltimus finis: Ecce. Et colligent eum: Glo. messores angeli: vt dicit Barth. xij. e. Et in ignem mittent: gebenn: i. Et ardet: vel ardebit. Glo. vel in vite sunt: vel in igne. Et nota q̄ intētio domini est hortari discipulos vt nō recedat ab eo tempore temptationis. Unde ponit exemplum vitis: et monet eos blandis et tristibus: Promittit enim fructum manentibus: recedentibus hō cōminatur carentiam fructus: cū dicit: Sicut palmes nō pōt facere fructū rē. Et ibi: Sine me nihil potestis facere. Comminat etiam ignis suppliciu: vt ibi: In ignem mittent et ardet. Et qz dixerat manendū in se: ostendit quid sit in se manere: dicens: Si manseritis in me: et pro id est: si verba mea in vobis manserint: Auert enim dominus eam que p̄ opera ostensionem: quia sponte. Augustin⁹. Tunc verba dicunt manere in nobis: quādo facimus que p̄cipit: et diligim⁹ que p̄mittit: qui enim non facit: tangit: sed non coheret. Quod cūq̄ volueritis petetis: quia tales inquāti tales: nō volunt nisi que sunt salutis. Et fiet vobis: etsi non alijs pro quibus oratis. Et nota q̄ p̄missi meritis: sicut etiam supra. xij. b. dicens: Quonia quodcūq̄ petierit patre in nomine meo hoc faciam: adduxit: Si diligitis me mandata mea seruate. Item nota ad continuationē: q̄ supra terruerat: dicens: Si quis in me nō manserit: mittet foras rē. ideo hic consolaf iturum: addens: Si manseritis in me rē. Item in p̄dicto hō notauit iudam et iudeos insidiatōres. q. d. illi ardebunt: sed vos manebitis in me et fructificabitis. Illi ergo timere debent et formidare: non vos qui estis in me: vos enim estis inexpugnabiles: quia patri placetis. Unde ait: In hoc clarificatus est: vel glorificatus est pater meus vt fructum plurimū afferatis. Chrysolom⁹. Sermo nem quem prius dixerat: Quodcūq̄ volueritis petetis rē. dignum fide facit per hoc quod subdit: In hoc glorificatus est pater meus rē. Si enim fructificare p̄tinet ad gloriā patris: non contemnet pater gloriā suā sed faciet qd̄ petitis vtile ad fructū. Meemię. vij. c. Gaudiu dñi est fortitudo vestra. Et est sensus: In hoc glorificatus est pater meus rē. id est letatur si in me maneat et fructum ferat: et amat vestrum fructū. Si ergo amat vos cōficiat: si est patri gloriā fructificatio vestra: nihil suspicemini vel timeatis maliciosum. Itē nota q̄ quia dixerat superius: Manete in me. Et iterū: Qui manet in me et ego in eo. Et iterum: Si manseritis in me: et verba mea in vobis manserint rē. et non exprofferat: manete in patre: ne propter hoc crederent eum patre excludere et minus cōsiderent in filio tanq̄ minus forti eos sine patre continere: ideo dicit: In hoc glorificatus est pater meus: id est in hoc apparet gloriā patris. Et fructum plurimū afferatis: Eius enim gloriā cuius gratia vos fructū habetis. In quo ostendit q̄ sicut a se: ita et a patre habent vnde fructificent. Per hoc etiā ostendit q̄ non opera iudeorum gloriā sunt patris: sed ea que facturi erāt ipsi

me aspiciat qui amatus sum a patre sed tamē parior. Neq̄ em̄ q̄ interficiat argumentum est q̄ non amor a patre: neq̄ si vos pati vel etiam mori p̄mittam argumentum est q̄ non amem vos vel pater sed potius signum est amoris. Prover. iij. b. et Heb. xij. b. Flagellat omnē filiū quē recipit. Ex quo ergo diligo vos / a **Ma** net: etiam inter ad/ uersa: b **In dile** ctione mea: id est a me amando nō re/ cedatis. Qualiter au/ tem hoc fit / subdit: c **Si p̄cepta** mea seruaueritis:

a **Manete in dilectione mea.**
 b **Si p̄cepta mea seruaueri/**
 c **tis: manebitis in dilectione**
 d **mea: sicut et ego p̄cepta patris**
 e **mei seruavi et maneo in eius**

aduersa sustinendo: mortem non timendo: sicut dixi uobis / **Darth. x. d.** Nolite timere eos qui occidit corp̄. **d** **Ma** nebitis: id est ostendetis vos manere: **e** **In dilectione** mea: id est ut me ametis. **f** **Sicut et ego p̄cepta pa** tris mei seruavi: uoluntate patiendo et moriendo. **g** **Et** per hoc maneo: id est manere me ostendo: **h** **In eius** dilectione: sicut dixi. **h. xliij. d.** Et cognoscat m̄dus: quia diligo patrem: Et sicut m̄datum dedit mihi pater: sic facio. **Chrysostr. c.** **Si p̄cepta mea r̄c. manebitis r̄c.** Per hoc ostendit q̄ si uitam ostenderint puram / nullus eos superare poterit. Et nota q̄ humane loquitur: Non enim le/ gillatoz sub mandato debebat poni: sed ad imbecillitatem et suspicionem audientium multa dicit: ideo ne credatur pro/ pter uerba cōdescensionis esse inferior: auctorabilis loquens p̄mittit: **Manete in dilectione mea: non dicit patris.** Scdm̄ Aug. sic legit ab illo loco: **r** **Sicut dilexit me** pater et ego dilexi uos. q. d. ecce plurim̄ fruct̄ est uobis ex dilectione. Sed unde dilectio: Quia pater dilexit uos: sicut di/ citur. **j. Joh. iij. b.** Sic dilexit me pater: nō q̄ li/ sicut di/ cat equalitatem nostrē nature et suę: sicut est in patre et filio: sed conformitatem gratie. Et quia dilexi uos: **a** **Manete** in dilectione mea: quia diligo uos: id est perseverare in gratia quam dedi uobis: que fuit effectus uestre dilectionis. **Et quomō: Ecce: c** **Si p̄cepta mea seruaueritis:** manebitis in dilectione mea: id est ostendetis uos ma/ nere in gratia per bona opera: uel ipsa opera habentibus gra/ tiam / augmentat in eis gratia et cōseruat: sicut cibus ignis sūt ligna. **f** **Sicut et ego p̄cepta patris mei seruavi** et maneo in eius dilectione: id est per hoc ostēdo: diligit a patre meo ego homo. Sequitur: **h** **Hec locutus sum** uobis: exhortando et docendo: **l** **Et gaudium meū** in uobis sit: id est gaudeat de uobis: qd̄ ē quādo gratia p̄s/ tat. q. d. hęc dixi uobis ut maneat in gratia in p̄sent. **n** **Et** gaudiū uestrum impleatur / in futuro: dum per gratiam uenturis ad consortium et gloriā meam: s̄m̄ illud **Darth. xxv. b.** Intra in gaudiū domini tui. **Item. j. xvj. e.** Petite et accipietis ut gaudiū uestrum plenum sit. Et ut hoc im/ pleatur: **h** **Hec est p̄ceptum meum r̄c.** **Chrysostr. l.** **Hec locutus** sū uobis r̄c. Discipuli anteq̄ sel/ rent appropinquare passionem domini gaudebant in eo: et ex/ ultabant in doctrina et miraculis eius: Sed audita morte et tristati sunt: et amplius etiam tristandi in eius morte: ideo do/ minus in consolationem eorum et ut p̄dictam tristitiam amo/ ueret plura locutus: et leticia in eis restitueret: Et hoc est qd̄ dicit: **h** **Hec p̄dicta cōsolatoria et mitigatoria: k** **Locu** tus sum uobis ut gaudiū meū: id est gaudiū in me habitū siue qd̄ habebatis p̄ in me et de me: **m** **In uob** maneat: id est persistat et nō interrumpat per tristitiam: nec abscedamini a me per pusillanimitatem. **n** **Et gaudiū** uestrum impleat / in futuro: gaudiū in retributione: qd̄ erit si continueret hic a uobis gaudiū in tribulatione. **Chry/ sostr. o.** Omnia bona tunc habent mercedem cum in finem uenerint decēta: si nō intercitant in medio naufragium fit quēadmodum nauis onusta infinitis diuitijs: si ad portum nō peruenit sed in medio submersa fuerit pelago in nihil profuit

ex multis diuitijs: sed et tanto in aīorem facit calamitatem / quā to et plura habuit: et ampliores sustinuit labores: ita est de ani/ mabus que in medijs exoluuntur agonibus. Propterea paul̄ gloriā et honorem et pacem dixit obuiatura esse his qui s̄m̄ patientiam bonorum operum currunt. **Roma. ij. b.** Reddet unicuique s̄m̄ opa sua bis quidem qui s̄m̄ patientiam boni ope/ ris gloriā et hono/ rem et incorruptionē querentibus uitam eternā. **Et Darth. x. c. et xliij. b.** Qui perseverauerit usq̄ in finem r̄c. **Et. j. Corinth. ix. d.** Omnes quidē currūt sed vnus accipit uictoriā: ille. s. qui nō interrūpit cursum. Et autem me/ lius continuent gaudiū in tribulatione et sic perueniant ad gaudiū glorię: monet eos habere concordia et charitatē inter se: per quā omnia uincunt et cōtemnēt aduersa. Et hoc est qd̄ sequitur: **o** **Hec est p̄ceptum meum ut diligatis** inuicem: in quo intelligit dilectio dei: sicut etiam p̄dixerat: **Manete in dilectione mea.** Unde **Chrysostr. o.** **Uides** dei amorem nostro amorī uelut catena copulatus: Ideo quā/ doq̄ duo dicuntur mandata: quandoq̄ vnū. Non est enim possibile habentem primū / non habere secundū mandatum: Nam quandoq̄ quidem ait: **In hoc pendēt lex et prophete:** **Darth. xxij. d.** Quādoq̄ nō dicit: Quęcūq̄ uultis ut faciat uobis hoies: et uos eadē facite eis: **Hęc est enim lex et pphe/ te: Darth. vij. b.** Et alibi. Plenitudo legis est dilectio: **Ro. xij. c.** Item: Omnis lex in vno sermone impletur: **Gal. v. c.** Qd̄ et hic dicit: **Hec est p̄ceptum meum ut tūc dili/ gatis inuicem:** quasi in isto complebitis omne p̄ceptū. **1. Timoth. j. b.** Finitis p̄cepti est charitas: id est cōsumma/ tio. Et non simpliciter amorem sed et modū ostendit / dicens:

Sicut dilexi uos.
 * **Hec est p̄ceptum meū ut diligatis inuicem.** Dominus mittens apostolos in exercitu contra dia/ bolum: in quo necessaria est cōcordia: ne vnus prodatur alium: et ut concorditer et vnanimiter aggrediant pugnā / tradidit eis p̄ceptū dilectionis: que est mater concordie: et per con/ sequens uictorie: quia omnis pugna vnanimiter aggressa ui/ ctoriam parit. Ideo ecclesia dicitur terribilis ut castrorum acies ordinata: **Cant. vj. a.** De qua dilectione dicit: **Col. ij. c.** Super omnia hęc charitatem habentes que est vinculum p̄fectionis: Ad quā tenent specialiter et principaliter claustra les et religiosi: Que est in trib: de quibus **Darth. xvj. d.** Si quis uult uenire post me abneget semetipsum r̄c. Et alibi: **U** si qui renunciauerit omnibus que possidet r̄c. Se enim et sua et suos debet abnegare hō: qz tria fac dilectio dei: dilectio sui: dilectio p̄xtimi. Dilectio dei facit abnegare sua. **Uti. ij. Cor. vij. b.** Scitis gratiam domini nostri iesu x̄risti: quoniam cum diues esset: propter nos egen̄ factus est. Sed vnū beneficiū petit aliud cōsimile: Unde si eum diligimus / iustum est ut et nos propter dilectionem eius nostra relinquamus. Quod si/ gnificatum est. **j. Reg. xxij. a.** ubi habetur: Abijt dauid et fugit in spelūcam odollam: quod cum audissent fratres eius et omnis domus patris eius / descēderūt ad eum illuc: Unde propter eum exheredauerūt se cum eo. Odolla autem inter/ pretat testimonij probatio. Quādo enim homo sequit chri/ stum et exhereditat se pro eo / testimonio probat q̄ ipse diligit deum. Sicut enim mulier habens munuscula ab adultero p̄/ iicit ea ne displiceat uiro suo: sic anima munera mundi proi/ cere debet ne ch̄risto displiceat: et maxime religiosi hoc facere debent: quia sicut dicit. **ij. Machab. xij. g.** Inuenerunt sub tunicis interfectozū de donarijs idolorum que apud iāniam fuerūt: a quibus lex prohibet iudeos. Et sequit ibi: q̄ omnib̄ manifestū factū est eos ob hęc causam corruisse. Fānia inter/ pretatur mare: et significat mūdum: cui⁹ donaria sunt iudeis: id est religiosis mortifera. Unde per istos significant illi qui

Doraliter

Luc. 14. 9.

Euangelij scdm Johannem

Sicut dilexi vos: id est gratuito et sancto et affectuoso amore: non sicut homines inuicem se diligunt/vel naturaliter/vel carnaliter/vel vocaliter. Unde Augustinus. Diffinit plenitudinem mutue dilectionis qua nos habere precipit/dicens: **Maiorem hac dilectionem nemo habet:** id est maius signum vel effectum dilectionis.

De pe. dff. 2. c. qui vult De renūc. nifi. s. veram

Ut anima suam ponat quis pro amicis suis: id est pro illis quos amat. Aug. q. d. hanc habui et volo

Maiores hac dilectionem nemo habet
ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Quod amici

vos habere: vt sicut posui animam pro vobis: ita vos pro fratribus: vt me imitemini: sed non mihi comparemini. Chrysostomus. Per hoc ostendit qd hoc recessio non est odij: sed amoris. q. d. admirari et laudare me oportet: non trahere vel tremere: quia pro vobis est qd pono animam. s. x. b. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. **Vos amici mei estis.** Sic continua. Dixerat qd animam suam ponat pro amicis suis: possent ergo dicere: nos sumus serui non amici: ideo dicit: **Vos amici mei estis.** Vel sic. Pro amicis pono animam: quia mea passio erit vtilis amicis tuis/ et illis qui voluerint ad amicitiam meam reuerti: sitis ergo amici: id est amantes me: et hoc per mandatorum obseruationem. **Et hoc est qd dicit: Vos amici mei estis: id est vos esse ostenditis.** **Si feceritis que ego precipio vobis.** Probatio enim dilectionis: exhibitio est operis. s. xiiij. c. **Si quis diligit me sermonem meum seruabit.** Vel sic: **Vos amici mei estis: id est ego amo vos:** **Si feceritis que ego precipio vobis: id est si amatis inuicem/ et alia qd iussero feceritis.** Et quia iam fecerant mandata et facere proponebant/ subdit signa sue dilectionis ad eos: **Iam non dicam vos seruos: vel dico: sicut iudei qui seruiliter fecerunt mandata dei.** Et loquitur de apostolis pro tempore quo fuerunt a spiritu sancto inflammati ad amorem. **Quia seruus nescit quid faciat dominus eius: id est secreta domini sui.** Ro. viij. c. Non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore etc.

Dozaliter *

Vos autem dixi amicos: id est in proprietate. Et habet de hoc Iosue. vij. a. de achor. f. qd tulit de anathemate hiericho: **Et dicit in eode. vij. d. qd tulit pallium coccineum valde bonum: et ducentos fidos argenti: regulam quoque auream:** Per que designantur tria genera proprietatum in religiosis: in vestibus inordinatis: in pecunia: i. libris. Dilectio ergo dei facit hutulinodi abnegare. Dilectio sui facit vt abneget se: sicut quando aliquis castrum habet quod non tenet de aliquo et diligit illud et timet perdere: quando non potest illud defendere per se/ accipit illud ab aliquo potente faciens ei homagium vt iuuet eum. Dicit autem comuniter: bonum castrum custodit/ qui corpus suum custodit. Dico autem qd multo melius castrum custodit qui voluntatem suam et cor custodit: quia si non habeat: inimicus noster diabolus nihil potest contra nos. Unde Ps. De expe/trauerunt peccatores vt perderent me. Numeri. xxi. f. Ignis egressus est de sebon/ qd interpretat cogitatio iniquitatis: et flama de seon/ quod interpretatur germen voluntatis. Ponat ergo claustralis castrum voluntatis in manu alterius: nunquam enim peccabit quod habebit castrum illud in alterius custodia: sed diabolo temptati dicere poterit: vade ad prelatum meum qui castrum illud possidet et clauem habet. Sed quidam sunt qui statim quando commiserunt suum castrum alij et fecerunt homagium/ volunt illud rehabere. De quibus beatus Berni. Quid semel vos nobis commisit: quid iterum de vobis vos intro mittetis: Dilectio proximi facit suos abnegare: sicut quando guerram habet aliquis et timet ne amici sui aliquid amittant si se cum eo teneant abiurati eos: vel facit qd sui se abiuret. Quod significatum est. i. Regl. xxij. a. vbi dicit danid ad regem moab: **Vaneat oratio pater meus et mater mea vobiscum/ donec sciam quid faciat mihi deus: Et reliquit eos ante faciem regis**

moab. Sic debet relinquere suos qui vult saluari: quia amici sunt impedito fugientibus. Unde Exod. iij. f. quando moyses secum tulit uxorem suam et filios suos: cum esset in itinere i diuersorio/ occurrit ei dominus et volebat eum occidere: et ideo remisit eos. Unde et dominus. j. xix. e. Dimisit matrem et suos discipulos quando ascendit in crucem: sic debet facere qui crucem penitentie vel religionis ascenderit. **Et hoc est qd dicit: Sicut dilexi vos:** quia propter nos semetipsum abnegauit et sua et suos. Semetipsum. Phil. ij. a. Exinanivit semetipsum formam serui accipiens. Item sua. ij. Corinth. vij. b. Propter nos egenus factus est. Et super illud. s. xliij. d. Venit princeps mundi huius in me non habet quicquam: dicit Glo. Voluit dominus habere quod perderet: pauper enim venit ne haberet diabolus quid auferret. Matth. vij. c. Filii domini non habent vbi caput suum reclinet. Suos etiam reliquit et quasi abnegauit propter nos. Matth. xij. g. Quis est mater mea: et qui sunt fratres mei? De his dicit Hier. xij. b. Reliqui domum meam: id est cogitationem meam/ meos. f. dimisi hereditatem meam/ mea. f. dedi dilectam animam meam in manus inimicorum eius: id est vitam. De quo: **Maiores hac dilectionem nemo habet etc.** Et ponitur in hac serie signa plura dilectionis dicit ad nos: sicut in prima expositione diximus. Hoc etiam debemus facere pro christo/ vt animam: id est voluntatem propriam deponamus pro eo: quod inter omnia difficillimum est. In hoc enim tertio signo defecerunt magi: id est magni et sapientes in claustro: Exod. vij. e. Et. j. Regl. xvij. f. Tulit ergo dauid ynum lapidem et funda fecit et circumduceus percussit eum in fronte. Per quinque lapides quos accepit dauid/ intelligunt quinque sunt principaliter in religione. Tres primi sunt abrenunciatio tris in voto. Quartus lapis est cultus diuini diligens obseruatio: ad quod pertinet quicquid constitutum est in religione de officio diuino. Quintus est conuersationis cauta et superabundans honestas: ad quod pertinet quicquid est in victu/ vestitu/ receptione hospitium: et huiusmodi. His lapidibus debet armari dauid: id est qui intrat claustrum pugnaturus contra diabolum: Sed vno istorum: id est abrenunciatio proprie voluntatis occidit philisteus: id est diabolus ipse. **Vos amici mei estis: si feceritis que ego precipio vobis.** De hoc dicit satis. s. xliij. c. **Si quis diligit me sermonem meum seruabit etc.** Et nota etiam qd hic ponuntur tria signa dilectionis. Primum est anime dispositio: ibi: **Maiorem hac dilectionem.** Secundum preceptorum obseruatio: ibi: **Vos amici mei etc.** Tertium est secretorum domini participatio: ibi: **Vos autem dixi amicos: quia oia etc.** Primum est in patientia et sustinentia malorum/ etiam mortis pro amico. Secundum in operatione bonorum. Tertium est in receptione spiritualium consolationum. De primo dicitur Luc. xxi. d. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Iudic. v. a. Qui sponte obtulit animas vestras periculo/ benedicite deo. Esa. xlix. fm aliam litteram: **Sanctificate eum qui despicit animam pro amico suo.** Et hoc est vera amicitia. Unde Eccl. xxij. d. **A facie amici non me abscondam: et si mala mihi euenerint per illum sustinebo:** Ecce primum. f. mala patitur etiam mortem pro amico. Eccl. vij. d. **Fortuo non probibeas gratiam.** Secundum est mandata eius agere. **Et barthas enim non solum patiens est ad sustinendum: sed benigna ad agendum.** Hoc requirit dominus/ dicens: **Vos amici mei estis: si feceritis etc.** Joh. iij. d. **Non diligamus verbo et lingua: sed opere et veritate.** Tertium est secreti amici participare. Prima duo pertinent ad meritum: hoc tertium est preguarium premij/ quando dominus in bratione reuelat secreta sua: et dat consolationes suas. Osee. i. c. **Et ducam eam in solitudinem: et ibi loquor ad cor eius.** De hoc dicitur:

Vos autem dixi amicos: id est in proprietate. Et habet de hoc Iosue. vij. a. de achor. f. qd tulit de anathemate hiericho: **Et dicit in eode. vij. d. qd tulit pallium coccineum valde bonum: et ducentos fidos argenti: regulam quoque auream:** Per que designantur tria genera proprietatum in religiosis: in vestibus inordinatis: in pecunia: i. libris. Dilectio ergo dei facit hutulinodi abnegare. Dilectio sui facit vt abneget se: sicut quando aliquis castrum habet quod non tenet de aliquo et diligit illud et timet perdere: quando non potest illud defendere per se/ accipit illud ab aliquo potente faciens ei homagium vt iuuet eum. Dicit autem comuniter: bonum castrum custodit/ qui corpus suum custodit. Dico autem qd multo melius castrum custodit qui voluntatem suam et cor custodit: quia si non habeat: inimicus noster diabolus nihil potest contra nos. Unde Ps. De expe/trauerunt peccatores vt perderent me. Numeri. xxi. f. Ignis egressus est de sebon/ qd interpretat cogitatio iniquitatis: et flama de seon/ quod interpretatur germen voluntatis. Ponat ergo claustralis castrum voluntatis in manu alterius: nunquam enim peccabit quod habebit castrum illud in alterius custodia: sed diabolo temptati dicere poterit: vade ad prelatum meum qui castrum illud possidet et clauem habet. Sed quidam sunt qui statim quando commiserunt suum castrum alij et fecerunt homagium/ volunt illud rehabere. De quibus beatus Berni. Quid semel vos nobis commisit: quid iterum de vobis vos intro mittetis: Dilectio proximi facit suos abnegare: sicut quando guerram habet aliquis et timet ne amici sui aliquid amittant si se cum eo teneant abiurati eos: vel facit qd sui se abiuret. Quod significatum est. i. Regl. xxij. a. vbi dicit danid ad regem moab: **Vaneat oratio pater meus et mater mea vobiscum/ donec sciam quid faciat mihi deus: Et reliquit eos ante faciem regis**

* Vos autem dixi amicos:

... autem dixi amicos: quia propter nos semetipsum abnegauit et sua et suos. Semetipsum. Phil. ij. a. Exinanivit semetipsum formam serui accipiens. Item sua. ij. Corinth. vij. b. Propter nos egenus factus est. Et super illud. s. xliij. d. Venit princeps mundi huius in me non habet quicquam: dicit Glo. Voluit dominus habere quod perderet: pauper enim venit ne haberet diabolus quid auferret. Matth. vij. c. Filii domini non habent vbi caput suum reclinet. Suos etiam reliquit et quasi abnegauit propter nos. Matth. xij. g. Quis est mater mea: et qui sunt fratres mei? De his dicit Hier. xij. b. Reliqui domum meam: id est cogitationem meam/ meos. f. dimisi hereditatem meam/ mea. f. dedi dilectam animam meam in manus inimicorum eius: id est vitam. De quo: **Maiores hac dilectionem nemo habet etc.** Et ponitur in hac serie signa plura dilectionis dicit ad nos: sicut in prima expositione diximus. Hoc etiam debemus facere pro christo/ vt animam: id est voluntatem propriam deponamus pro eo: quod inter omnia difficillimum est. In hoc enim tertio signo defecerunt magi: id est magni et sapientes in claustro: Exod. vij. e. Et. j. Regl. xvij. f. Tulit ergo dauid ynum lapidem et funda fecit et circumduceus percussit eum in fronte. Per quinque lapides quos accepit dauid/ intelligunt quinque sunt principaliter in religione. Tres primi sunt abrenunciatio tris in voto. Quartus lapis est cultus diuini diligens obseruatio: ad quod pertinet quicquid constitutum est in religione de officio diuino. Quintus est conuersationis cauta et superabundans honestas: ad quod pertinet quicquid est in victu/ vestitu/ receptione hospitium: et huiusmodi. His lapidibus debet armari dauid: id est qui intrat claustrum pugnaturus contra diabolum: Sed vno istorum: id est abrenunciatio proprie voluntatis occidit philisteus: id est diabolus ipse. **Vos amici mei estis: si feceritis que ego precipio vobis.** De hoc dicit satis. s. xliij. c. **Si quis diligit me sermonem meum seruabit etc.** Et nota etiam qd hic ponuntur tria signa dilectionis. Primum est anime dispositio: ibi: **Maiorem hac dilectionem.** Secundum preceptorum obseruatio: ibi: **Vos amici mei etc.** Tertium est secretorum domini participatio: ibi: **Vos autem dixi amicos: quia oia etc.** Primum est in patientia et sustinentia malorum/ etiam mortis pro amico. Secundum in operatione bonorum. Tertium est in receptione spiritualium consolationum. De primo dicitur Luc. xxi. d. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Iudic. v. a. Qui sponte obtulit animas vestras periculo/ benedicite deo. Esa. xlix. fm aliam litteram: **Sanctificate eum qui despicit animam pro amico suo.** Et hoc est vera amicitia. Unde Eccl. xxij. d. **A facie amici non me abscondam: et si mala mihi euenerint per illum sustinebo:** Ecce primum. f. mala patitur etiam mortem pro amico. Eccl. vij. d. **Fortuo non probibeas gratiam.** Secundum est mandata eius agere. **Et barthas enim non solum patiens est ad sustinendum: sed benigna ad agendum.** Hoc requirit dominus/ dicens: **Vos amici mei estis: si feceritis etc.** Joh. iij. d. **Non diligamus verbo et lingua: sed opere et veritate.** Tertium est secreti amici participare. Prima duo pertinent ad meritum: hoc tertium est preguarium premij/ quando dominus in bratione reuelat secreta sua: et dat consolationes suas. Osee. i. c. **Et ducam eam in solitudinem: et ibi loquor ad cor eius.** De hoc dicitur:

S a **Uos autē dixi amicos: quia omnia quecūq; au-**
diui a patre meo: ego homo ad opus hominū / c /
ta feci vobis. Vera enim amicitia apparet in reuelatione se-
cretorū. Unde Amos. iij. b. Non faciet dominus verbū nisi
reuelauerit secretū suū ad seruos suos pphetas. Gen. xvij.
c. Num celare potero quicūq; abzā: Sed
quid est q dicit: Omnia quecūq; rē.
Contrariū em videt illud. j. xvj. c. Dul-
ta habeo vobis dicere: sed non potestis
portare mō. Solutio. Sicut dicit Chry-
sostom: nihil aliud per hoc. i. omnia:
et pgr hoc. i. audiui / construit / qm
nihil alienum a patre loquit / sed que sunt
patris: quia p hoc maxime videtur esse

turā & leges & oīa ignoram / p aurū. Si
 pcupiscibile aurū honoratos facti: multo
 magis celū. Sed dicit aliquis: deridetur
 inops etiā si virtuosus fuerit. Sed nō apd
 homines deridet / sed apud insensibiles & ir-

possem B facere: vti /
 nā & in forū assequē /
 tē & in mēsam & vxor /
 res & amicos & filios /
 et famulos & agrico /
 las & rusticos et ipsū
 qm si deriderent
 qdē te asint & accla
 marēt solij sapien /
 tes p oēs lauda /
 rēt / curares: si rex
 terren⁹ te laudaret /
 parū curā haberes de hominib⁹ vllib⁹ si
 te deriderēt. Si ergo dicitur: te laudat: cur

L

a eius. Uos autē dixi amicos:
 b quia omnia quecūq; audiui
 c a patre meo / nota feci vobis.
 d Non vos me elegistis: sed
 f ego elegi vos / et posui vos

discipulorū & amicorū. i. ineffabilia. i. secreta dicere: et hac ait
 digni effecti estis cōmuntione. Omnia autē cū dicat / que /
 cūq; eos audire oportebat / dicit. Augustin⁹ dicit: Omnia
 quecūq; audiui rē. loquit pro tempore futuro. Dicit em
 se fecisse / que scit se facturum in resurrectione: vbi beati erūt in
 anima & in corpore. Et est sensus: b Omnia que audi /
 ui a patre meo nota feci: id est nota faciā / vobis: id est
 meipsum qui sum a patre: & in me omnia vobis reuelabo. In
 terlin. sic legit: b Omnia que audiui / ego hō ad opus
 hominū: id est omnia necessaria vobis. Solet etiā sic exponi
 b Omnia quecūq; audiui: id est oīa quecūq; vobis no
 ta feci / audiui a patre. Deinde ponit aliud signum siue argu
 mentū dilectionis suę / dicens: d Non vos me elegi /
 stis / prius diligendo: e Sed ego elegi vos: id est dile
 ctioni vestre pcurri. j. Joh. iij. b. Prior dilexit nos. f Et
 posui vos: id ē plantavi in me. Et seruat adhuc metaphorā

cachadoꝝ & canopū laudationes inquiris: Item vsq; quo in
 gurgite vertimur: vsq; quo stultos & gulosos staurim⁹ nostros
 iudices & cōsideratores: Tales. s. gulosi & stulti eds q in alea
 ludunt & ebrios & eos q ventri viuūt examinare possunt: vir
 tutē autē et maliciā neq; somno imaginari possūt: Quō ergo
 tales facim⁹ examinatores stutis: Proptea nūq; puenim⁹
 ad arcē virtutis: quia inexpertis & indoctis cōcedimus nostra
 iudicare. Illi pō nō fm rationē sed fm ppris indisplacibilita /
 tē examinat & iudicant. Item Chryf. Sapiētē & patientē &
 omnis philosophiē magistra nobis ē inopia: qz & laqar⁹ cū in /
 opia viuebat & coronat⁹ ē: Lucl. xvj. f. Et iacob pane solo po
 tiri cupiebat: Gen. xxvij. d. Et ioseph in vltima inopia fact⁹
 est: sed non solū seruus erat sed & vinc⁹: & pterea magis eū
 admiramur: & nō ita eū laudamus cū frumentū distribuebat
 vt cum carcerē habitabat: non cum diadema circūferebat sed
 cū catenam: nō cū in throno sedebat sed cū insidias patebat
 & vendebat. Sequit: d Non vos me elegistis / prius
 diligendo: e Sed ego elegi vos: id est a culpa sepa
 ravi. f Et posui vos: id est in statu gratię plantavi.

Aliter

Uel: e Ego elegi vos / de peccato: vel d massa malorū: v /
 de synagoga iudcoꝝ separādo: f Et posui vos / in gratiā
 vel in apostolatū

Uel aliter: e Sed ego elegi vos rē. Predicatores em
 debēt esse electi / vt cūctos in vita transcēdāt: & possit. i. plan /
 tati et firmi in aduersis vt oīa in paciētia supent & vincāt. De
 primo dicit. j. Reg. x. d. Stetit saul in medio populi et al /
 rior fuit vniuerso ppo ab humero & sursum. Et ait samuel ad
 omnē populū: certe videtis quē elegit dñs q nō sit similis ei
 in oī populo. De secūdo habet. j. Thes. iij. a. Nemo mo /
 ueat i tribulatiōib⁹ istis: Ipse em scitis q in hoc positi sum⁹.
 Locus ergo iustorū est tribulatio. Eccl. x. a. Locum tuū ne
 dimiseris / recedendo. s. ab eo: vel cadendo in eo: sicut malus

Aliter *

S a **Uos autem dixi amicos: quia omnia quecūq;**
audiui rē. Dominus enim seipsum & omnia in se necessaria
reuelat. In hoc statu amicitie erat esaias / cum dicebat Esa.
xxij. c. Secretum meū mihi rē. Ps. Non fecit taliter omni
nationi: & iudicia sua rē. Amos. iij. b. Non faciet dominus
verbum: nisi reuelauerit secretū suū ad seruos suos pphē /
tas. Gen. xvij. c. Nū celare potero abraam rē. Baruch. iij.
a. Beati sumus israel: quia que deo placēt manifesta sunt no /
bis. Sed maxima ingratitudo & proditio est quando aliquis
pdit secreta amici. Ita faciūt illi q diuinas cōsolatiōes i ora /
tiōne recipiūt: & statim alijs ad ostentatiōē pdunt. Contra
q dicit Proverb. xxv. a. Gloria dei est celare verbū. Jō di /
cebat esaias: Secretū meū mihi / retinebo. s. Eccl. xxij. d. Est
cōcordatio ad amicū / excepto cōstitio et improprio & supbia
& mysterij reuelatione & plaga dolosa. Prover. xx. c. Et q re /
uelat mysteria & ambulat fraudulēter & dilatat labia sua / ne cō /
misceris. Uel aliter possunt hec tria assignari: vt mandatoy
observatio ptingat ad incipientes / et est satis de decē pceptis:
Cōsilioꝝ reuelatio / ad pficiētes: et dicant cōsilia dñi q absco /
dita erant in veteri lege: q dicit dñs Matth. v. a. Beati pau /
peres spū s. Beati qui lugent rē. Hęc em secreta ignorabat
mūdus: & adhuc ignorant mūdant. Tertiu: id est aīę exposi /
tiō / ad pfectos et puenientes. Et nota q circa istū locū loquit
Chryf. de amore dñi: & cōtrariū de auaricia & amore mūdi
dicēs: Quia magnū qd est & inexpugnabile amor & nō verbū
nudū oīdam. Per opa em ipse christ⁹ inimicos existētes re /
cōciliavit: nos amici facti in amore eius: ipse incepit nos saltē
seqmur ipsū: in ppris locū amat nos / nos saltē i id qd expedit
nob amem⁹ eū: ipse inimicos existētes dilexit / nos saltē amicū
existētē amem⁹. Sed nos pstraria facim⁹. Propt nos em blas /
phemam⁹ de⁹: ppter rapinas & auaricias nras oībē terrarum
assumpsit vniuersū hęc pgritudo aua /
Chryf. Forte aliq; rictē et omniū detinet aias. Uere. vj.
vestrū dicit: p vna a. A minor vsq; ad maiorē rē. A chri /
quāq; diē d auaricia sto redēpti sum⁹ & auro seruim⁹: christi
disputas: Utinam & dñatōez pitemur: & māmonē oī deside /
rim vnaquāq; noctē nō obedim⁹: & gen⁹ & delectatiōē & na

Itē potest hoc esse thema in electione: e Ego elegi vos
 & posui vos rē. Eligif quis per cōmunem assensum: po /
 nitur per confirmationē. Et nota q quidam non eligunt a do /
 mino sed a seipsis: vel se ingerunt & violenter intrudūt in pre /
 lationem: qui dicunt Amos. vj. d. Nūquid non in fortituci /
 ne nostra assumpsimus nobis cornua: Alij ab homine ppter
 cōmodū temporale. Unde Esa. iij. a. Vestimentū tibi ē ppr
 ceptus esto noster. Et. s. vj. b. Voluerūt eū rapere in regē: quia
 saturauerat eos panibus. Alij eliguntur ex diabolo: vt qui ex
 inuidia eligunt vt alius expellat: Sicut hieroboam electus
 fuit: & roboam expulsus. iij. Reg. xij. c. Alij eligunt a carne:
 quia nepos vel cognat⁹. Et talis fuit abimelech: Judic. ix.
 a. Considerate / quia os vestrum et caro vestra sum. Alij eli /
 guntur a mundo: sicut saul. j. Reg. vij. dicitur q queiebat
 asinas patris sui: & electus est in regem. Ita multi dicūt: iste
 bene custodiet iura ecclesie nostrę: & bene procurabit ne glocia
 nostra: bene queiet asinas / nō animas: & nostra defender: quia
 potens est / vel nobilis / vel magnus placitator. Licet non
 directe a domino eligantur / tamen aliquando a domino po /
 nitur: quando scz confirmant ab alijs bona intentione. Ali /
 unde autem a domino eliguntur aliqui: quando ab alijs electi
 bona intentione / ipsam electionē habent in patientia. Sed ra /
 men quādoq; non ponunt a domino: vt quando cōfirmantur
 timore vel precib⁹ que fm deū petus est munerib⁹. Sed qui /
 dam a domino & eliguntur & ponuntur: De quibus Ps. Beatus
 quem elegisti rē. Et de his dicit: f Et posui vos

147.

Aliter

Aliter

3.64.

33 3 vt eatis: nō dicit

Euangelij scdm Johannem

utis. a. **Et eatis:** id est crescat in virtute. sicut dicitur planta tre: id est crescere et ppagines mittere. Un Deec. xliij. c. Jb. ramus eius ut libani. b. **Et fructu afferatis:** vel fin Chryf. feratis in operatioe. i. **Et fructus vester maneat:** in celesti retributione.

Aliter B vel in apostolarum: **Et eatis:** id est extendamini p orbem vniuersum. **Et fructum afferatis:** ut eatis et fructum afferatis: et fructus vester maneat:

Ps. 72. **Ps.** Extendit palmites suos vsq ad mare. **b. Et fructu afferatis:** per conuersionem hominu. **c. Et fructus vester maneat:** id est inde habeatis gaudium et premiu eter num. Vel fin Chryf. somu. i. stabilis sit fides eoz quos conuertitis. q. d. non solum dilexi vos sed etiam vbis terrarum benefeci palmis vestrif et stables facia. **Cōfide** ergo qz si fructus vester manet

Doxaliter * **Et eatis bene volēdo:** **Et fructu afferatis bene operādo:** **Et fructus vester maneat p seuerādo.** Istud autem potest dici p dicatozibus: in quo notat quales debēt esse: et quid debeāt agere. Quales debeāt esse: quia debēt esse electi et positi siue plantati. **Electi:** id est separati ab omni carnalitate et vanitate: plantati et firmati in veritate. **Electi a malo:** positi in bono: separati esse a peccato oportet qui p dicitur peccata vitanda. **Unde Roma. ij. d.** Qui p dicit non furandū furaris: qui dicitis nō mēchandū mēcharis: qui abominaris idola sacrilegiū facis. **Ite Turpe est doctori cū culpa redarguit ipsum.** Item qui p dicit bonum faciendū debet et ipse facere: et in hoc positū esse. **Act. j. a.** **Epit** iesus facere et docere. **Esa. xlij. d.** Qui vides multa nōne custodies: **Item Esa. xlvij. b.** Infrēnabo te laude mea: id est p dicatione/ ne/ ne intereas: id est ne facias oppositū eius qd p dicias. **Job xxxix. c.** **Excūdabis** collo eius binntum: id est p dicationem que ligat hominē. **Proverb. vj. a.** **Alaqueat** es verbis oris tui. **Roma. v. d.** **Nihil** laudeo loqui eorum que per me non efficit christus.

Aliter * miles est qui deijctur ad scum mollis casel. Sic ergo patet quales debēt esse. **Quid aut** debeāt agere/ subditur: **a. Et eatis. i. p dicatione.** **b. Et fructu afferatis:** per cōfessiones audiendo. **c. Et fructus vester maneat. q. d.** facite ut stabilis sit fructus conuersionū p eis intercedendo. **Et nota qz dicit: eatis in mundi. i. ad p dicationem:** sicut iacob misit filios suos in egyptum propter frumentū. **Gen. xlij. a.** **Audiu** qz triticum vnu det in egypto: quare negligitis descendite et emite. **Sicut etiā moyses misit exploratores in terrā chana/ an. Numeri. xij. b.** **Cōfortamini** et afferte nobis de frugibus terre. **Et nota qz beniamin non iuit:** quia iuuenis et et timebat a patre. **Item nota qz nunq iuit isaac in egyptum:** sed iacob iuit: in quo notatur qz ad p dicationem non debent mitti nisi maturi grāte et moribus siue cōuersione. **Unde et per beniamin qui nō mittitur sed domi tenetur:** significant iuuenes grāte. **Per isaac qui interpretat rissus:** significant dissolui moribus et cōuersione. **Item nota qz vnus e fratribus in egypto retinetur/ alijs redeuntibus et referentibus frumentū:** per que significant quidā p dicatores qui conuicti secularium maculant et non reuertunt/ sicut coruus ad cadauer illectus non redit ad arcam. **Sic ergo habes tria genera filiorum iacob.** **Unus domi retinetur:** alij misit fructum deferunt: quidam ab egyptijs detinet. **Ille qui domi retinetur significat illos qui officio diuino et contemplationi relinquuntur:** illi qui vadunt et fructum afferunt/ bonos p dicatores: ille qui remanet in egypto p dicatores secularib/ irritos. **Alj significant per illos tres. s. xj. mariam/ marthā/ et lazarū.** **Per mariā significant penitētes vel cōtemplatiui:** **Per marthā q ministrat:** p dicatores boni: **Per lazarū infirmū v ligatū in stratis i sepulchro carnalis voluptatis:** p dicatores infructuosi. **Dicit ergo: Posui vos:** quod est contra illos qui officio p dicationis se ingerunt. **Diere. xxiij. d.** **Ipfi currebant** et non misi eos. **Ro. x. c.** **Quomodo p dicitabant nisi mittantur:** **Heb. v. a.** **Memor** assumit sibi honore sed qui vocatur a deo tanq aaron. **Job xxxv. a.** **Quid** mittes fulgura et ibunt et. **a. Et ea**

Et fructus vester maneat: quod est contra illos qui in locis p in quib/ et ciuib/ ubi sunt p dicare volūt: nec extra procul ubi sunt ignora hospitia: **Quod est cōtra illud** **Dat. ix. d.** **Excūbat** iesus ciuitates et castella. **Diere. xxx. b.** **Annūciare** in insulis que procul sūt et dicte et. **b. Et fructu afferatis:** vel fin Chryf. somu feratis. **Quidā** em afferunt fructum sed nō ferunt: qui deum laudant de aliis

nis bonis. **Quidam** autem ferunt sed non afferunt: qui de bonis suis deū non laudat: sed propziā gloriā querūt: **Et sunt** sicut pau/ omnia oua sua et fetus suos comedit quando p dicit: ita faciunt qui mercedem suam statim querunt de suis operibus. **Unde** **Dat. vj. a.** **Amen** dico vobis receperunt mercedem suam. **Debemus** ergo ferre fructum operādo: et alios p posse ad penitentiam cōuertendo: et fructum afferre ex omnibus laudando. **Ezech. j. d.** **Animalia** ibant et reuertebant. **Vel aliter.** **Quidā** mittunt fructum domino/ sed nō afferunt: illi. i. qui alios saluantes detrimentū sui faciūt. **Sed ille** affert fructum: qui se et alios saluat. **Gen. iij. a.** **Fin** aliam litteram: **Nōne** si recte offeras/ recte autem nō diuidas peccasti. **Gen. xxvij. a.** **Affer** mihi de venatiōe tua. **Qui enim** affert: cum re venit quā affert. **Sic** docet apostolus fructum afferre. **j. Timoth. iij. d.** **Attende** tibi et doctrinē: insta in illis: **Hoc enim** faciens et teipsum saluum facies et eos qui te audiunt. **Et fructus vester maneat:** cōtra illos qui fructum quem fecerunt statim amittunt per ostentationem et gloriatiōē. **Unde** **Ps.** **Dedit** erugini fructus eoz et labores eoz locuste. **Deec. vij. c.** **Comederunt** alieni robur eius. **Item** **Deuf. xxvij. d.** **Fructus** terre tuę et omnes labores tuos comedet populus quem ignoras.

Et ut eatis: **Nō** dicit sed eatis vel faceatis: sed eatis: **In** quo notat labor ad quem eliguntur. **b. Et fructum afferatis:** **In** quo notatur qz debet esse labor eorum fructuosus. **Sap. ij. d.** **Honorum** laborum gloriōsus est fructus. **c. Et fructus vester maneat:** **In** quo notat qz debet esse labor perferens et assiduus. **Ad** laborem ergo fructuosum et continuū vocant qui p dicitur et eliguntur a deo. **Ad** fructuosum: cōtra illos qui laborant in litibus et causis/ vel in lucris/ vel in peccatis. **Exod. xvij. c.** **Stulto** labore consumeris tu et populus iste et. **Eccl. x. c.** **Labor** stultorum affliget eos. **Item** **Eccl. vj. c.** **Omnis** labor hominis in ore eius: et anima eius non implebitur bonis. **Item** **ad** continuū laborem vocantur: contra remissos et desides: **De** quibus dicit **Ps.** **Dormitauerunt** qui ascenderūt equos: id est postq dignitates obtinuerunt: cum tamen alibi dicitur: **Non** dormitabit neqz dormiet qui custodit israel. **Act. xij. a.** **Segregate** mihi paulum et barnabā in opus ad quod assumpsi eos. **In** opus dicit: non in octum. **Item. j. Timoth. iij. a.** **Qui** episcopatu desiderat/ bonū opus desiderat. **Et** dicit **Gregori** in pastoralis. **Notandū** qz illo tempore hoc dictum est: qz p lebbib/ quis quis p erat/ primus ad martyrij tormentū quebat: itē ergo laudabile fuit episcopatu querere/ quando per hunc quemqz dubium non erat ad supplicia grauiora peruenire. **Judic. xj. a.** **Veni** et esto princeps noster et pugna contra filios amon. **Ad** pugnadū enim assumunt non ad pausandum. **b. Et fructu afferatis:** animarū: non temporalis. **Deec. vij. b.** **In** telis aranearū erit vitulus samarię. **Item** **Fructu afferatis:** non auferatis vel colligatis: qz subditis deberēt dare/ non auferre. **Sed** multi sunt tonfores/ non p dicatores: cum tamen dicatur **Petro:** **Pasce** oues meas: non tonde. **j. xxi. c.** **Unde** p dlati nostri tps potius debet poni in manu falcis bacul/ pastoralis: quia ad metendū sunt electi/ subditos metunt. **Vel** **Fructu afferatis:** bona opa faciēdo. **Sed** multi sūt qz nec alios facere p mittit bona. **Dat. xxij. b.** **Nec** intrabitis nec alios intrare p mittitis. **c. Et fructus vester maneat:** cōtra quosdam/ qui in primo anno plantati boni sunt et feruētes et solliciti circa grege suum: sed in secūdo tepescunt: in tertio autem omnino tepidi facti sunt: **Et** tunc inuadit diabolus gregem. **Daniel. j. a.** **Anno** tertio ioachim regis iudeę venit

Ps. 77.

Ps. 77.

Ps. 114.

regis iudeę venit

fructus vester manet multo magis vos. Et quodcumque petieritis patrem apud quem principij auctoritas: in nomine meo. Hoc dicitur me credat in filio minoritas.

tote quod me prior odio habuit. Et subdit causa: quod non est servus maior domino suo. Et ita si me dominum persecuti sunt: et vos servos persecuentur: in quibus etiam me persecuntur.

Unde dicit Chrysostomus. Eius qui petitur est facere vel dare: si ergo petitur pater: qualiter filii? dat vel facit. Respondeamus: ut discas quoniam non minor filius sed equalis. Et habetur simile. Secundo in dicendo secreta patris: ibi: Quia quocumque audieris etc. Tertio in precorrendo ad amicitiam: ibi: Non vos me elegistis etc. Quarto in largiendo eis magna bona et conservando fructum eorum

ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo det vobis. Hoc mando vobis ut diligatis invicem. Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret. Quia vero de mundo non estis: sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus. Meminote sermonis mei quem ego dixi vobis: Non est servus maior domino suo: Si me persecuti sunt: et vos persecuentur. Si sermonem meum servaverit: et vestrum servabit.

regis iude venit nabuchodonosor rex babilonis in hierusalem et obsedit eam. Et quodcumque petieritis patrem in nomine meo det vobis. Qui fructuosus est in operibus exaudietur de facili in orationibus. Jaco. 5. a. Petitis et non accipitis: eo quod male petatis: ut in concupiscitis vestris insularis. Et require. 3. eo. a. de hoc: Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint: quodcumque volueritis petetis et fiet vobis. Hoc mando vobis ut diligatis invicem. Chrys. Luj. gratia: vbi amore ita extollit: quoniam in best ostensio discipulo: hoc est quod applaudit virtuti. Propterea et paulus tot de eo. i. de amore ait. j. Cor. 13. tanquam discipulus existens naturalis christi et experientia ipsius accipiens. Sequitur: c. Si mundus vos odit: scitote quod me priorem vobis odio habuit. Nota quod mali odit bonos multis de causis. Primum: quia sunt eis dissimiles. Sap. 13. c. Dissimilis est alijs vita illius et imitatur sunt vultus eius. Contrario enim simile diligit sibi simile. Eccl. 12. c. Omne animal diligit sibi simile: sic et ovis homo proximum sibi. Et xxv. b. Volatilia ad similia aggregantur. Et hec causa notat: ibi: g. Si de mundo essetis etc. siles mundanis. Secunda causa est: quod odit deum eorum. Et hec causa notat: ibi: Et hec omnia faciet vobis propter nomen meum. Et ibi: Quod priorem vobis odio habuit. Regl. 12. a. Facta est longa concertatio inter domum david et domum saul. i. inter familiam dei et familiam mundi. Tertia causa est: quod corripuntur ab eis. Unde Amos. v. c. Odio habuerunt corripientem. Prover. 25. b. Non amat pestilentem se corripit. Tullius. Obsequium amicos odium inimicos parit. Quarta causa est: quod mundus videt se deseri et despici a bonis: et ideo indignatur contra eos. Phil. 2. b. Quia arbitratus sum ut stercora. Ps. Divitibus si affluant nolite cor apponere. Et hec causa notatur: ibi: Quia vos de mundo non estis. Non sunt enim de mundo sed mundum despicientes relinquunt. Item qui mundum dicit esse illusorem et peritiosum. j. Cor. 7. f. Preterit figura mundi huius. Et. j. Job. 1. c. Transiit mundus et concupiscentia eius. Prestigiose spectant mundum stabilitate. Item quia mundum ostendit perditorem. Un. Luc. 22. c. Juda osculo filium hominis proditor: Quod est quoniam mundus amplectitur aliquem promouendo ad honorem. Quod significat. ij. Regl. 22. c. Joab interfecit amasam osculando. Item quia ostendit esse mendacem in promissis. Prover. 27. b. Habes et ventus et plumam non sequentes: vir gloriosus et promissa non complens. Propter hoc igitur sicut canes domestici extraneos dilacerant: sic mundus bonos. Phil. 2. a. Videte canes: videte concisionem. Valli enim sunt domestici mundi: boni autem peregrini. Un. Ps. Advena ego sum apud te et peregrinus. Sequitur: non est servus maior domino suo. i. non decet membrum esse delicatum sub capite spinato: o. Si me persecuti sunt etc. si sermonem meum servaverit etc. Hoc est quod dicit. ij. Regl. 1. a. Tulit anon filios david rasitque dimidiam partem barbe eorum: et percussit vestes eorum medias usque ad nates et dimisit eos. Anon qui interpretatur gratis iniquus: id est mundus radit dimidiam partem bonorum: quod capit eos in verbis.

Aliter

Mali odit bonos multis de causis

Ps. 61.

Ps. 38.

13. b. 10. c. Luc. 6. f.

Cor. 13. b.

Euangelij scdm Johannem

Illi obseruabāt eū. Et subdit aliā p̄solationē dicens: a) Sed hec omnia odia. f. cordiū: p̄secutionē factorū: obseruatio- nē verborū. b) Faciēt vobis p̄pter nomē meū. i. p̄pter odiū nomis mei. q. d. me in vobis odibūt: et p̄sequen̄ sermo- nē vestrū: qz me est cōtemnēt et obseruabūt. Tanto igit̄ misse- riores qui p̄pter hoc nomen ista faciunt: quāto beatiōres qui p̄pter hoc nomē ista patiūt: Sic alibi ip- se dicit: Matth. v. a. Beati q̄ p̄secutionē patiunt. p̄t iusticiā.

B

Scdm hoc sic exponit: b) Faciēt vobis p̄pter nomen meū. i. p̄pter amorē nomis mei. i. quia me amatis: ideo vos p̄sequen̄t. Sed quare odit̄ ipsi nomē tuū: vel q̄re non amāt te? Ecce: c) Quia nesciūt eū qui misit me. i. nō credūt me missum a patre: nec habēt verā fidem de patre: quia si ha- berent: filiū nō odirent. Et hoc dicit in cōsolationē discipulo- rū: qz nō solū filiū: sed et pat̄ cōtumeliā pat̄is cū eis. Nec solū filio sed et patri iniuriā iudē: vnde et venia eos et excusatione p̄tians: subdit etiā aliā mitigatiōē dicens: d) Si non venissem etc. quasi carēt venia et excusatiōe: qz sciēter perse- quent̄ veritatē i vobis. Vel sic cōtinua: Misit me: dico: sed si nō venissem etc. Vel sic. Dixerat generaliter: Odit vos mūdus. Itē vos p̄sequen̄t: sed nō specificauerat de iudē: ideo specialit̄ h̄ determinat iudēos ad q̄s missus est ipse ch̄ristus: dicens: e) Si nō venissem: carnē assumēdo: e) Et locutus fu- issem eis: docendo: tam signis q̄ verbis et b̄nificiis. f) Pec- catū nō haberēt: Mō qz nō haberēt pctm̄ anteq̄ venisset: sed pctm̄ dicit̄ antonomastice illud peccatū qz nō crediderūt i ch̄ristū: Vel: peccatū: tm̄. g) Hūc autē: qz veni et locut̄ sum eis: h) Excusationē nō habēt de peccato suo: infidelitatis. Et nota qz multis modis cōsolat̄ discipulos con- tra odia et p̄secutiōes mūdū. Primo exemplo sui: ibi: Scito- te qz priorē me odio habuit. Secūdo: qz signū est in- q̄ritatis diligētia a mūdō: ibi: Si de mūdō fuisset etc. Tertio qz signū est virtutis odiri ab eo: ibi: Quia vō de mundo nō estis etc. Quarto: qz de iure pati d̄bet seruus cū dñō: ibi: Nō est seruus maior dñō suo. Quinto: qz amorē sui pa- tiunt: ibi: P̄pter nomē meū. Sexto: qz etiā in hoc iniu- riant̄ patri: ibi: Quia nesciunt eū q̄ misit me. Septimo qz venia carent et excusatiōe: ibi: Si nō venissem etc. Mō em̄ parua erat cōsolatio p̄sonare eoz supplicia: vt dicit Chry- sostomus. Vñ adhuc subdit: i) Qui me odit et patrem meū odit. Me em̄ dicerēt: licet nō credāt in te nec diligāt: tamē cre- dunt et diligūt patrē: et ideo excusabiles sunt: celātes em̄ patrē et p̄sequen̄t: ideo destruens eoz excusationē dicit: i) Qui me odit: sicut iudē: k) Et patrem meū odit. i. ad modū odiētis se habet. i. eū offendit q̄ me offēdit. Vñ inexcusabiles sunt: quia et me

tauerim? oia facilia erūt et portabilia. Si em̄ p̄ amabilib⁹ q̄s patēs etiā gloriā: p̄pter deū si q̄s patiat̄ quid: quē suscipiet sensum: Nullū. f. maloz. Si em̄ ipse ch̄ristus rem exprobrabit: lissimā videlicet crucem gloriā vocabat: multo magis nos ita disponi oportet. Vñ Gal. vj. d. Tibi absit gloria nisi i cruce dñi etc. Ro. v. a. Mō solū autē sed et gloria mur in tribulatiōib⁹. Eccl. xliij. d. Da- gna gloria sequi do- minū. Item Chryf. Cū quid patimur in delectabile: non labo- rem sed et coronam oportet cogitare. Sicut negotiatores nō solū pelagus sed et lucra reputant: sic et nos celū in tribulati- one: si onerosum fuerit inopibus dare: traduc̄ mentem ad messem ex semie: si dura videt̄ tibi virtus: opponas ei vultū p̄missoz magnitudinē. Itē Chryf. Qualiter nō incōueniēs est nos quidē ad mēsas sedere ridentes et voluptates: paupes vero p̄biuia transire audire videntes: neqz nos cōuerrere ad eoz vilitatē: sed et grauari et indignari p̄tra eos et decepti- res vocare: quid dicitis o homo p̄pter panē vñ quis decepti- onē cōplicat: Utiqz ait: P̄pter hoc q̄ maxime misericordiā cōsequat̄: et ab hac necessitate eripiat̄. Si hō nō vis dare sal- tem ne cōuirtatis: si nō vis soluere eius naufragiū: ne impel- las in baratrū: excogita qz cū expuleris in opē: qualis erit tibi deus. Quia em̄ mensura mēsuraueritis remetiet vobis: Luc. vi. f. Excogita qualiter pauper cōtritus abijt: inferius incur- uatus lugēs cū inopia etiā tuo cōuitio p̄cessus. Si em̄ etiam mendicare maledictionē vos ponitis: petentē elemosynā non suscipere: et contumeliā suscipientē abire: intuerē quātam tem- pestatē et dolorē facit vsqz quo feris assimilati sumus: et natu- rā ipsam p̄pter auariciā ignoram⁹. Excogita diem illā quādo p̄sentabimur ante tribunal ch̄risti: et cum deprecabimur mis- ricordia: quādo et in mediū ducens pauperes suos ch̄ristus: di- cet ad nos: quoniam p̄pter panem vñ et obolum vñ tan- tam in animab⁹ ipsozum pauperū fecistis angustiam et fluctu- ationē. Matth. xxv. d. Qd vni ex minimis meis non fecistis etc. Item Chryfostomus. Quā excusationē habemus cum ipse quidē nobis celum p̄mittit: nos autem neqz ei panem tri- bulimus: cum ipse quidē tibi solem oriri faciat: et omnis crea- turę tribuat ministratiōē: tu hō neqz vestimentū ei des: etiā vestimētū supflūū neqz tectū. Et quid dico: tectū: solē et crea- turam: immo et corpus propriū tibi appositū et sanguinē pre- ciosum dedit: tu hō neqz calicem aque vās ei. Sed dedit semel ait quis. Sed nō est hoc misericordia. f. dare semel: donec em̄ habens aliquid eius non sufficeris: nōdum omne complexit: quia et virgines lampades habentes habebant oleum: sed nō copiosum: Matth. xxv. a. Item Chryfostomus. Oportet etiam si ex tuis tribueres neqz ita parcum esse: nunc autem ea que sunt dominatoris dāns: cuius gratia pusillanimitas es. i. Paral. xlix. d. Tua sunt omnia: et que de manu tua accepimus dedimus tibi. Item Chryfostomus. Dicam causam hu- ius inhumanitatis: auaricia hec est. Qui enim ab auaricia di- dicit lucrari consumere et largiri non nouit. Qui enim aliena rapit: qualiter sua erogabit: Etenim canis meditas carnes gu- stare: custodire non vltra potest gregē. P̄pterea tales etiā interficiunt pastores. Sequitur: d) Si non venissem et locutus fuisset eis: peccatum non haberent etc. Hoc est cōtra litteratos ad quos venit dominus per benefi- cia: et loquit̄ eis per scripturas. Unde imp̄operat eis. Pro- uerb. j. c. Extendi manū meā in largiendo redditus quos habetis. Desperistis omne consiliū meū: et increpationes meas neglexistis: in scripturis. f. Sed timeat qd sequit̄: Ego quoqz in interitu vestro ridebo et subsannabo etc. g) Hunc autem excusationem non habent de peccato suo: quia peccata litteratorum conuertunt̄ quasi in peccatū in spi- ritūsancum: eo qz vident̄ peccare ex cōtra mālitiā: Luc. xij. f. Seruus sciens etc. h) Def. ij. d. Veltus erat illis nō cogno- scere viam iusticię q̄ post agnitionem retrosum conuertit.

* Si opera nō fecissem

Doraliter *

Uel timēta eoz sciēdit: qz p̄sequit̄ eos i factis: expoliās. f. eos reb⁹ suis. a) Et hec oia p̄dicta. f. odia cordiū: p̄secutiones verborū: b) Faciēt vobis p̄pter nomē meū. h̄c tria habent̄ Luc. vj. d. Beati erit̄ cū vos oderit oēs hoies: et cū sepauerint vos et exprobrauerint et elegerint nomē vestrū tanq̄ malū. p̄pter filiū hois. Sile Matth. v. a. j. Pet. iij. d. Me- mo vestrū patiat̄ q̄si homicida aut fur aut maledic⁹ aut alie- norū cōcupstor: si aut vt ch̄ristian⁹ nō erubescat. Itē in eo. c. Si exprobrami in noie ch̄risti: beati eritis: qm̄ qd est honoris glie et s̄tutis dei: et qd est ei⁹ spūs sup vos req̄scet. c) Quia nesciūt eū q̄ misit me: patrē. In h̄ est cōsolatio iustoz qz p̄pter filiū et patrē patiunt: nam bona causa inducit cōstantiā. Vñ Chryf. Sufficiēs erat erigere eos et cōfortari causa eozū q̄ in ipsos fiebat: p̄pterea eā sepe reuoluit̄ dicens: Mō cogno- uerūt me: et qm̄ p̄pter me faciēt: et p̄pter nomē meū et p̄pter pa- trē. Et postea subdit: h̄c: et nos in rēptatiōib⁹ reuoluam⁹ cū a p̄ncipis aliqd̄ patimur homib⁹: ad p̄ncipē nostrū respicien- tes et cōsummarozē fidei: Heb. xij. a. Et p̄siderem⁹ qm̄ a ma- lis hoib⁹ et qm̄ p̄t s̄tutē: et qm̄ p̄pter eū patimur: si hec cogi-

Vertical text in the right margin, partially cut off, containing various notes and references.

Sunt: quia et me et in me patrem offendunt. Et adhuc ostendit quod ex malicia eum oderunt: quia non solum verba dixit sed opera fecit que nemo alius fecit. Unde dicit: **a** Si opera non fecissem in eis. **b** Non inter eos vel coram eis sed in eis: quod eos sanavit: pro quod debuerat eum amare: non odisse. **b** Quod nemo alius fecit: ut quod pavit tot milia de panibus paucis: **b** vi. b. quod super aquas sicut et petrus ire fecit: **b** Matth. xliij. c. et alia huiusmodi que propria auctoritate fecit. **c** Peccatum non haberent: illud magnum infidelitatis est. **b** Chrysostomus. De

struit excusationem eorum: a sermonibus enim tribuit doctrinam: Et nunquam sic locutus est homo. **b** viij. g. Adiecit et eam que est ab operibus in legem moysi: **b** Deut. xvij. d. Si ita cita cogitatione respondetis: quomodo possunt intelligere verbum quod non est locutus dominus: hoc habebis si gnus. **b** Quod in nomine dicitur ille pheta dixerit et non euenerit: hoc dominus minus non est locutus.

z patrem meum: quia impugnant veritatem que est eadem in me et patre: vel in quo offenditur pater et filius. **c** Confirmat autem quod dixerat per scripturas dicens: **f** Sed ut impleat sermo. **e** Et ponit illi: ut consecutivae siue euerit. **g** Qui in lege eorum scriptus est. **i** in lege eius data: vel. **i** in psalmis. **h** Quia odio habuerunt me gratis: id est sine culpa mea: vel sine causa: vel sine utilitate sua. **Augustinus**. Gratis odit: qui nullum ex odio commodum querit vel incommodum fugit. Sic impij oderunt christum. Sic iusti diligunt gratis: non propter aliud sed propter ipsum. **Chrysostomus** dixit causam odij. **f** nequitiam eorum. Sed neque in hoc stat: sed et prophetam inducit hoc idem antiquitus resonantem et dicentem: quoniam. **f** oderunt me gratis. Sic et Paulus facit: **Roma. xj**. Multis enim admirantibus quare iudei non crediderunt: prophetas inducit predictores antiquitatis et causam ostendentes: quoniam nequitiam eorum et despectio infidelitatis fuit eis causa. **Sequitur**: **i** Cum autem venerit paracletus quem ego etc. **Chrysostomus**. Poterant dicere discipuli: si sermonem tuum servauerunt et nostrum servauerunt: ut tu dicias: si te persecuti sunt et nos persequentur: si signa viderunt in te que nullus fecit: si verba audierunt que nullus dixit: et nihil profecerunt: si patrem tuum odiant et te cum illo: qualiter igitur nos immittis ad eos: qualiter nos fide digni erimus: qualiter attendent nobis qui eiusdem sunt tribus et generis nobiscum: Et igitur non hec cogitantes turbentur: vide quam inducit consolationem: cum venerit paracletus quem ego etc. **q. d.** ille dignus fide testis erit: ideo vocat eum spiritum veritatis: non spiritum sanctum. **I**deo etiam dicit: qui a patre procedit: quasi qui omnia certissime novit sicut ipse dicitur quoniam novit unde venio et quo vado. **E**t nota verba singularia: **i** Cum autem venerit: sponte ut deus: non credat minor: quia missus. **Paracletus**: id est consolator. **H**oc dicit: ut sit fiducia consolationis: vel advocatus: ut sciant quod vincet in causa contra iudeos. **Quem ego mittam vobis**. **E**cce quod filius mittit spiritum sanctum sicut pater. **U**nde etiam dicit spiritus filij. **Gal. iij. a**. **V**isit deus spiritum filij sui in corda vestra etc. **I**tem **1. Pet. iij. c**. **Q**uis est eius spiritus super vos requiescet. **I**tem **Roma. viij. b**. **S**i quis spiritum christi habuit non habet hic non est eius. **M** a patre. **F**ilius dicit mittere a patre a quo habet

et esse. **Chrysostomus**. non habet a patre: et dicit: **E**cce non adhuc pater solus: sed et filius est qui mittit spiritum sanctum. **n** Spiritum veritatis. **H**oc dicit ut sit fiducia predicationis. **E**t veritatis: contra umbras legales. **E**t veritatis: quasi non vos decipiet. **Q**uia a patre procedit: **E**cce quod et pater mittit. **p** Ille testimonium perhibebit de me. **q. d.** eadem dicit vobis que ego. **P**er quod pater quod non dico hec blandies vobis: vel pro gratia vestra. **I**lle autem erit fide dignus: quia spiritus veritatis et a patre procedet et ita non fallit. **I**tem testimonium perhibebit de me: non solum apud vos sed apud iudeos: siue contra eos manifestatione signorum que in adventu spiritus sancti facietis in nomine meo. **U**nde subdit: **q** Et vos apostoli per eum illustrati et confortati: **r** Testimonium perhibebitis de me: quod modo non auderitis. **Etia. xliij. b**. **V**ere vos testes mei dicit dominus. **E**t bene poteritis testimonium perhibere de me: quod audistis mea doctrina et vidistis vitam: **s** Quia ab initio in me predicationis: **t** **h**ecum estis. **Chrysostomus**. **q. d.** vos habebitis credulitatem et fide digni eritis: et per adventum spiritus et quia mecum morati estis: quod non ab alijs sed a me ipso audistis. **E**t hoc enim et ipsi discipuli certificant et confirmant sermonem suum dicentes: **Q**ui manducavimus et bibimus cum illo: sicut dicit **Petrus Act. x. f**. **D**edit eum manifestum fieri non omnino populo: sed testibus preordinatis a deo: nobis qui manducavimus et bibimus cum illo. **I**tem **Act. iij. d**. **N**on possumus que audivimus et vidimus non loqui. **I**tem. **1. Job. 1. a**. **Q**uod fuit ab initio quod audivimus quod vidimus oculis nostris: quod per speculum et manus nostre correctauerunt etc. **I**tem **Lucas** in prologo: **S**icut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt et ministri fuerunt sermonis.

*** a** Si opera non fecissem in eis etc. **Deut. iij. a**. **E**n populus sapiens et intelligens gens magna: nec est alia natio tam grandis que habeat deos approxinquantibus sibi sicut deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris. **I**tem **Deut. j. e**. **P**ortavit te dominus deus tuus ut solet homo gestare parvulum filium suum in omni via qua ambulasti. **L**itteratos enim quasi tenendo manibus eorum portat: quod sine labore habet bona ecclesie. **A**lij enim laborant et nos in labores eorum introimur. **1. Cor. iij. e**. **E**t ideo subdit: **b** Quia odio habuerunt me gratis. **i** sine causa: quod in nullo possunt coqueri de domino. **Etia. v. b**. **Q**uid est quod amplius debui facere etc. **c** Cum venerit paracletus quem ego mittam vobis a patre etc. **H**ic notant quedam in adventu spiritus sancti. **V**enit enim ad consolandum: ideo dicitur paracletus. **V**enit etiam ad docendum: ideo dicitur spiritus veritatis. **V**enit etiam ad prohibendum de filio dei testimonium: ideo dicitur: **i**ste testimonium perhibebit de me. **C**onolat autem nos in tribulationibus nobis assistendo. **U**nde **Ps. lvi**. **E**u ipso sum in tribulatione. **Etia. xliij. a**. **C**um transferis per aquas tecum ero etc. **I**tem cum ambulaveris in igne non combureris. **P**er aquam et ignem intelligit temptatio prosperitatis et adversitatis. **I**tem. **1. Cor. xliij. b**. **E**t ego rogabo patrem et alium paracletum dabit vobis: ut maneat vobiscum in eternum. **E**t postea. **A**puud vos manebit: et in vobis erit. **I**tem consolatur in tribulationibus refrigerium prestando. **Dan. iij. e**. **F**ecit medum fornacis quasi ventum rotis flantem. **I**tem mentem dulcedine celesti inebriando. **Eccl. xxij. c**. **S**piritus meus semper mel dulcis. **I**tem ipsas tribulationes dulcedine respergendo. **Deut. xxxij. c**. **I**nundationes maris quasi lac suget. **I**tem utilitatem ipsarum tribulationum interius ostendendo: sicut ille qui dicebat: **S**i exurgat adversum me pluvium in deo sperabo. **1. Cor. x. a**. **P**urgabit eum ut fructum pluvie afferat. **I**tem audacia et fortitudinem prebendo. **Job. xxxix. c**. **N**unquid prebebis equo fortitudinem: aut circudabis collo eius hincitum etc.

¶ **H**ec locutus sum vobis

70 derunt
Ps. 34

Matth. 9. d.

Dozalster

Ps. 90

Ps. 29